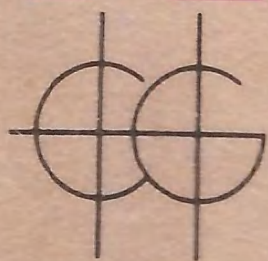
DESMOND BAGLEY

Zburătorul

Colecția GLOBUS / Editura Univers

*

Lector: DENISA COMĂNESCU
Tehnoredactor: VICTOR MAŞEK

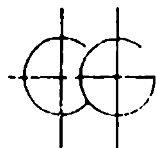
Nr. colilor de tipar: 14,5
Bun de tipar: 18.06.1982

*

Comanda nr. 20 242
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Republica Socialistă România

GLOBUS

Desmond Bagley

Zburătorul

Traducere
de
ALFRED NEAGU

EDITURA UNIVERS

București
1983

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE
Grafica de Nicolae Sîrbu ; Ilustrația de Doina Botez

Desmond Bagley

FLYAWAY

1

Trăim într-o epocă a promptitudinii. Chimişti inspiraţi au inventat cafeaua la minut, studenţi ieşiţi să demonstreze pe stradă strigă cu voci de puştani : „A noastră să fie lumea, şi vrem să fie a noastră *acum !*“, iar familia Stafford a născocit scandalul turbat la minut, un fel de ciorovăială cumplită fără sens şi fără motiv.

Căsnicia noastră se cam ducea de rîpă şi o ştiam amîndoi. Fierbinţeala stîrnită de frecuşuri devenea iute de tot de nesuportat. Iar în acea dimineaţă de luni o umbră de curiozitate din partea mea privind preocupările Gloriei în timpul weekendului a fost primită cu furie şi socotită drept un amestec necuviincios în viaţa ei personală. Şi uite aşa, din una într-alta, am ajuns la birou cam şifonat. Cînd am intrat, Joyce Godwin se uită la mine şi mă salută bine dispusă :

— Bună dimineaţa, domnule Stafford.

— 'Neaţa, i-am răspuns eu scurt, şi am trîntit uşa biroului în urma mea.

Cînd m-am trezit înăuntru, mi-a fost puţin cam ruşine. Un şef care-şi varsă nervii în capul subalternilor nu e de prea bună calitate, iar

Joyce nu merita una ca asta. Am apăsat nervos butonul interfonului.

— Joyce, vrei să vii pînă la mine ?

Fata se arătă înarmată cu instrumentele ei de secretară — carnetul de stenograme și un creion ascuțit. I-am spus îndată :

— Iartă-mă. În dimineața asta nu-s în apele mele.

Pe buzele ei lunecă un zîmbet ușor :

— Mahmureala de după chef ?

— Cam așa ceva, am încuviințat eu. „O mahmureală de vreo șapte ani."

— Ce distracții în dimineața asta ?

— Domnul Malleson vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră în legătură cu consiliul de conducere de după-amiază.

Am încuviințat dînd din cap. Adunarea generală anuală a *Societății Stafford de consilieri pentru probleme de securitate* era o pură formalitate legală : trei indivizi reuniți într-o încăpere cocoțată în vîrful unui bloc din City și împărțindu-și între ei profiturile. O glumă financiară.

— Altceva ?

— A sunat domnul Hoyland. Vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră.

— Hoyland ? Cine mai e și ăsta ?

— Șeful serviciului de securitate de la *Franklin Engineering* * din Luton.

Într-o vreme știam pe fiecare angajat după numele mic, iar acum nu-mi puteam aminti nici măcar numele de familie al oamenilor din linia

---

* Uzinele Franklin.

întîi. Era o situaţie cam proastă şi trebuia îndreptată îndată ce-mi făceam ceva timp.

— De ce pe mine ?

— L-a căutat pe domnul Ellis, dar el e în Manchester pînă miercuri, iar domnul Daniel e încă bolnav de gripă şi nu-i aici.

M-am silit să zîmbesc.

— Eu am fost deci abia a treia soluţie. Era vorba de ceva important ?

Pe chipul secretarei am citit că, după părerea ei, mahmureala mă cam doborîse. Un şef al unui serviciu de securitate ştie să se descurce, sau cel puţin aşa se presupune, şi, dacă şi-a sunat superiorul, mai mult ca sigur că era vorba de ceva al dracului de important.

— A spus că are să revină cu telefonul, îmi răspunse ea sec.

— Altceva ?

Fără să spună nici o vorbă îmi arătă mapa de corespondenţă burduşită. M-am uitat la mapă cu silă.

— Eşti un vătaf de sclavi. Dacă mă sună Hoyland să ştii că-s în biroul domnului Malleson.

— Dar domnul Fergus doreşte contractul cu *Electronomics* * semnat încă astăzi, se lamentă ea.

— Domnul Fergus e un moşneag cam tare de cap, i-am răspuns eu. Vreau să discut cu domnul Malleson despre treaba asta. *Electronomics* nu păţeşte nimic dacă mai aşteaptă încă jumătate de oră.

---

* Întreprinderea de aparataje electronice.

Am luat dosarul cu *Electronomics* şi am şters-o, simţind cum privirea dezaprobatoare a secretarei mă săgeta din spate.

Charles Malleson bineînţeles că avea mai mult chef de lucru decît mine — mapa lui era aproape pe jumătate goală de-acum. Mi-am săltat dosul pe marginea biroului lui şi i-am plasat dosarul drept în faţă.

— Mie nu-mi prea place.

Se uită la mine şi oftă.

— Ce nu-ţi place în cazul ăsta, Max ?

— Vor cîini de pază, dar fără însoţitori. E împotriva regulilor.

Ridică din sprîncene.

— Eu nu înţeleg.

— Nici Fergus n-a priceput, deşi ar fi trebuit. Ştii care-i părerea mea. În jurul fabricii poţi ridica ditamai zidul, dar unui ţînc năstruşnic tot o să-i vină în cap să treacă peste el noaptea, numai aşa de-al dracului. Iar atunci se trezeşte nas în nas cu un cîine nelegat care-l sfîrtecă sau... poate să-l şi omoare.

Charlie deschise dosarul.

— Uită-te la paragraful douăzeci şi opt.

Verifică la punctul indicat.

— În contractul pe care l-am răsfoit eu nu era. Probabil l-or fi strecurat în ultimul moment.

— Atunci să-l şi scoată iute de acolo, altfel *Electronomics* n-are decît să se ducă în altă parte. Voiai să mă vezi în legătură cu consiliul de direcţie ?

— Înălţimea sa va sosi acasă la ora patru azi după-amiază.

Înălţimea sa era lordul Brinton care deţinea douăzeci şi cinci la sută din acţiunile *Societăţii Stafford*. M-am ridicat, m-am dus la fereastră şi am rămas cu ochii lipiţi de *Inter-City Building* — bîrlogul lui Brinton. De la ultimul etaj contempla Cityul, ieşind numai din cînd în cînd pentru a înghiţi ici o companie, dincolo perfectînd o avantajoasă fuziune între firme.

— Ora patru îmi convine. Am s-o anunţ pe Joyce. Restul e în ordine ?

— Ca pe roate, îmi spune Charlie cîntărindu-mă din ochi. Nu prea arăţi în formă. Te-a ajuns cumva vreo gripă ?

— M-a cam ajuns altceva. În dimineaţa asta mi s-a pomenit numele unui individ şi eu n-am ştiut că lucrează la noi. Nu prea-i bine.

Charlie îmi zîmbi.

— Atîta muncă ne cam depăşeşte numai pe noi doi. E neajunsul succesului.

Am încuviinţat dînd din cap.

— Stau bătut în cuie la biroul ăsta afurisit şapte ceasuri din opt. Uneori jinduiesc să trăim din nou vremurile grele de odinioară cînd noi făceam şi toată alergătura. Acum foiesc afurisit de multe hîrţoage de colo colo.

— Dar multe dintre ele, cu hîrtie mai scorţoasă, sînt bancnote de cîte cinci lire, spuse Charlie vînturînd cu mîna spre priveliştea de afară — Cityul Londrei în toată măreţia sa. Nu ucide succesul pe acest pămînt sfinţit... E imoral.

Sună telefonul, Charlie ridică receptorul, apoi mi-l întinse mie. Era Joyce.

— Domnul Hoyland vrea să vorbească cu dumneavoastră.

— Fă-mi legătura cu el.

Am acoperit cu mîna microfonul şi i-am spus lui Charlie :

— Poate ai chef să asculţi şi tu ce zice. Ar cam fi timpul să ştiţi şi voi ăştia din administraţie ce se petrece şi în partea mai neplăcută a treburilor noastre.

În receptor se auzi o pocănitură.

— Domnul Stafford ?

— Aici Max Stafford.

— Aici Hoyland de la...

— Vă cunosc, domnule Hoyland, i-am răspuns eu simţindu-mă ca un infractor. Care-i problema ?

— Am dat peste o treabă cam caraghioasă, sir, spuse el. Acum o săptămînă a dispărut un individ pe nume Billson şi nu-i dau cu nici un chip de urmă.

— Cît de periculos e Billson ăsta ?

— Nu lucrează în sectorul tehnic, ci la serviciul contabilităţii. Dar...

— Ai verificat conturile ?

— Balanţa e perfectă pînă la ultimul şfanţ, spuse Hoyland. Nu asta-i problema, sir, ci atitudinea companiei. Nu mă sprijină deloc.

— Dă-mi detalii.

— Ei bine, Billson ăsta e cam terchea-berchea, dar primeşte un salariu mult prea mare faţă de cît merită. Are pe an opt mii de lire şi de fapt face o muncă de stagiar. Cînd l-am întrebat pe Isaacson de ce-i plătit atît mi-a răs-

puns cam în doi peri. Mi-a spus că schema de salarizare nu priveşte pe nimeni din serviciul de securitate.

Hoyland era supărat și avea dreptate. Şi eu eram cam supărat pentru că, atunci cînd încheiam un contract, se stabilea de la bun început că orice putea fi de competenţa serviciului de securitate.

— Chiar aşa ţi-a spus ? Cine-i Isaacson ăsta?

— Şeful contabil, răspunse Hoyland. Nu puteţi pune mîna pe înfumuratul ăsta ca să-l mai daţi pe brazdă ? Pe mine nu mă prea bagă în seamă.

— O să-l fac eu băiat de treabă, i-am răspuns eu pe un ton ameninţător. Să ne întoarcem la Billson. Cum adică a dispărut ?

— Săptămîna trecută nu s-a mai întors la serviciu şi nici n-a trimis nici o vorbă. Cînd am început să ne interesăm, am aflat că şi-a părăsit locuinţa fără nici un fel de explicaţii.

Hoyland făcu o pauză.

— Nu e nici o crimă în asta, domnule Stafford.

— Nu, numai dacă n-a luat şi altceva cu el. Spui că individul nu prezintă pericol ?

— Cu siguranţă. De cincisprezece ani lucrează în acelaşi loc la serviciul contabilităţii. N-a avut acces la nimic important.

— În măsura în care ştim noi.

Am stat şi m-am gîndit cîteva momente.

— Domnule Hoyland, e în regulă. Am să stau de vorbă cu Isaacson ăla. Între timp însă verifică trecutul lui Billson. Niciodată nu ştii peste ce poţi să dai.

— Aşa voi face, domnule Stafford.

Hoyland părea mai uşurat. Prefera să nu aibă el de-a face cu conducerea. Am pus receptorul jos şi i-am expediat un zîmbet lui Charlie.

— Ai văzut ! Cum te-ai descurca în situaţia asta ?

— La *Franklin Engineering*... făcu el gînditor. Au contracte pentru apărare, nu-i aşa ?

— Lucrează puţin pentru armată. Sisteme de suspensie pentru tancuri... nimic important.

— Ce-ai de gînd în situaţia asta ?

— Am să fac eu să fie scuturat amarnic maimuţoiul ăla de Isaacson. Nu un numărător de bani ca el o să-i spună unui ofiţer de-al meu unde să-şi vîre nasul securitatea şi unde nu.

Charlie se lăsă cu scaunul pe spate şi mă privi gînditor.

— De ce n-o faci chiar tu, cu mîna ta ? Tot te plîngeai că eşti ţintuit de biroul tău, aşa că de ce să nu te smulgi să faci puţin teren, ducîndu-te pînă la Luton ? Şi poţi să te întorci repede, să fii la timp la şedinţa de consiliu. Şterge-o din birou, Max. Poate aşa o să-ţi dispară şi acreala de pe mutră.

— Se vede chiar aşa de rău ?

Ideea mi s-a părut interesantă.

— În regulă, Charlie. La dracu şi cu biroul !

Am sunat-o pe Joyce.

— Ia legătura cu Hoyland, la *Franklin Engineering*, spune-i că mă îndrept spre Luton şi să-şi facă timp pentru o întîlnire cu mine.

I-am retezat strigătele de protest.

— Da, ştiu cum stăm cu mapa de corespondenţe, o rezolv eu mîine.

După ce-am pus receptorul jos, Charlie îmi spuse :

— Nu cred că-i o treabă chiar atît de importantă.

— Nici eu n-aş crede. Sau o fi luat-o razna cu vreun chef, sau a dat vreo maşină peste el, sau o fi păţit altceva de genul ăsta. Asta-i zi de vacanţă, Charlie, pe spezele firmei.

2

Ar fi trebuit să-mi amintesc numele lui Hoyland fiindcă atunci cînd l-am văzut i-am recunoscut imediat faţa onestă, de om priceput în meseria lui. Era un om de nădejde, fost poliţist, ca mulţi dintre ofiţerii noştri de securitate. Era mirat că mă vedea : nu se întîmpla prea des ca grangurii din conducerea Societăţii Stafford să apară în linia întîi. Cu atît mai rău ! Surpriza lui era amestecată cu nervozitate în vreme ce încerca să înţeleagă de ce venisem personal.

— Nici un motiv de îngrijorare, l-am liniştit eu. Am avut chef să mai scap de biroul acela. Spune-mi acum ce cunoşti în legătură cu Billson.

Hoyland îşi frecă bărbia încurcat.

— Nu prea cunosc mare lucru. Doar ştiţi că-s aici numai de trei luni. Am fost transferat după pensionarea lui Laird.

Nu ştiam nici asta, afurisit de multe treburi de-ale firmei mele nu le ştiam. Ajunsese o firmă prea mare şi se cam depersonalizase.

— Da ! i-am răspuns eu.

— Am preluat dosarele lui Laird şi am verificat felul în care le-a clasat. Billson e clasat în categoria verde — e sigur ca buzunarul. Era tocmai la fundul sertarului de priorităţi.

— Dar ai verificat totul de la dispariţia lui?

Hoyland dădu din cap.

— Patruzeci şi patru de ani, lucrează aici de cincisprezece ani. Personalitate cît un iepuroi castrat. Locuieşte la doamna Harrison, în tîrg. E văduvă doamna.

— Intră el şi doamna Harrison nici o legătură ?

Hoyland rînji.

— Are şaptezeci de ani.

Asta nu însemna mare lucru. Ninon de l'Enclos era tîrfă la optzeci.

— Dar prietene are ?

— Nu e cazul la Billson. Din cîte am auzit fetele nu se prea dădeau în vînt după el.

— Bine, bine, atunci prieteni ?

— Nici din ăştia nu are. Nu era el genul.

— Nu pare să fi fost mare lucru de capul lui în nici o direcţie, am spus eu caustic.

— Asta e ! spuse Hoyland. E atît de neînsemnat în toate încît mai că nici nu există. Puteai trece pe lîngă el fără să-l vezi.

— Originalul om invizibil, am comentat eu. Are toate calităţile unui spion de rezervă.

— Nu credeţi că cincisprezece ani în situaţia asta e prea mult ! îngăimă Hoyland. În plus a şi lăsat totul în ordine în urma lui.

— Doar în măsura în care ştim noi. Cei din secţia specială ştiu ceva de el ?

— Au adulmecat şi ei ici şi colo şi au ajuns la aceeaşi concluzie ca şi mine.

— Mda, am făcut eu. Billson o fi pe la vreun spital, şi-o fi pierdut posibilitatea de a-şi arăta identitatea. Dar e totuşi un mister în treaba asta. De ce-o fi fost plătit mai mult decît merita şi de ce conducerea e atît de discretă în privinţa asta ?

Hoyland dădu din cap.

— Prima dată am vorbit cu Stewart despre treaba asta — el e şeful direct al lui Billson — şi m-a trimis la Isaacson. Iar de la el n-am scos nimic.

— Am să văd ce-i de făcut, am spus eu. Şi m-am dus să-l caut pe Stewart, care se dovedi a fi un scoţian blond sandré, aparţinînd noii generaţii de contabili : nici urmă de dosare prăfuite, în jurul lui cifrele dansau electronic în măruntaiele calculatoarelor.

Nu, n-avea habar unde s-ar fi putut duce Billson. De fapt nu ştia nimic despre el şi cu asta punct.

— Nu e puţin cam nepotrivit pentru un şef de compartiment ? Precis că ştii dumneata cîte ceva despre subalternii dumitale.

— E un om cam ciudat, spuse Steward. De cele mai multe ori rezervat, dar în stare uneori de nişte izbucniri nemaipomenite. Cîteodată poate fi tare dificil.

— În ce sens ?

Steward ridică din umeri.

— Îl apucă criza cu nedreptatea, turuie că omului nu i se recunoaşte valoarea aşa cum se cuvine. Asta-l amărăşte.

— Se referă la sine ?

— Nu. Totdeauna s-a întîmplat în legătură cu alţii care ar fi fost nedreptăţiţi sau păcăliţi.

— Vreo aluzie politică ?

— Nicidecum, răspunse Steward cu convingere. Nu-l intresează politica deloc.

— Treaba şi-o făcea ca lumea ?

Steward îmi aruncă o privire prundentă şi-mi răspunde cu multă precauţie.

— Treaba pe care i-o ceream noi şi-o împlinea mulţumitor.

— Vrei să spui că era om de ispravă ? am întrebat eu zîmbind. Era pus pe lista de avansări sau ceva asemănător ?

— Nu.

Steward păru îndată să-şi dea seama că-l luase gura pe dinainte şi vorbise prea convins.

— Nu era un gen de om prea dinamic.

— Domnule Steward, de cînd eşti la firmă ?

— De acum patru ani Cînd în serviciul acesta s-au introdus calculatoarele am fost adus de la Glasgow.

— Ai încercat vreodată să-l concediezi pe Billson sau să-l transferi în alt sector ?

Steward tresări.

— Aăăă... am... am încercat, da. Dar s-a hotărît să fie menţinut mai departe.

— De către domnul Isaacson, după cîte înţeleg.

— Da. Trebuie să-l întrebaţi pe dumnealui, îmi spuse el cu un aer de uşurare.

Aşa am şi făcut. Isaacson s-a arătat a fi un tip de contabil şi mai rafinat decît Steward. Steward făcea cifrele să sară prin cercuri, dar

Isaacson știa să aleagă cercurile prin care săreau cifrele. Era expert în ce privește legea companiilor, mai ales partea referitoare la impozite.

— Billson ! făcu el și zîmbi. În idiș există un cuvînt numai potrivit pentru a-l zugrăvi. Un *nebbish*

— Adică ?

— Adică un nimeni. Să vă spun atunci altfel. Dacă cineva iese din încăpere și ție ți se pare că a intrat înăuntru atunci dumnealui e *nebbish.*

M-am lăsat pe rezemătoarea scaunului și m-am uitat țintă la Isaacson.

— Și uite că aici avem un *nebbish* care scoate opt mii de lire pentru o treabă care nu face decît două. Cum îți explici treaba asta.

— Nu eu trebuie s-o fac, îmi spuse el iute. Puteți discuta treaba asta mai bine cu directorul nostru general, domnul Grayson.

— Și unde-l găsesc eu pe domnul Grayson ?

— Regret, dar va fi cam greu, îmi spuse el cu o voce care nu exprima deloc regretul. Acum e în Elveția, la schi.

Arăta atît de încîntat încît mi-a venit să-l cîrpesc, dar mi-am ținut fire și i-am spus tărăgănat :

— Domnule Isaacson, numai firma mea e singura răspunzătoare de securitatea firmei *Franklin Engineering.* A dispărut un om și mie mi se pare tare ciudată lipsa voastră de chef de a coopera cu noi. Nu-ți pare și dumitale ciudat?

Își desfăcu brațele neputincios.

— Domnule Stafford, repet, numai directorul meu general poate răspunde la întrebările care-l privesc pe Billson.

— Care lunecă frumuşél la vale pe o pereche de scîndurele.

M-am uitat ţintă în ochii lui Isaacson.

— Steward a vrut să-l concedieze pe Billson, dar dumneata te-ai opus. De ce ?

— Nu eu. Domnul Grayson El a zis că Billson trebuie să rămînă.

— Precis că l-ai întrebat dumneata din ce motive.

— Bineînţeles, răspunse Isaacson scuturînd din cap. Dar nu mi-a oferit niciunul.

Rămase o clipă tăcut.

— Domnule Stafford, despre Billson nu ştiu mai nimic, decît că... că... era protejat, am putea spune.

Am stat şi m-am gîndit. Ce motiv ar fi avut Grayson să fie zîna cea bună a lui Billson ?

— Ştiai că Billson era protejat atunci cînd Steward a vrut să-l concedieze ?

— Bineînţeles, spuse Isaacson şi zîmbi puţin cam trist. Am vrut să-l concediez şi eu încă de acum zece ani. Cînd Steward a venit din nou cu ideea asta m-am gîndit să mai încerc să văd în ce ape se scaldă domnul Grayson.

Omul ridică din umeri.

— Situaţia era aceeaşi.

— Poate că e mai bine să ridic problema mai sus, poate să vorbesc cu preşedintele

— Cum poftiţi, îmi răspunse Isaacson cu răceală.

M-am hotărît să scad şi eu temperatura.

— Încă o chestiune, domnule Isaacson. Cînd domnul Hoyland îţi va mai cere informaţii, dumneata să nu-i mai răspunzi — repet — să nu-i mai răspunzi că ceea ce doreşte să afle nu priveşte problemele de securitate. Să-i furnizezi toate informaţiile aşa cum mi le-ai oferit şi mie. Cred că am fost destul de limpede.

— Foarte limpede, răspunse Isaacson strîngîndu-şi buzele.

— În regulă atunci. Să-i îngădui domnului Hoyland accesul la orice îl priveşte pe Billson, mai ales la statele lui de salariu. Înainte de a pleca am să vorbesc şi cu el.

M-am ridicat în picioare.

— Bună ziua, domnule Isaacson.

Am trecut apoi din nou în revistă datele cu Hoyland, i-am spus ce doream, apoi am pornit în căutarea văduvei Harrison şi am descoperit că era o femeie destul de în vîrstă, cu un aer matern, care-şi completa pensia de bătrîneţe cu ceea ce încasa din chirie. După părerea ei, Billson era un domn foarte drăguţ, care nu deranja pe nimeni în casă şi n-o făcuse să aibă probleme cu tot felul de femei uşoare. Habar nu avea de ce plecase, încă şi acum se întreba cu îngrijorare ce avea să facă mai departe cu camera lui fiindcă mai avea acolo o mulţime de lucruri personale.

— Fiindcă, la urma urmei, trebuie să-mi cîştig şi eu traiul, spuse ea. Pensia nu-mi ajunge mare lucru în ziua de azi.

I-am plătit femeii chiria pe o lună înainte şi am trecut cheltuielile în contul firmei *Franklin Engineering*. Dacă Isaacson cîrteşte şi pentru asta o să-i trag un perdaf. Femeia nu băgase de seamă nimic neobişnuit la Billson înainte de a pleca.

— Nu, nu se schimbase deloc. Da, bineînţeles, cîteodată era în stare să se înfurie cumplit, dar aşa era el. Îl lăsam într-ale lui şi nu-l prea băgam în seamă.

— Lunea trecută trebuia să se ducă la slujbă, dar nu s-a dus. Cînd l-aţi văzut dumneavoastră ultima oară, doamnă Harrison ?

— Luni seara. Am crezut că fusese la serviciu, ca de obicei. Nu mi-a spus că nu s-a dus.

— Atunci arăta supărat cumva ?

— Oarecum. Tot spunea că nu exista dreptate pe lumea asta, nici măcar în faţa justiţiei. Spunea că revistele cu bani gîrlă puteau să-şi permită să angajeze avocaţi care costau o groază de bani, aşa că oamenii fără o leţcaie, ca el, nu aveau nici o şansă dinaintea lor.

Femeia rîse.

— Era aşa de nervos că a răsturnat sticla cu lipici. Dar aşa era el uneori, domnule Stafford.

— Dar ce făcea el cu lipiciul ?

— Lipea ceva în albumul lui cu tăieturi din ziare. Ala în care adunase tot ce se scria despre tatăl lui. Tot timp se gîndea la taică-su, deşi nu-mi vine să cred că şi-l aducea aminte. E la mintea cocoşului nu ? Era doar un puşti cînd fusese omorît taică-su.

— V-a arătat vreodată albumul lui cu decupaje ?

— Da, bineînțeles. Acum opt ani cînd a venit aici, printre primele lucruri pe care mi le-a arătat a fost albumul. Asta s-a întîmplat la vreun an după ce mi-a murit bărbatul. Era plin de poze de prin reviste și ziare, toate numai cu taică-su. O groază de avioane, din alea de tip vechi, cam cum erau cele din primul război mondial.

— Cu două aripi ?

— Cu o mulțime de aripi, răspunse ea nesigură. Nu mă pricep eu mare lucru la avioane. Da' nu erau ca cele cu reacție din ziua de azi. Mi-a povestit despre taică-su de toate, o groază, că cică fusese un fel de erou sau cam așa ceva. Dar după o vreme n-am mai ascultat ce-mi tot zicea despre taică-su, că pe o ureche îmi intra și pe alta îmi ieșea ce-mi tot spunea el. Mi se pare că socotea că taică-su fusese tras pe sfoară nu știu cum.

— Pot să mă uit și eu pe la el prin cameră ? Vreau să văd și eu albumul acela.

Femeia se încruntă.

— Nu mă deranjează să vă uitați prin cameră, dar, dacă mă gîndesc bine, cred că albul nu-i aici. E totdeauna pe toaletă la el și cînd am făcut curat acum nu l-am mai văzut.

— Totuși aș vrea să-i văd camera.

Nu era o încăpere prea grozavă pentru un bărbat. Nu era lipsită de confort, dar cu siguranță păstra un aer mohorît. Avea mobila mult prea mare, în stil edwardian, sau caracteristică anilor 30, colțuroasă, cu un covor curat, dar foarte jerpelit. M-am așezat pe pat și arcurile au scos un țipăt de protest. În vreme ce mă uitam

la o reproducere țipătoare după tabloul lui Holman Hunt „Lumina Lumii“ mă întrebam de ce un om cu un venit de opt mii de lire pe an era nevoit să locuiască într-o hardughie ca aceea.

— Albumul ? am făcut eu.

— Nu mai e. Probabil că l-a luat cu el.

— Mai lipsește și altceva ?

— Și-a luat aparatul și pămătuful de bărbierit, spuse doamna Harrison. Și peria de dinți. Cîteva cămăși curate, ciorapi și alte lucruri. Numai atît cît să încapă într-o valijoară. Poliția a făcut o listă.

— Poliția știe și de album ?

— Nu mi-a trecut prin minte să le spun.

Deveni deodată nervoasă.

— Credeți, că ar fi trebuit să le spun și lor?

— Nu vă necăjiți, am liniștit-o. O să le zic eu.

— Sper să-l găsiți pe domnul Billson, spuse ea și șovăi oarecum. N-aș vrea să fi pățit ceva. Ar trebui să se însoare, să aibă și el pe cineva care să-i poarte de grijă. Sora lui venea în fiecare lună, dar numai atît nu ajunge.

— Are și o soră ?

— Nu soră bună... soră vitregă, cred eu, poartă alt nume, deși nu-i măritată. Are un nume, străin, caraghios, nu mi-l pot aminti niciodată. Vine și-i ține de urît uneori seara, cam de două ori pe lună.

— Ea știe că a dispărut ?

— Nu prea-mi vine să cred, că n-avea de unde, doar dacă i-or fi spus cei de la poliție. Nu-i cunosc adresa, dar știu că stă în Londra.

— O să-i întreb, i-am zis eu. Domnul Billson are vreo prietenă ?

— O, nu domnule.

Femeia scutură din cap.

— Ştiţi, cine să se căsătorească cu el ? Nu zic cumva că nu-i bărbat întreg, adăugă ea în grabă. Dar nu ştiu cum că nu avea trecere la femei.

În vreme ce mă îndreptam spre secţia de poliţie tot frămîntam în minte treaba asta. Suna foarte mult a epitaf.

Sergentul Kaye nu se arătă prea tulburat.

— Dacă unui bărbat în toată firea îi trece prin minte să dispară de-acasă nu-i nici o încălcare a legii, îmi spuse el. Dacă ar fi fost vorba de un copil de vreo şase ani, atunci s-ar schimba problema, şi am fi răscolit peste tot, dar Billson e om în toată firea.

Se chinui să găsească o comparaţie.

— E ca şi cum ne-aţi spune că vă pare rău că-i un biet orfan, dacă mă-nţelegeţi ce vreau să spun.

— O fi el om în toată firea, am replicat eu, dar din cîte am auzit s-ar putea să nu fie în toate minţile.

— Eu nu ştiu, spuse Kaye. Avea slujbă bună la *Franklin Engineering* şi era plătit binişor. Pentru o treabă ca asta trebuie să fii om întreg la minte. Şi pe deasupra atunci cînd a şters-o, fiindcă a şters-o, a avut el grijă şi de bănişorii lui.

— Dă-mi amănunte.

— Ei bine, omul a strîns bani — nu glumă. Şi-a alimentat regulat contul de la bancă cu aproape tot salariul lui lunar şi avea în bancă cam douăsprezece mii de lire. Marţea trecută dis-de-dimineaţă şi-a lichidat tot contul îndată ce s-a deschis banca.

— Ei, fir-ar să fie ! Ia stai o clipă, sergent. Ca să-ţi lichidezi un cont trebuie să trimiţi un preaviz cu şapte zile înainte.

Kaye zîmbi.

— Treaba nu se aplică atunci cînd ai fost un client bun, care nu ridică bani toată ziua vreme de zece ani sau chiar mai bine şi deodată îl strîngi pe directorul băncii cu uşa.

Sergentul dădu cep izvoarelor înţelepciunii proprii.

— Oamenii se dau la fund dintr-o mie de motive. Unii fug să scape de vreo muiere, iar alţii aleargă să se arunce în braţele alteia. Unii se cam satură pînă peste cap de traiul lor cel de toate zilele şi o rup deodată cu toate, fără multă zarvă. Dacă ar fi să ne apucăm să dăm fuga să cercetăm cazul ori de cîte ori se întîmplă una ca asta, n-am mai avea vreme să facem şi altceva, iar toţi pehlivanii de care ar trebui să ne ocupăm noi ar muri de rîs. Dar, sir, bănuiesc că omul n-a călcat legea, nu-i aşa ?

— Nu prea ştiu. Ce zic cei de la serviciul special ?

— Băieţii ăia care se joacă de-a spionajul ? glăsui Kaye şi în vocea lui se simţi o umbră de dispreţ. Ei spun că omu-i curat ca lacrima... şi-mi vine să cred că au dreptate de data asta.

— Bănuiesc că v-ați interesat pe la spitale.

— Pe la cele din zonă. Așa-i rutina.

— Are și o soră. Știe ea ceva ?

— Soră vitregă, răspunse el. A fost pe aici săptămîna trecută. Pare femeie cu scaun la cap. N-a făcut prea mare zarvă în legătură cu treaba asta.

— Ți-aș rămîne îndatorat dacă mi-ai da adresa ei.

Omul mîzgăli ceva pe un carnet și smulse foaia. În vreme ce o puneam în portofelul meu, i-am spus :

— Să nu uiți cumva de album, bine ?

— Pun și asta la dosar, spuse Kaye docil. Dar mi-am dat seama că nu dădea prea mare importanță faptului.

Am luat prînzul destul de tîrziu și apoi i-am telefonat secretarei la birou.

— Nu mai trec pe acolo, i-am spus eu. Ai ceva să-mi comunici ?

— Doamna Stafford mi-a telefonat că în seara asta nu va fi acasă, spuse Joyce cu o voce deosebit de reținută și fără nici o inflexiune.

Sper că m-am stăpînit îndestul și nu mi-am arătat enervarea. Mă cam săturasem să mă tot duc într-o casă goală.

— În regulă. Acum am ceva de lucru pentru tine. Toate ziarele din 2 noiembrie. Scoate orice se referă la un anume Billson. Întîi încearcă cu presa internă, și la Luton există un ziar de duminică. Dacă nu găsești nimic atunci caută în toate cotidienele din săptămîna de dinainte.

Vreau să le găsesc mîine dimineață pe biroul meu.

— Dar asta-i adevărată pedeapsă !

— Dacă ai nevoie, cheamă pe cineva să te ajute. Şi spune-i domnului Malleson că am să-l întîlnesc la ora patru la *Inter-City Building* pentru adunarea consiliului.

3

Nu prea-mi dau seama dacă-mi plăcea Brinton sau nu. Era un individ pe care cu greu reuşeai să-l cunoşti. Nu prea ducea o viaţă de societate, şi dacă ar fi să-l cîntărim cu obiectivitate, era o maşină de făcut bani şi încă una foarte eficientă. Nu părea să judece ca toţi ceilalţi. De obicei asculta argumentele pro şi contra unui proiect expuse de avocaţii şi contabilii pe care-i angaja cu carul, după care lua o hotărîre. Adesea, hotărîrea lui nu avea nici o legătură cu ceea ce i se spusese, sau poate că el era în stare să dibuie chichiţe pe care nimeni nu le întrezărea. În orice caz, cîteva dintre loviturile lui fuseseră uluitoare, semănînd cu isprăvile unui scamator care scoate iepurele din pălărie. Dar cînd te gîndeai după aceea la isprava lui, vedeai că ceea ce făcuse era cît se poate de logic, şi îţi dădeai seama că avusese inspiraţie, iar asta îl făcuse pe el om bogat.

Cînd eu şi Charlie Malleson ne-am pus necazurile laolaltă şi am durat ceea ce avea să devină *Societatea Stafford* de consilieri pentru

probleme de securitate, ne-am izbit de dificultățile pe care le întîmpină orice firmă măruntă atunci cînd încearcă să devină mare, ratînd o groază de ocazii care numai că nu te trag de mînecă doar pentru că nu ai bani. Lordul Brinton ne-a sărit în ajutor cu o transfuzie masivă de fonduri, motiv pentru care și-a adjudecat douăzeci și cinci la sută din acțiuni. În schimb și noi am preluat toate problemele de securitate ale imperiului Brinton.

Pe vremea cînd afacerea era în curs, am fost destul de îngrijorat de faima lui Brinton de a fi om al marilor lovituri. Așa că i-am spus ferm, de la început, că aveam să ne ocupăm numai de acțiuni legale, și că treaba noastră privea numai problemele de securitate și nicidecum reversul medaliei, adică spionajul industrial. Mi-a zîmbit ușor, mi-a replicat că-mi stima integritatea morală și că urma să conduc firma așa cum credeam de cuviință.

Și s-a ținut de cuvînt și nu s-a amestecat niciodată, deși șnapanii lui de băieți isteți uneori mai făceau apropouri că ar fi fost cazul să mai renunțăm la unele mofturi. Dar nici unul nu s-a mai arătat după ce i-am adus la cunoștință lui Brinton demersurile lor.

Spionajul industrial e o plagă socială, asemănătoare cu bolile venerice. Pe nimeni nu deranjează să recunoască faptul că ia măsuri împotriva lui, dar nimeni nu va admite că s-a molipsit de el. Totdeauna am bănuit că Brinton e vîrît pînă în gît în spionaj, ca oricare pungaș de financiar nemilos, și am folosit posibilitățile firmei pentru a-i adulmeca puțin afacerile.

Avusesem dreptate : omul angaja cîteodată oameni de la o firmă sau alta pentru a-şi băga nasul în treburile altora. În ce mă priveşte treaba nu mă deranja atîta timp cît nu-mi cerea mie să fac una ca asta, dar mai curînd sau mai tîrziu avea să încerce şmecheria asta la una sau alta dintre firmele la care eram angajaţi şi atunci avea să dea de dracu : cele douăzeci şi cinci de procente în acţiuni se duceau ca nimica. Pînă în momentul acela nu-mi picase la mînă.

La adunarea consiliului am ajuns puţin cam devreme şi l-am găsit pe Brinton în biroul lui din vîrful clădirii, de unde domina peste City. Încăperea nu era cu mult mai mare decît o sală de bal, iar unul dintre pereţi era în întregime din sticlă, aşa că-şi putea privi nestingherit terenul de vînătoare. Nu se vedea nici urmă de birou, avea el aţi oameni pe care-i punea în spatele birourilor. Se ridică greoi, făcînd fotoliul să scîrţîie.

— Mă bucur că te văd, Max. Ia uite ce avem noi aici !

Îşi făcuse rost de o nouă jucărie — un şemineu în care ardea vesel un foc la care să frigi un taur.

— Încălzirea centrală e minunată, spuse el. Dar nişte oase bătrîne ca ale mele nu se mai încălzesc ele decît la un pojar zdravăn. Parcă ar mai fi un suflet în încăperea asta, îmi ţine de urît şi nu-mi răspunde obraznic.

M-am uitat la şemineul plin cu cărbune bituminos.

— Nu ţi se pare că încalci legile privind zona nepoluată ?

— În şemineu e instalat un purificator electrostatic. Nu iese nici fir de fum.

Nu m-am putut abţine să nu zîmbesc. Cînd Brinton se apuca să facă o treabă o făcea elegant. Era încă un exemplu al felului în care gîndea. Vrei foc care să nu scoată fum ? În regulă. Instalează o şmecherie ce costă mai multe mii de lire care să te scape de fum. Şi probabil că nici nu-l costase prea mult, doar a lui era fabrica ce producea instalaţia şi m-am gîndit că preţul ei îşi făcuse loc în catastifele companiei la rubrica Cercetare-dezvoltare-controlul produselor.

— Bei ceva ? întrebă el.

— Da, i-am răspuns eu. Se pare că ziua de lucru s-a terminat.

Apăsă pe un buton de lîngă şemineu şi, ca prin minune, apăru un bar. Pe faţa lui ridată de bătrîn apăru un zîmbet de puştan.

— Pentru dumneata reuniunea consiliului nu înseamnă muncă ?

— E distracţie.

Turnă nişte Talisker într-un pahar, adăugă o cantitate egală de apă Malvern şi-mi întinse paharul.

— Da, n-am avut niciodată prilejul de a regreta banii pe care i-am băgat în firma dumitale.

— Mă bucur să aud una ca asta.

Am degustat whisky-ul.

— Anul ăsta aţi cîştigat bine ?

I-am răspuns cu un zîmbet.

— Să-l întrebi pe Charlie. El jonglează cu cifrele şi omoară terfeloagele.

Ştiam pînă la ultimul ban cam cît beneficiu aveam, dar bătrînului Brinton se părea că-i plăcea să amestece afacerile cu gluma. Privi peste umărul meu.

— Uite-l şi pe el. Atunci am să aflu repede dacă am cu ce-mi spori pensia de bătrîneţe.

Charlie nu refuză nici el un pahar şi ne-am apucat de treabă în frunte cu Charlie, care arunca emfatic termeni ca amortizare, circulaţia fondului de scont, beneficiu, şi toţi ceilalţi termeni pe care-i întîlneşti în pagina financiară a ziarelor. El împlinea şi funcţia de secretar al companiei şi pe cea de contabil şef, pentru că duceam o politică de reducere a cheltuielilor suplimentare, iar Charlie îşi adjudecase şi el o felie din acţiunile firmei, motive pentru care devenise un veritabil zgîrie-brînză şi refuza să edifice un imperiu administrativ care nu aducea beneficii. Se părea că avusesem parte de un an bun, aşa că puteam să-i dau calului icre negre şi şampanie. Am mai discutat nişte planuri de dezvoltare în viitor şi posibilitatea de a ne extinde şi în Europa sub legislaţia Pieţei Comune. În cele din urmă, am ajuns la *diverse* şi am început să mă gîndesc la întorsul acasă.

Binton stătea cu mîinile pe masă şi părea preocupat să-şi studieze petele de ficat. Glăsui :

— Domnii mei, pe cerul domniilor voastre se arată un nor. Am necazuri cu Andrew McGovern.

Charlie ridică din sprîncene.

— Din *Grupul Whensley* ?

— Exact, spuse Brinton. Cu domnul Andrew McGovern, preşedintele *Grupului Whensley*.

Grupul de societăţi Whensley însemna o bună parte din acţiunile lui Brinton. Pe moment nu-mi aduceam aminte aşa pe dinafară dacă deţinea controlul asupra sa sau nu. M-am trezit spunînd :

— Care-i buba ?

— Andrew McGovern găseşte că serviciul lui de securitate costă prea mult. Zice că el e în stare să organizeze unul care să-l coste mai puţin.

I-am trimis lui Charlie un zîmbet cam acru.

— Dacă vrea lucruri ieftine atunci nu-i bine deloc. În treburile astea nu prea poţi pune banii la ciorap, e o chestiune în care nu se descurcă decît oameni cu experienţă care ştiu ce au de făcut. Dacă încearcă să se descurce singur o să dea în bară.

— Ştiu şi eu treaba asta, spuse Brinton, continuînd să-şi studieze mîinile. Dar mă cam strînge cu uşa.

— Se ridică la vreo cinci la sută din acţiunile noastre, spuse Charlie. Nu-mi prea convine să pierd atît.

Brinton îşi ridică privirea :

— Nu cred că o să-i pierdem pentru multă vreme...

— Vreţi să spuneţi că o să-l lăsaţi pe McGovern să facă aşa cum crede de cuviinţă ? întrebă Charlie.

Brinton zîmbi, dar fără nici un fel de veselie.

— O să-l las slobod, să întindă funia cît vrea el, dar... mai repede decît socoteşte el. S-ar

putea ocupa de problemele securității grupului începînd cu sfîrșitul acestei luni.

— Păi, am exclamat eu, pînă atunci nu-s decît zece zile.

— Exact, spuse Brinton și ciocăni cu degetul în masă. O să vedem și noi ce ispravă e-n stare să facă atunci cînd nu i se dă prea mult răgaz. Apoi, după o vreme, și nu după prea multă, am să smucesc de funie și o să vedem dacă s-a prins bine în laț.

— Dacă o să vrea ca serviciul lui de securitate să fie la fel de bun cum e acum, atunci va trebui să plătească mai mult. E un domeniu specializat și oameni pricepuți nu se găsesc pe toate drumurile. Dacă o să-i găsească atunci va trebui să-i plătească bine de tot. Dar n-o să-i găsească... Și eu m-am izbit de problema asta în legătură cu programul de extindere, iar eu știu ce caut, pe cînd el nu prea. Așa că serviciul lui de securitate va avea de suferit, și va avea niște găuri de să treci prin ele cu un batalion de spioni industriali.

— Exact așa ! spuse Brinton. După cîte știu, eu, dumneata îți pui la încercare oamenii din cînd în cînd.

— E o treabă esențială, am zis eu. Totdeauna facem teste pentru a verifica sistemele de securitate.

— Știu, spuse Brinton zîmbind malițios. În trei luni de zile am să angajez o firmă specializată în probleme de securitate — nu a voastră — să pună pe picioare o acțiune împotriva serviciilor de securitate ale lui McGovern și atunci

o să vedem dacă scoate el capul destul de mult ca să i-l retezăm un pic.

Charlie spuse :

— Vrei să spui că o să-i iei capul de-a binelea ?

De data asta nu mai zîmbea.

— Putem arunca în balanţă şi contul şi problema securităţii. M-am cam săturat de Andrew McGovern. O să vă pice afacerea asta înapoi, ba chiar sporită.

— Sper să ai dreptate, spuse Charlie. Contul celor de la *Grupul Whensley* se ridică la numai cinci la sută din globalul nostru, dar la capitolul profit reprezintă mult mai mult, fir-ar să fie. Iar cheltuielile noastre nu se vor reduce nici măcar cu atît. S-ar putea ca din cauza asta planul nostru de dezvoltare să se cam poticnească.

— O să fie bine, spuse Brinton. Vă promit.

Trebuia să ne mulţumim şi cu atît. Dacă un client nu mai doreşte serviciile tale, atunci nu i le poţi vîrî pe gît cu sila. Charlie se scuză şi îşi luă valea, pe mine însă Brinton mă mai reţinu o clipă. Mă luă de braţ şi mă conduse spre şemineu unde se opri să-şi încălzească mîinile.

— Ce mai face Gloria ?

— Minunat, i-am spus eu.

Probabil că nu mi-am dat silinţa pentru a împrumuta un ton suficient de convingător, deoarece pufni pe nas şi-mi aruncă o privire tăioasă.

— Sînt un om care a avut succes pînă acum, spuse el. Iar secretul e că atunci cînd o afacere ajunge pe drojdie mă retrag şi plătesc oalele

sparte. Nu te supără un sfat din partea unui om bătrîn, nu-i aşa ?

I-am zîmbit.

— Sfaturile au o parte foarte bună : nu trebuie neapărat să le şi urmezi.

Aşa că l-am lăsat singur şi m-am îndreptat cu liftul lui personal spre strada înţesată de lume şi m-am pierdut în mulţimea care se grăbea, nerăbdătoare, să ajungă acasă după o zi de muncă. Eu însă nu eram deosebit de nerăbdător pentru că nu mai aveam casă. Doar nişte pereţi şi un acoperiş. Aşa că m-am îndreptat spre club.

4

A doua zi dimineaţă, cînd am ajuns la birou, mă simţeam oarecum mai în formă. De multă vreme nu mă mai dusesem pe la clubul meu, şi două ceasuri de exerciţii cu spada grea mă eliberaseră de sentimentele de frustrare, ba chiar mi-au făcut bine şi la şalele care se cam înţepeniseră de prea mult stat pe scaun la birou. Dar biroul mă aştepta, aşa că m-am aşezat şi m-am apucat să caut informaţiile despre Billson pe care i le cerusem secretarei să mi le procure. Negăsindu-le, am chemat-o pe Joyce în biroul meu.

— N-ai găsit nimic despre Billson ?

Se uită la mine şi clipi des din ochi ca un reflex de apărare.

— Se află în mapa de corespondenţe.

Le-am găsit îngropate tocmai la fund, într-un

plic pe care era scris *Billson*, m-am uitat la ea şi i-am zîmbit.

— Joyce, şmecheră treabă, dar să ştii că am şi eu priorităţile mele.

După transfuzia de fonduri a lui Brinton, firma noastră s-a dezvoltat cu o forţă aproape explozivă, dar m-am hotărît ca totuşi să mă străduiesc să mă ocup de cîte un caz pe teren la fiecare şase luni, ca să nu pierd contactul cu băieţii care lucrează acolo. Dar, luat de treburi care nu sufereau amînare, şi hotărîrea asta a avut soarta tuturor hotărîrilor frumoase, aşa că de cincisprezece luni nu mai tatonasem direct terenul. Poate că acest caz Billson era un prilej pentru a vedea dacă munca de birou mă tocise sau nu. Am zis pe nepusă masă :

— Am să-i transfer o parte din lucrările mele domnului Ellis.

— N-o să-i facă prea mare plăcere, spuse Joyce.

— Dacă ar fi dat o maşină peste mine şi mi-aş fi rupt un picior ar fi trebuit să le preia, i-am spus eu. O să-i facă şi bine pe deasupra. Adu-mi aminte să discut eu cu el chestiunea asta după ce se întoarce de la Manchester.

Joyce ieşi, iar eu am deschis plicul şi am dat la iveală un articol de vreo patru pagini — o relatare concentrată a vieţii şi epocii lui Peter Billson, pionier al aviaţiei — la rubrica din *Sunday Supplement*, unde îţi puteai face, fără chinuri, cultură. Avea titlul : *Ciudatul caz al lui Peter-Zburătorul*, ilustrat cu nişte fotografii care la origine fuseseră făcute în alb-negru,

dar acum erau ciudat boite în nuanțe de albastru și galben, pentru a mai înviora paginile publicației care se presupunea a fi o revistă color.

Pe scurt, articolul relata că Billson, un canadian, se născuse normal pe la 1903, anul în care s-a ridicat la ceruri primul aeroplan. Fiind prea tînăr pentru a se înrola în primul război mondial, Billson s-a hrănit cu povești despre luptele aeriene de pe frontul de vest care i-au stîrnit imaginația încît a devenit nebun după aviație. A învățat mecanica și, pe la vîrsta de 21 de ani, și-a construit cu mîna lui un aeroplan. Dar n-a fost prea reușit, s-a prăbușit.

N-a prea avut noroc. Începuse epoca de aur a aviației, iar el n-avea nici aripi și nici măcar tiulee. Pionieratul în aviație necesita bani sau un protector cu bani, iar el n-avea nici una nici alta. Pe la sfîrșitul deceniului al treilea, Alan Cobham zbura spre Extremul Orient, Australia și Africa de Sud, în 1927 Linbergh traversa în zbor solitar Atlanticul, iar apoi Byrd, cu un coechipier, și-a adjudecat Polul Nord și Polul Sud. Apoi veni începutul deceniului al patrulea, iar Amy Johnson, Jim Mollison, Ameia Earhart și Wiley Post doborau recordurile unul după altul, și Billson nici nu se arăta.

Dar în epoca următoare și-a făcut și el apariția. Perioada de doborîre a recordurile fusese minunată, dar acum venise epoca de verificare a rutelor, care preceda cea de-a treia fază : zborul regulat al avioanelor de transport. Ziarele prosperau financiar pe seama interesului cititorilor pentru aviație și organizau curse pe distanțe lungi ca, de exemplu, cursa Anglia-

Australia din 1934, cîştigată de Scott şi Campbell-Black. Billson a ieşit al doilea într-o întrecere de la Vancouver pînă în Hawai şi primul într-o cursă poştală de probă Vancouver-Montreal. În fine, reuşise : ajunsese un zburător eroic şi întreprinzător. E greu de imaginat de cîtă veneraţie se bucurau acei primi zburători. Nici măcar cosmonauţii de azi nu se bucură de aceeaşi atenţie.

Cam în vremea aceea, un ziarist şugubăţ i-a pus porecla de Peter-Zburătorul, parodiind un vers dintr-un joc de copii. Porecla era o bună publicitate şi Billson dădu apă la moară acestei glume încît îşi boteză feciorul Paul ,iar în 1936, cînd participă la cursa Londra Cape Town, aeroplanului Northrop Gamma îi puse numele de *Zburătorul*. Era unul dintre primele aeroplane construite numai din metal.

Cursa fusese organizată de un ziar care bătuse toba în toate chipurile şi anunţase că toţi participanţii aveau să beneficieze de o asigurare de o sută de mii de lire, în caz de accident mortal. Cursa a început. Billson a aterizat la Alger pentru a-şi face plinul de combustibil şi apoi a decolat din nou, îndreptîndu-se spre sud. De atunci nimeni n-a mai auzit de avionul lui.

Soţia lui Billson, Helen, bineînţeles că a suferit un şoc şi au trecut cîteva săptămîni bune înainte de a se adresa ziarului pentru asigurare. Ziarul a trimis-o la societatea de asigurări care s-a ţinut tare şi a început să se cam agite. În 1936, o sută de mii de lire însemnau o groază de bani. În cele din urmă, compania a declarat

fără șovăire că nu se va plăti nimic, iar doamna Billson aduse cazul în fața instanței.

Tribunalul s-a înviorat deodată atunci cînd un martor al apărării, un oarecare Hendrik van Niekirk, din Africa de Sud, a declarat, sub prestare de jurămînt, că l-a văzut pe Billson teafăr și nevătămat în Durban, la vreo patru săptămîni după ce s-a încheiat cursa. Mărturia a făcut senzație, iar tirajul ziarului a crescut brusc. Acuzarea l-a scuturat pe Niekirk cît a putut, dar omul a rezistat. Făcuse o vizită în Canada și-l întîlnise pe Billson acolo, și n-avea nici o îndoială asupra identității sale. Stătuse de vorbă cu Billson în Durban ? Nu, nu vorbise cu el.

Cît se poate de limpede.

Judecătorul expuse pe scurt cazul, care fu preluat de juriu și acesta deliberă pe îndelete și apoi se pronunță în favoarea companiei de asigurări. Doamna Billson nu va primi o sută de mii de lire, motiv pentru care ea făcu recurs. Curtea de Apel răsturnă hotărîrea primei instanțe din cauza unei chichițe tehnice : judecătorul ce instruise cazul fusese puțin cam prea precis în indicațiile pe care le dăduse juriului. Compania de asigurări se prezentă atunci în fața *Camerei Lorzilor*, dar aceasta refuză să aibă de-a face cu procesul. Doamna Billson își încasă cele o sută de mii de lire. Cel care scrisese articolul nu spunea dacă după aceea ea a trăit fericită au ba, pînă la adînci bătrîneți.

Cam acesta era subiectul articolului, tonul pe care fusese scris era cu totul altceva. Fusese făcut de un ziarist cu experiență, și otrăvea

reputaţia unui om care nu putea răspunde, fie că era viu, fie că era mort. Duhnea de la o poştă invidia de care era ros un individ îngust la minte ce se mai sălta împroşcînd oameni mult mai de vază decît el. Dacă Paul Billson citise şi el articolul, atunci nu-i de mirare că-l lovise strechea. Articolul se încheia pe un ton speculativ. După ce arăta că societatea de asigurări pierduse din cauza unei chichiţe tehnice, articolul continua: „Este foarte probabil ca Billson să fi supravieţuit, prăbuşirii avionului, dacă a fost vorba de prăbuşire, şi ca Hendrik van Niekirk să-l fi văzut în Durban. Dacă aşa stau lucrurile, şi eu cred că aşa, atunci a fost comisă o mare fraudă. O sută de mii de lire înseamnă o groază de bani oriunde şi oricînd. O sută de mii de lire în 1936 reprezintă echivalentul a trei sute cinci zeci de mii de lire demonetizate din ziua de azi.

Dacă Peter Billson mai e în viaţă atunci are şaptezeci şi cinci de ani şi a trăit o viaţă de huzur. Oamenii bogaţi trăiesc mult şi există toate şansele ca omul să mai fie în viaţă. Probabil că va citi şi aceste rînduri. S-ar putea să-i treacă prin minte că aceste cuvinte sînt calomniatoare. Doresc să-mi asum acest risc. Peter Billson, Zburătorule, întoarce-te, întoarce-te !"

Tocmai gustam obrăznicia asta cînd intră în birou Charlie Malleson.

— Am făcut nişte calcule preliminare privind consecinţele pierderii *Grupului Whensley,* făcu el şi zîmbi acru. O să supravieţuim.

— Brinton ! am exclamat eu, lăsîndu-mă cu scaunul pe spate. El deţine un sfert din ac-

ţiunile noastre şi înseamnă cam o treime din afaceri. L-am lăsat să-şi treacă în coşul lui prea multe din ouăle noastre. Vreau să ştiu cît de tare ar putea să ne doară dacă se descotoroseşte cu totul de noi.

Am făcut o pauză şi apoi am continuat :

— Sau dacă ne descotorosim noi de el.

Charlie se arătă alarmat.

— Dumnezeule ! Ar însemna să ni se taie un picior... fără anestezie.

— S-ar putea să fie chiar aşa.

— Dar de ce vrei să te descotoroseşti de el ? Doar cu banii lui ne-am căpătuit noi la început.

— Ştiu foarte bine şi asta, am spus eu. Dar Brinton e un rechin al finanţelor. El înfulecă o afacere fără să se mai gîndească, dintr-un reflex la fel de primitiv ca şi cel al rechinului adevărat care apucă o halcă gustoasă. Charlie, îmi vine să cred că sîntem vulnerabili.

— Nu ştiu de ce te-ai înfierbîntat aşa deodată, îmi răspunse el pe un ton plîngăreţ.

— Nu ştii ?

M-am lăsat înainte şi picioarele scaunului s-au lovit de covorul gros cu o bufnitură înfundată.

— Aseară, într-o discuţie care n-a durat nici patru minute, ne-au scăpat din mînă cincisprezece la sută din afacerile lui Brinton. Şi de ce le-am pierdut ? Pentru ca el să-i poată pune mîna-n gît lui Andrew McGovern, care nu mai vrea să stea în banca lui. Sau cel puţin aşa spune Brinton.

— Nu prea crezi ce spune ?

— Nu contează dacă spune adevărul sau nu. Contează faptul că am fost amestecaţi în una din manevrele particulare ale lui Brinton cu care noi nu aveam nici în clin nici în mînecă.

Charlie glăsui rar :

— Da, acum înţeleg.

M-am uitat ţintă la el.

— Crezi c-ai înţeles ? Mă cam îndoiesc. Ia cîntăreşte tu pe îndelete ce s-a întîmplat ieri. Am fost jucaţi pe degetul cel mic de un acţionar care nici nu deţine majoritatea.

— Ah, pentru Dumnezeu, Max ? Dacă McGovern nu mai vrea să aibă de-a face cu noi, nouă nu ne rămîne nimic de făcut.

— Ştiu şi eu atîta lucru, dar am fi putut face ceva ce n-am făcut. I-am fi putut obliga pe cei de la *Grupul Whensley* să-şi respecte contractul care încă n-a ajuns la un an. Însă noi, în cadrul consiliului anual, am fost de acord să ne retragem în zece zile. Charlie, am fost jucaţi. Brinton ne-a făcut să dansăm pe sîrmă cum a vrut el.

Charlie rămase tăcut. Eu am rupt tăcerea.

— Şi ştii de ce am fost de acord ? Ne-am speriat foarte tare să nu pierdem cumva banii lui Brinton. Dacă puneam la vot îl scoteam din cursă, fie singur, fie împreună cu tine, dar n-am făcut-o.

— Nu, răspunse Charlie tăios. Cu votul tău îl dădeai gata, pentru că deţii cincizeci şi unu la sută din acţiuni. Dar eu nu am decît douăzeci şi patru faţă de cele douăzeci şi cinci de procente ale lui.

Am oftat.

— Da, Charlie, e vina mea. Dar, azi-noapte, stînd întins în pat, m-a apucat spaima. M-am înspăimîntat cînd am văzut cîte lucruri n-am făcut. Şi cel mai tare m-am înspăimîntat cînd m-am gîndit ce fel de om am devenit. Eu nu m-am apucat de afacerea asta pentru ca să ajung să mă joace cineva pe sîrmă, şi tocmai de asta spun că trebuie să ne descotorosim de Brinton dacă se poate. Tocmai de aceea vreau să te uiţi şi să vezi dacă nu mai există şi alte surse de finanţare. Acum avem destulă greutate pentru a căpăta banii ăştia.

— S-ar putea să ai dreptate, spuse Charlie, dar eu tot zic că tragi semnalul de alarmă fără un motiv temeinic. Max, reacţionezi exagerat.

Ridică din umeri.

— Eu totuşi am să văd ce posibilităţi de a apela la alte surse financiare avem, fie şi numai ca să te împiedic să-ţi chinui mintea.

Se uită la decuplajul de revistă de pe biroul meu.

— O relatare despre viaţa tatălui lui Paul Billson. Contabilul acela de la *Franklin Engineering* care a dispărut.

— Ce se mai aude cu treaba asta ?

Am clătinat din cap.

— Nu ştiu prea mare luccru. La început l-am etichetat pe Paul Billson drept o minte mediocră care nu face nici două parale, dar au apărut o serie de fapte care nu se prea leagă.

— Ei, de-acum nu mai trebuie să-ţi baţi capul cu chestia asta. *Franklin Engineering* face parte din *Grupul Whensley*.

M-am uitat la el surprins.
— Deci așa stă treaba.
Uitasem cu totul.
— Am să-i transmit tot ce-ai găsit pînă acum lui sir Andrew McGovern, și am să-i urez drum bun și cale bătută.
M-am gîndit puțin, la treaba asta și am clătinat din cap.
— Nu... Billson a dispărut pe vremea cînd noi răspundeam de problemele de securitate și pînă la sfîrșitul lunii mai sînt cîteva zile.
— Păcatul tău e că ai un simț al datoriei mult prea dezvoltat.
— Cred că am să soluționez eu personal afacerea asta, i-am spus. Eu am început să mă ocup de ea, și tot eu am să-i dau de capăt. Aici la birou îmi poate ține locul Jack Ellis. A venit vremea să-și asume mai multă răspundere.
Charlie dădu din cap în semn de încuviințare.
— Crezi că e ceva important în legătură cu dispariția lui Billson... din punctul de vedere al securității firmei lui ?
I-am zîmbit cu toată gura.
— S-ar putea să descopăr că a fugit cu nevasta unuia... și sper să fie a lui Andrew McGovern.

•

5

Am luat-o pe Fleet Street să-l caut pe Michael English, ziaristul care scrisese articolul despre Peter Billson. Cei de la biroul lui credeau că putea fi găsit la *Clubul Presei*, cei de la *Clu-*

bul Presei mi-au sugerat să încerc la *El Vino.* În cele din urmă l-am dibuit într-o crîşmă de pe lîngă Strand. Era un individ înalt, suplu, blond care mi-a displăcut de la prima vedere, deşi eram conştient că sentimentele mele faţă de el s-ar fi putut să fie influenţate de cele scrise despre Billson. Juca poker cu zaruri împreună cu cîţiva ziarişti de-ai lui şi s-a uitat la mine oarecum plin de îndoială atunci cînd i-am întins una dintre cărţile mele de vizită de serviciu pentru a-i stîrni curiozitatea.

— Probleme de securitate ? făcu el.

Se arătă cuprins de o uşoară nervozitate. I-am zîmbit încurajator.

— Aş vrea să discutăm despre Billson.

— Aiuritul ăla ! De ce te-o fi pus pe urmele mele ?

Teama începu să-l cuprindă pe English ca o ceaţă.

— L-ai văzut în ultima vreme ?

— Bineînţeles. A venit la birou să facă scandal. A ameninţat că ne dă în judecată.

English pufni într-un rîs lipsit de veselie.

— Avocatul nostru, care-i un deştept, l-a făcut s-o şteargă şi să renunţe la idee.

Dinadins m-am arătat mai greu de cap.

— Mă mir că a îndrăznit să vă mai bată la cap. Dacă articolul dumitale e corect atunci are toate şansele să se aleagă cu vreo condamnare la puşcărie, deşi părul lui cărunt ar putea să-l salveze întrucîtva, zic eu.

English se uită la mine surprins.

— Dar nu bătrînul a venit. Ci altul, unul care cică-i fiul lui... zicea că-l cheamă Paul Billson. A făcut un tărăboi...

M-am uitat în jur și am văzut o masă liberă într-un colț.

— Aș vrea să stau puțin de vorbă cu dumneata despre chestia asta. Uite colo-i mai liniște. Ce bei ?

English șovăi puțin, dar apoi ridică din umeri :

— N-am nimic împotrivă. Fie și un scotch dublu.

În vreme ce eu comandam băuturile, el îmi spuse :

— Bănuiesc că faci investigația asta pentru societatea de asigurare.

Am mîrîit ceva nedeslușit și individul continuă :

— Am crezut că au renunțat de multă vreme. Pentru o infracțiune de genul ăsta nu există termen de prescriere ?

I-am zîmbit doar în vreme ce individul se făcea că-și toarnă apă în pahar de ochii soacrei.

— Dosarul e încă deschis.

La o zi după apariția articolului, cu o zi înainte de a dispare Billson, English fusese chemat în biroul redactorului șef. Îl văzuse pe redactorul șef că încerca să se înțeleagă cu un individ furios care profera tot felul de amenințări fără cap și fără coadă. Gaydon, redactorul șef, spusese cu voce tare : „Uite-l și pe domnul English, care a scris articolul. Stai jos, Mike, să vedem dacă ne descurcăm cu afacerea asta“. Apă-

sase pe butonul interfonului şi spusese : „Spune-i domnului Harcourt să vină în biroul meu".

English văzuse că se arată necazuri la orizont. Harcourt era juristconsultul, iar prezenţa lui nu prevestea lucruri prea plăcute. Îşi drese glasul şi spuse :

— Dar care-i necazul ?

— Dumnealui e domnul Billson, spusese Gaydon. Se pare că articolul despre tatăl său care a apărut în numărul de ieri l-a cam supărat.

English îl privi pe Billson şi văzu un individ greu de zugrăvit care în clipa aceea arăta foarte tulburat. Era alb la faţă, dar în obraji îi ardeau pete roşietice şi striga piţigăiat :

— E o calomnie ! Cer o dezminţire şi scuze publice.

Gaydon spuse pe un ton care voia să calmeze lucrurile :

— Sînt sigur că domnul English a scris numai adevărul, aşa cum l-a înţeles el. Mike, tu ce-ai de spus ?

— Bineînţeles că ai dreptate, spuse English. Fiecare element a fost verificat pe baza dosarului tribunalului şi a relatărilor din presa vremii.

— Eu nu mă plîng împotriva faptelor, protestă Billson. Ci a insinuărilor cu privire la tatăl meu. N-am citit nimic mai josnic în viaţa mea. Dacă nu se cer scuze în mod public mă voi adresa justiţiei.

Gaydon se uită la English şi apoi spuse calm :

— Nu trebuie să ajungem pînă acolo domnule Billson. Sînt sigur că putem ajunge la o

soluție, sau la o înțelegere convenabilă tuturor părților.

Își ridică privirea în clipa în care Harcourt intră în birou și spuse cu o oarecare ușurare :

— Domnul Harcourt, de la oficiul nostru juridic.

În cîteva cuvinte îi explică motivul discuției și Harcourt spuse :

— Aveți cumva o copie a articolului ?

Se așeză și citi suplimentul pe care-l dădu la iveală Gaydon, și în birou se lăsă o liniște nefirească pînă cînd termină el. Gaydon bătea nerăbdător cu degetul în birou, English nu mișca aproape deloc, sperînd să nu i se vadă broboanele de sudoare de pe frunte, Billson se foia pe scaun tot mai evident pe măsură ce nervozitatea își făcea tot mai mult loc în sufletul lui. După o veșnicie, Harcourt lăsă revista din mînă.

— De fapt de ce anume vă plîngeți, domnule Billson ?

— Dar nu e limpede ca lumina zilei ? făcu Billson. Tatăl meu a fost denigrat în scris. Cer imediat dezmințire, dacă nu, voi da vinovatul în judecată.

Îl arătă pe English cu degetul :

— Am să-l dau în judecată pe dumnealui, precum și ziarul.

— Înțeleg, făcu Harcourt gînditor, și se aplecă înainte. Ce crezi dumneata că i s-a întîmplat tatălui dumitale ?

— Avionul în care era s-a prăbușit, spuse Billson. Iar el a murit, asta cred eu ! spuse izbind cu palma în revistă. Iar aici e curată calomnie.

— Nu cred că vei putea da pe cineva în judecată, spuse Harcourt. Nu poţi deschide acţiune în tribunal decît dacă e în joc propria dumitale reputaţie. Vezi dumneata, există un principiu juridic care spune că nu poate fi calomnie atunci cînd e vorba de un răposat.

Se lăsă un moment de tăcere înainte ca Billson să răspundă șovăielnic :

— Dar dumnealui zice că tatăl meu nu e mort.

— Dar dumneata socoţi că e mort, şi tocmai dumneata vrei să vii cu cazul în fața justiţiei. N-o să iasă nimic din treaba asta, domnule Billson. Bineînţeles că nu trebuie să mă crezi pe cuvînt. Poţi să-l întrebi şi pe avocatul dumitale. Ba chiar te sfătuiesc cu insistenţă să-l întrebi şi pe el.

— Dumneata deci îmi spui că orice ziarist de două parale poate tîrî numele tatălui meu în mocirlă fără să păţească nimic ?

Billson tremura de mînie, Harcourt îi spuse apăsat :

— Ar trebui să fiu mai atent la ce spui, domnule Billson, și atunci s-ar putea ca rolurile să se inverseze. Cu un limbaj atît de necontrolat poţi da de bucluc.

Billson răsturnă scaunul cînd se ridică în picioare :

— Am să mă consult cu un avocat, puteţi fi convinși, strigă el şi-l fulgeră pe English cu privirea. Iar pe tine te jupoi eu, fir-ai să fii !

Ieşi trîntind ușa în urma lui. Harcourt luă revista şi o lovi cu degetul în dreptul articolului lui English. Evită să se uite direct la English şi-i spuse lui Gaydon :

— Vă sugerez ca în viitor, dacă mai aveţi intenţia să publicaţi astfel de articole, să vă sfătuiţi cu oficiul juridic înainte, nu după apariţia lor.

— Dar acum am ieşit basma curată ? întrebă Gaydon.

— Din punct de vedere legal... aproape, îi răspunse Harcourt, adăugînd în silă : Nu-i de competenţa mea să judec aspectul moral.

Făcu o pauză.

— Dacă însă văduva ar deschide acţiune ar fi cu totul altceva, bineînţeles. Din articol reiese limpede că ea e implicată şi că s-a înţeles cu bărbatul ei să înşele soietatea de asigurări. Cum ar fi putut Peter Billson să profite de bani decît prin înţelegerea cu nevastă-sa ?

Gaydon se întoarse spre English :

— Ce ştii despre văduvă ?

— E în regulă, spuse English. A murit acum mai bine de un an. Helen Billson s-a măritat cu un norvegian în timpul războiului şi şi-a schimbat numele în Aarvik. Atunci am dat eu peste cazul ăsta şi m-am hotărît să scriu povestea lui Billson.

Harcourt pufni şi ieşi, iar Gaydon îi zîmbi lui English.

— De data asta am scăpat ca prin urechile acului, Mike...

Luă un condei.

— Ia fii tu băiat de treabă şi ridică scaunul înainte de a ieşi.

I-am mai oferit lui English un pahar.

— Deci Paul Billson n-are nici o şansă.

English rîse.

— Nici o şansă. Vezi, nu reputaţia lui am atacat-o. Dumnezeule, şi uitasem că mai există şi individul ăsta.

— Pe mine nu Paul Billson mă interesează, am spus eu pe un ton echivoc. Chiar crezi cu adevărat că Peter Billson a pus la cale matrapazlîcul cu moartea lui pentru a jefui societatea de asigurări ?

— Ar fi putut-o face, îmi răspunse English. Şi a ieşit un articol grozav.

— Dar dumneata crezi că aşa s-au întîmplat lucrurile ?

— Contează ce cred eu ?

Sorbi din pahar.

— Nu, bineînţeles că nu cred. După părerea mea Billson a murit în accident.

— Aşa că atunci cînd îl invitai să apară erai sigur că n-are cum.

— Mie îmi plac certitudinile, spuse English şi zîmbi. Dacă a tras compania de asigurări pe sfoară nu prea văd cum ar putea să se arate la lumină, nu-i aşa ? Pînă cînd s-a ivit fecior-su, aveam o poziţie de nezdruncinat.

— Dar despre asigurare, am zis eu. O sută de mii de lire înseamnă, o groază de bani. Probabil că premiul era şi el al dracului de ridicat.

— Nu chiar. Ar trebui să-ţi aminteşti că în 1936 aeroplanele nu mai erau o drăcovenie fragilă, numai sîrme, cum erau cele din deceniul al treilea. Nu mai existau chiar atîtea îndoieli că un avion n-o să ajungă la destinaţie, pro-

blema era doar cît de repede. Şi la vremea respectivă în toată povestea era vorba de ofensiva unui ziar : cotidienele erau în stare să se sfîşie unul pe altul numai să cîştige cît mai mulţi cititori. Orice premiu ar fi fost doar o picătură într-o căldare întreagă în comparaţie cu ceea ce se cheltuia în alte chipuri, iar o sută de mii de lire făceau frumos într-un titlu.

— Billson avea vreo şansă în cursa asta ?

— Bineînţeles... era unul dintre favoriţii ei. *Zburătorul* — modelul acela Northrop al lui — era unul dintre cele mai bune avioane ale timpului, iar el era un pilot grozav.

— Cine a cîştigat cursa ?

— Un neamţ, unul Helmut Steiner. Cred că ar fi cîştigat Billson dacă n-ar fi murit. Steiner a cîştigat numai pentru că l-au ajutat o groază de noroace.

— Da ? Ce fel de noroace ?

— Eu nu-mi aduc prea bine aminte vremurile acelea, spuse English ridicînd din umeri, că nu-s atît de bătrîn, dar am citit. Era pe vremea naziştilor. Olimpiada de la Berlin era în plină desfăşurare, iar Raliul cel Mare nu era menit decît să demonstreze puterea lor. Maşinile de curse nemţeşti cîştigau toate traseele pentru că firma *Auto Union* era subvenţionată de stat. Alpiniştii nemţi făceau minuni pe toate culmile Alpilor, cred că vreo cîţiva s-au şi prăbuşit de pe Eiger pe vremea aia. Asta nu demonstra că erau alpinişti grozavi, ci că erau buni nazişti. Nemţii trebuiau să-i învingă pe toţi, indiferent care era preţul victoriei.

— Şi Steiner ?

— Era subvenţionat de guvernul lui Hitler, bineînţeles, i se dăduse un avion militar dezarmat şi o echipă de tehnicieni nemaipomeniţi, sprijiniţi de *Luftwaffe*. Era şi el destul de bun, dar eu cred că individul ştia că Billson era mai bun ca el ; a riscat foarte mult şi echipa lui a cîştigat. Şi-a forţat aparatul pînă la maximum, iar motorul i-a explodat chiar la aterizare la Cape Town. A avut noroc că nu i s-a întîmplat una ca asta mai înainte.

Şi eu m-am gîndit la fel.

— S-ar putea cumva ca Billson să fie victima unui sabotaj ?

English se uită ţintă la mine.

— Nimănui nu i-a trecut ideea asta prin minte pînă acum. Ştii că e grozav !

— Ce zici de una ca asta ?

— Oh, Dumnezeule ! Pînă unde vrea compania de asigurări să meargă ! Ce-o să faceţi dacă Billson a fost victima unui sabotaj ? Daţi în judecată guvernul german pentru suma de o sută de mii de lire ? Mă îndoiesc că Bonnul o să înghită găluşca. Nimeni n-a mai văzut avionul lui Billson. Nu există nici o şansă în direcţia asta.

Am băut ce mai aveam în pahar. De la English nu mai era mare lucru de stors, drept care mi-am pregătit cuţitul pentru lovitura de graţie.

— Deci socoţi că din partea lui Paul Billson n-o să mai ai necazuri.

— Nici unul, spuse el în zeflemea. Harcourt s-ar putea să fie plin de milostenie, un sfînt, dar ştiu că pe Billson l-a priponit bine de tot. Un

mort nu poate fi victima calomniei, iar Billson jură că taică-su e mort.

Am zîmbit plin de blîndeţe.

— Un anume Wright a scris cîndva despre William Ewart Gladstone, reproşîndu-i că fusese un ipocrit, mai ales în ceea ce privea problemele sexuale. Treaba s-a întîmplat în 1927 şi Gladstone era mort de multă vreme. Dar fiul său, lordul Gladstone din acea epocă, s-a simţit ofensat şi s-a adresat unui avocat. Ca şi lui Paul Billson i s-a spus că morţii nu pot fi calomniaţi, dar cu toate astea nu s-a lăsat pînă nu l-a răstignit pe Wright.

English se uită la mine cu nişte ochi umezi.

— Ce-a făcut ?

— L-a calomniat pe Wright în fiecare împrejurare. L-a făcut mincinos, nebun, poltron, şi asta în public. A făcut în aşa fel încît Wright a fost dat afară din clubul în care era. În cele din urmă, Wright a fost nevoit să-l cheme pe Gladstone în faţa justiţiei pentru a-şi salva reputaţia. Gladstone l-a angajat pe Norman Birkett care s-a prezentat în locul lui, iar Birkett l-a zdrobit pe Wright în faţa întregului tribunal. Cînd s-a sfîrşit procesul. şi Wright era sfîrşit iar reputaţia lui profesională la pămînt.

Apoi am răsucit cuţitul în rană.

— Ţi s-ar putea întîmpla şi dumitale una ca asta.

English clătină din cap.

— Nu face Billson una ca asta, nu e omul ăla !

— Ar putea, i-am spus eu. Dacă l-ar ajuta cineva.

Am mai răsucit cuţitul.

— Şi mie o să-mi facă mare plăcere să apar ca martor al lui în tribunal şi să declar, sub prestare de jurămînt, că mi-ai spus că-l socoteşti pe taică-su mort, în ciuda celor spuse în articolul acela murdar.

M-am ridicat şi l-am lăsat în plata Domnului. În uşa localului m-am oprit şi m-am uitat înapoi. Rămăsese tot în colţul acela, şi arăta de parcă l-ar fi izbit cineva drept în burtă, luîndu-i piuitul.

6

La prînz am mîncat mai devreme și apoi, cu întîrziere, mi-a venit ideea de a o suna pe sora vitregă a lui Paul Billson. Fiind la mijlocul unei zile de lucru, nu mă aşteptam s-o găsesc acasă, dar cineva ridică receptorul telefonului la cel de-al treilea apel și o voce plăcută răspunse :

— Aici Alix Aarvik.

I-am spus cine sînt și cu ce mă ocup, după care am adăugat :

— Bănuiesc că n-aţi mai auzit de fratele dumneavoastră, domnişoară Aarvik.

— Domnule Stafford, n-am mai auzit nimic de el.

— Aş vrea să vorbesc cu dumneavoastră despre el. Pot să vă fac o vizită ?

— Acum ?

În vocea ei se simţi o undă de şovăială.

— În treburile astea, timpul e un lucru esenţial, domnişoară Aarvik.

Era o banalitate, dar ştiu că banalităţile au calitatea de a cîştiga încrederea oamenilor.

— Prea bine, răspunse ea. Vă aştept.

— În jumătate de ceas.

Am închis telefonul şi am luat un taxi spre Kensington. La un nume ca al ei mă aşteptam să văd o scandinavă zdravănă, cu părul cînepiu, dar ea era din contră scundă, brunetă şi arăta a avea doar ceva peste treizeci de ani. Avea un apartament confortabil, chiar dacă era mai puţin mobilat, şi cînd am văzut că totul era pregătit de plecare, faptul mi-a trezit curiozitatea. În hol erau două geamantane, iar pe masă se afla un altul deschis, pe jumătate plin cu lucruri. M-a văzut că mă uit şi mi-a zis :

— M-aţi prins tocmai cînd îmi făceam bagajele.

I-am zîmbit.

— Aţi găsit un alt apartament ?

Ea scutură din cap.

— Plec în Canada. Firma la care lucrez m-a trimis într-acolo. Plec cu avionul mîine după-amiază.

Făcu un gest de om neajutorat, patetic de elocvent.

— Nu ştiu dacă acum, cînd a dispărut şi Paul, e lucrul cel mai nimerit care-mi rămîne de făcut, dar trebuie să mă gîndesc şi la slujba mea.

— Înţeleg, am zis eu, fără să înţeleg mare lucru.

Maică-sa se împiedicase de o sută de mii de lire sterline, dar mare lucru din banii aceia nu se prea vedea, nici pe la Paul Billson, dar nici

pe la Alix Aarvik. În vreme ce o studiam, întreţineam cu fata un fel de conversaţie fără importanţă. Nu era prea grozav îmbrăcată, dar se vedea că reuşea ca, din puţinul pe care-l avea, să facă tot ce se putea, şi nu exagera nici cînd era vorba de machiaj. Pe stradă vedeai mii ca ea — un exemplar tipic din familia *Stenographica Londiniensis,* dactilografa londoneză.

Cînd m-am căsătorit cu Gloria nu aveam para chioară şi o dată cu ascensiunea mea ameţitoare spre culmile succesului, am devenit conştient de subtila deosebire care există între femei după flecuşteţele muiereşti, de la rochia ieftină de gata la ultima creaţie a modei pariziene. Nu vreau să zic că Gloria a pierdut prea multă vreme în zona de jos a articolelor de îmbrăcăminte, ci, din contra, şi-a dezvoltat rapid talentul de a cheltui banii mai iute decît îi cîştigam eu, fapt la ordinea zilei în discuţiile noastre. Ştiam însă destul ca să-mi dau seama că Alix Aarvik nu era îmbrăcată aşa cum s-ar fi cuvenit să fie o moştenitoare. M-am aşezat pe scaunul pe care mi-l oferi şi i-am zis :

— Vorbiţi-mi de Paul.

— Ce vreţi să ştiţi ?

— Aţi putea începe povestindu-mi despre el şi tatălui lui.

Îmi aruncă o privire mirată.

— Aţi ajuns de-acum atît de departe cu investigaţiile ?

— N-a fost prea greu.

— Îl venera pe tatăl lui, ca pe un erou, îmi spuse fata. Cu toate că nici nu-şi aducea aminte

mare lucru despre el. Peter Billson a murit pe cînd Paul avea doar doi ani. Ştiţi de accidentul de avion ?

— Se pare că în legătură cu accidentul acesta există unele mici îndoieli, am spus eu.

În privirile fetei am citit suferinţă.

— Şi dumneavoastră aveţi îndoieli ?

Fata clătină din cap.

— Tocmai nesiguranţa asta i-a chinuit mintea lui Paul. Dorinţa lui era ca taică-su să fie mort : mai bine un erou mort decît un escroc viu. Înţelegeţi situaţia, domnule Stafford ?

— Spuneţi-mi dumneavoastră.

— Am făcut în aşa fel ca Paul să beneficieze de un tratament psihiatric. Psihiatrul mi-a spus că tocmai asta îl sfîşia pe Paul în două. E o stare îngrozitoare să venerezi pe cineva — mai ales cînd acesta e tatăl tău, socotindu-l un mare erou, şi, în acelaşi timp, să doreşti să fie mort.

— Deci avea o nevroză. Ce formă îmbrăca ?

— De obicei turba în faţa nedreptăţii, ştiţi, genul acela de nedreptate comisă de indivizi siguri de ei şi şmecheri, care-şi însuşesc realizările altora. Pur şi simplu strîngea tot ceea ce înseamnă nedreptate. Parcă este şi o carte care se cheamă *Cel ce adună nedreptatea?* Acesta-i Paul.

— Asta vorbind în general. Dar cum se purta el în mod concret ?

— În ceea ce privea amintirea tatălui său, socotea că Peter Billson fusese nedreptăţit, fusese calomniat după moarte. Aţi auzit despre proces ?

Am încuviinţat dînd din cap şi fata continuă.

— Voia să reabiliteze numele tatălui său.

I-am replicat cu delicateţe :

— De ce vorbiţi despre Paul la timpul trecut ?

Ea tresări din nou şi se făcu palidă.

— Nu... nu ştiu de ce...

Începu să-şi frîngă degetele şi murmură :

— Cred că în sufletul meu bănuiesc că e mort.

— De ce socotiţi aşa ?

— Nu ştiu. Nu văd nici un alt motiv pentru care să fi dispărut.

— Ideea asta fixă cu nedreptatea şi-o aplica şi sieşi ? Socotea că şi el avusese parte de nedreptate ?

Se uită drept în ochii mei şi spuse fără ezitare :

— Niciodată ! Nu se preocupa decît de ceilalţi. Uitaţi care-i problema, domnule Stafford. O să fiu cinstită şi o să recunosc — fata se poticni puţin — Paul nu era grozav de deştept. Dumneavoastră vă ocupaţi de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering,* dar eu vă pot spune că Paul nu e nici hoţ, nici altceva de genul ăsta. S-ar putea să nu fie un om foarte echilibrat dar să ştiţi că de cinstit e cinstit.

— Domnişoară Aarvik, nu am nici o îndoială în privinţa asta, am zis eu. Cercetările mele sînt în aceeaşi măsură întreprinse pentru *Franklin Engineering* şi pentru Paul. Conducerea firmei e foarte preocupată de ceea ce li se întîmplă angajaţilor ei.

Era o pioasă vorbă-n vînt pe care speram ca fata s-o înghită. Nici Stewart nici Isaacson nu vădiseră nici un fel de îngrijorare în privința lui. Fata reluă :

— Paul știa... știe că n-o să ajungă cine știe ce mare lucru pe lumea asta, dar niciodată nu i-a păsat de asta. Îi venea destul de greu să se descurce cu numai două sute de lire pe lună, dar nu s-a plîns niciodată.

Am deschis gura ca s-o contrazic, dar am închis-o iute la loc. Am stat așa zece secunde înainte de a spune :

— Numai atît cîștiga ?

— Două mii patru sute de lire pe an, doar la atît îl apreciau, spuse ea puțin cam tristă. Probabil că ați și verificat.

— Da, i-am răspuns eu cam încurcat. Uitasem cifra exactă.

Deci Paul își mințea sora. Îi spusese că cîștiga numai două mii patru sute pe an, cînd el primea de trei ori pe atît, deși, după cum spunea Hoyland și acum și soră-sa, munca lui nu făcea mai mult. Îți închipui că tu cunoști perfect un om, viața lui e dinaintea ochilor tăi ca un fluture prins cu bolduri în insectar și, deodată, descoperi că ceva nu se potrivește. Am întrebat-o :

— L-ați ajutat vreodată financiar ?

Ea șovăi.

— Nu chiar direct.

Încet încet am făcut-o să-mi povestească. Ea o ajutase pe maică-sa în ultima perioadă de boală. Doamna Aarvik fusese bolnavă de cancer și avusese o agonie lungă și chinuitoare. Alix

îi plătise o soră care o îngrijea, tratamentul la un spital particular şi chiar şi, spre sfîrşit, un specialist, îngrijiri pe care nu le acopereau eforturile minimale ale *Serviciului Naţional de Sănătate*. Toate costaseră foarte mult şi economiile ei se duseseră.

— Apoi şi Paul a avut nevoie de tratament, spuse ea. Specialistul de care v-am spus.

Psihiatrul era şi el tot de la un cabinet particular şi costase şi el mult. Domnişoara Aarvik avusese noroc de un director de bancă foarte înţelegător care-i permisese să împrumute o sumă destul de considerabilă, în ciuda contului ei redus de mai înainte.

— Acum plătesc datoria cît pot de repede.

Fata zîmbi cam tristă.

— De asta am fost încîntată de misiunea mea în Canada. Mi se plătește un salariu mult mai mare.

Paul Billson nu dăduse un ban.

— Ştiam că el nu avea cum face economii, spuse ea. Aşa că ce-mi rămînea de făcut ?

Într-adevăr, ce-i mai rămînea de făcut ? Mă gîndeam la cele douăsprezece mii de lire dosite în contul bancar al lui Paul şi mă minunam de perfidia acestei lumi. Uite un individ în privinţa căruia toată lumea e de acord că e o nulitate, un individ fără coloană vertebrală, cu o mutră după care cu greu îl deosebeşti de o meduză, şi care, în cele din urmă, se dovedește a fi totuşi om ca oricare altul. Destul de uman ca să pîndească ocazia cea mare şi să prospere pe spinarea surorii sale. Ceea ce arată, de aseme-

nea, că părerea mea despre oameni e cel puţin părtinitoare.

Toate astea explicau interiorul destul de modest al domnişoarei Aarvik, ca şi rochia îngrijită, dar cam veche. Cînd are de plătit un împrumut atît de mare nu-i mai vine să cheltuiască şi pe fleacuri costisitoare. Ceea ce era păcat... fiindcă merita mai mult. Am zis :

— Şi tratamentul acela i-a folosit cît de cît lui Paul ?

— Cred că da. În ultima vreme a fost mai liniştit pînă cînd...

Pînă cînd English şi-a scris articolul lui veninos şi atunci Paul a explodat, şi-a făcut curaj încît s-a dus la redactorul şef al unui ziar şi apoi a dispărut.

— Vă rog să vă gîndiţi bine, am zis eu. Vă cunoaşteţi fratele mai bine decît oricine. Să zicem că şi-a ieşit din balamale dintr-un motiv sau altul. Ce credeţi că ar fi făcut ?

— Nu-mi vine nimic în minte. Numai dacă nu...

Fata se opri şi clătină din cap.

— Nu, e o prostie.

— S-ar putea să nu fie, am zis eu încurajator.

— Ei bine, de pe cînd era doar un puşti, visa mereu să reabiliteze numele tatălui său, descoperind avionul, să se ducă în Africa şi să-l caute. Avionul acela n-a mai fost găsit, doar ştiţi. Nu era un vis prea realist, mi-e teamă, dar Paul n-a fost niciodată un om practic.

Mă gîndisem şi la treaba asta. Avea de căutat undeva la sud de Mediterana şi la nord de Congo. În Sahara. Nu prea realist.

— Bineînţeles că a renunţat la ideea asta de multă vreme, spuse ea. Chiar şi Paul a înţeles că era inutil să se mai gîndească. Ar fi avut nevoie de o groază de bani, ştiţi, iar el n-a avut niciodată banii ăştia.

Ar fi însemnat să fiu crud fără nici un motiv dacă i-aş fi spus că frate-su era cu buzunarele doldora de parale. Acum aveam însă un indiciu, fără să ştiu cît de mult valora.

— Din 1936 şi pînă acum e multă vreme, am zis eu. Mă îndoiesc că ar mai găsi cineva ceva. Ce spuneau părinţii dumneavoastră de obsesia asta a lui Paul ?

— Mama spunea că renunţă el la idee odată cu vîrsta, dar nu s-a întîmplat aşa. Ea locuia cu mine şi nu avea ocazia să-l întîlnească prea des. Ei nici nu-i făcea mare plăcere să-l audă vorbind despre tatăl său. Zicea că nu-i făcea prea bine. Şi bănuiesc că aşa s-a întîmplat. Vedeţi, nu şi-a cunoscut tatăl.

— Dar tatăl dumneavoastră, el ce credea ?

Ea zîmbi cam strîmb.

— O să credeţi că sîntem o familie ciudată. Nici eu nu l-am cunoscut pe tata. A murit înainte de a mă naşte eu. Mama s-a căsătorit cu el în timpul războiului, iar el a murit într-o luptă. Era norvegian, ştiţi.

— Mămica dumneavoastră a avut mult ghinion, am spus eu.

Să ai doi bărbaţi şi amîndoi să moară, lăsîndu-te cu cîte un copil mic nu era chiar o mare fericire.

— Dar ea a fost totdeauna plină de veselie... pînă la sfîrşit.

— Un singur lucru mă nedumerește, am făcut eu. Mama dumitale, prin hotărîrea tribunalului, a primit o sută de mii de lire. Ce s-a întîmplat cu banii aceştia ? Trebuie să mai fi rămas ceva din ei ca să aibă cu ce trăi la bătrîneţe.

— Nu prea ştiu, spuse domnişoara Aarvik întunecîndu-se. Și eu m-am întrebat, dar mama nu vorbea niciodată despre subiectul ăsta. Trebuie să înţelegeţi că eu am aflat numai mulţi ani mai tîrziu, pe cînd aveam cam treisprezece ani. Pe vremea aceea problema nu mă preocupa prea mult. Copiii nu-şi bat capul cu lucruri care s-au petrecut înainte de a se naşte ei, prezentul pentru ei e mult prea interesant.

— Dar mai tîrziu n-aţi întrebat-o ?

— Am încercat, dar ea nu dorea să vorbească.

Se uită drept în ochii mei.

— Cred că eu semăn cu tatăl meu, Torstein Aarvik. E drept că nu l-am cunoscut, aşa că nu pot fi chiar sigură de tot. Dar Paul seamănă cu mama, seamănă în multe privinţe. Uneori era tare zăpăcit şi nu se gîndea prea mult. N-avea voinţă, înţelegeţi, dar uneori făcea cîte un lucru fără să se gîndească prea mult. Probabil că s-a întîmplat ceva în legătură cu banii şi-i era jenă să vorbească. Nici ea nu era o minte prea sclipitoare, dar eu o iubeam foarte mult.

Deci Paul era un fiu nu prea isteţ al unei mame nu prea isteţe nici ea. Asta nu mă ajuta prea mult. M-am ridicat.

— Domnişoară Aarvik, vă mulţumesc mult pentru infirmaţiile furnizate. Aţi fost deosebit de sinceră cu mine.

Ea se ridică o dată cu mine.

— Domnule Stafford, trebuie să vă mulțumesc pentru interesul pe care-l arătați.

Îmi zîmbi tristă.

— Investigațiile dumneavoastră au fost mult mai amănunțite decît cele ale poliției. Credeți că o să-l găsiți pe Paul ?

Întrebarea asta m-a pus în fața unei dileme morale. Din punctul de vedere al firmei *Franklin Egineering,* cazul era închis : Billson nu delapidase sumele mărunte pe care ar fi putut să și le însușească, nici nu încălcase consemnul privind secretele întreprinderii, după cîte știam eu, așa că cheltuielile nu mai puteau fi puse în cîrca firmei. Nu le puteam trece nici în contul *Societății Stafford Security,* fiindcă n-ar fi fost cinstit față de Charlie Malleson sau Brinton, care nu făceau afaceri din motive de caritate.

Și nici eu. După părerea mea, Paul Billson era un dezechilibrat, despre care aflasem că nici nu avea chiar atît de multe scrupule și, după cît puteam vedea, Alix Aarvik se descurca mai ușor fără el. M-am hotărît să predau informațiile pe care le dețineam poliției și să-mi închei investigațiile pe ziua aceea. Așa că am răspuns diplomatic :

— Informațiile dumneavoastră vor ușura găsirea lui.

— Dacă am să vă dau adresa mea din Canada o să-mi scrieți ? mă ispiti ea. M-am întrebat tot timpul dacă acum, cînd Paul e dispărut, e bine să mă duc sau nu.

Prin minte mi-a trecut ideea că acum Canada era cel mai nimerit loc pentru ea, cît mai departe de fratele care o cam storcea de bani.

— Dacă rămîneţi aici tot nu puteţi face mare lucru, am spus eu. O să vă scriu negreşit.

Scrise o adresă pe un carnet de stenograme.

— Deocamdată nu am adresa locuinţei unde voi sta, dar aceasta e a firmei la care voi lucra.

Mi-am aruncat ochii la foaia de hîrtie. Se părea că va lucra pentru *Kisko Nickel Corporation* din Vancouver. Nu auzisem niciodată de firma asta. Am împăturit foaia şi am pus-o cu grijă în portofel, în vreme ce gazda mă întovărăşea spre uşă. Afară se aprinseseră luminile odată cu lăsarea serii. Mă gîndeam la tăria de caracter şi seninătatea cu care Alix Aarvik înfrunta o viaţă nu prea fericită. Nu făcuse paradă de necazurile ei în faţa mea. Fusesem nevoit să fac uz în bună măsură de nemaipomenitul meu talent pentru a scoate de la ea multe amănunte. Speram ca în Canada să fie mai fericită, şi o merita.

Mă gîndeam cum să găsesc mai uşor un taxi şi m-am îndreptat spre Kensington High Street. Cînd am pornit într-acolo, dintr-o maşină oprită lîngă trotuar s-a arătat un bărbat. M-a aşteptat pînă cînd am ajuns în dreptul lui şi atunci a glăsuit :

— Te cheamă Stafford ?

Avea un accent de mahalagiu londonez sadea. De partea cealaltă a maşinii se auzi trîntindu-se o uşă şi se arătă un al doilea bărbat.

— Da, Stafford mă cheamă.

— Am o vorbuliţă să-ţi şoptesc, gagiule. Nu-ţi mai vîrî nasul ăla scîrbos unde nu-ţi fierbe

oala. Şi ca să nu uiţi aşa de repede, ţine una drept amintire !

Şi-mi arse pe neaşteptate una la plex, chiar sub stern. Am icnit, m-am îndoit din mijloc şi mi s-a tăiat suflarea. După lovitura aceea mare lucru n-am mai fost în stare să fac. Erau trei indivizi, şi după ce am căzut jos au început să mă piseze cu picioarele. N-a durat mult pînă să-mi pierd cunoştinţa, dar destul de mult pentru a gusta din plin chinul durerilor.

7

Multă lume a venit la spital să mă vadă, apariţia unora m-a mirat chiar. S-a arătat, bineînţeles, şi poliţia, dar după ei a venit şi un tip de la serviciul special, interesîndu-se asupra lui Billson, deoarece *Franklin Engineering* se ocupa şi de nişte lucrări pentru ministerul apărării. Nevastă-mea n-a sosit, dar s-a chinuit săraca să-şi piardă două minute la telefon, comandînd flori ca să-mi fie trimise la spital, ceea ce m-a surprins, dar nu prea tare.

A venit chiar şi lordul Brinton care a intrat ascunzînd ceva la spate :

— Să nu bei cumva apa asta din Londra, îmi spune el şi aşează pe noptiera de lîngă pat o sticlă de apă *Malvern*. Strică gustul scotch-ului.

Lîngă sticla de *Malvern* a apărut şi una de *Talisker*. Am zîmbit, treabă foarte chinuitoare în momentele acelea.

— S-ar putea ca doctorul să nu fie de acord cu asta.

— Mai bine așa decît niște afurisiți de struguri.

Își trase un scaun și se așeză în așa fel încît să-și încălzească bătrînele lui oase la radiatorul din perete.

— Nu-i la fel de bun ca un foc adevărat, mormăi el.

— În spitale nu se prea îngăduie focul deschis.

— Ei, făcu el, ia spune Max ce s-a întîmplat ?

— M-au cam mardit ! am răspuns eu indiferent.

— Asta văd și eu, făcu el fără nici o expresie pe față. De ce ?

— Habar n-am. Se pare că-mi băgasem nasul unde nu-mi fierbea oala, ca să-l citez pe purtătorul de cuvînt al comitetului de mardeiași. A uitat să dea și alte amănunte.

— Te-au confundat cu altcineva ?

Am început să clatin din cap, dar m-am răzgîndit iute de tot de teamă să nu se desprindă cu totul de la locul lui.

— Întîi și-ntîi s-a asigurat omul că eu sînt cel căutat.

— Ce făceai în Kensington ?

— Investigam un caz.

I-am povestit de Billson și tot ce făcusem.

— Domnișoara Aarvik e în Canada de-acum, am zis eu.

— Frumoasă țară, replică el. Acolo m-am născut.

Rosti fraza asta de parcă faptul că se născuse acolo conferea Canadei un prestigiu în plus.

— Nu văd cum se leagă toate astea cu bătaia pe care ai încasat-o.

— Nici eu. Nici poliția, nici serviciul special. Îmi aruncă o privire tăioasă.

— Ei ce amestec au ?

— *Franklin Engineering* produce și piese pentru tancuri.

— Și-l urmăresc și ei pe Billson ?

— Așa se pare... dar nu dau în brînci pentru treaba asta. Oricine poate constata că n-a comis nici o crimă... deocamdată.

— Crezi că totuși s-ar putea să fi comis ?

— Cine știe de ce-i în stare un om ca Billson. Vreme de cel puțin cinsprezece ani a zăcut ca un cufăr, iar acum, așa netam-nesam, a luat-o razna, Dumnezeu știe unde. E în stare de orice.

— Ei, în orice caz ai isprăvit cu afacerea asta, spuse Brinton. La vremea cînd o să ieși din spital de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering* se va ocupa Andrew McGovern.

— Ia spune-mi cît cam de multe acțiuni deții la Grupul Whensley ? am întrebat eu.

— Cam treizeci la sută. De ce ?

— Atunci înseamnă că ești om cu destulă influență pentru a-i întreba de ce Billson era plătit de trei ori mai mult decît merita și de ce atîta mister în jurul chestiunii ?

— Am să mă interesez, spuse Brinton. Acționarii nu pot fi sfeteriți în felul acesta. Bine, dar dacă n-ai fost tăvălit din cauza lui Billson, atunci de ce altceva te ocupai în ultima vreme pentru a da de bucluc ?

— Viața mea e fără pată.

Brinton mîrîi din gît.

— Nu încerca să fraierești un păcătos bătrîn. Nimeni nu e fără pată. Ești sigur că n-ai nimerit din greșeală în patul altuia ?

M-am uitat drept în ochii lui, iar el a adăugat :

— Nu că te-aș condamna pentru asta în situația de față.

N-a mai stat mult și a plecat.

A venit să mă vadă și Charlie Malleson. A cercetat îndeaproape vînătăile cu care eram garnisit și-mi spuse :

— Deocamdată mai bine să nu te arăți pe stradă. Cei de la serviciul relațiilor rasiale s-ar putea să te umfle pentru că încerci să-ți schimbi culoarea.

Am oftat.

— Charlie, tu de obicei ești mai isteț. Dacă tot te strădui să faci glume, atunci poate nimerești una mai reușită. Cum merg afacerile ?

— Ne descurcăm. Cîtă vreme crezi că o să zaci pe-aici ?

— Nimeni nu vrea să-mi spună nimic... doar știi cum sînt spitalele astea. După cum mă simt eu în clipa asta cred că o să am nevoie de vreo șase luni de zile, dar probabil că mă pun pe picioare în cîteva săptămîni.

— Nu te grăbi, mă sfătui Charlie. Jack Ellis se chinuie să-ți umple fotoliul.

— E-n regulă... dar asta o să mă învețe minte să mă mai țin de profeții.

Charlie ridică o sprînceană iar eu i-am explicat :

— I-am spus secretarei că Jack urma să preia o parte din lucrările mele. Cînd Joyce a început să bombăne i-am zis că dacă dă careva peste mine pe stradă tot o să fie nevoit să facă treaba asta. Dar nu mă gîndeam nici pe departe că o să dea cineva peste mine în chipul ăsta.

M-am gîndit la Jack Ellis şi am zis :

— A cam venit vreme să-l numim director. A început să se descurce foarte bine, şi nu vrem să-l pierdem.

— De acord, spuse Charlie. Cred că şi bătrînul Brinton va fi de acord. Max, cînd ţi-ai luat tu ultima dată vacanţă ?

Am zîmbit.

— Cuvîntul ăsta vacanţă sună foarte caraghios. Poate acum vreo doi ani.

— Patru, îmi spuse Charlie în cunoştinţă de cauză. Nu te-ai cruţat pînă n-ai dat în brînci. Sfatul meu e să-ţi iei şi tu un concediu acum că tot ai un motiv destul de serios ca să-ţi amăgeşti subconştientul. Dă o fugă pînă-n Caraibe şi vreo cîteva luni stai cu burta la soare.

Mi-am aruncat ochii pe fereastră la ploaia care bătea pieziş.

— Sună tare ispititor.

Charlie zîmbi şi el.

— Adevărul e că nu vreau să se mai împiedice lumea de tine acum că Jack încearcă să vadă cum e cînd ai o funcţie de conducere.

Avea mare dreptate în ce spunea, şi cu cît mă gîndeam mai mult la treaba asta cu atît mi

se părea mai atrăgătoare. O să plec împreună cu Gloria undeva departe şi poate că în vremea asta o să reuşim să mai cîrpim găurile apărute în căsnicia noastră. Ştiam că atunci cînd o căsnicie ajunge la punctul limită de rezistenţă, numai rareori e doar unul singur de vină, iar eforturile mele obstinate de a pune firma pe picioare proprii contribuiseră şi ele la aceasta. Poate că încă mai puteam face ceva ca să împiedic despărţirea.

— Am să mă mai gîndesc, i-am zis eu. Dar mai întîi să-l văd pe Jack. Înainte de a intra la apă trebuie să cunoască şi el cîteva lucruri.

Mutra lui Charlie se făcu numai zîmbet de plăcere, zîmbet care-i dispăru cînd spuse :

— Max, cine te-a atacat ?

Am întors amîndoi cazul Billson pe-o parte şi pe alta o vreme, dar nu am ajuns nicăieri. Charlie a plecat, promiţindu-mi să-l trimită pe Jack Ellis la mine.

Dar cel mai neaşteptat vizitator a fost Alix Aarvik. Cînd a intrat pe uşă am rămas cu gura căscată şi abia apoi i-am zis :

— Luaţi loc, domnişoară Aarvik... mă iertaţi că nu mă ridic în picioare. Am crezut că sînteţi în Canada.

Se aşeză în fotoliul mare din piele, fotoliu de club, adus din dispoziţia lui Brinton pentru propria lui folosinţă.

— M-am răzgîndit, spuse ea. Am refuzat slujba aceea.

— Dar de ce ?

Ea mă cercetă din ochi.

— Îmi pare rău pentru cele ce vi s-au întîmplat, domnule Stafford.

Am izbucnit în rîs. De-acum puteam să rîd fără ca să simt cum mi se freacă coastele una de alta.

— Accident profesional de muncă.

Chipul ei rămase serios.

— Cu asta v-aţi ales din cauza investigaţiilor în legătură cu Paul ?

— Nu văd ce legătură ar fi.

— Cei de la poliţie au venit din nou... ba chiar şi alţii care nu erau de la poliţia obişnuită.

— Serviciul special. Paul lucra la o firmă ce avea relaţii cu apărarea.

— N-am ştiut ce să cred. Indivizii erau atît de ferecaţi la gură.

Am dat din cap :

— Meseria lor e să pună întrebări, nu să ofere răspunsuri. În plus, se bucură de o aură de mister. Pot să vă întreb de ce aţi refuzat slujba aceea din Canada ?

Ea şovăi.

— La un sfert de oră după plecarea dumneavoastră am ieşit din apartament ca să pun o scrisoare la poştă. Nu departe de uşa mea era o ambulanţă şi dumneavoastră eraţi tocmai urcat în ea, zise fata, şi-şi umezi buzele. Am crezut că sînteţi mort.

Am zis încet :

— Probabil că aţi trăit un şoc. Îmi pare rău.

Avea un fel de înţepeneală care trăda o stare de tensiune deosebită. Deschise gura şi înghiţi

de cîteva ori în sec de parcă nu putea articula cuvintele, apoi făcu un efort şi spuse :

— Ia-ţi văzut cumva pe cei care v-au atacat ?

Mi-a căzut fisa.

— Dacă asta vă interesează, să ştiţi că nu era fratele dumneavoastră.

Răsuflă uşurată din adîncul sufletului şi se relaxă vizibil.

— Trebuia să ştiu, spuse ea. Nu puteam pleca fără să ştiu, iar cei de la poliţie nu voiau să-mi spună nimic.

M-am uitat la ea gînditor.

— Dacă ştiaţi că fratele dumneavoastră e în stare să atace cu gînd criminal pe cineva ar fi trebuit să mă preveniţi.

— Dar nu m-am gîndit nici o clipă ! strigă ea. În nici un caz atunci cînd am stat amîndoi de vorbă. Abia după aceea, cînd v-am văzut în ambulanţă, mi-a trecut gîndul ăsta prin minte.

— Vreau adevărul, i-am spus eu. L-aţi mai văzut pe Paul de la dispariţia lui ?

— Nu, nu l-am mai văzut... nu l-am mai văzut !

Rostise cuvintele cu atîta tărie că se înroşise la faţă.

— Vă cred, i-am zis eu blînd.

Ea izbucni în lacrimi :

— Ce-a păţit Paul, domnule Stafford ? Ce face ?

— Nu ştiu. Cinstit, habar n-am.

Mi-a trebui timp ca s-o liniştesc, iar faptul că zăceam întins pe spate nu-mi era de nici un ajutor. Ca să-i abat gîndurile am zis :

— Aţi fost transferată în Canada. Faptul că aţi renunţat la oferta asta de serviciu vă afectează într-un fel slujba prezentă ?

— Nu cred, îmi spuse ea. Sir Andrew s-a arătat foarte înţelegător.

Un fior mi-a străbătut spinarea.

— Sir Andrew ?

— Sir Andrew McGovern. Sînt secretara lui.

— Vreţi să spuneţi sir Andrew, preşedintele *Grupului Whensley ?*

— Exact. Îl cunoaşteţi ?

— N-am avut plăcerea. Dar cum aţi ajuns să lucraţi la el ?

— Acum opt ani de zile am început să lucrez la Franklin Engineering, spuse ea zîmbind. În serviciul de dactilografie. Îmi face plăcere să mă gîndesc că-mi cunosc bine meseria... oricum, n-am stat mult la dactilografie şi, acum patru ani, am fost transferată la Oficiul central al grupului, la Londra, adică la *Whensley Holdings Ltd.*

— Da, ştiu, doar noi ne ocupăm de problemele lor de securitate.

Dar nu pentru multă vreme de acum încolo.

— Ah, vreţi să spuneţi că ai dumenavoastră sînt oamenii aceia care dau tîrcoale ca să se convingă că am distrus panglica maşinii de scris a direcţiei ?

— Cam aşa. Dar cum aţi ajuns la *Franklin Engineering ?* Cum aţi obţinut slujba asta ?

— Lucram la o firmă care a dat faliment, spuse ea. Aveam nevoie de o altă slujbă şi Paul

mi-a sugerat la *Franklin*. Lucra acolo de multă vreme şi spunea că e o firmă bună.

Pentru Paul Billson era, într-adevăr. Văzînd că nu aveam decît de cîştigat băgîndu-mi nasul în oala asta, m-am gîndit că nu era rău să-i dau capacul la o parte cu totul. De exemplu, salariul domnişoarei Aarvik era la fel de umflat ca şi al fratelui ei ?

— Domnişoară Aarvik puteţi să-mi spuneţi cît cîştigaţi acum ?

Se uită la mine oarecum surprinsă.

— Sigur. Venitul meu anual e de patru mii două sute de lire... cu taxe cu tot.

Am respirat uşurat. Era venitul obişnuit al unei secretare din vîrful ierarhiei, cu siguranţă nu era exagerat. Şi era lucrul cel mai firesc din lume ca să fie adusă la firmă de fratele ei.

— De ce v-au transferat în Canada ? am întrebat-o. Nu era oarecum ciudat ca secretarei unui financiar atît de însemnat să i se ceară să lucreze în altă ţară ? Sau urma să plecaţi acolo împreună cu sir Andrew ?

Ea clătină din cap.

— După cum mi-a explicat sir Andrew, îi făceam o favoare acceptînd. Compania la care mă duceam — *Kisko Nickel* — e în curs de refacere. Eu urma să organizez secretariatul, dar stăteam acolo numai un an.

— Probabil că v-a încîntat treaba asta. Nu însemna un pas mai departe în meseria dumneavoastră ? Transferul din serviciul secretariatului în cel executiv ?

— Am fost fericită, recunosc. Dar apoi povestea cu Paul..., spuse ea cu glas pierdut.

— Cînd vi s-a oferit slujba asta ?

— A venit pe neașteptate... lunea trecută.

M-am încruntat. În ziua aceea mă sunase Hoyland pentru a-mi aduce la cunoștință dispariția lui Billson. Era o treabă afurisit de încurcată, dar nici în ruptul capului nu vedeam cum se legau toate astea între ele. Am zîmbit.

— Ei, după cum vedeți, sînt încă destul de viu. După părerea poliției și a colaboratorilor mei de la *Stafford Security* atacul împotriva mea nu are nici o legătură cu fratele dumneavoastră.

Se uită drept în ochii mei.

— Dar după părerea dumneavoastră ?

— Și eu sînt de aceeași părere, am mințit eu. Dacă vreți să-mi ascultați sfatul, atunci eu în locul dumneavoastră m-aș duce drept la sir Andrew McGovern și i-aș spune că mi-am schimbat intențiile și că primesc slujba aceea în Canada.

— Și cu Paul ce fac ?

— Dumneavoastră nu puteți face nimic pentru Paul, așa cum v-am zis și mai înainte. O să fie el găsit pînă la urmă, dar e mai bine ca de treaba asta să se ocupe oamenii de meserie. O să vă scriu eu în Canada.

Ea încuviință din cap :

— Probabil e lucru cel mai bun care-mi rămîne de făcut.

— Dar rețineți un lucru : eu un i-aș spune lui sir Andrew că sfatul vine din partea mea, și nici

măcar că m-aţi zărit vreodată. În momentul de faţă firma mea şi cu cea a lui sir Andrew nu sînt în relaţii tocmai cordiale. El a renunţat la serviciile firmei *Stafford Security* şi acum îşi organizează propriul serviciu de securitate pentru *Whensley,* aşa că socotesc a fi o lipsă de tact să-i pomeniţi de mine, ca să nu zic mai mult.

Ea făcu ochii mari.

— Din cauza lui Paul ?

— Nicidecum. S-a întîmplat înainte...

Dar m-am oprit deodată. Nu se întîmplase înainte de a auzi eu de Billson. Brinton ne aruncase pastila la întrunirea consiliului, în după-amiaza în care tocmai mă întorsesem de la *Franklin Engineering*. Dar m-am redresat îndată.

— Afacerea asta nu are nimic de-a face cu fratele dumneavoastră, domnişoară Aarvik.

După ce plecă, am stat uitîndu-mă în plafon multă vreme. Apoi am deschis uşa noptierei, am desfăcut sticla de scotch adusă de Brinton, şi mi-am turnat cam trei degete în pahar. Brinton s-ar fi putut să aibă dreptate cînd spunea că băutura asta avea un gust mai bun cu apă Malvern, dar goală avea un gust şi mai bun. Am simţit deodată nevoia să beau ceva tare.

8

Curînd m-am săturat amarnic de spital şi mai ales de mîncarea de acolo. Tocmai mi se adusese un aşa-zis prînz care debuta cu o supă, mai mult

zeamă chioară, semănînd cu niște lături stătute, și se încheia cu o cremă de ouă la fel de chioară ce nu mai semăna cu nimic și nu avea nici un dumnezeu. Și taman atunci intră la mine doctorul plin de acea falsă bonomie, socotită de școlile medicale drept o bună comportare la capul bolnavului. I-am vîrît tava cu mîncare sub nas.

— Dumneata ai mînca din asta ?

O cercetă, strîmbă dezgustat din nas.

— Dar ce are mîncarea ?

— Nu asta te-am întrebat eu ! am mîrîit.

Începu să clipească mărunt.

— Ei, s-ar putea să nu mă omor după ea, fu el de acord.

— Mie-mi ajunge ce-ai spus. Eu îmi fac singur ieșirea.

— Dar nu sînteți restabilit.

— Și nici n-o să fiu vreodată dacă mai mănînc lăturile astea. Mă duc acasă să bag în mine niște mîncare ca lumea.

Lăsînd la o parte greșelile ei, Gloria nu era o bucătăreasă rea.

— Mîncarea nu poate fi chiar atît de proastă dacă ați început să vă simțiți atît de în putere.

I-am aruncat o căutătură urîtă și individul a ridicat din umeri.

— Bine, bine, dar să știți că vă prescriem încă o săptămînă de odihnă la pat, după care doresc să veniți la noi la control.

— Unde naiba îmi sînt pantalonii ? am zis eu.

Și așa s-a făcut că m-am dus acasă cu un taxi și am găsit-o pe Gloria în pat cu un bărbat. Erau

amîndoi goi puşcă, individul îmi era necunoscut, nu-l mai văzusem în viaţa mea, după cîte îmi aduc aminte, dar Gloria avea o şleahtă întreagă de prieteni aiuriţi. Nu s-a lăsat cu nici o demonstraţie. I-am arătat pur şi simplu cu degetul uşa dormitorului şi am zis : „Afară". Individul şi-a înşfăcat boarfele şi a şters-o, arătînd ca un iepure jupuit.

În liniştea care s-a lăsat, m-am uitat la grămada de cearşafuri mototolite în care dispăruse Gloria. Îşi făcu brusc apariţia, cu o mutră supărată şi puţin speriată :

— Dar cei de la spital spuneau...

— Gura !

S-a vădit destul de proastă şi a arătat că nu mă cunoştea. Mi-a adus la cunoştină, pe larg, ce fel de om sînt, sau, mai degrabă, ce fel de om nu sînt. Şi-a înfrumuseţat diatriba cu toate cusururile pe care mi le-a putut găsi, adunate vreme de şapte ani de căsnicie, după care mă informă că individul din pat nu fusese nici pe departe singurul ei prieten. Şi, la urma urmei, a cui era vina ? Pe scurt, Gloria încercă să ridice scandalul la minut al familiei Stafford la puterea n.

N-am stat să mă ciorovăiesc cu ea. Am pleznit-o. Prima oară în viaţa mea cînd loveam o femeie. I-am şters o palmă peste faţă cu toată puterea. A zburat cu totul din pat şi a aterizat pleaşcă laolaltă cu toată grămada de cearşafuri lîngă toaletă. Cîteva momente n-a mişcat, apoi şi-a clătinat ameţită capul în vreme ce se proptea cu mîinile de duşumea ca să se ridice. A deschis

gura, dar a închis-o la loc cînd s-a uitat în ochii mei. Îşi trecea palmele peste dungile roşii de pe obraz, se uită la mine şi nu-i venea să creadă.

Nu i-am mai aruncat nici o privire, m-am dus la şifonier, am luat un geamantan de pe raftul de sus şi am început să-mi fac bagajul. Deodată am rupt tăcerea :

— O să ia legătura avocatul meu cu tine. Pînă atunci te poţi folosi de locuinţă.

— Unde te duci ? spuse ea cu glas moale şi liniştit.

— Te mai interesează ?

Nu a avut ce-mi răspunde, aşa că mi-am luat geamantanul şi am ieşit din dormitor. Am coborît în biroul meu de lucru şi am deschis sertarele. În vreme ce-mi luam paşaportul am simţit că Gloria stătea în uşă.

— Nu mă poţi părăsi ! îmi strigă ea disperată.

Mi-am întors capul şi am privit-o.

— Pentru numele lui Dumnezeu, cară-te şi pune-ţi ceva pe tine, am zis. O să faci pneumonie şi o să mori.

După ce mi-am pus paşaportul şi alte cîteva hîrtii în buzunar, am ieşit în hol şi am văzut-o cum se tîrîia neconsolată pe scări în sus. În timp ce mă îndreptam spre uşă a strigat :

— Max, vino înapoi !

Am tras uşa încet în urma mea în vreme ce strigătul ei mai dăinuia încă, închizînd astfel o perioadă a vieţii mele. Sic transit Gloria mundi. Un banc ieftin, dar de data asta adevărat.

9

Bănuiesc că dacă n-aş fi părăsit-o pe Gloria nu m-aş mai fi ocupat de cazul Billson. Billson încetase de a mai fi o problemă de securitate, era socotit doar un maniac care o luase razna împins de cultul strămoşilor. Probabil că, în afară de el însuşi şi de Alix Aarvik, pe nimeni nu interesa soarta lui.

Dar acum o părăsisem pe Gloria şi mă trezisem într-o situaţie ambiguă. Fusesem de acord să-mi iau o vacanţă, în parte pentru mine, în parte pentru a-i lăsa mînă liberă lui Jack Ellis. Nenorocirea era că nu prea aveam chef de vacanţă, nu prea mă vedeam eu prăjindu-mă pe plaja din Montego Bay, cum sugerase Charlie. Şi uite aşa te mînă dracul unde vrea cînd are chef.

În plus, fusesem victima unui atac, şi chiar dacă nimic altceva nu mă îndemna să acţionez, rămînea onoarea firmei.

L-am rugat pe Jack Ellis să vină să se întîlnească cu mine la club. Ellis începuse să lucreze la noi cu patru ani înainte — un tînăr scăpărător, dornic să înveţe. Era el tînăr, dar asta nu mă deranja. Napoleon n-avea decît douăzeci şi şase de ani cînd ajunsese general al armatei din Italia şi-i bătuse pe austrieci de-i zvîntase. Jack Ellis avea douăzeci şi şapte, un neajuns în cursul tratativelor cu preşedinţii mai scorţoşi ai companiilor, dar timpul avea să rezolve şi neajunsul acesta. Deocamdată era foarte bun şi devenea tot mai priceput.

L-am luat deoparte în salonul unde se jucau cărţi de obicei, dar acum, după-amiaza, nu era nimeni. Am discutat o vreme despre slujba lui şi apoi i-am adus la cunoştinţă toate cele aflate despre Billson. Era şi el sincer mirat de întreaga poveste.

— Jack, i-am zis eu, vreau să mi-l găseşti pe Billson.

Îmi aruncă o privire contrariată :

— Dar acum nu mai e în curtea noastră. În afară de faptul că cei de la *Whensley* au bîlciul lor, Billson nu mai e nici măcar la ei în program.

— Cînd a fost înfiinţată firma asta s-au stabilit de la început nişte reguli, am zis eu. Îţi aduci aminte de Westlake, paznicul acela pe care-l aveam noi la *Clennel Enterprise* * ?

Ellis făcu o mină gravă.

— Îmi aduc aminte, era chiar înainte de a veni eu la firmă. A fost împuşcat în picior în vreme ce se făceau plăţile. I s-a amputat omului piciorul.

— Dar îţi aduci aminte ce i s-a întîmplat celui care l-a împuşcat ? Noi am pus mîna pe el înaintea poliţiştilor. L-am predat legii intact şi neatins, deşi mare plăcere mi-ar fi făcut să-i rup şi lui un picior. Dar ne-am asigurat ca povestea să circule. Asta-i regula la noi, Jack, noi să avem grijă de oamenii noştri. Dacă vreun bandit îl atacă pe unul dintre ai noştri, atunci el ştie că trebuie să aibă de-a face şi cu poliţia, dar şi cu băieţii noştri. Şi să se ţină minte : noi

---

* Întreprinderea Clennel.

ne silim mai mult în direcţia asta. Ai înţeles ?
El zîmbi şters şi încuviinţă din cap.
— În genul ăsta de afaceri are mare importanţă, fu el de acord.
— Grangurii din poliţie nu prea sînt încîntaţi, am zis eu, fiindcă nu le prea surîde poliţia asta particulară. Dar cu poliţiştii de rînd ne înţelegem destul de bine. Ei bine, un agent de la *Stafford Security* a fost molestat, şi faptul că e chiar şeful firmei nu schimbă cu nimic principiul. Nu am pornit o vendetă personală, dar vreau să-i văd pe băieţii ăia cu botul pe labe.
— Bine, bine, dar Billson ?
— Într-un fel sau altul are legătură cu atacul ăsta, aşa că ocupă-te de el. Poliţia nu se interesează prea mult pentru că nu e nici o crimă să-ţi părăseşti slujba. L-au trecut pe o listă, şi dacă o să dea de el o să-i pună cîteva întrebări pline de politeţe, după tipicul poliţiei. Eu n-am răbdare să aştept pînă atunci. Toţi borfaşii din Londra ştiu că am fost tăvălit, şi acum mor cu toţii de rîs.
— Cred că putem să găsim ceva în legătură cu Billson, spuse Jack. Nu dispare omul aşa, fără nici o urmă.
— Încă un lucru : nimeni nu trebuie să ştie nimic de treaba asta în afară de mine, de tine şi de omul căruia îi dai misiunea asta.
— Nici Charlie Malleson ?
— Nici el. Bănuiesc că se cam trăncăneşte undeva printre cei suspuşi.
Am văzut mutra pe care o făcea Ellis şi i-am spus enervat :

— Nu e vorba de Charlie, pentru numele lui lui Dumnezeu. Dar vreau să tai orice posibilitate de scurgere a informaţiilor. Unii dintre marii financiari, clienţi ai noştri, se poartă cam ciudat... de exemplu sir Andrew McGovern. Acum vreau să-l puricaţi cu toată grija, mai ales în ce privesc relaţiile pe care ar fi putut să le aibă cu Paul Billson și secretara sa, Alix Aarvik.

— În regulă, îmi spuse Jack. Pun treaba pe roate imediat.

Am stat un moment şi am cumpănit.

— Deschide și un dosar, cum facem de obicei. Clienţii dumitale sînt *Michelmore, Veasey şi Templeton,* și trimite-le notele de plată pe calea obişnuită.

Văzîndu-l că ridică sprîncenele a mirare i-am precizat :

— Sînt avocaţii mei.

— În regulă.

— Şi succes în noua slujbă.

N-ar fi fost cinstit faţă de Jack dacă l-aş fi lăsat cu ideea că atunci cînd aveam să mă întorc, lucrurile vor reveni la starea de dinainte, așa că i-am spus :

— Dacă nu te poticneşti prea tare, postul ăsta-ţi aparține pe veci. Eu sînt sortit unor isprăvi mult mai mari, ca, de exemplu, să mă înfig în Europa.

A plecat fericit nevoie mare.

Nu se topeşte omul aşa de uşor în aer.

Oamenii aceia demni de toată lauda care fondează societăţi menite apărării libertăţilor

cetăţeneşti, sau se alătură acestora, au mare dreptate atunci cînd se preocupă de „banca de date". Noi, cei de la *Stafford Security,* nu ne omorîm deloc cu libertăţile cetăţeneşti. Noi nu facem decît să păstrăm secretul industrial al clienţilor noştri, ceea ce nu este acelaşi lucru. Drept urmare, pentru că protejăm firmele împotriva spionajului, noi trebuie să ne pricepem şi la treaba asta şi sîntem dotaţi destul de bine şi pentru a face puţin spionaj, dacă am avea chef.

Am dat drumul la copoi în căutarea lui Paul Billson. Într-o aşa-zisă societate civilizată, nimeni nu scapă fără să fie înregistrat în diverse hîrtii şi documente. Numele şi adesea un număr adăugat numelui e trecut pe nişte formulare nesfîrşite cu autorizaţia de conducere, abonamentul radio şi TV, autorizaţia pentru cîine, taxa pe venit şi contul pentru gaze şi electricitate, cereri de paşaport, cereri de viză, contracte de cumpărare şi închiriere, certificat de naştere, certificat de căsătorie, certificat de deces. Parcă jumătate din populaţie tot învîrte hîrtii care privesc cealaltă jumătate şi invers.

E nevoie de un individ cu un simţ etic mai nebulos ca să dibuie din toată aiureala asta viaţa unui om, dar lucrul acesta se poate face, dacă are la dispoziţie timp şi bani, cu cît mai puţin timp cu atît mai mulţi bani. Asta-i tot. Jack Ellis n-a făcut decît să încarce răbojul de la *Michelmore, Veasey şi Templeton* cu cîteva crestături şi informaţiile au început să curgă.

Paul Billson făcuse cerere de paşaport la o zi după ce a dispărut, arătîndu-se în persoană

la Oficiul de paşapoarte din Londra pentru a completa formularele. În aceeaşi zi a înaintat o cerere pentru permis de conducere internaţional. A doua zi şi-a cumpărat un *Land-Rover* nou-nouţ de la o expoziţie de automobile din Londra, a plătit cu bani gheaţă pe loc, s-a urcat la volan şi dus a fost.

Vreme de vreo cîteva săptămîni nu se ştie ce-a mai făcut, pînă cînd s-a dus şi şi-a ridicat paşaportul ; apoi, un scurt raid pe la consulate, făcut de un om uns cu toate alifiile, a dezvăluit că solicitase vize, care i-au fost acordate, pentru Niger *, Mali, Ciad şi Libia. Dar ne-am pus întrebarea ce-a făcut cu maşina. Îşi ridicase carnetul verde de asigurare pentru călătorie în străinătate, dar un tur al companiilor maritime n-a dat nimic la iveală. Apoi un om de-al nostru de la aeroportul *Heathrow* a dat peste o factură din care reieşea că domnul Billson îşi expediase cu avionul un *Land-Rover* la Alger.

Billson se înfuriase rău de tot. După ce o viaţă întreagă se scandalizase, fără să facă nimic, împotriva nedreptăţii, s-a lăsat cuprins de o rece mînie, a bombănit fără nici un rezultat, deodată a izbucnit şi a început să arunce cu bani de parcă ar fi avut o fabrică proprie de parale. Să expediezi cu avionul o maşină nu e chiar o nimica toată. Iar ceea ce a descoperit Jack despre starea financiară a lui Billson era fantastic. Cele douăsprezece mii de lire ale lui

* E vorba de Republica Niger, cu capitala la Niamey şi limba oficială franceză. În roman se reaminteşte şi de Nigeria, stat cu capitala la Lagos, cu limba oficială engleză.

Billson din bancă erau doar partea vizibilă a aisbergului, pentru că tipul dispunea de vreo şaizeci şi cinci de mii de lire ca să aibă cu ce se distra şi el.

— Habar nu am de unde i-a mai scos şi pe ăştia, mi-a spus Jack.

— Eu ştiu. Din economii. Cînd s-a topit, avea opt mii de lire pe an şi cheltuia două mii cinci sute. Ia fă şi tu treaba asta suficienţi ani şi fii cu băgare de seamă cum îi investeşti şi ai să ai şi tu de unde scoate şaizeci şi cinci de mii de lire.

— Să-ţi mai spun una, Max. Mai e cineva care-l caută pe Billson. Ni s-au încrucişat potecile cu ei.

— Poliţia ?

— Nu prea cred. Nu e stilul lor.

— Atunci cei de la serviciul special ?

— S-ar putea. Neştiute sînt căile lor şi minunate lucruri fac.

Am întins mîna după receptor.

— Stai că-i întreb.

Pentru că unii dintre clienţii noştri, cum sînt cei de *Franklin Engineering,* lucrează pentru armată, era inevitabil să avem dese contacte cu cei de la serviciul special. Nu erau nişte relaţii prea călduroase, iar noi eram toleraţi numai pentru că preluam o parte din treaba pe care ar fi trebuit s-o facă ei. Dacă, de exemplu, vedeam semne ale vreunei acţiuni subversive, îi puneam şi pe ei în temă şi atunci eram lăsaţi în pace. Erau un fel de relaţii strict confiden-

ţiale, bineînţeles. Dacă ar fi ştiut, sindicatele ar fi făcut un tărăboi groaznic.

Omul pe care l-am sunat s-a arătat amuzat în chip foarte politicos.

— Billson nu ne interesează. Noi n-am făcut decît să verificăm cele spuse de dumneavoastră. Am stat de vorbă chiar şi cu ziaristul acela neprocopsit... ei, e o treabă cam murdară la mijloc. După opinia noastră, Billson e un semiparanoic care a luat-o puţin razna. Cazul lui s-ar putea să intereseze un psihiatru, dar nu pe noi.

— Mulţumesc.

Am pus receptorul la loc şi i-am zis lui Jack:

— Zice că Billson nu-i interesează, dar de unde ştim noi că spune adevărul ?

Cînd am răsfoit paginile raportului, m-am încruntat :

— Alger ! De ce n-a cerut Billson o viză algeriană ?

— Nu era nevoie. Cetăţenii britanici nu au nevoie de viză pentru Algeria.

Jack dădu la iveală un alt dosar subţirel.

— Despre Andrew McGovern. Relaţiile lui cu Billson niciuna — în afară de faptul că *Franklin Engineering* constituie o legătură foarte neînsemnată între ei. Relaţii cu Alix Aarvik — de nici un fel. Doar relaţii între şef şi subordonat, şi nu sînt nici măcar buni prieteni cum s-ar spune. *Kisko Nickel Corporation* e într-un proces de reorganizare ca urmare a contopirii — pusă la cale de McGovern — cu firma aceasta. Dar Alix Aarvik nu s-a dus în Canada, acum e tot secretara lui McGovern.

Am ridicat din umeri.

— Aşa cum i-am spus eu o dată lui Brinton : sfaturile sînt foarte bune pentru că nu trebuie să le urmezi, am făcut eu acru. S-a brodit ca sfatul lui să fie bun, dar ăsta nu-i un motiv ca Alix Aarvik să-mi asculte sfatul.

— În afară de asta, altceva care să ne fie de ajutor n-am găsit la McGovern, spuse Jack. Se pare că Brinton îl are la degetul cel mic...

— Nu chiar aşa, am replicat eu absent. Brinton a avut unele necazuri cu el. De asta am pierdut noi contul celor din *Grupul Whensley*.

Mă gîndeam la Sahara, cît de mare şi pustie era.

Jack pufni :

— Dacă s-au certat cumva, atunci au făcut-o fără să bage nimeni de seamă. Acum două zile McGovern a fost la Brinton acasă unde s-au distrat grozav.

— Dacă Brinton îl bate pe spate pe McGovern n-o face decît ca să pipăie unde să-i înfigă mai bine cuţitul. Mulţumesc Jack. Ai făcut o treabă bună. De aici încolo mă ocup eu de treaba asta.

După ce-a plecat, am sunat la *Whensley Holdings* şi am întrebat de domnişoara Aarvik. Cînd a venit la telefon i-am zis :

— Aici Max Stafford. Deci pînă la urmă n-ai plecat în Canada.

— Sir Andrew şi-a schimbat intenţia.

— Aşa deci ? Domnişoară Aarvik, am nişte informaţii despre fratele dumitale şi cred că ar trebui să le afli. Pot să te invit diseară să luăm cina împreună ?

Ea şovăi puţin, apoi spuse:

— Foarte bine. Vă mulţumesc pentru interesul faţă de fratele meu.

— O să trec să te iau pe la şapte jumătate, i-am zis eu.

După asta m-am dus la biblioteca clubului, am luat *Atlasul Times* şi am studiat harta Saharei multă vreme. Dar nu mi-a trebuit chiar atît de mult timp ca să-mi dau seama că ideea care clocea în mintea mea era absolut fantastică, cu totul aiurită şi probabil imposibilă.

10

În seara aceea am luat-o pe Alix Aarvik şi ne-am dus la un restaurant franţuzesc fără mari pretenţii, dar cu mîncare bună. Numai după ce am comandat meniul am atacat subiectul în vreme ce gustam nişte sherry. I-am spus unde se afla fratele ei.

— Deci el încearcă să găsească avionul tatălui său, făcu ea. Dar e imposibil. El nu e omul care...

Se opri brusc.

— Dar de unde bani pentru asta?

Am oftat. Alix Aarvik avea să aibă un şoc.

— A pus deoparte fără să-ţi spună nimic. Probabil face asta de multă vreme, judecînd după banii gheaţă cu care a întins-o. Primea opt mii de lire pe an de la *Franklin Engineering*.

I-a trebuit o vreme ca să înţeleagă, dar cînd a înţeles s-a făcut palidă la faţă şi în obraji i-au apărut pete roşietice.

— A fost în stare de una ca asta ! murmură ea. A fost în stare să mă lase pe mine să-i plătesc poliţele şi să nu dea un ban pentru a o ajuta pe mama.

Se înfurie cumplit. Mi-a plăcut. Era timpul să se înfurie cineva pe Paul Billson. Nici eu nu-l priveam chiar cu indiferenţă.

— Îmi pare rău, i-am zis, că am fost nevoit să-ţi provoc şocul ăsta, dar am socotit că trebuia să afli.

O vreme nu scoase un cuvînt, se mulţumi să se uite în paharul pe care-l învîrtea cu totul absentă între degete. În cele din urmă îşi recăpătă glasul :

— Nu-l înţeleg deloc !

— Se pare că n-a renunţat niciodată la visul lui din copilărie. A pus banii deoparte pentru a şi-l înfăptui.

— Pe socoteala mea, se repezi ea.

Rîse nervos.

— Dar cred că te-ai înşelat, domnule Stafford. Eu ştiu ce făcea Paul la *Franklin Engineering*. N-aveau cum să-i dea atîţia bani.

— Aici e un alt mister. Se pare că totuşi atît i-au dat. Cînd a şters-o, fratele dumitale avea pe numele lui aproape şaizeci de mii de lire, fir-ar să fie, şi i-a transformat pe toţi în valută. Dacă i-a luat cu el la Alger, atunci a încălcat bine de tot legile cu privire la valută. Cred că acum Paul e un infractor.

— Dar e ridicol.

— De acord, dar nu înseamnă că e mai puțin adevărat. Paul s-a dus să caute avionul tatălui său. Nu văd nici un alt motiv pentru care să zboare spre Alger împreună cu un *Land-Rover*. Caută un avion care s-a prăbușit acum mai bine de patruzeci de ani și asta înseamnă afurisit de multă vreme. M-am uitat azi dupăamiază la o hartă. Ştii dumneata cît de mare e Sahara ?

A clătinat din cap și i-am zis abătut :

— Trei milioane de mile pătrate, cam aceeași suprafață cu a Statelor Unite, dar infinit mai pustie. E ca şi cum ai căuta — vorba proverbului — acul în carul cu fîn, cu singura diferență că acul s-ar putea să nici nu fie acolo.

— Ce vreţi să spuneţi ?

— Ia gîndeşte-te că Hendrik van Niekirk l-a zărit cu adevărat pe Peter Billson în Durban după acea presupusă prăbuşire. Poţi paria cu zece contra unu că Billson n-ar fi lăsat el avionul aşa ca să-l găsească oricine are chef. Dacă a fost un escroc urmărind banii de asigurare, bănuiesc că a scufundat avionul undeva în largul coastelor Mediteranei, o fi vîslit pînă la mal în vreo barcă pneumatică — în 1936 exista și așa ceva, am verificat — și s-a topit. Așa că Paul s-ar putea să caute în deşert ceea ce nu se află acolo.

— Nu-mi place ce spuneţi, îmi replică ea cu răceală. Implicit, înseamnă că o acuzaţi pe mama mea că a participat la această fraudă.

— Îmi pare rău. Nici mie nu-mi place varianta asta, dar e totuși o posibilitate care tre-

buie luată în considerație. În meseria mea asta fac permanent, domnișoară Aarvik.

Un chelner care ne aduse primul fel ne întrerupse discuția. În vreme ce mîncam supa de ceapă i-am zis :

— Oricum, fratele dumitale se află acolo, pe undeva prin Algeria, dacă nu o fi ajuns de-acum în Nigeria sau Ciad, sau oriunde altundeva.

— Trebuie adus înapoi spuse ea. Domnule Stafford, eu nu am prea mulți bani, dar agenția dumneavoastră de detectivi ar putea cumva să-l caute ?

— Eu nu conduc o agenție de detectivi, am replicat. Eu conduc o organizație care se ocupă de probleme ale securității întreprinderilor. O groază de oameni încurcă cele două profesii. Dar cinstit să fiu, nu văd de ce vrei să-l vezi adus înapoi. Chiar acum ai aflat cum te-a păcălit ani de zile. Cred că o să te descurci mai bine fără el.

— E fratele meu, îmi spuse ea cu simplitate. El e singura rudă pe care o mai am pe lumea asta.

Arăta atît de nenorocită că mi s-a făcut milă de ea. Bănuiesc că atunci m-am hotărît eu. Bineînțeles că mi-am cîrpit hotărîrea cu tot felul de *dacă*, de *poate*, ca un fel de balsam pe conștiința mea dacă m-aș fi răzgîndit, dar decizia a fost luată. Am spus cu multă precauție:

— Există o posibiliate... o posibilitate doar atît, țineți minte, ca eu să ajung probabil în Africa de Nord în viitorul apropiat. Dacă ajung

acolo, am să cercetez, să văd dacă pot să dau de el.

S-a luminat la faţă de parcă i-aş fi predat cheile Băncii Angliei.

— E minunat din partea dumneavoastră, îmi spuse ea cu căldură.

— Nu vă pierdeţi capul de bucurie, am prevenit-o eu. Chiar dacă îl găsesc, necazurile dumneavoastră nu s-au terminat. Să presupunem că nu vrea să se întoarcă, mie ce-mi rămîne de făcut ? Să-l răpesc ? E un om stăpîn pe sine, doar ştiţi asta.

— Dacă daţi de el, trimiteţi-mi o telegramă. şi vin cu avionul. Dacă pot sta de vorbă cu Paul, reuşesc să-l aduc înapoi.

— Fără îndoială că veţi reuşi, dar problema principală e să-l găsim. Într-un fel avem şi noi nişte elemente care ne avantajează. Mai întîi există imense teritorii în Sahara unde precis că n-o să caute el avionul acela...

Am făcut o pauză, după care am zis cu răutate :

— Dacă i-a mai rămas cît de cîtă minte, ceea ce tare pun la îndoială.

— Care zone ?

— Zonele populate... Sahara nu-i numai o pustietate nenorocită. Apoi mai există traseul pe care intenţiona să zboare Billson, ceea ce ne poate da, în mare, o idee cam pe unde ar putea fi aeroplanul acela. Dar, după patruzeci de ani, mai există cineva care să cunoască amănuntele astea ?

Ea clătină din cap descurajată, apoi spuse încet :

— La secţia de aeronautică a Muzeului de Ştiinţe există cineva cu care Paul a stat mult de vorbă. E un fel de istoric al aeronauticii, în fişele lui are tot felul de amănunte. Dar nu-mi pot aduce aminte cum îl cheamă.

— Am să verific eu. Apoi tot în favoarea noastră e şi faptul că într-o zonă atît de pustie, un străin e remarcat de la o poştă. Dacă Paul bîrîie cu *Land-Rover*-ul lui prin zonele acelea nu prea umblate, o să lase în urmă o dîră lesne de depistat.

Îmi zîmbi :

— Încă de pe acum faceţi să-mi vină sufletul la loc.

— Dar... să nu vă puneţi prea multe speranţe. Cînd... dacă am să plec în Africa de Nord, am să vă las o adresă unde să puteţi lua legătura cu mine.

Ea dădu scurt din cap şi apoi am mîncat mai departe.

Am condus-o acasă destul de devreme şi apoi m-am dus iar la club unde m-am ciocnit de Charlie Malleson care tocmai pleca.

— Credeam că te-am pierdut, îmi spuse el. Tocmai treceam şi m-am gîndit să vin să te văd.

M-am uitat la ceas.

— Barul e încă deschis. Ce-ai zice de un pahar ?

— Minunat.

Ne-am dus cu paharele în mînă la o masă mai izolată şi Charlie îmi spuse :

— Te-am sunat acasă, dar nu era nimeni, aşa că am pornit la noroc să te caut aici.

Am dat numai din cap, iar el îşi drese stînjenit glasul.

— E adevărat ce se spune despre tine şi Gloria ?

— Depinde ce-ai auzit tu, dar bănuiesc eu cam ce. E destul de adevărat. De la cine ai auzit ?

— Brinton spunea ceva ieri. Gloria vorbise cu el.

— Fără îndoială, s-a dus să-şi plaseze ea mai întîi istoria. Nu cred că pe Brinton o să-l impresioneze prea tare.

— Îmi pare tare rău că s-a întîmplat aşa. Ai pornit acţiune de divorţ ?

— Acum treaba se află în mîna avocaţilor mei.

— Înţeleg, spuse el rar.

Habar n-am ce înţelesese el şi nici nu-mi păsa.

— Altfel cum te mai simţi ? mă întrebă el. Abia ai ieşit din spital.

M-am uitat la el peste marginea paharului.

— Charlie, ai încasat vreodată o bătaie zdravănă ? O tăvăleală ca la carte în mîinile unor oameni pricepuţi ?

— N-aş putea spune.

— E cel mai înjositor lucru pe care-l poate încerca un om, i-am spus eu de-a dreptul. Nu contează atît ceea ce-ţi fac fizic, trupul unui om îndură multe. E sentimentul acela de totală neajutorare. Nu mai eşti stăpîn pe tine, eşti în

mîinile altora care pot face din tine tot ce vor ei. Şi tu mă întrebi cum mă mai simt !

— Max, eşti amărît tare din pricina asta, aşa-i ? Ştii, nu mă aşteptam de la tine la una ca asta.

— De ce nu ?

— Te bucuri de reputaţia de a fi un individ foarte rece. Ştii ? Îţi vezi de treburile tale ca un computer.

— Nu văd nimic nelalocul lui să fii un om logic şi să acţionezi ca un om logic.

— Nu.

Charlie tăcu o vreme şi apoi spuse :

— Bănuiesc că acum cu divorţul rămîi în Anglia.

Mi-am băut paharul pînă la fund.

— Nu văd de ce. Mă gîndesc să-ţi urmez sfatul şi să mă prăjesc puţin la soare. O să-mi facă plăcere să nu mai văd Londra o vreme.

Charlie arătă încîntat.

— O să-ţi facă bine. O să te întorci cu totul alt om.

— Cum se descurcă Jack Ellis ?

— Foarte bine. Mă bucur de cele pe care i le-ai spus în legătură cu slujba. Treaba asta o să aerisească atmosfera şi lucrurile o să meargă cu atît mai bine. Cam cît crezi că o să lipseşti ?

— Nu prea ştiu. Apără cetatea, dublează profiturile şi pune cîştigul la bancă. Şi nu te mai chinui să afli, fiindcă o să mă vezi atunci cînd o să-ţi apar dinainte.

Am mai sporovăit o vreme şi apoi Charlie şi-a luat la revedere de la mine şi a plecat. Am

avut o senzaţie nelămurită că nu venise să mă vadă numai aşa în trecere, ci cu un anumit scop, ca să afle nişte răspunsuri. În legătură cu divorţul ? Cum stau cu sănătatea ? Am recapitulat discuţia avută cu el, întrebîndu-mă dacă a aflat ce a vrut.

Am avut parte de o noapte neplăcută. Am încercat să văd cum mă privesc ceilalţi : Max Stafford — individul cu sînge rece. Nu-mi trecuse prin cap că Charlie se putuse gîndi la mine în chipul ăsta. Fusesem totdeauna prieteni apropiaţi, şi ne înţelesesem bine în materie de afaceri. Uneori cînd te vezi prin ochii altora încerci un şoc puternic.

Am adormit şi m-am trezit iarăşi din cauza coşmarurilor care, într-un mod nedesluşit, nu prevesteau lucruri plăcute. Am rămas multă vreme cu ochii deschişi şi apoi, văzînd că nu mai puteam dormi am aprins veioza de pe noptieră şi mi-am luat o ţigară.

Fusesem mîndru de mine socotind că eram un om care gîndeşte şi acţionează logic, dar atunci ce dracu căutam eu la Alger după copite de cai morţi ? Un fel de ricoşeu sexual de la Gloria la Alix Aarvik ? Mă mîna dorinţa de a fi cavalerul fără prihană şi fără teamă, călare pe un bidiviu alb, pornit după isprăvi pentru a înmuia inima fecioarei ? Am respins ideea. Alix Aarvik era o fată destul de drăguţă, dar fără îndoială nu mă atrăgea nemaipomenit. Poate că, la urma urmei, Max Stafford era rece ca un şarpe.

Atunci ce mă îndemna ?

Poate gîndul că eram victima unor mașinații. M-am gîndit la Andrew McGovern. El încercase s-o expedieze pe Alix în Canada. De ce ? În cele din urmă n-o mai trimisese. De ce? Cumva din cauză că eu fusesem destul de iute și o prinsesem din zbor și stătusem de vorbă cu ea chiar în ziua în care ea ar fi trebuit să plece? Dacă răul se produsese, atunci nu mai avea nici un rost s-o îndepărteze de aici. Eu o încasasem imediat după ce fusesem la ea. Dacă în treaba asta era coada lui McGovern, atunci aveam timp să mă gîndesc cum să i-o plătesc cu vîrf și îndesat.

McGovern îmi forțase, prin Brinton, în mod deliberat mîna ? În ziua în care avusese loc reuniunea consiliului Brinton îmi spusese că McGovern îl cam strîngea cu ușa. Cum îl putea strîngea cu ușa McGovern pe un rechin ca Brinton ? Și dacă McGovern era cel care exercita presiuni, de ce o făcea ?

Și mai era și Paul Billson. Înainte de a se arăta el în viața mea, fusesem oarecum fericit, dar, din clipa în care mă sunase Hoyland ca să-mi ceară să-i întăresc prestigiul, nu avusesem parte decît de necazuri. Totul părea să se învîrtă în jurul lui Paul, individul acela cu ideea lui fixă.

Logic ! Dacă totul se învîrtea în jurul lui Paul Billson, poate că atunci cu el trebuia să stau eu de vorbă. Și poate, la urma urmei, ideea de a mă duce la Alger nu fusese chiar atît de aiurită.

Am stins lumina și am adormit.

Trei zile mai tîrziu eram în avion, în drum spre Alger.

11

Din toate orașele pe care le cunosc, Algerul e singurul unde poșta mare seamănă cu o moschee, iar moscheea cea mare cu o poștă. Nu că am pierdut foarte multă vreme în moschee, dar am crezut că am făcut o greșeală de neiertat atunci cînd am intrat pentru prima oară în clădirea poștei ca să-mi iau corespondența de la post-restant. Mă uitam cuprins de uimire la holul imens și tăcut, cu arabescuri și motive geometrice și am ajuns eu la concluzia că era o încercare a orientului de a se lua la întrecere cu atmosfera pioasă, de catedrală, a principalelor bănci englezești. Am reușit să cunosc poșta destul de bine.

Nu era ușor să găsești urma lui Paul Billson. Deși vorbeam destul de bine franceza, la arabă eram nul, și de aceea nu mi-a fost lesne ca să mă descurc prin labirintul bizantin al birocrației algeriene, un fel de structură amorfă supusă legilor lui Parkinson în cel mai ridicat grad.

Dacă ar fi fost trecute pe o hartă, drumurile mele prin Alger ar fi semănat cu plasa unui paianjen nebun. La cel de-al douăzecelea oficiu, un funcționar bîntuit de suspiciuni mi-a cercetat ca de obicei, vreme de un sfert de oră, pașa-

portul şi pentru a douăzecea oară răbdarea mea a ajuns la punctul de fierbere. Nu eram pe terenul meu și algerienii lucrau după altă rutină decît cea cu care eram obișnuit.

Stăteam la hotel în Hamma, în centrul orașului, lîngă Muzeul Național și, într-o seară, pe cînd mă întorceam acasă, m-am simțit la capătul puterilor. După o săptămînă petrecută la Alger, nu făcusem nici un pas, și dacă nu reușisem să dau de urma lui Billson într-un oraș, atunci ce șanse aveam să-l găsesc în deșert ? Se părea că ascuțișul minții mele se cam tocise din lipsă de practică.

În vreme ce traversam holul pentru a-mi lua cheia de la cameră, m-a acostat un arab înalt care purta nelipsita djellaba.

— Dom' Stafford ?

Fără să-mi spună nici un cuvînt îmi înmînă un plic pe care era trecut numele meu și nimic altceva. În vreme ce deschideam plicul m-am uitat curios la arab, și acesta s-a uitat țintă la mine, fără să clipească din ochii lui negri. În plic era o singură foaie de hîrtie, fără nici o formulă de adresare, doar cu două rînduri bătute la mașină.

„Bănuiesc că-l căutați pe Paul Billson.
De ce nu veniți la mine ?"

Dedesubt era o semănătură, dar nu era decît o mîzgăleală indescifrabilă. M-am uitat la arab.

— Cine mi-a trimis asta ?

Mi-a răspuns, făcînd un gest spre ieșirea hotelului.

— Pe aici !

Am stat un moment şi m-am gîndit, am încuviinţat dînd din cap, şi apoi am pornit în urma lui ieşind din hotel, iar arabul a deschis portiera din spate a unui Mercedes imens. M-am aşezat şi a închis uşa cu dexteritate, după care a trecut la volan. Pe cînd pornea motorul, l-am întrebat :

— Încotro ?

— Bouzarea.

După aceste cuvinte s-a concentrat numai asupra volanului şi a refuzat să mai răspundă la vreo întrebare. Am renunţat, m-am lăsat confortabil pe pernele luxoase ale maşinii şi am contemplat panorama Algerului care zbura pe lîngă noi.

Drumul spre Bouzarea urca destul de abrupt, ieşind din oraş, mi-am răsucit capul şi am văzut prin geamul din spate Algerul desfăşurîndu-se, iar dincolo de el Mediterana, întunecîndu-se tot mai mult pe măsură ce soarele scăpăta spre apus. Pe străzi se vedeau şiruri de becuri aprinse.

M-am întors din nou, numai bine ca să văd cum maşina face o curbă şi înaintează pe lîngă un zid masiv, lung şi întunecat, în care nu se vedea decît o mică uşă. Arabul a coborît din maşină, mi-a deschis portiera şi mi-a arătat uşa din zid care tocmai se deschidea. Am intrat şi am dat de o grădină înconjurată de ziduri care părea să fie doar ceva mai mică decît Windsor Great Park, dar nu cu mult. În mijlocul ei se vedea o clădire prelungă, cu acoperişul plat care se întindea pe aproape un acru. Locul duhnea a bani.

În spatele meu ușa se închise, lăsînd să se audă țăcănitul unei încuietori, și dinaintea mea s-a arătat un alt arab, de data asta un bătrîn cu fața ridată și măslinie. N-am înțeles o iotă din ce-mi spunea, dar semnul de invitație era limpede, așa că l-am urmat spre locuință.

Am trecut prin casă și am ajuns într-un fel de curte interioară, unde s-a topit ca un fum, dispărînd în vreun ungher ascuns. Pe un șezlong stătea o femeie.

— Stafford ?

— Da, Max Stafford.

Era în vîrstă, șaizeci bătuți, am cîntărit eu, și îmbrăcată într-un chip care putea fi socotit drept modă veche. Avea părul cărunt și puteai s-o iei drept o bunică oarecare. Dar două lucruri îți săreau în ochi. Mai întîi chipul ei, pe care soarele-l făcuse de culoarea maronie a pantafilor. În jurul ochilor avea o țesătură de zbîrcituri adînci, ce trădau un soare prea generos, în vreme ce ochii aceia erau de un albastru uimitor. Era cu totul neobișnuită combinația de păr cărunt, ochi albaștri și un obraz ca acela. În al doilea rînd, femeia fuma cea mai imensă havană pe care o văzusem eu vreodată.

— Cu ce te otrăvești ? Scotch ? Țuică ? Gin ? Spune.

După glas era negreșit nord americană. Am zîmbit ușor.

— Niciodată nu primesc de băut de la necunoscuți.

Ea rîse.

— Sînt Hesther Raulier. Stai jos, Max Stafford, dar înainte de a te aşeza, ia-ţi şi ceva de băut. Ca să nu mă mai scol eu.

Pe un bar ce se putea deplasa era o garnitură întreagă de sticle, m-am dus şi mi-am turnat nişte scotch şi am adăugat apă dintr-o cană de argint. M-am aşezat pe un scaun împletit, şi gazda îmi spuse :

— Ce faci dumneata în Alger ?

Vorbea englezeşte, dar cînd se referi la Alger, se auzi de fapt Djeza'ir. În clipa aceea vorbea în arabă. I-am răspuns :

— Îl caut pe Paul Billson.

— De ce ?

Am băut din pahar.

— De ce vă interesează ?

Îmi zîmbi ştrengăreşte.

— Dacă-mi spui dumneata îţi spun şi eu.

Mi-am ridicat privirea spre cer.

— Iarna aici e totdeauna atît de frumos ?

Îşi puse cu grijă havana într-o scrumieră imensă.

— Stafford, e în regulă. Eşti un dur. Spune-mi însă numai un singur lucru : ai venit ca să-i faci rău lui Paul ?

— De ce să-i fac rău ?

— Pentru numele lui Dumnezeu ! exclamă ea scoasă din sărite. Dumneata totdeauna răspunzi la întrebare cu o altă întrebare ?

— Da, sînt nevoit, am răspuns eu scurt. Pînă cînd nu-mi lămuriţi ce intenţii aveţi.

— Aşa deci. În regulă. Să renunţăm la duel.

Îşi dădu picioarele jos de pe rezemătoarea şezlongului şi se ridică în picioare. Era destul de corpolentă, o femeie în vîrstă, dar încă voinică.

— Am fost prietenă cu tatăl lui Paul.

Ceea ce-mi spunea suna promiţător, aşa că am lăsat-o şi eu mai moale.

— Sora lui e foarte îngrijorată de soarta lui.

— Sora lui ? vocea deveni tăioasă. N-am ştiut că Peter Billson a avut şi o fată.

— N-a avut. Văduva lui s-a recăsătorit în timpul războiului cu un norvegian care a murit. Alix Aarvik e sora vitregă a lui Paul.

Hesther Raulier păru să se lase furată de gînduri. După o vreme spuse :

— Sărmana Helen, a avut parte de multe necazuri.

— Aţi cunoscut-o ?

— Pe amîndoi.

Se duse la bar şi-şi turnă o porţie zdravănă de whisky curat. Dădu duşcă, dintr-o înghiţitură, tot paharul şi se cutremură puţin.

— Paul mi-a spus că Helen a murit, dar nu mi-a pomenit nici o vorbă de sora vitregă.

— N-a vrut.

Se răsuci brusc spre mine.

— Ce vrea să însemne asta ?

— S-a purtat cu ea destul de urît. Oamenii nu au chef să vorbească despre cei pe care i-au nedreptăţit. Nu vă spun decît atît : Paul n-a prea ajutat-o pe maică-sa în ultimii ei ani.

Mi-am luat şi eu paharul.

— De ce v-aţi gîndit că eu vreau să-i fac rău lui Paul ?

Îmi aruncă o privire scrutătoare.

— Ar trebui să te cunosc mult mai bine înainte de a-ţi mărturisi şi asta.

— Corect, am replicat eu. Şi eu ar trebui să ştiu mult mai multe despre dumneavoastră.

Ea zîmbi uşor.

— Se pare că o să ne tîrguim pe cinste, multă vreme. Cred că ar fi bine să rămîi la cină.

— Mulţumesc. Dar spuneţi-mi un singur lucru : unde-i Paul acum ?

— Vino cu mine, îmi spuse şi mă conduse în grădină unde-mi arătă cu mîna spre sud, către dunga unor coline joase care abia se mai vedeau în lumina amurgului.

— Le vezi ? Acolo sînt poalele munţilor Atlas. Paul Billson a bătut, la naiba, tot drumul pînă acolo şi a trecut de-acum de partea cealaltă.

Cînd ne-am dus la masă, atitudinea ţeapănă de la început se mai muiase. Femeia aceea în vîrstă, slobodă la gură, care folosea un jargon american de pe vremea bunicii, mă intriga. În fiecare clipă mă aşteptam să-mi pomenească ceva despre flaşnetă. I-am făcut o relatare bine ticluită şi am încheiat cam aşa :

— Asta-i. De aceea am ajuns aici.

Bea whisky de parcă în fundul curţii ar fi avut distileria ei proprie personală, dar nu i se clintise nici un fir din părul ei cărunt.

— O poveste plauzibilă, comentă ea răutăcios. Un individ cu greutate ca dumneata lasă totul baltă şi vine la Alger să-l caute pe Paul. Te-a ameţit Alix Aarvik ?

— Abia o cunosc. În plus e prea crudă pentru mine.

— Pentru un bărbat nici o fetişcană nu-i prea crudă... ştiu eu. Max, trebuie să încropeşti o poveste mai demnă de crezare.

— A fost vorba de un lanţ de împrejurări, i-am zis eu ostenit. Un motiv ar fi că sînt în divorţ cu nevastă-mea şi am vrut să plec cît mai departe, o vreme.

— Divorţezi, repetă ea. Din cauza surorii vitrege, Alix Aarvik ?

— Pentru că individul cu care am găsit-o în pat nu eram eu, am izbucnit.

— Te cred, spuse ea pe un ton liniştitor. Ei, acum spune-mi cît la sută iei dumneata ? Ce-ţi iese din afacerea asta ?

— Habar n-am despre ce vorbiţi.

Un ochi rece şi albastru mă fixă ţintă.

— Ascultă, pungaşule, nu mă îmbrobodi pe mine cu poveştile dumitale englezeşti. Ori îmi spui tot ce vreau să-mi spui, ori nu te alegi cu nimic.

Am oftat.

— Poate şi pentru că nu-mi place să fiu altoit de nimeni, am adăugat eu, şi i-am relatat şi restul.

O vreme nu scoase nici un cuvînt, apoi spuse :

— E o poveste cu ochi şi cu sprîncene, fir-ar să fie... dar te cred. Povestea asta e prea aiurită ca să fie scornită la moment.

— Mă bucur că spuneţi una ca asta, am făcut eu uşurat. Acum e rîndul meu să întreb. Pentru început spuneţi-mi, cum s-a brodit de aţi ajuns să locuiţi în Alger ?

Se uită la mine surprinsă.

— La naiba, păi aici m-am născut.

Asta explica și vocabularul ei demodat. Pe Peter Billson îl cunoscuse în Canada.

— Bineînțeles era mai în vîrstă decît mine. Ia să vedem, trebuie să fi fost prin 1933, așa că aveam vreo șaptesprezece ani.

Iar Billson avea treizeci. Hesther era în vacanță, în vizită la niște colege de școală, cînd apăru în viața ei Peter Billson. Era musafira lui McKenzie, un canadian bogat interesat de dezvoltarea transportului aerian, cu deosebire spre cele mai depărtate colțuri ale Canadei. Billson tocmai începuse să-și cîștige un nume, așa că McKenzie îl invitase să-și petreacă weekendul ca să-l descoasă. Hesther spuse :

— Pentru mine a fost ca și cum l-aș fi întîlnit pe Dumnezeu în persoană... știi doar cum sînt mucoasele. Acum înnebunesc cînd văd un cîntăreț cu părul pînă la călcîie, dar pe vremea aceea aviatorii erau feții-frumoși.

— Ce fel de om era ?

— Era un bărbat dintr-o bucată, spuse ea cu simplitate.

Rămase cu privirea pierdută, gîndindu-se la trecut.

— Bineînțeles, avea și el cusururile lui — cine n-are ? — dar erau cusururi datorate meseriei. Peter Billson era un bun pilot, un om curajos, dornic de faimă, un fel de acrobat... așa erau toți piloții în acele începuturi, făceau orice numai să fie adorați de publicul idiot.

— Cît de bine l-ați cunoscut ?

Mă privi chiorîș.

— Cam atît cît poate cunoaşte o femeie un bărbat. În 1933 am devenit eu femeie.

Era greu să-ţi imaginezi, uitîndu-te la acea femeie neîncovoiată, cu pielea tăbăcită de vreme, puştoaica de şaptesprezece ani prinsă în mrejele dragostei.

— Asta s-a întîmplat înainte de a se căsători Billson ?

Hesther clătină din cap.

— Mă simţeam al dracului de prost cînd trebuia să sporovăiesc cu Helen la cîte o ceaşcă de cafea. Eram sigură că mi se citea păcatul pe frunte.

— Cîtă vreme aţi fost prieteni ?

— Pînă cînd a murit. Eu ar fi trebuit să mă întorc aici în 1934, dar am reuşit să-mi mai amîn şederea cu un an... din cauza lui Peter. Venea la mine ori de cîte ori ajungea în Toronto. Apoi în 1935 am fost nevoită să mă întorc fiindcă maică-mea m-a ameninţat că nu-mi mai trimite nici un ban. După aceea nu l-am mai văzut pe Peter decît atunci cînd a aterizat aici în timpul cursei aviatice Londra-Cape Town, în 1936. L-am privit decolînd de aici şi de atunci nu l-am mai zărit.

În glasul ei se strecură un fel de tristeţe cînd adăugă :

— Ştii, nu m-am căsătorit niciodată.

După asta nu mai erau prea multe de spus. După cîteva momente am rupt tăcerea aceea stînjenitoare.

— Sper să nu vă deranjeze să-mi daţi cîteva amănunte. De exemplu, cunoaşteţi planul lui de zbor ?

— Nu mă supăr, spuse ea, cuprinsă de oarecare oboseală. Dar prea multe nu ştiu. Nu uita că eram şi eu de douăzeci de ani şi de tehnică habar nu aveam. El dispunea de avionul acela Northrop, de putere sporită, de fapt proiectat pentru transport de mărfuri. Jock Anderson instalase rezervoare suplimentare de combustibil în spaţiul de depozitare a mărfurilor şi avionul urma să pornească spre sud, de la Alger la Kano în Nigeria. Traversarea deşertului avea să fie cea mai dificilă etapă, aşa că Jock venise şi el aici cu o echipă întreagă pentru a verifica cu grijă avionul din nou înainte de a decola Peter.

— Jock Anderson ? Cine mai era şi ăsta ?

— Mecanicul de zbor. Peter şi Jock lucraseră împreună multă vreme. Peter zbura cu avioanele şi nu le cruţa deloc, iar Jock avea grijă să mai rămînă întregi atunci cînd ameninţau să se desfacă în bucăţi. Formau o echipă reuşită. Jock era un mecanic grozav.

— Ce s-a întîmplat cu el după aceea ?

— După ce a dispărut Peter, Jock a fost la pămînt. N-am văzut om care să se îmbete atît de repede ca el. Trei zile a tot băut întruna, după care s-a dezmeticit şi a plecat din Alger. De atunci nu l-am mai zărit.

Am stat şi m-am gîndit la cele spuse, dar nu vedeam nici un fir.

— Ce părere aveţi de Paul Billson, am întrebat-o eu.

— Cred că e cam aiurit. Cam isteric şi cam nebun. Nu seamănă în nici un fel cu taică-su.

— Cum aţi ajuns să-l cunoaşteţi ?

— La fel cum te-am cunoscut şi pe dumneata. Am iscoade în tot oraşul şi cînd am auzit că cineva caută urmele lui Peter Billson am fost curioasă să ştiu cine e şi am trimis după el.

— Bine, am zis eu. Dar acum unde-i ?

— Să-l caute pe tăticu ! Acum cred că a ajuns în Tammanrasset.

— Pe unde vine asta ?

Hesther îmi aruncă un zîmbet parşiv.

— O iei spre sud prin deşert şi o ţii aşa pînă răzbeşti în partea cealaltă. Acolo-i Tammanrasset, în Ahaggar, cam la vreo două mii de mile de aici. Drept în mijlocul Saharei.

Am scos un fel de şuierat.

— De ce tocmai acolo ?

— Dacă vrei să cauţi ceva prin Sahara, din Tammanrasset trebuie să porneşti.

— Cam cum arată locurile prin Ahaggar ?

Hesther se uită o clipă la mine înainte de a-mi răspunde.

— Ţinut muntos şi uscat.

— Cît de mare ?

— Dumnezeule, habar n-am, în ultima vreme n-am mai măsurat ţinutul. Dar aşteaptă o clipă.

Se duse şi aduse o carte.

— Anexa Hoggar — asta-i regiunea administrativă — e de trei sute optzeci de mii de kilometri pătraţi, spuse şi se uită la mine. Nu prea pricep de ce nu-i dată în mile pătrate, aşa că o să fii nevoit să-ţi chinui imaginaţia singur.

Aşa am făcut şi mi-au ieşit cam o sută cincizeci de mii de mile pătrate, de trei ori suprafaţa Regatului Unit.

— Paul Billson e nebun de-a binelea, am spus. Cam ce populație ?

Hesther se uită din nou în carte.

— Aproximativ douăsprezece mii de locuitori.

— Nu pare să fie mare lucru de administrat. Cam rară populația pe-acolo.

— Dacă o să te poarte pașii într-acolo o să vezi și singur care-i cauza. Ai de gînd să te duci după el ?

— Ideea asta mi-a trecut și mie prin minte, am recunoscut. Așa că în felul ăsta ajung la fel de nebun ca și el.

— Nu chiar. S-ar putea să-l găsești cu destulă ușurință. Nu e nici o problemă să ajungi la Tam, în fiecare săptămînă sînt cîteva curse de avion într-acolo.

— Dacă se poate ajunge cu avionul atunci treaba-i mult mai simplă.

Ea încuviință din cap.

— Și nu-ți mai rămîne decît să stai frumușel și să-l aștepți la Tam, pînă cînd se arată și el. Dacă e prin Ahaggar și are nevoie de combustibil, nu-l poate găsi decît în Tam.

Rămase o clipă pe gînduri.

— Bineînțeles, dacă însă vrei să o iei pe urmele lui, atunci e altă problemă. Ai nevoie de o călăuză. La vremea asta Luke Byrne e de obicei în Tam, și de altfel s-ar putea să-i surîdă ocazia asta.

— Cine-i individul ?

Rîse.

— Alt nebun. S-ar putea să-i placă ideea de a porni în căutarea unui aiurit.

Își aprinse havana obișnuită de după-masă.

— Dacă ai de gînd să te duci în Tam, ai nevoie de autorizație. De încerci s-o obții singur, o să aștepți două săptămîni, dar eu îți pot face rost de una în două zile. Și cînd dai de Paul Billson ce-ai să faci ?

Am ridicat din umeri.

— Am să încerc să-l conving să se întoarcă în Anglia, numai să pot.

— O să-ți vie tare greu să-l scuturi de obsesia aia.

— Poate că sora lui o să poată mai ușor, și mi-a spus că vine și ea dacă-i nevoie. O s-o ajutați și pe ea cum m-ați ajutat pe mine ?

— Bineînțeles.

— Care-i părerea dumneavoastră, rămășițele lui Peter Billson sînt pe undeva pe acolo ? am întrebat-o eu.

— Precis că sînt... ce-o mai fi rămas din ele. Știu la ce te gîndești. Am citit și eu ce zicea afurisitul acela de sud-african, cum că-l văzuse pe Peter în Durban. M-am întrebat adesea cu cît l-au cumpărat pe nemernic pentru treaba asta. Max, uite ce-ți spun eu. Peter Billson n-a fost un îngeraș, nici pe departe, dar în ce privea banii era cinstit. Helen era suflet curat și să nu-mi spună mie nimeni că a fost în stare să jure strîmb pentru jumătate de milion de dolari. Nu era genul ei.

Oftă.

— Hai să lăsăm acum discuția asta. Bine ? Nu mi-a stat în fire să scormonesc trecutul prea adînc, și n-am de gînd să încep de-acum încolo.

— Iertaţi-mă, i-am spus eu. Poate-i mai bine să plec.

— Nu asta voiam să zic, la dracu. Mai stai, mai bea ceva şi te aduc eu la poveşti deochiate.

— În regulă, i-am spus eu recunoscător, după care i-am povestit istoria cu elicopterul de Chichester care i-a făcut pe toţi sfinţii să se cutremure în nişele lor.

De atunci n-am mai văzut-o pe Hesther, dar bineînţeles că s-a pus în mişcare pentru că în numai o zi şi jumătate am fost gata de plecare, avînd şi autorizaţie şi bilet reţinut la avion pe banii ei, toate sosindu-mi la hotel prin şoferul ei arab. În scrisoarea pe care mi-o trimisese cu acelaşi prilej scria :

„Sper că n-o să mi-o iei în nume de rău pentru biletul de avion. Vreau să-mi aduc şi eu obolul faţă de memoria lui P.B. Dacă dai totuşi de aiuritul acela de Paul arde-i vreo două peste tărtăcuţă, pune-l într-un sac şi expediază-l la Alger.

I-am trimis lui Luke Byrne o telegramă şi te aşteaptă. O să dai de el la hotelul *Tin Hinan*. Transmite-i salutări.

Nu ştiu dacă chestia asta are vreo însemnătate, dar mai e cineva care se interesează de Paul... un individ pe nume Kissack. Habar n-am ce hram poartă, fiindcă a şters-o din oraş înainte de a-l putea descoase.

Succes, şi întoarce-te să-mi mai faci o vizită".

Nu prea ştiam eu cum arăta Tammanrassetul, dar se deosebea cu totul de Alger. Din avion se vedeau nişte case risipite într-o mare de verdeaţă, la poalele colinelor golaşe. De la aeroport am mers cu o maşină pe o şosea asfaltată, ce ducea la nişte coloane înalte, pătrate, ce reprezentau intrarea în oraş. Semănau cu decorul unui film de mîna a cincea despre legiunea străină.

I-am zis oraş, dar ar fi mult mai nimerit să-i zic sat. Oricum o fi fost, era totuşi capitala Ahaggarului. Strada principală era largă, umbrită de acacia, şi mărginită de case cu un singur nivel, după cum se vedea făcute din lut şi păreau că vor fi luate de apă la prima ploaie nu prea mare. Şoferul maşinii şi-a făcut claxonul să ragă ca să-şi croiască potecă prin mulţimea de pietoni — bărbaţi înalţi cu veşminte albe şi albastre — ce foiau prin mijlocul străzii de parcă motorul cu ardere internă nici n-ar fi fost inventat.

Maşina trase dinaintea hotelului *Tin Hinan,* unde era un fel de curte cu pomi umbroşi, plină de mese şi scaune şubrede, şi o mulţime de oameni stăteau şi beau. De la un difuzor plasat deasupra intrării hotelului se auzea văicăreala nazală a unui cîntăreţ oriental. Am intrat într-un hol plin de praf şi am aşteptat să mă bage cineva în seamă, fiindcă nu se zărea nicăieri vreun birou de recepţie.

Dar deodată m-a băgat cineva în seamă. Un tip spilcuit, într-un costum alb, nu exagerat de

curat, m-a întrebat într-o franceză chinuită cu ce-mi putea fi de folos. I-am zis :

— Sînt sigur că mi s-a rezervat o cameră la dumneavoastră. Numele meu e Max Stafford.

Se însenină deodată :

— Ah dom' Stafford ! Dom' Byrne vă aşteaptă.

Mă conduse la uşă şi-mi arătă cu degetul :

— *Voilá !* *

M-am uitat la cel care stătea la masă. Avea un halat lung, albastru şi un turban alb, şi nu arăta deloc a fi Byrne. M-am întors din nou spre hotelier şi am văzut că dispăruse în hotel, aşa că m-am îndreptat spre masa respectivă şi am zis, şovăind :

— Mister Byrne ?

Halba de bere pe care o ridicase să şi-o ducă la gură se opri la jumătatea drumului şi apoi ajunse din nou pe masă.

— Da, spuse el, şi se întoarse spre mine.

Nişte sprîncene albe, dese, ochi albaştri, pătrunzători, o faţă tăbăcită, exagerat de slabă, încît nasul îi ieşea în evidenţă ca un cioc, o gură largă, cu buze subţiri, strînse cu hotărîre. Bărbia nu i-o vedeam pentru că-şi înfăşurase un capăt al turbanului în jurul gîtului, iar pe obraz i se vedea o barbă albă. Arăta ca Moise şi de două ori mai bătrîn.

— Mă numesc Stafford, i-am zis eu.

— Stai jos, domnule Stafford. Bere ?

* Uite (în franceză în original.).

Vorbea o engleză cu accent american care, venind de la un astfel de om, suna cu totul nepotrivit. M-am aşezat şi el făcu semn unui chelner.

— Deux bieres. *

Se întoarse din nou spre mine.

— Hesther mi-a vorbit de dumneata. Zicea că s-ar putea să ai nevoie de o mînă de ajutor.

— Aş avea. Caut un tip.

— Aşa ? Cei mai mulţi caută tipe.

— Se numeşte Billson. Şi rătăceşte pe aici pe undeva.

— Billson, repetă Byrne pe gînduri. De ce ai nevoie de el ?

— Eu nu cred să am nevoie de el, am zis eu, dar soră-sa are. Tipul caută un avion care s-a prăbuşit pe-aici. E vreunul pe-aici ?

— Mai multe.

— Cel de care-i vorba s-a prăbuşit acum vreo patruzeci de ani şi mai bine.

Expresia de pe faţa lui Byrne nu se schimbă.

— Nici unul atît de vechi.

Chelnerul se întoarse şi puse pe masă două sticle de bere blondă şi două pahare. Byrne dădu din cap spre chelner şi acesta dispăru. Byrne părea să aibă credit la hotelul *Tin Hinan.* Am turnat berea în pahare.

— Mi s-a spus că Ahaggarul e mare... plin de munţi. S-ar putea ca să nu fi dat nimeni cu ochii de rămăşiţele avionului.

— Ar fi dat, spuse Byrne.

— Dar cînd populaţia e atît de rară...

---

* Două sticle de bere (în franc. în orig.).

— Ar fi fost găsit, spuse Byrne, convins. Billson cum a ajuns aici, cu avionul ?

— Are un *Land-Rover*.

— De cînd e pe-aici ?

Am ridicat din umeri.

— Habar n-am. De vreo săptămînă, poate două.

Byrne se uită la forfota străzii fără să clintească şi o vreme nu scoase o vorbă. Eu m-am rezemat de spătarul scaunului și l-am lăsat să chibzuiască în voie. Îmi venea greu să-l cîntăresc pe omul acela, fiindcă nu-mi dădeam seama care erau resorturile lui interne. Îmi era la fel de străin ca oricare altul dintre cei îmbrăcaţi la fel ca el ce mişunau pe stradă, în ciuda faptului că vorbea englezește. Deodată îmi spuse :

— Cît de bine o cunoşti pe Hesther Roulier ?

— Nu exagerat. Abia acum două zile am întîlnit-o prima oară.

— Ține la dumneata, îmi spuse el. Ai bagaje ?

Am arătat cu degetul în direcţia intrării hotelului :

— Acolo.

— Lasă-le acolo că venim şi le luăm mai tîrziu. Tabăra mea-i imediat ce ieşi din Tam. Hai să facem o plimbare.

Se ridică, meșteri ceva foarte complicat la turbanul lui, adevărat spectacol. Cînd termină, avea faţa ascunsă, şi ţesătura lăsa doar o deschidere îngustă în dreptul ochilor pe unde privea.

Am părăsit hotelul şi am luat-o pe strada principală, în direcţia opusă terenului de aterizare. Byrne era înalt, dar nu mai înalt decît oricare

dintre ceilalţi la fel înveşmîntaţi, care mergeau alene pe stradă. În ambianţa aceea numai eu făceam notă discordantă.

— Totdeauna te îmbraci ca un arab ? l-am întrebat eu.

— Prefer să nu mă îmbrac astfel atunci cînd pot. Nu-mi prea plac arabii.

M-am uitat ţintă la el, nedumerit, fiindcă răspunsul lui era de neînţeles.

— Dar...

— Stafford, mai ai multe de învăţat. Oamenii ăştia nu-s arabi, ci imazigheni, tuaregi * dacă vrei.

Tabăra lui Byrne era la vreo două mile afară din sat. Era formată din trei corturi mari din piele, aşezate în semicerc, cu spatele spre direcţia vîntului. Nisipul în faţa lor fusese măturat cu grijă, şi într-o latură ardea troznind un foc, împroşcînd jerbe mici de scîntei, ca un foc de artificii în miniatură. Nu departe de corturi păşteau nişte cămile. Cînd ne-am apropiat, s-a ridicat în picioare un om care stătuse ghemuit lîngă foc.

— E Mokhtar, îmi spuse Byrne. Cînd am să fiu plecat, el o să aibă grijă de dumneata.

— Unde pleci ?

— Să văd de aflu ceva. Dar mai întîi mai spune-mi despre Billson.

Byrne se duse spre foc şi cei doi avură o scurtă discuţie. Şi Mokhtar era înalt şi îşi ascundea şi

* Tuaregi, targui sau imazigheni — numele unei populaţii nomade din Sahara, răspîndite mai ales în Niger şi Mali.

el fața după văl. Byrne mi-a făcut semn cu degetul să vin cu el în cortul din mijloc, unde ne-am așezat pe un covor moale. Peretele interior al cortului era din trestie.

— În regulă acum. De ce vrea Billson să găsească resturile unui avion prăbușit de patruzeci de ani ?

— Pentru că în el a murit taică-su, i-am spus eu și i-am relatat toată povestea.

Tocmai terminasem cînd Mokhtar puse dinaintea lui Byrne o tavă din alamă, un ibric și două cănițe tot din alamă.

— Îți place ceaiul de mentă ? mă întrebă Byrne.

— N-am încercat niciodată.

— Nu-i rău.

Turnă lichidul în căniță și mi-o întinse.

— Și zici că Billson ăsta e zdravăn la minte ?

— Nu, n-aș zice. Are o idee fixă.

— Cam așa mi-am închipuit și eu.

Începu să bea din cănița lui și i-am urmat exemplul. Băutura era foarte dulce și cu gust mentolat.

— Și ce amestec are Hesther în toată treaba asta ?

— L-a cunoscut pe tatăl lui Billson.

— Cît de bine l-a cunoscut ?

M-am uitat drept în ochii lui.

— Dacă o să vrea, o să-ți spună chiar ea.

Zîmbi.

— Stafford, e în regulă. Nu-i cazul să ne obrăznicim. Ți-a spus chiar Hesther ?

După ce am încuviințat dînd din cap, continuă :

— Te-ai lipit de inima ei. De obicei despre ea nu vorbeşte prea mult.

— Ce şanse are Billson de a găsi avionul ? l-am întrebat eu.

— În Ahaggar ? Niciuna, fiindcă avionul nu-i aici. Sînt totuşi cîteva epave împrăştiate mai departe, spre nord.

Fu brusc scuturat de un hohot de rîs.

— Fir-ar să fie, şi eu am trîntit unul pe-acolo.

M-am uitat curios la el.

— Cum s-a întîmplat ?

— În timpul războiului. Eram la aviaţie, pilotam un *Liberator* şi decolasem de la Oran. Ne-au sărit în spinare o bandă de *Focke-Wolf* care ne-au tăvălit rău de tot. Varză au făcut din cabină, busola nu mai funcţiona, şi nici dracu nu mai ştia unde ne aflam. Apoi ne-au lăsat şi motoarele aşa că l-am pus pe burtă. Cred că şi acum avionul acela-i tot unde l-am lăsat.

— Şi ce s-a mai întîmplat după aceea ?

— Am luat-o pe jos, spuse Byrne laconic. Am tot mers o săptămînă jumătate.

Se ridică în picioare.

— În cîteva ceasuri sînt înapoi.

L-am urmărit cu privirea cum se îndepărta, călcînd egal, cu acel mers aproape alene, pe care-l băgasem de seamă la tuaregii sadea şi mă întrebam ce dracu căuta el în pustiu.

Îndată Mokhtar veni cu o altă tavă cu ceai de mentă şi nişte plăcinte mici, rotunde.

Byrne apăru abia după trei ceasuri, şi se întoarse călare pe cămilă. Soarele o luase spre

apus și copacii de acacia aruncau umbre prelungi. Animalul se așeză, legănîndu-se, în genunchi, Byrne se lăsă să lunece din șa, apoi intră în cort, în mînă cu bagajul meu. Cămila sforăi zgomotos cînd Mokhtar o sili să se ridice în picioare și apoi să-l urmeze. Byrne se așeză.

— L-am găsit pe flăcăul dumitale.

— Unde-i ?

Îmi arătă cu degetul spre nord.

— Într-acolo, undeva prin munți. A plecat acum cinci zile. S-a dus la Fort Lapperine și a cerut o autorizație pentru zonă, dar nu i-au dat-o, așa că a plecat fără ea. E trăznit rău de tot.

— Știu și treaba asta, am zis. De ce n-au vrut să-i dea autorizația ?

— Nu dau. Nu dau ei autorizație în zona asta pentru o mașină cu un singur om.

— Dar o să vină înapoi, am zis eu. Hesther spunea că nu poate face rost de benzină decît la Tam.

— Mă îndoiesc, îmi răspunse Byrne. Dacă ar fi fost să se întoarcă ar fi trebuit să fie aici pînă acum. Un *Land-Rover* e o bestie însetată. Dacă ai nevoie de Billson, trebuie să te duci după el.

M-am rezemat de peretele de trestie al cortului.

— Atunci îmi trebuie mai multe informații.

— Paul Billson e un idiot sadea. Și-a făcut plinul cu benzină și dus a fost. Nici un fel de rezerve. Cinci zile în pustiu înseamnă mult, și

dacă nu şi-a luat nici provizii de apă, acum trebuie să fie mort.

— Eu cum ajung la el ? l-am întrebat direct.

Byrne se uită la mine multă vreme şi apoi oftă.

— Dacă n-aş şti că Hesther are o slăbiciune pentru dumneata ţi-aş zice pe şleau să te duci dracului, zise el şi se strîmbă. Şi o să fiu nevoit să-mi calc principiile în picioare şi să folosesc un ţucal împuţit.

Habar n-aveam ce vrea să spună cu vorba asta, dar i-am răspuns :

— Mulţumesc.

— Haide, îmi zise el, să-i dăm o mînă de ajutor lui Mokhtar să facă haleala.

„Haleala" însemna de fapt nişte carne aţoasă de capră, veritabilă încercare pentru dinţi şi stomac, după care a urmat nişte brînză tare, făcută, după cum mi s-a spus, din lapte de cămilă. Byrne nu scoase nici o vorbă şi se duse la culcare devreme, gîndindu-se să se scoale cu noaptea-n cap. M-am întins pe spate la intrarea cortului, uitîndu-mă la cerul atît de plin de stele, încît mi se părea că nu-mi rămînea decît să întind mîna şi să culeg şi eu vreun pumn.

Mă întrebam ce căutam acolo şi în ce aiureală mă băgasem. Mă întrebam ce fel de om era Byrne, ce vorbea o engleză la fel de învechită ca şi Hesther şi care, cînd voia să pomenească de mîncare, folosea termenul de „haleală", cum se spunea în armata americană din cel de-al doilea război mondial.

13

Ţucalul lui Byrne se dovedi a fi o maşină *Toyota Land-Cruiser*, rău tăvălită, care arăta de parcă ar fi fost victima mai multor accidente de autostradă. Dar cum pe o rază de două mii de mile de jur împrejur nu exista nici urmă de autostradă, se părea că nu acolo îşi dichisise el maşina în halul acela. Byrne îmi văzu mutra, şi-mi spuse :

— Teren accidentat.

Ca şi cum numai atît ar fi constituit suficientă explicaţie. Totuşi, motorul mergea rotund, iar cauciucurile arătau destul de bune.

Am pornit în lumina tulbure a dimineţii, Byrne la volan, eu lîngă el, iar Mokhtar în spate. De jur împrejurul maşinii, oriunde se mai găsea un locuşor, fuseseră legate canistre cu benzină şi apă, şi am băgat de seamă că Mokhtar avusese grijă să strecoare discret şi o puşcă în maşină. Mai era înarmat şi cu o sabie, un fleac de vreun metru lungime, băgat într-o teacă roşie de piele, dar nu-mi puteam imagina ce naiba făcea cu ea. Byrne o porni spre nord pe un drum destul de anevoios. L-am întrebat :

— Încotro ?

Era o întrebare prostească, şi n-am priceput nici răspunsul. Byrne întinse degetul înainte şi-mi spuse scurt :

— Atakor.

Apoi m-a lăsat să mă descurc cum oi putea cu răspunsul ăsta. O vreme n-am scos un cuvînt, dar apoi am întrebat :

— Ai căpătat autorizaţie ?

— Nu ! îmi răspunse el la fel de scurt.

Au trecut cîteva minute bune înainte de a se mai îmblînzi puţin.

— N-o să ajung eu să-mi spuie mie vreun funcţionar grăsuliu cînd am şi cînd n-am voie să mă duc în deşert.

După aceste vorbe, conversaţia a murit cu totul, şi am început să meditez că tot drumul acela alături de Byrne avea să dăinuiască o atmosferă cam îngheţată. Părea la fel de uşor să-i smulgi un cuvînt sau să-i scoţi un dinte. Dar poate aşa era el dimineaţa devreme. M-am gîndit apoi la ce-mi spusese mai înainte şi am zîmbit. Mi-am adus aminte cum reacţionasem eu cînd auzisem felul în care fusese tratat Hoyland de către Isaacson. Dar toate întîmplările acelea se petrecuseră în cu totul altă lume, departe, şi parcă de atunci trecuseră o mie de ani.

Ţinutul îşi schimbă înfăţişarea şi am trecut de la cîmpia întinsă şi pietroasă la o zonă de coline joase, fără pic de vegetaţie, după care am început să urcăm. În faţa noastră se ridicau munţii, munţi cum nu mai văzusem niciodată. Cei mai mulţi începeau cu o pantă uşoară dinspre poale, dar apoi ţîşneau drept în sus, spre ceruri, un peisaj de piscuri inegale. După ce ne-am zgîlţîit noi vreo două ceasuri, am pătruns într-o vîlcea unde era o mică tabără. Aici mai erau urme de vegetaţie, dar nu prea multe, în schimb am văzut o groază de capre sau oi — n-aş putea să fac deosebire între unele şi altele în Sahara, pentru că aici oile au lînă puţină, picioare lungi, aşa că am început să înţeleg fraza aceea biblică privind despărţirea

oilor de capre. Niște cămile pășteau printre acacia plină de ghimpi. Se mai zăreau cîteva corturi de piele ale tuaregilor, împrăștiate ici și colo. Mokhtar se aplecă înainte și-i spuse cîteva cuvinte lui Byrne, care dădu din cap și opri mașina. Praful ridicat de mașină fu împins înainte de o adiere ușoară ; Mokhtar coborî și se îndreptă spre corturi. Își aruncase sabia pe spate, cu mînerul în dreptul umărului stîng.

— Oamenii ăștia sînt din neamul Tégéhé Mellet. Mokhtar s-a dus să stea de vorbă cu ei. Dacă prin apropiere a trecut cumva vreun *Land-Rover*, atunci nu le-a scăpat neobservat.

— Dar sabia la ce-i trebuia ?

— Fără sabia aceea i s-ar părea că e gol pușcă, așa cum ți s-ar părea dumitale dacă ai rămîne fără nădragi.

Byrne părea să se fi umanizat oarecum.

— Teg și nu-mai-știu-cum-ziceai e cumva numele vreunui trib ?

— Exact. Confederația tuaregilor din Ahaggar constă din trei triburi : Kel Rela, Tégéhé Mellet și Taitoq. Mokhtar e din tribul Kel Rela, și încă din clanul celor nobili. De asta s-a dus el și nu eu să-i întrebe pe oamenii aceia.

— Nobili !

— Da, dar nu în sensul în care înțeleg englezii. Mokhtar e înrudit cu Amenokal, șeful lor, conducătorul suprem al confederației din Ahaggar. E destul să știi că atunci cînd un nobil Kel Rela spune cuiva „aruncă-te“ tot omul se aruncă.

Făcu o pauză, după care adăugă :

— În afară de cazul că e vorba de un alt Kel Rela de viță nobilă.

Ridică din umeri.

— Dar n-ai bătut drumul pînă aici ca să studiezi antropologie.

— S-ar putea să prindă bine și asta, i-am răspuns eu.

— N-o să faci mulți purici prin coclaurii ăștia, îmi zise, aruncîndu-mi o privire piezișă.

Mokhtar se întoarse, însoțit de trei oameni de la tabără. Toți aveau chipul acoperit și purtau veșminte lungi, albe și albastre, ce păreau caracteristice tuaregilor. Mă întrebam cum de reușeau să aibă mereu haine curate în pustietățile acelea stăpînite de praf. Cînd se mai apropiară, Byrne își aranjă în grabă vălul ca să aibă chipul acoperit. Urmă un ceremonios schimb de saluturi și apoi discutară alene și degajat, fără ca eu să înțeleg nici o iotă, și stăteam degeaba simțindu-mă de prisos. După o vreme, Byrne băgă mîna la spatele mașinii și scoase o cutie mare, rotundă, de biscuiți. Mai scoase niște pachețele mici și le înmînă oaspeților, iar Mokhtar își adăugă și el obolul. Au urmat plecăciuni pline de grație. În vreme ce pornea motorul, Byrne îmi spuse :

— Billson a trecut pe aici acum patru zile. Probabil că înainta al dracului de încet.

— Nu mă mir, am spus eu. Individu-i obișnuit să conducă numai pe șosea. Încotro a luat-o ?

— Spre Assekrem... sau mai departe. Și treaba nu-i chiar de glumă.

— Adică ?

Se uită la mine, gînditor.

— Assekrem e un cuvînt în dialectul tamachek şi înseamnă *capătul lumii.*

Maşina zvîcni înainte. Tuaregii făceau cu mîna alene şi le-am răspuns şi eu cu aceleaşi semne, bucuros să contribui cu ceva la acest dialog. Apoi m-am lăsat pe rezemătoarea scaunului rumegînd cele comunicate de Byrne. N-aveau darul să mă mîngîie. L-am întrebat :

— Ce le-ai dat oamenilor acelora ?

— Aspirină, ace, sare. Toate necesare.

— Aha !

Trei ceasuri mai tîrziu ne-am oprit din nou. Pătrundeam tot mai adînc în munţii cărora Byrne le spunea Atakor, şi nu văzusem suflet de om, nimic care să trădeze viaţă în afară de firele subţiri de iarbă arsă de soare şi nelipsiţii copaci ghimpoşi. Munţii arătau cumpliţi : pinteni uriaşi de piatră, spintecînd pielea pămîntului, ameţitor de drepţi. Şi, la un cuvînt al lui Mokhtar, ne-am oprit în mijlocul acelui pustiu. Coborî din maşină şi se întoarse cîţiva paşi privind atent pămîntul. Byrne se uită înapoi, dar nu opri motorul. Mokhtar se îndreptă de spate şi se întoarse la maşină, schimbă cîteva cuvinte cu Byrne, îşi luă puşca şi apoi se îndepărtă. De data asta nu-şi luase şi sabia. Byrne băgă în viteză şi noi pornirăm mai departe.

— Unde s-a dus ? l-am întrebat eu.

— Să împuşte ceva pentru cină. Prin apropiere sînt gazele. O să ne oprim ceva mai încolo şi-l aşteptăm.

Am mai mers vreo trei mile şi am ajuns la nişte ruine. Byrne opri.

— Am ajuns. Aşteptăm aici.

M-am dat jos din maşină şi m-am întins să mă dezmorţesc, după care m-am uitat la ruine. Aveau ceva ciudat şi, la început, nu mi-am dat seama ce, dar după aceea am avut impresia că acea construcţie nu ajunsese în ruină cu timpul, ci fusese făcută într-adins să arate aşa. Fusese ruină încă de la început. Byrne îmi arătă cu capul în direcţia piscului uriaş, care ne domina de la trei mii de picioare.

— Ilamen, îmi spuse el. *Degetul lui Dumnezeu.*

M-am îndreptat spre ruine, dar Byrne îmi spuse tăios :

— Nu te duce acolo !

— De ce ? Ce-i acolo ?

— Tuaregii nu se omoară cu ridicarea de construcţii. Şi-s mahomedani, cel puţin în teorie. E o moschee, mult mai complicat făcută decît multe altele, fiindcă e loc sfînt. Cele mai multe moschei din deşert nu-s decît un contur format din pietre aşezate pe pămînt.

— Pot să mă uit la ea din afară ?

— Bineînţeles.

Se întoarse şi se îndepărtă. Pereţii moscheei erau din pietre clădite aiurea, la întîmplare, una peste alta. Porţiunea cea mai înaltă de perete nu depăşea cred un metru. La unul din capete era o parte mai înaltă, singura cu o în-

chipuire de acoperiș, nu mai mare decît o cabină telefonică, dar nu la fel de înaltă. Acoperișul era susținut de niște stîlpi de piatră. Probabil că reprezenta un fel de altar pentru imam. Cînd m-am întors la mașină, am văzut că Byrne aprinsese un foculeț și încălzea niște apă într-un ceainic minuscul. Se uită la mine.

— Ceai ?

— Ceai de mentă ?

— Aici nu se întîlnește altceva.

Am dat din cap în semn de încuviințare, iar Byrne îmi spuse :

— Stîlpii de colo nu-s construiți bucată cu bucată. Sînt din bazalt curat, dar pe o rază de douăzeci de mile în jur nu găsești urmă de bazalt. I-a adus cineva aici.

— Cam ca Stonehenge, am comentat eu și m-am așezat.

Byrne mormăi :

— Am auzit și eu de ele... dă' nu le-am văzut. N-am călcat în Anglia. Sînt mari, nu-i așa ?

— Mult mai mari.

Din mașină aduse niște turte și am început să mîncăm. Turtele erau uscate și nu prea gustoase, dar, cu puțină brînză de cămilă, se puteau mînca. În făină mai era și nisip, și-l simțeai scrîșnind în dinți. Byrne îmi turnă niște ceai de mentă într-o căniță și mi-o întinse.

— Ce hram porți ? mă întreabă el. Ești vreun fel de iscoadă particulară ?

Era prima oară că manifesta vreun fel de curiozitate în ce mă privea. Am pufnit în rîs auzind expresia aceea învechită.

— Nu !

Apoi i-am povestit cu ce mă ocupam în Anglia. Privi spre moschee şi spre piscul Ilamen de dincolo de ea.

— Pe aici slujba asta nu prea are căutare. Cum de-ai ajuns în branşa asta ?

— Era singurul lucru la care mă pricepeam, i-am zis eu. Pentru asta am fost pregătit. În armată am fost la serviciul de informaţii, dar cînd am fost avansat de la gradul de locotenent-colonel la colonel, am înţeles că de-acum pasienţa mi se-nchisese şi am şters-o.

Îşi tremură sprîncenele stufoase la mine.

— În armata voastră dacă te avansează înseamnă că-i de rău ? întrebă el alene.

— În felul ăsta da. În mod obişnuit, dacă urmează să rămîi în funcţie de comandă, ofiţer superior, de la gradul de locotenent-colonel eşti avansat la cel de general de brigadă, de la comandant de batalion la comandant de brigadă. Dacă nu urci decît o singură treaptă e un fel de avertisment că eşti dat la o parte şi menit unei specialităţi, am zis eu oftînd. Bănuiesc că numai eu sînt de vină. Am avut ambiţia să fiu un bun ofiţer de informaţii şi au avut de gînd să mă ţină în calitatea asta mult şi bine. Mi-am dat demisia şi am pus bazele firmei pe care o conduc de şapte ani.

— Colonel plin, mustăci Byrne. Eu n-am trecut de gradul de sergent. Şi asta acum multă vreme în urmă.

— În vremea războiului, am făcut eu.

— Mda. Îţi aduci aminte că ţi-am povestit cum am mers pe jos de la locul unde s-a prăbuşit avionul ?

— Da.

— Ce-am văzut eu atunci pe cînd băteam nisipurile mi-a plăcut... niciodată nu m-am simțit atît de plin de viață. Ceilalți tovarăși ai mei n-au vrut să vină cu mine. Doi dintre ei nici nu ar fi putut, erau grav răniți, iar ceilalți au rămas să le poarte de grijă. Așa că am luat-o singur la picior.

— Ce s-a întîmplat cu ceilalți ? l-am întrebat eu.

Ridică din umeri.

— Cînd am ajuns la o unitate am dat coordonatele epavei avionului și au trimis un *Fiesler Storch* capturat ca să dea o raită într-acolo. Rablele alea puteau ateriza pe cincizeci de iarzi. Dar n-a făcut nici o ispravă : toți muriseră.

— N-au avut apă ?

Clătină din cap.

— Afurisiții de beduini. Voiau pradă și nu le păsa cum puneau mîna pe ea.

— Și după război te-ai întors aici ? l-am întrebat eu.

Din nou clătină din cap :

— Am lăsat războiul să se descurce fără mine. În vreme ce băteam nisipul deșertului am început să mă gîndesc. Niciodată în viața mea nu văzusem atîta întindere, atîta nemărginire. Și în plus, deșertul e un loc curat. Știi, aici poți umbla multă vreme fără să ai nevoie să te speli și ești tot curat și nu miroși. Mi-a plăcut mie acolo. Dar n-aș putea zice același lucru despre oameni.

Își mai turnă niște ceai de mentă.

— Arabii chaamba*, de prin jur de El Golea nu-s răi, dar blestemaţii aceia din Maghreb sînt în stare să belească un franc şi să-l întindă pînă se face de zece.

— Ce-i Maghrebul ?

— Fîşia de coastă dintre Mediterana şi Munţii Atlas.

Rămase tăcut o vreme.

— Pe la începutul lui '43 am primit o scrisoare în care eram anunţat că taică-meu murise. Era singura rudă pe care o aveam, aşa că nimic nu mă mai îmboldea să mă întorc în Statele Unite. Iar generalul Eisenhower şi generalul Patton şi o grămadă de alţi granguri cu stele aveau de gînd să se ducă în Italia. Mie nu-mi prea convenea aranjamentul, aşa că atunci cînd armata a ajuns în nord, eu am luat-o spre sud, căutînd să dau şi eu de nişte oameni mai cumsecade decît arabii pe care-i ştiam. I-am găsit şi iată-mă-s.

Am zîmbit.

— Ai dezertat ?

— Aşa se zice, recunoscu el. Dar deşertul, fir-ar să fie, nu tocmai pentru asta-i făcut ?

Am rîs de gluma ticluită aşa netam nesam.

— Ce făceai înainte de a intra în armată ?

— Eram pescar, îmi răspunse el. Eu şi tata aveam o barcă cu care ieşeam în largul portului Bar. În Maine. Niciodată nu mi-a plăcut mie pescuitul prea mult.

---

* Chaamba sau chamba — numele unei populaţii nomade din Sahara de Nord, răspîndită în special în Algeria.

Auzi, pescar ! Îşi schimbase omul ambianţa cu totul, fir-ar să fie ! Bănuiesc că ideea asta avea la bază acelaşi principiu după care cel mai bun ţinut de recrutare a oamenilor pentru marină ar fi fost Kansas.

— Acum eşti cam departe de mare ! i-am zis eu.

— Ihî ! Dar te pot conduce la un loc, în Ténéré, lîngă Bilma, vine în jos, în Niger, şi la vreo mie de mile de cel mai apropiat ocean, unde poţi aduna scoici de mare cu sutele. Unele sînt grozave. Marea a fost ea şi pe aici, dar a şters-o. Poate într-o zi se întoarce iar.

— Ai mai fost de atunci în Statele Unite ?

— Nu. Sînt aici de treizeci şi cinci de ani şi aş vrea să-mi dau duhul tot aici, spuse el liniştit.

Mokhtar a lipsit multă vreme, aproape cinci ceasuri, dar se întoarse ducînd pe umeri leşul unei gazele spintecate şi curăţate de maţe. Byrne l-a ajutat să o tranşeze, în acelaşi timp sporovăind cu el. La un moment dat veni la mine şi se uită la soare.

— Se cam face tîrziu, spuse el. Gîndesc să rămînem aici noaptea asta. Billson ori e undeva între noi şi Assekrem ori nu mai e deloc. Dacă este, atunci mîine dăm noi de el. Dacă nu mai e, atunci cîteva ceasuri tot nu mai contează.

— În regulă.

— Şi în plus avem şi carne proaspătă. Mokhtar mi-a spus că a umărit gazela asta preţ de douăzeci de kilometri şi a dat-o jos cu un singur glonte.

— Vrei să spui că a mers pe jos după ea douăzeci de kilometri ?

— Mai mult de atît. A trebuit să se şi întoarcă. A făcut puţin ocol, aşa că să zicem ceva mai puţin de treizeci. Pentru un targui nu înseamnă mare lucru. Mokhtar e de modă veche, şi a învăţat să vîneze cu o puşcă din acelea care se încărcau pe la capătul ţevii. Şi cu o puşcă din aceea trebuie să-ţi dobori vînatul dintr-un singur foc pentru că gazelele se sperie şi nu se mai vede una pînă să apuci tu să încarci arma din nou. Dar acum preferă o carabină cu repetiţie.

Aşa că în noaptea aceea am rămas la poalele muntelui Ilamen. M-am culcat afară, învelit într-o djellaba oferită de Byrne, şi mă uitam la stelele uluitoare de deasupra capului meu. Se arătă şi o lună ca o seceră, dar nu reuşea să umbrească minunăţia acelor lumini îndepărtate.

M-am gîndit la Byrne. Hesther Raulier îl asemuise cu Billson, spunînd despre el „alt aiurit". Dar nebunia lui Byrne era de cu totul altă natură decît ideea fixă a lui Billson. Era o nebunie care-i lovise pe mulţi albi, americani nu prea mulţi, e drept, dar europeni destui : Doughty, Burton, Lawrence, Thesiger. Ispita deşertului. Byrne avea un fel de-a fi atît de sănătos şi de împăcat încît îţi inspira linişte.

Mă gîndeam uimit la scoicile acelea pe care le puteai culege în mijlocul deşertului la o mie de mile de mare, dar nici nu bănuiam că aveam să le culeg chiar şi eu. Noaptea dăinuia netulburată. Deodată mi-am dat seama cît de incon-

secvent cu sine se vădea Max Stafford, omul de afaceri plin de neastîmpăr din Cityul Londrei, care zăcea tolănit într-un loc denumit probabil Atakor, la poalele Degetului lui Dumnezeu, ce nu era prea departe de Capătul Lumii. Deodată Londra a încetat să mai însemne ceva. Nici lord Brinton şi nici Andrew McGovern nu mai însemnau nimic. Nu mai însemnau nimic nici Charlie Malleson şi nici Jack Ellis. Ba nici Gloria şi nici Alix Aarvik.

Toate preocupările meschine ale aşa-numitei civilizaţii păreau să năpîrlească de pe mine ca o piele învechită şi m-am simţit deodată necrezut de fericit.

Şi am adormit.

M-am trezit abia în lumina puţină a zorilor, simţind în jurul meu mişcare şi auzind zgomote. Cînd mi-am ridicat capul l-am văzut pe Byrne făcînd plinul rezervorului de benzină cu o canistră — sunetul acela metalic mă trezise. M-am săltat într-un cot şi l-am zărit pe Mokhtar în moscheea deşertului. Se închina spre răsărit, după ritualul de dimineaţă al Islamului. Nu m-am mişcat pînă ce n-a terminat, fiindcă nu voiam să-l tulbur în momentul acela de rugăciune, şi apoi m-am ridicat.

Jumătate de oră mai tîrziu, după un mic dejun cu friptură rece de vînat, pîine şi ceai fierbinte de mentă, o pornirăm din loc, în urma noastră răsfirîndu-se un lung evantai de praf. Încet, încet, piscul maiestuos al Ilamenului se făcu tot mai mic şi, în faţă, ni se iviră noi peisaje cu stînci chinuite în toate chipurile. După

cum spunea Byrne, ne aflam pe un drum destul de bătut, dar unui om obişnuit cu strada oraşului şi cu şoseaua nu i se părea chiar aşa. Numitul drum nu era de fapt decît urma unui drum, şi-l dibuiai doar după piatra cu o idee mai măruntă decît piatra ce o vedeai pretutindeni de jur împrejur, iar maşina sălta din greu pe el. Iar cît priveşte afirmaţia lui că era un drum destul de bătut, pot spune că atîta vreme cît am fost în Atakor n-am zărit suflet de om mergînd pe drumul ăsta. La aproape trei ceasuri mai tîrziu, Byrne mi-a arătat cu degetul înainte :

— Assekrem !

Era o colină mai mare, sau un munte mai mic, depinde din ce punct îl priveşti, în vîrful căreia părea să fie o clădire.

— E o casă ? am întrebat eu, mirat că cineva îşi ridicase casă în vîrful unui munte aşezat în mijlocul pustiului.

— Sihăstria, îţi spun eu mai tîrziu.

Am mers mai departe şi, în cele din urmă, Byrne a oprit la poalele muntelui. Parcă se vedeau urme de terenuri cultivate cu multă vreme în urmă, delimitarea ogoarelor şi canalele de irigaţie acum secate. Byrne spuse :

— Acum urcăm acolo !

— De ce, pentru Dumnezeu ?

— Ca să vedem ce-i de partea cealaltă, îmi răspunse el în bătaie de joc. Haide !

Şi aşa ne-am urcat noi pe Assekrem. Nu era o ispravă de alpinişti, poteca mergea şovăind în zig-zag pe munte în sus, destul de pieptiş, dar nu imposibil de urcat, şi cu toate astea am

început să-mi dau sufletul şi să simt că nu-mi ajunge aerul. La jumătatea drumului, Byrne, milostiv, se opri să-şi mai tragă sufletul deşi nu arăta marcat de oboseală. M-am rezemat de peretele de stîncă.

— Am crezut că-s mai în formă !

— Altitudinea. Cînd o să ajungi în vîrf o să fii la nouă mii de picioare înălţime.

M-am uitat înapoi spre cîmpia de la poale unde am văzut maşina şi pe Mokhtar stînd la umbra ei.

— Dealul ăsta nu are nouă mii de picioare !

— Faţă de nivelul mării ! spuse Byrne. La Tam eram la patru mii cinci sute de picioare, iar de acolo încoace am urcat mereu.

Îşi aşeză mai bine vălul aşa cum făcea mereu.

— Ce-i cu Sihăstria asta ?

— Ai auzit vreodată de Charles de Foucauld ?

— Nu.

— Un franţuz, călugăr trapist. La tinereţea lui, aşa am auzit eu, omul fusese cam zurbagiu, dar în Maroc s-a prins religia rău de tot de el, s-a călugărit şi apoi a venit aici să-i ajute pe tuaregi. Cred că în felul lui i-a ajutat. În orice caz, puţinul pe care-l cunoaşte lumea dinafară despre tuaregi lui Foucauld i se datorează.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Prin 1905. Pe atunci locuia în Tam, dar pe vremea aceea aşezarea nu era mare lucru. În 1911 s-a tras încoace şi a ridicat Sihăstria, el cu mîinile lui. Era un mistic şi voia să aibă un loc de meditaţie.

M-am uitat în jur la întinderea pustie.

— Asta zic şi eu loc !

— O să înțelegi de ce și l-a ales atunci cînd o să ajungem în vîrf. Dar n-a stat multă vreme... locul ăsta mai că l-a dat gata, așa că s-a întors în Tam și abia locul acela i-a venit de hac.

— Cum s-a-ntîmplat ?

— În 1916, un neamț i-a cumpărat pe cei din tribul Sennousi, din Libia, punîndu-i să stîrnească triburile din pustiu împotriva francezilor. Tuaregii din Tassili n'Ajjer s-au unit cu cei din tribul Sennousi și au pus la cale raiduri împotriva așezării Tam. Foucauld a fost prins și împușcat după ce i-au legat mîinile... a fost un accident. Un puștan de vreo cincisprezece ani, nu prea stăpîn pe el, a tras din greșeală cu o armă. Nu cred că aveau de gînd să-l ucidă. Toată lumea știa că era *marabout* — om sfînt.

Byrne ridică din umeri.

— Indiferent cum a fost, omul a murit ca toți morții.

M-am uitat la Byrne mai de aproape.

— De unde știi toate astea ?

S-a aplecat înainte și mi-a spus blînd :

— Stafford, eu știu să citesc.

Dojana din cuvintele lui m-a făcut să roșesc, dar el izbucni deodată în rîs.

— Și în Tassili am stat de vorbă cu bătrîni care au participat la raidul împotriva așezării Tam în 1916. Unele cărți pe care le-am citi se înșală însă, spuse și se întoarse pe jumătate ca și cum ar fi avut de gînd să pornească mai departe, dar se opri. Și pînă nu de mult mai era cineva animat de aceleași intenții ca și de Foucauld, o femeie. Englezoaică. O chema Daisy

Wakefield. Zicea că-i rudă cu un fel de lord englez... unul care avea de-a face cu petrolul. Aveţi vreun lord Wakefield ?

— Avem.

— Atunci ăsta-i tipul.

— Ai cunoscut-o ?

— Cum să nu, eu şi Daisy ne înţelegeam bine. Aşa am aflat eu amănuntele astea fiindcă ea era abonată la *Times*, revista londoneză. Cînd ajungea aici e drept că era puţin cam veche, dar nu conta.

— Ce s-a întîmplat cu ea ?

— A îmbătrînit, îmi răspunse el simplu. S-a dus în nord la El Golea şi a murit acolo. Domnul s-o odihnească. Haide.

— Byrne, i-am zis eu. De ce urcăm noi muntele ăsta ?

— Ca să întîlnim pe cineva, spuse el fără să se mai întoarcă.

Am luat-o şi eu pe urmele lui, tîrîş grăpiş, şi mă gîndeam în sinea mea : Dumnezeule ! Firma *Wakefield Oil !* Deşertul ăsta blestemat pare ticsit de oameni la care nu te-ai fi aşteptat să umble pe aici. De fapt pe urmele unuia dintre ei mergeam acum. Poate chiar doi, dacă-l puneam la socoteală şi pe Paul Billson.

Clădirea de pe culme era destul de simplă : trei încăperi mici, durate din piatră. Acolo am dat peste doi oameni care ne-au invitat înăuntru. Erau tuciurii la piele şi cu trăsături negroide. Byrne îmi spuse ca din întîmplare :

— Nu atinge lucrurile de aici, sînt ale lui de Foucauld, relicve sfinte.

În vreme ce el discuta cu cei doi, eu m-am uitat în jur plin de interes. O simplă masă de lemn pe care stăteau cîteva cărţi, cîteva condeie metalice de modă veche, o călimară cu cerneala uscată. Într-un colţ un pat simplu de lemn cu o saltea de numai un deget grosime care arăta a fi la fel de comod ca cimentul gol. Pe un perete se afla un tablou cu fecioara Maria. Byrne se apropie de mine.

— Billson a trecut pe aici acum trei zile, cred eu. Sau s-ar putea să fie numai acum două zile, fiindcă a mai trecut o maşină între timp, şi nu-s sigur care era a lui Billson. Dar a doua maşină s-a întors din deşert ieri.

— Noi n-am văzut-o.

— Poate o fi luat-o prin partea cealaltă, prin Akar-Akar.

Îşi frecă gînditor bărbia şi se uită la mine. Am văzut că în prezenţa acestor străini nu se chinuia să-şi acopere faţa cu vălul. Spuse deodată :

— Vreau să-ţi arăt o privelişte care o să te cam sperie, şi o să înţelegi de ce şi-a construit Foucauld Sihăstria aici.

S-a întors şi a ieşit afară, iar eu am luat-o pe urmele lui. Traversă un fel de curte interioară, de fapt numai stîncă, pînă la un parapet de piatră nu prea înalt, şi arătă cu degetul spre nord.

— Uite, într-acolo-i flăcăul dumitale.

Mi-am ţinut răsuflarea. Assekrem era un fel de buboi la marginea platoului. Dincolo de parapet erau pereţi ameţitori de stîncă şi ţancurile continuau pînă departe, formînd cel mai

înspăimîntător peisaj pe care l-am văzut vreodată. Şirurile de creste muntoase urmau unele după altele, se pierdeau în zarea albăstruie şi nu semănau deloc cu munţii îmblînziţi ai Scoţiei, sau cu Alpii elveţieni, pe jumătate îmblînziţi numai. Aici, cîndva, în trecut, fusese o cumplită convulsie a pămîntului. Piatra nativă sfîşiase pîntecele pămîntului cu colţi de stîncă şi colţii dăinuiau încă. Nu exista nici o orînduială, ci cît vedeai cu ochii dăinuia un talmeş balmeş de cîmpuri de lavă din care ţîşneau siluete de cratere vulcanice ce se coceau sub un soare de aramă. Un tărîm al morţii.

— Koudia ! spuse Byrne. Ţinutul de dincolo de capătul lumii.

Atunci n-am scos o vorbă, dar mă întrebam la ce s-o fi gîndit Foucauld. Dacă îşi alesese locul ăsta ca să mediteze, de fapt pe cine venera el, pe Dumnezeul sau pe Satana.

14

Byrne încă tot mai stătea de vorbă cu tuciuriii ce ieşiseră după noi. Tot gesticulau şi arătau cu mîna direcţia, iar în cele din urmă Byrne ajunse la o concluzie care-l mulţumea.

— Oamenii ăştia spun că acum vreo două zile au văzut că ardea ceva într-acolo.

— Dumnezeule ! Ce-ar fi putut arde ?

— Habar n-am.

Căută ceva în tolba de piele care-i atîrna legată cu o sfoară de gît şi scoase la iveală o bu-

solă prismatică. Se uită la mine şi-mi spuse zîmbind :

— Nu sînt chiar împotriva tuturor descoperirilor ştiinţifice. Mokhtar, cel de colo, mă socoate un fel de geniu numai pentru talentul cu care dibui drumurile.

Duse busola la ochi și viză.

— Cam la ce distanță era ?

— Nici asta nu știu. Spuneau că era o coloană de fum, un fum negru.

— Ziua namiaza mare ?

Cînd se uită la mine, în ochii lui Byrne am citit uimire.

— Bineînţeles, cum naiba să fi văzut altfel fumul ?

— Mă gîndeam la *Biblie*, am zis eu. La evreii care în pustiu erau călăuziţi de o coloană de fum ziua şi de una de foc noaptea.

— Nu cred că ai înţeles tocmai bine, îmi zise el blînd. Am citit şi eu dar era vorba de un stîlp de nori.

Se întoarse să mai vizeze o dată.

— Cred că mai bine ne ducem să aruncăm şi noi o privire pe-acolo. De aici ar veni drept spre nord, după cum arată busola. Nu-mi mai bat capul cu deviaţia magnetică, cel puţin nu pentru o distanţă atît de scurtă.

— Ce înseamnă scurtă ?

— Pînă la vreo cincizeci de kilometri. Deviaţia magnetică o altă socoteală. Munţii ăștia afurisiți sînt burdușiți de fier şi trebuie să-ţi verifici mereu busola după soare.

Lăsă busola deoparte şi din altă traistă scoase două pacheţele mici pe care le dădu celor doi oameni. Urmă o întreagă ceremonie de despărţire şi Byrne spuse :

— Sare şi tutun. Prin părţile astea totul se plăteşte.

Am pornit la vale pe poteca abruptă şi i-am spus :

— Ceva mă nedumereşte.

Byrne mîrîi :

— Pe mine mă nedumeresc al naibii de multe, din cînd în cînd. Care-i problema ?

— Vălul ăla al dumitale. Ştiu că face parte din veşmîntul tuaregilor, dar uneori te îmbrobodeşti în el de nu ţi se mai văd nici sprîncenele şi alteori îl laşi oricum şi nu-ţi pasă. De exemplu, aici nu ţi-a păsat cum stă, i-ai lăsat să-ţi vadă chipul. Nu reuşesc să pricep care-i motivul.

Byrne se opri.

— Încă tot te mai chinuie jindul acela antropologic ? În regulă. Am să-ţi spun. Face parte din legea politeţii pămîntului. Dacă te afli într-un loc şi nu faci aşa cum fac toţi ceilalţi s-ar putea să nu scapi cu zile. Să luăm pe unul din neamul targui şi să-l lăsăm în mijlocul Londrei. Dacă nu ştie că trebuie să treacă strada numai prin anumite locuri şi numai atunci cînd e verde, îşi pierde viaţa. Aşa-i ?

— Cam aşa.

Byrne duse mîna la vălul de pe cap.

— Chestia asta se numeşte *chech*. E un substitut pentru *tagelmoust*, dar n-ai să prea vezi

din astea decît în marile zile de sărbătoare. Sînt foarte prețioase. Ei bine, nimeni nu știe de ce tuaregii poartă văl. Eu nu știu. Nici antropologii nu știu, nici măcar tuaregii, nici chiar ei. Eu îl port pe al meu pentru că-mi vine tare la îndemînă și mă ferește să nu-mi intre praful în gît, iar în zilele de uscăciune păstrează umiditatea și nu mi se usucă nările. În plus, împiedică evaporarea și organismul nu mai pierde atîta apă.

Se așeză pe o stîncă potrivită pentru așa ceva și-mi făcu semn spre vale.

— I-ai văzut chipul lui Mokhtar ?

— Da. Se pare că nu-l deranjează dacă îi văd fața.

— Nu-l deranjează... e nobil Kel Rela, îmi spuse criptic Byrne. Aici societatea e structurată pe clase în cel mai înalt grad și în jurul vălului a apărut un întreg ceremonial. În fața superiorului tău e politicos să-ți ascunzi fața, și în mai mică măsură în fața celor egali cu tine în rang. Dacă Mokhtar se întîlnește cu Amenokal atunci n-ai să-i mai zărești decît genele.

Făcu cu degetul mare un semn în sus, spre culme.

— Oamenii ăia de colo sînt din neamul *Haratin*, iar haratinii sînt pe meleagurile astea de mii și mii de ani, cu mult înainte de a se arăta tuaregii pe aici. Dar tuaregii i-au supus și i-au transformat în sclavi, așa că nu e nici o îndoială că aceștia nu mi-s superiori în nici un fel, deci nici vălul nu contează.

— Dar dumneata nu eşti tuareg.

— Un bărbat singur e un targui, îmi spuse Byrne. Şi am fost targui vreme de zece ani mai mult decît american.

Împunse cu degetul spre mine.

— Ei bine, o să vezi o mulţime de chipuri de tuaregi fiindcă eşti doar un biet european fără importanţă şi deci nu contezi în nici un chip. Ai priceput ?

Am încuviinţat dînd din cap.

— Simt că am fost pus exact unde mi-e locul.

— Atunci hai s-o ştergem naibii de-aici.

Dacă socotisem că Atakor era o zonă amarnică, ei bine nici nu se compara cu Koudia. Singura comparaţie care s-ar putea face ar fi aceea între purgatoriu şi iad. Curînd am înţeles că drumul bătut pe care-l blestemasem eu în Atakor era de fapt o superautostradă în comparaţie cu ce ne aştepta în Koudia. I-am spus şi lui Byrne şi el mi-a explicat.

— Treaba-i simplă. Atunci cînd vor să meargă de colo-colo oamenii îşi fac drumuri, dar cine Dumnezeu mai are poftă să bată locurile astea ?

— Şi cine altcineva, decît un mistic ca Foucauld, are poftă să stea în Atakor ?

— Sihăstria e loc de pelerinaj. Vin aici oamenii, şi musulmani şi creştini. Aşa că e uşor de ajuns.

După ce-am părăsit Assekremul şi ne-am înfundat în pustiurile Koudiei nu cred că am făcut mai mult de şapte mile în primele două

ceasuri, ritmul în care poţi merge pe jos în orice ţinut cît de cît accesibil. Koudia numai accesibilă nu era. Nu cred că avea nicăieri un teren drept pe o distanţă mai mare de cinci paşi. Dacă nu urcam, atunci trebuia precis să coborîm, iar dacă nu făceam nici una nici alta, atunci însemna că ne învîrtim în loc.

De fapt era un talmeş-balmeş de bolovani, care mergeau de la mărimea unui cap pînă la dimensiunile catedralei St. Paul, aşa încît suspensia *Toyotei* gemea. Şi eu. Sălta din piatră în piatră, şi în maşină mă bîţîiam de colo-colo de m-am umplut de răni şi vînătăi. Byrne cel puţin avea volanul de care să se mai ţină, dar cred că nici lui nu-i venea mai uşor, fiindcă volanul i se răsucea în mîini de parcă ar fi fost viu. Mokhtar, în schimb, mergea mai mult pe lîngă maşină decît în maşină.

În afară de mulţimea bolovanilor mai erau şi munţii adevăraţi, şi nimeni nu se putea urca pe pereţii aceia verticali şi atunci începeam noi să ne învîrtim pe loc. Byrne nu-şi lua ochii de la busolă ca să nu piardă direcţia, cum ne tot suceam într-o parte şi-n alta. Se oprea adesea pentru a stabili poziţia faţă de Assekrem, ca să fie sigur că sîntem pe drumul cel bun.

Cum am mai spus, Mokhtar era mai mult pe afară decît în maşină, şi nu-i venea prea greu să se ţină de noi. Avea un ochi foarte ager şi dibuia semnele lăsate de trecerea celorlalţi şi, la un moment dat, ne-a făcut semn să ne oprim ca să ne arate urme de cauciucuri de maşină pe un petec de nisip. El şi cu Byrne s-au aşezat

pe vine ca să cerceteze urmele în vreme ce eu îmi examinam julițurile. Pe cînd eram pe cale s-o pornim din nou, Byrne spuse :

— Urme suprapuse. O mașină se ducea și cealaltă mai tîrziu și-a lăsat urmele deasupra la întoarcere.

M-am uitat și eu în trecere la urmele acelea, dar n-aș fi putut jura în care parte se îndreptau vehiculele. Ca ofițer de informații în Sahara nu făceam nici cît o ceapă degerată. Am parcurs deci cam șapte mile în două ceasuri, după care ne-am oprit să ne odihnim și să mîncăm. În Koudia nu era nici un fel de vegetație, însă Mokhtar, ca om grijuliu ce era, adunase el un braț de vreascuri de acacia, pe cînd ne aștepta la poalele Assekremului, așa că în curînd am avut parte de foc ca să fierbem apa pentru nelipsitul ceai de mentă. I-am zis lui Byrne :

— Cafea nu bei niciodată ?

— Bineînțeles, dar în pustiu ceaiul de mentă e mai bun. Cînd ne întoarcem la Tam poți să bei și cafea, dar prețu-i cam pipărat.

Soarele trecuse de zenit și o luase spre apus, în vreme ce odihneam la umbra *Toyotei*. Era perioada cea mai fierbinte a zilei, iar în Koudia fierbinte însemna fierbinte de tot. Stînca goală se încinsese atît de tare că puteai coace ouă pe ea, iar cînd te uitai în jur totul dansa în aburii de căldură. I-am spus și lui Byrne, dar el zîmbi.

— Acum aici e iarnă. Ai avea chef să vii pe-aici vara ?

— Dumnezeule, nu !

— De asta nu voiau să-i dea autorizaţie lui Billson. Iar la lăsarea serii temperatura coboară ca un bolovan. Dacă laşi apa afară, pe la ora trei dimineaţa găseşti gheaţă de un deget. Dacă Billson s-a rătăcit, atunci ori a murit prăjit la soare, ori a murit îngheţat bocnă.

— Îmi plac oamenii veseli, i-am zis eu acru.

Mokhtar se făcuse dispărut văzîndu-şi de treburile lui personale, dar apăru deodată în vîrful unui bolovan la vreo două sute de iarzi mai departe. Scoase un fluierat care ne atrase atenţia, şi-şi vîntură amîndouă mîinile.

— A găsit ceva, îmi spuse Byrne, săltîndu-se în picioare.

Ne-am îndreptat spre Mokhtar, dar ca să ajungem lîngă el ne-au trebuit zece minute bune de mers prin terenul acela conceput special ca să-ţi rupi picioarele. Cînd nu mai aveam decît vreo cincizeci de iarzi, Mokhtar strigă ceva şi Byrne îmi spuse :

— A dat de o maşină. Hai să vedem dacă e un *Land-Rover* sau nu.

În vreme ce ne căţăram pe culmea bolovanului care nu era mai mare decît o casă ca lumea de mărime obişnuită, Mokhtar ne arătă cu mîna în jos, în spatele lui. Ne-am dus într-acolo şi am privit în direcţia degetului lui Mokhtar. În spatele bolovanului era o maşină, un *Land-Rover*. Sau cel puţin fusese un *Land-Rover,* pentru că acum se vedeau numai resturile, ceea ce rămăsese după ce arsese complet. Nu se vedea nici urmă de Billson şi nici urma altcuiva, şi deodată mi-am dat seama că nici nu

l-aş fi recunoscut pe Billson chiar dacă l-aş fi văzut. Fusesem dobitoc sadea şi nu aveam nici o fotografie. Byrne spuse :

— Fumul acela negru era de la cauciucurile care ardeau. Să coborîm.

Ca să coborîm a trebuit să ne întoarcem pe unde venisem şi să ocolim bolovanul. Cînd am ajuns să vedem maşina, Byrne, care era în frunte, îşi depărtă brusc mîinile făcîndu-ne să ne oprim pe loc. Îi spuse iute cîteva cuvinte lui Mokhtar care o luă înainte privind atent pămîntul. Deodată ne făcu semn, Byrne se apropie de el, şi avură un scurt consiliu înainte ca Byrne să-mi facă semn şi mie să mă apropii.

— Aici a mai fost o maşină, urmele ei se suprapun peste cele ale *Land-Rover*-ului şi a luat-o pe aici, spuse arătînd înapoi cam în direcţia în care se afla *Toyota* noastră.

— Billson unde-i ?

Mi-am simţit gura uscată. Byrne făcu semn cu capul spre *Land-Rover*.

— Probabil acolo, ... ce-a mai rămas din el. Hai să vedem.

Se ridică în picioare şi ne-am îndreptat cu toţii spre *Land-Rover*. Era o epavă, fiare carbonizate. Stătea pe pămînt cu genţile roţilor încurcate în sîrmele întăriturii a ceea ce fusese înainte nişte cauciucuri. În aer se mai păstra un iz de cauciuc ars.

Sticla geamului pleznise şi parte din ea era topită, iar parbrizul era cu totul opac aşa încît nu se prea putea zări nimic înăuntru. Byrne întinse mîna, se opinti în mînerul portierei din

partea şoferului şi scăpă o înjurătură cînd se trezi cu mînerul în mînă. Dădu ocol maşinii şi încercă la cealaltă uşă. Reuşi s-o deschidă cu o smucitură şi se uită înăuntru, în vreme ce eu mă zgîiam peste umărul lui.

Înăuntru era un întreg talmeş-balmeş. Tapiseria arsese, ba chiar şi cămaşa de plastic a volanului se scrumise, lăsînd să se vadă metalul gol. Însă nimeni înăuntru, nici în faţă şi nici pe scaunele din spate. Am înconjurat maşina şi am deschis uşa din spate, unde am găsit cîteva urme din ceea ce se părea să fi fost două valize. Nici aici nimeni.

— Probabil că a plecat cu cealaltă maşină, mi-am dat eu cu părerea.

— Poate, răspunse Byrne fără convingere.

Mai scociorî resturile în jurul *Land-Rover-ului* ars şi apoi se îndreptă din şale.

— Paul Billson avea duşmani ?

— Poate să fi avut.

M-am înfiorat cînd am priceput că noi de fapt vorbeam despre Billson la trecut, aşa cum făcuse şi sora lui.

— Nu-mi vine să cred că un individ ca el ar putea să aibă nişte duşmani în stare să-l urmărească pînă în mijlocul Saharei pentru a-l ucide, am zis eu.

— Hmm !

Byrne scoase un sunet neînţeles şi-şi continuă cercetările.

— Am văzut eu o groază de maşini arse, spuse el.

Ridică o canistă aruncată într-o parte, desfăcu capacul şi adulmecă.

— Aici a fost benzină. Probabil canistra era acolo la spate, pentru că atunci cînd a plecat nu avea nici o canistră legată în afară. Acum e goală.

— Probabil că a avut loc un accident pe cînd turna benzina în rezervorul principal.

— Şi unde-i cadavrul ?

— Aşa cum am mai spus, l-au luat ceilalţi cu maşina lor.

Byrne se trase înapoi, se uită la *Land-Rover*, şi apoi spuse mai mult pentru sine decît pentru mine :

— Să vedem, douăzeci şi opt de galoni în rezervor, plus cam vreo patru în canistră, fac treizeci şi doi. Pînă aici a consumat cel puţin douăzeci, aşa că era în găleată chiar şi fără focul ăsta... n-avea benzină suficientă ca să se mai întoarcă la Tam. Au mai rămas doisprezece galoni, opt în rezervor şi patru în canistră. Aşa zic.

— De unde ştii dacă nu cumva canistra era goală ? Ar fi putut să-şi toarne benzina în rezervor oriunde pe drum, poate chiar înainte de Assekrem.

— În canistra asta a fost benzină pînă nu demult... miroase prea tare. Iar atunci cînd am ridicat-o capacul era închis. Ei bine, dacă atunci cînd a luat maşina foc canistra era plină cu benzină ar fi trebuit să explodeze... dar nu s-a întîmplat aşa.

Argumentaţia lui Byrne părea să se învîrtă într-un cerc vicios.

— Deci a turnat-o în rezervor, i-am spus eu exasperat.

— Nu, mi-a spus Byrne cu hotărîre. Am văzut eu o mulţime de maşini care au luat foc în deşert, dar nici una nu arăta ca asta, cu toate patru cauciucurile arse scrum, cu partea din faţă atît de urît distrusă de foc.

Se lăsă în jos ca să examineze rezervorul de benzină, apoi se tîrî chiar dedesubt. Cînd ieşi şi se ridică în picioare am văzut că tot sălta ceva în palmă.

— Uite asta era acolo pe pămînt.

Era un capac ce se înşuruba, de care atîrna un capăt de sîrmă ruptă.

— E capacul de scurgere de la rezervor. Sîrma care ar fi trebuit să împiedice capacul să se desfacă a fost tăiată. Acum treaba-i limpede. Cineva a turnat benzină din canistră pe maşină, apoi s-a gîndit că n-ar fi rău să folosească mai multă benzină. Aşa că a mai scurs încă vreo patru galoni, poate chiar opt din rezervor, ca să aibă parte de un foc pe cinste. Cauciucurile de maşină nu ard ele chiar aşa de uşor. Apoi a aruncat un chibrit şi a şters-o, iar individul care a făcut o treabă ca asta nu e el omul care să-l salveze pe Billson.

— Ei şi atunci unde-i Billson ?

— Habar n-am. Poate că o să-i găsim cadavrul pe undeva pe aici.

Mi-am amintit deodată.

— Omul pe care l-am pus eu în Anglia pe urmele lui Billson mi-a spus că mai era cineva

care îl căuta, am zis şi eu şi m-am cutremurat. Iar Hesther Raulier...

Mi-am scos portofelul şi am dat la iveală scrisoarea pe care mi-o trimisese odată cu biletul de avion. Mi-am aruncat ochii peste el şi apoi i l-am dat lui Byrne. El citi pînă la capăt şi apoi spuse :

— Pe individul asta, pe Kissak, îl ştii ?

— N-am auzit niciodată de el.

— Nici eu.

Îmi dădu scrisoarea înapoi.

— Şi încă ceva, am adăugat eu. S-ar putea ca Billson să fi avut o groază de bani la el. Cred că i-a scos ilegal din Anglia.

— Ce înseamnă pentru dumneata o groază de bani ?

— O grămadă de vreo şaizeci de mii de lire.

Byrne fluieră.

— Şi eu aş zice că erau o groază.

Se întoarse şi începu să scormonească prin portbagajul maşinii unde din cele două valize nu mai rămăseseră decît încuietorile, balamalele, ramele de metal şi un maldăr de cenuşă.

— N-o să aflăm niciodată dacă banii lui Billson erau aici atunci cînd a izbucnit focul, decît dacă se fac analize la un laborator de expertiză legală, dar pe aici laboratoarele astea sînt cam rare. Ştia multă lume că Billson urma să care cu el atît amar de bani peşin ?

— Nu prea cred, i-am zis eu. E doar o bănuială a mea.

— Nu ai dumneata monopol asupra bănuielilor, zise el. Şi chiar şi pentru mai puţin au murit o mulţime de oameni.

În vreme ce ne depărtam de *Land-Rover* i-am spus :

— Tare ciudat că individul care a făcut toată treaba asta s-a mai ostenit să mai şi închidă capacul canistrei goale. Mai ales că avea de gînd s-o lase aici.

— Probabil dintr-un automatism, replică el. Şi eu fac la fel. Bun obicei.

— Şi totuşi aş vrea să ştiu ce căuta Billson aici, am zis eu.

— Căuta rămăşiţele unui avion, după cum spuneai. Şi ar fi dat de ele, că-s la numai cinci mile mai spre nord de aici. Dacă nu descopeream maşina, într-acolo aveam de gînd să mergem. Probabil că Billson a auzit de epava asta la Tam, aşa că se îndreptase încoace să arunce un ochi, fir-ar să fie de nebun !

— Doar nu putea fi... am început eu.

— Bineînţeles că nu putea fi avionul lui tat-su, îmi replică Byrne scîrbit. E un avion militar francez care a aterizat forţat pe cînd se pregăteau să provoace explozia unei bombe atomice la Arak. Au luat echipajul cu elicopterul, apoi s-au întors şi au luat motoarele şi o parte din instrumente. Apoi au lăsat corpul avionului în părăsire să ruginească singur.

Se duse să stea de vorbă cu Mokhtar, iar eu m-am aşezat pe o stîncă amărît. Probabil că Billson era cel mai mare dobitoc din toată istoria Saharei. Probabil că citise manualul fabricii *Land-Rover* şi luase drept literă de evanghelie ce scria acolo despre consumul motorului, dar una-i să te fîţîi pe o şosea şi cu totul alt-

ceva să te chinui să răzbești prin Koudia. Mă îndoiesc că noi am făcut mai mult de cinci mile cu un galon de benzină de la Assekrem încoace, şi poate abia zece sau douăsprezece mile cu aceleaşi consum în Atakor. Nu cred că e lipsă de respect faţă de firma *British Leyland*, dacă aş spune că *Land-Rover-ul* a consumat în medie cam tot atît.

Dar Billson probabil că a măsurat distanţa pe o hartă, în linie dreaptă şi a pornit la drum pe baza acestui calcul. Dar acum toată chestia era un vax, apă chioară ca să fim mai drepţi. Eram în cu totul altă situaţie, şi tîmpenia lui Billson nici măcar nu conta, fiindcă dacă aveam să dăm doar de cadavrul lui, omul o păţise fiindcă fusese ucis de careva, şi probabil că acel cineva era un individ cu numele de Kissack.

Şi chiar în momentul acela am făcut descoperirea. Probabil că Mokhtar sau Byrne ar fi făcut-o şi ei, dar fapt era că nu ei au făcut-o ci eu, şi cu asta mi-a mai recîştigat puţin din stima faţă de mine însumi ca component al acestei aiurite expediţii, şi m-a făcut să mă simt mai puţin parazit, să nu mi se mai pară că eu stăteam şi ceilalţi trudeau.

Mă uitam fără vreo ţintă anume la stînca pe care mă aşezasem cînd, deodată, am băgat de seamă o mică pată maronie peste care alerga o furnică. O clipă m-am întrebat cum Dumnezeu de putea vieţui în Koudia chiar şi o furnică, dar apoi am mai văzut una şi apoi alta şi alta. Se formase un şir întreg de furnici, într-un permanent du-te vino între pata maronie şi o cră-

pătură a stîncii. M-am ridicat, m-am uitat spre *Land-Rover*, mi-am fixat astfel un reper şi am început să cercetez locul mai departe. La zece iarzi mai încolo, fără nici o posibilitate de îndoială, se mai vedea o pată pe o stîncă şi puţin mai încolo mai era una. M-am răsucit spre tovarăşii mei.

— Hei !

— Ce s-a întîmplat ?

— Cred că am dat de ceva.

Byrne şi Mokhtar au venit îndată şi le-am zis :

— Asta nu-i cumva sînge uscat ?

Mokhtar îşi umezi vîrful degetului mic şi frecă puţin pata, apoi îşi adulmecă cu grijă degetul, se uită la Byrne şi spuse un singur cuvînt.

— Mda ! făcu Byrne. E sînge.

— E o dîră întreagă venind dinspre *Land-Rover* încoace.

M-am întors şi am arătat spre o rîpă îngustă.

— Cred că într-acolo duce.

— În regulă... Mokhtar merge înainte, e mai priceput la lucruri din astea decît noi. E în stare să vadă o urmă şi ţie nici prin cap să nu-ţi treacă ideea că ar exista vreuna acolo.

Billson, dacă era sîngele lui Billson acela, o luase pe rîpă în sus, dar curînd am văzut că nu mersese în linie dreaptă. Şi nu din cauza terenului accidentat o luase în zig-zag, iar din loc în loc se reîntorsese chiar pe propriile sale urme. Iar petele de sînge deveneau şi mai mari.

— Fir-ar să fie, am exclamat eu. Ce naiba făcea tipul ăsta ! ? Se juca de-a v-aţi ascunselea.

— Poate şi asta, făcu Byrne mohorît. Dar poate mai degrabă că era urmărit.

În cele din urmă l-am găsit, căzut într-o crăpătură îngustă, între două stînci, unde nu ajungea soarele. Mokhtar scoase un strigăt de triumf şi arătă cu mîna în jos unde l-am văzut întins pe nisipul îmbibat de sînge. Nu i se vedea faţa, aşa că Byrne îl răsuci cu multă grijă.

— Ăsta-i Billson ?

— Habar n-am, am spus eu. Nu l-am văzut în viaţa mea.

Byrne mormăi ceva şi începu să pipăie trupul celui căzut. Avea faţa buhăită, umflată, iar pielea vînătă. În schimb purta un costum de oraş obişnuit, ca un englez sadea. Eu cel puţin avusesem atîta minte să mă duc la un croitor să fac rost de unul care, îmi spusese el, constituia o ţinută cît de cît potrivită pentru deşert, chiar dacă, în cele din urmă, croitorul se înşelase atît de mult încît se dovedise un aiurit. Aşa că era foarte probabil ca cel ce zăcea în faţa noastră să fie Billson.

— Indiferent cine-o fi, omul are o gaură în el, spuse Byrne. A fost împuşcat.

Îşi trase degetele, pe care se vedea sînge neînchegat.

— Trăieşte, am exclamat eu.

— Dar n-o să mai trăiască prea multă vreme dacă nu facem ceva.

Byrne îi spuse ceva lui Mokhtar care se îndepărtă în grabă. Apoi îl răsuci pe cel căzut într-o poziţie cît mai confortabilă, îi băgă mîna în buzunar şi-i scoase un paşaport şi un porto-

fel din buzunarul de dinăuntru. Cu o singură mînă deschise paşaportul.

— E omul dumitale, Paul Billson.

Îmi întinse paşaportul şi portofelul. În portofel nu erau decît un teanc de bancnote algeriene, unul mai mic de bancnote de cîte cinci lire englezeşti, şi alte cîteva hîrtii. Nu m-am mai chinuit să le cercetez, după care am băgat paşaportul şi portofelul în buzunarul meu.

— Avem necazuri, spuse Byrne. Sau mai bine zis el are. Dacă mai rămîne aici o singură noapte nu mai scapă cu viaţă. Dacă încercăm să-l ducem cu noi, s-ar putea să moară la fel de bine. Doar ştii ce drum afurisit avem pînă la Assekrem. Nu ştiu dacă în condiţiile astea îl putem lua de-aici.

— Din două rele o alegem pe cea mai puţin rea.

— Mda. Aşa că o să-l luăm cu noi şi să sperăm că rezistă.

Se uită spre Billson.

— Afurisit încăpăţînat, săracul de el, făcu el în şoaptă. Mai întreb cît de bine îl cunoştea Hesther pe taică-său. În bileţelul pe care ţi l-a trimis îţi spunea că are să-mi trimită o telegramă. Am uitat să-ţi spun că am primit o telegramă de zece pagini, iar indicaţiile ei erau foarte detaliate şi ferme.

— S-a oprit hemoragia ? l-am întrebat eu.

— Mda. Am îndesat capătul cămăşii în rană. Pînă nu se întoarce Mokhtar, mare lucru nu puteam face. Nu mai întîrzie mult.

— Probabil că ai aflat de Paul Billson înainte de a ajunge eu aici.

— Bineînțeles, dar el o și luase din loc.

— Dacă nu m-ai fi așteptat pe mine, ai fi ajuns încoace mai înainte.

— Nu cu mult. Am primit telegrama de la Hesther chiar în dimineața în care ai sosit. Nu știu cînd a trimis-o ea, dar în țara asta nu poți să ai prea mare încredere în serviciile poștei.

— Și m-ai mai și purtat o vreme cu vorba.

Era ciudat cum stăteam noi acolo și sporovăiam lîngă un om care probabil că era pe moarte.

— Aveam nevoie de timp ca să te cîntăresc, îmi spuse Byrne. Nu-mi place să pornesc la drum cu oameni pe care nu-i cunosc. Prin locurile astea te poate costa viața.

— Înțeleg că am trecut examenul, i-am zis eu de-a dreptul.

Îmi zîmbi :

— La un fir de păr.

Cum stăteam, asupra noastră se proiectă o umbră : se întorsese Mokhtar. Adusese cu el pansamente, apă, două tălpici de nisip. După cum mi-a explicat Byrne mai tîrziu, tălpicile se puneau sub roțile *Toyotei* cînd se afundau în nisip. Erau de vreo șase picioare lungime și făcute din țevi zdravene de oțel.

— Numai țucalele astea împuțite au nevoie de astfel de sărăcii, spuse Byrne. Cămilele se descurcă și fără.

Byrne sfîșie o bucată de pînză, o înmuie în apă și o puse în gura lui Billson, avînd mare grijă să nu-l asfixieze. Apoi începu să-i panseze

rana, în vreme ce eu și Mokhtar legam tălpicile una de alta improvizînd un fel de targă.

Ne-a trebuit mai bine de un ceas ca să-l cărăm pe Billson pînă la *Toyota* aflată destul de aproape.

15

La venire făcusem prin Koudia numai două ceasuri, dar din momentul în care Byrne a pornit maşina şi pînă am ajuns la poalele piscului Assekrem au trecut patru. A dibuit drumul cu toată atenţia de care era în stare prin pustietatea aceea de bolovani, dar chiar şi aşa Billson a fost scuturat rău de tot. Din fericire, habar nu avea de nimic, nu-şi recăpătase cunoştinţa. Am avut grijă de el cum m-am priceput mai bine, i-am protejat trupul cu trupul meu, i-am umezit faţa și am încercat să-i mai restitui din apa pe care o pierduse. N-a făcut nici o mişcare din proprie voinţă, n-a scos un sunet.

Mă aşteptam ca Byrne să se oprească la Assekrem, unde la Sihăstrie puteam primi ajutor de la haratini, dar a condus maşina mai departe, trecînd de poteca ce ducea spre vîrf și ne-am oprit la vreo trei mile mai departe. Mokhtar luă din spatele *Toyotei* o pînză făcută sul şi îndată încropi un fel de paravan în spatele căruia l-am întins pe Billson. Se întunecase de-acum şi Byrne îl pansă din nou la lumina crudă a petromaxului.

Cum stătea în genunchi, se lăsă pe călcîi şi-l urmări pe Mokhtar care-i punea nişte alifie pe faţa arsă.

— Dacă reuşim să-l facem să bea nişte apă s-ar putea să trăiască, spuse el. Nu are decît o rană la umăr, glontele a ieşit prin partea cealaltă fără să-i atingă nici un os. L-a slăbit, dar de omorît nu l-a omorît. A avut de suferit mai mult din cauză că a zăcut în soare şi frig decît din cauza rănii.

— De nu te-ai oprit la Assekrem ? l-am întrebat eu. S-ar fi putut să aibă şi ei cu ce ne ajuta.

— De nici un ajutor, spuse şi arătă cu capul spre *Toyota*. În trusa mea de prim ajutor am mai multe medicamente decît există în tot Ahaggarul, dacă nu punem la socoteală spitalul din Tam. În plus...

Vocea lui Byrne începu să şovăie, lucru ciudat la el fiindcă de obicei era afurisit de hotărît.

— Ce s-a întîmplat ?

— Ai cumva habar cît de cît de legile algeriene ?

— Nici un pic.

— Ei bine, Billson a încălcat una dintre ele. A venit încoace fără să aibă autorizaţie în sensul ăsta.

— Dar şi dumneata ai făcut la fel.

— Dar eu nici n-am cerut, el da. Poţi fi sigur că îndată ce omul a dispărut din Tam, au ştiut cu toţii încotro a luat-o. Pe toate drumurile principale dinspre Tam există posturi de poliţie, iar cînd au văzut că omul nu se arată pe la nici

unul dintre ele atunci au fost siguri unde-i. Aşa că îndată ce apare la Tam e şi arestat.

— Dar cel puţin se va bucura de îngrijiri medicale la spital, i-am zis eu. Iar cînd iese din spital îi plătesc eu cauţiunea.

— Înseamnă că eşti norocos dacă o să accepte, îmi replică Byrne acru. Omul dumitale apare netam-nesam cu o gaură de glonte în el, iar în Algeria sticleţii nu se deosebesc de ceilalţi de aiurea, aşa că nu le plac poveştile cu gloanţe şi răni misterioase. O să iasă dandana mare.

Ridică un deget.

— Unu — Billson a încălcat legea, şi asta-i infracţiune gravă. Algerienii sînt porniţi rău de tot cînd e vorba de problemele lor de securitate, şi nu le convine deloc să vadă că străinii se preumblă nestingheriţi printre triburile deşertului. Asta înseamnă puşcărie şi nici celui mai mare duşman al meu nu i-aş dori să cunoască puşcăriile algeriene.

Lîngă primul deget ridicat se mai ivi unul.

— Doi — se întoarce şi găurit de glonte şi poliţiştilor n-o să le facă mare plăcere nici treaba asta. Nu e nici o infracţiune să fii împuşcat, dar asta înseamnă că mai e cineva care ar trebui să ajungă la puşcărie, deci necazuri în plus, cînd ar fi mai bine fără ele.

Se ridică al treilea deget.

— Trei — cel împuşcat e străin, şi asta-i obligă pe algerieni să se vîre cu totul într-o ciorovăială diplomatică. După cîte ştiu eu, Marea Britanie a rupt relaţiile diplomatice cu Algeria de mulţi ani. Habar n-am cine-i repre-

zintă pe cetățenii britanici aici, s-ar putea Elveția, dar asta înseamnă o trăncăneală internațională în triunghi, și nimănui n-o să-i facă plăcere.

— Încep să înțeleg, am spus eu gînditor.

— Patru, reluă Byrne fără cruțare. Și e un punct important. Să zicem că-l ducem pe Billson la Tam și ajunge omul la spital. Orașu-i mic și în douăsprezece ceasuri toată lumea o să afle despre individul din spital care a fost găsit împușcat, chiar și cel care l-a împușcat...

— ...și care socoate că omu-i mort ca toți morții, m-am băgat eu în vorbă.

— ...și pe care Billson îl poate identifica. Nu-i mai bine să nu-i dăm prilejul să se apuce iar de tras cu pistolul ca să-și termine treaba ?

— Dacă o mai fi pe aici pe aproape.

— Ce te face să crezi că nu mai e ? spuse Byrne și se ridică în picioare, uitîndu-se la Billson. Individul ăsta e ca un buboi în fundul tuturor, chiar și al meu, adăugă el și scutură din cap. Dacă n-ar fi fost vorba de Hesther... Nici de data asta nu-și duse gîndul pînă la capăt.

— Mai există și altă soluție în afară de Tam ?

— Mda ! făcu el lovind cu piciorul în nisip. Dar trebuie să mă mai gîndesc.

Se duse la mașină și veni înapoi cu o pușcă, apoi îi spuse ceva lui Mokhtar care scoase la iveală un încărcător întreg din punga pe care o purta legată pe după gît. Byrne băgă tot încărcătorul în magazia puștii, producînd un sunet metalic, acționă închizătorul ca să bage

un cartuş pe ţeavă, şi apoi puse cu grijă piedica de siguranţă.

— Domnule colonel, bănuiesc că ştiţi cum se foloseşte o armă.

— Într-o vreme mai ştiam.

— Sar putea să fii nevoit s-o foloseşti. Trage puţin spre stînga, o idee numai, şi puţin în sus. La o sută de iarzi cam cu doi inci spre ora zece din centrul ţintei. Iar noaptea facem de pază.

M-am înfiorat.

— Te aştepţi la necazuri ? Credeam...

Byrne mă întrerupse.

— Nu chiar. Oricum Billson trebuie veghea t toată noaptea.

Ridică arma în sus.

— Asta-i pentru necazuri neprevăzute.

Mi s-a stabilit plantonul din mijloc, pentru ca ceilalţi doi să poată avea parte de un somn neîntrerupt. Habar nu aveam încotro mergem, fiindcă nu mergeam spre Tammanrasset, dar, ori încotro ne-am fi îndreptat, tot cei doi trebuiau să ne ducă acolo, deci ei erau mai importanţi decît mine.

Billson încă nu mişcase, dar de respirat respira şi mă gîndeam că arăta o idee mai bine decît înainte. În noaptea aia, am avut o clipă cînd m-am gîndit să las totul baltă şi să mă întorc la Londra. Aşa cum spusese şi Byrne, doar cu ceva mai puţină politeţe — Billson băga în bucluc pe oricine se apropia prea mult de el, şi mi-a trecut într-adevăr prin minte să-l lasă să fiarbă în zeama lui.

Dar cînd m-am gîndit că mă întorceam ca să-i spun lui Alix Aarvik toată treaba asta m-au cam trecut fiorii. Figura n-ar fi fost cinstită nici față de Byrne și Mokhtar care avuseseră parte de multe necazuri pentru a ajuta un om pe care nici nu-l cunoșteau. În plus, trebuia să fiu aproape atunci cînd avea să-și revină Billson, fiindcă cineva trebuia să-l scoată din țara aceea, iar el nu prea mai avea mulți bani. Londra era tare departe și se îndepărta parcă tot mai repede, în plus, mie începea să-mi placă deșertul într-un fel cam masochistic.

Am luat arma și m-am uitat la ea în lumina slabă a focului. Era o armă veche englezească, *Lee-Enfield* 303, și, după numărul foarte mic de serie, probabil că slujise și în primul război mondial și în al doilea. Am scos încărcătorul și am manevrat închizătorul ca să extrag glontele de pe țeavă, după care m-am uitat în lungul ei la lumina focului. Țeava era curată curată și chiar și cel mai al dracului sergent ar fi trebuit să-i dea lui Mokhtar calificativ maxim. Avusese mare grijă de ea. Am încărcat arma din nou, am pus-o alături și m-am dus să văd ce mai face Billson. Cam pe la sfîrșitul plantonului meu, Billson a început să miște și chiar înainte de a-l trezi pe Byrne se porni să geamă, dar bolboroseala lui nu avea nici un șir. I-am pus mîna pe frunte, nu părea să aibă temperatură. L-am trezit pe Byrne.

— Billson a început să învie.

— În regulă, am eu grijă de el.

Byrne se uită la cer ca să vadă cam cît era ora. Ceas nu avea.

— Încearcă să dormi cît de cît. Pornim devreme. Popasul următor e la Abalessa.

Fiind foarte frig, m-am învelit în djellaba, şi m-am întins pe jos. N-am mai pierdut vremea întrebîndu-mă ce-i cu Abalessa, ci am adormit îndată.

Dimineaţă, Billson arăta vizibil mai bine, dar era încă năuc şi mă îndoiesc că ştia unde se află şi ce i se întîmplase. I-am făcut un fel de pat în spatele *Toyotei* dintr-o pătură din păr de cămilă, cea care slujise drept paravan mai înainte, şi vreo cîteva djellaba.

— Îndată ce ieşim din Atakor, o să găsim nişte lapte de cămilă, îmi spuse Byrne. Şi poate încropim noi şi nişte supă fierbinte. Cu asta îl săltăm în picioare mai iute decît cu orice altceva.

Am mers repede, fiindcă Byrne spunea că aveam drum lung de bătut. După ce-am ieşit din Atakor am dat peste tabăra de tuaregi cu care ne întîlnisem la venire. Tocmai îşi strîngeau lucrurile, urmînd să plece în altă parte, dar am găsit nişte lapte cald de cămilă pentru Mokhtar. Byrne aruncase ca din întîmplare în spatele maşinii o djellaba cu care-l acoperi cu totul pe Billson şi rămase de pază.

— Mai bine să nu-l zărească nimeni.

Am părăsit tabăra şi ne-am oprit pentru scurtă vreme ceva mai departe, ca să-i dăm lui Billson lapte. După asta arătă chiar şi mai bine, deşi pielea începuse să i se ia de pe faţă şi de pe

dosul palmelor în fîşii lungi. Mokhtar îl unse din nou cu alifie, după care am luat-o din loc, iar Byrne apăsă cu nădejde pe acceleraţie acum cînd terenul devenise mai ca lumea.

Lucrurile sînt întotdeauna relative. Dacă aş fi venit atunci din Anglia, obişnuit cu păşunile, aş fi socotit locurile acelea o pustietate în care-ţi venea să urli. Numai nisip, nici urmă de pămînt, doar cîte un petec de iarbă mai rezistentă, sau un pîlc de copaci spinoşi care, oricît de atrăgători or fi fost ei pentru cămile, mie nu mi-ar fi spus nimic. Dar eu nu veneam din Anglia ; veneam din Koudia şi Atakor, ceea ce schimba afurisit de mult totul. Acum peisajul mi se părea frumos.

Am călătorit mult şi repede, cu foarte puţine popasuri, de obicei numai ca să mai turnăm benzină din canistră în rezervor. Billson a terminat laptele şi acum putea să bea şi apă, lucru care-l întremă şi mai mult, deşi încă tot cu mintea aiurea umbla, dacă o fi avut minte. La un moment dat, Byrne opri maşina şi-l trimise pe Mokhtar înainte. Acesta dispăru după o dună, apoi se arătă din nou şi ne făcu semne cu mîna. Byrne slobozi ambreiajul şi am ţîşnit înainte, am trecut de culme, am coborît panta cealaltă şi am traversat ceea ce în Sahara reprezenta un fel de şosea magistrală.

— Principalul drum dinspre Tam, făcu Byrne. Prefer să nu ne vadă nimeni că l-am traversat.

— Încotro mergem ?

— Ocolim localitatea Tam prin cealaltă parte, spre Abalessa.

Nu mai scoase o vorbă şi se concentră asupra volanului.

Cînd am ajuns, am văzut că Abalessa era o colină joasă la orizont. N-am intrat în localitate, ci am poposit la vreo milă înainte. Mai aveam încă nişte carne de gazelă, Mokhtar tăie bucăţi subţiri pe care le puse într-o oală pentru supa lui Billson, înainte de a pune la foc ceainicul cu ceaiul de mentă. Byrne mîrîi :

— Mîine cînd ajungem la Tam poţi să bei cafea. În ce mă priveşte, eu abia aştept să rad o bere rece.

— Dar eu credeam că...

— Nu, Billson nu merge, spuse Byrne. El rămîne aici cu Mokhtar. Numai noi doi ne ducem. Trebuie să facem în aşa fel încît să reintri în legalitate.

Mi-am frecat bărbia. Nu mă mai bărbierisem în ultimele zile şi barba mi se asprise. Poate că aveam să-mi las barbă.

— Dar o să trebuiască explicaţii.

— De fapt ar fi trebuit să te prezinţi la postul de poliţie de la Fortul Lapperine îndată ce ai ajuns la Tam. Numele dumitale figura pe lista de pasageri ai avionului, aşa că de-acum sticleţii se cam întreabă pe unde rătăceşti.

— Nu mi-a spus nimeni, de fapt nici dumneata nu mi-ai spus.

— Dacă te-ai fi dus la hotel ţi s-ar fi spus. Şi uite că ţi-am spus şi eu.

Îmi arătă cu mîna spre colina din depărtare.

— Acolo-i scuza dumitale. Mormîntul lui Tin Hinan.

După un moment de tăcere adăugă :

— Și a mea.

— Probabil fostul patron al hotelului ?

Îmi zîmbi.

— Strămoşul legendar al tuaregilor. Am văzut că ai un aparat de fotografiat. Aşa-i ?

— Da, am.

Atunci mîine dimineață ne urcăm acolo şi facem un film întreg şi-l ducem după aceea la Tam să-l developăm. Cu asta dovedim că am fost aici, dacă cineva începe să devină prea curios. N-aş vrea să-i treacă nimănui prin minte că am luat-o în partea cealaltă, spre Atakor. În orice caz nu chiar acum.

— Cam cît zăbovim în Tam ?

— Doar atît cît e necesar să-i convingem pe dolofanii ăia ce stau la birou că eşti nepătat, nu mai mult. Povestea-i aşa : ai sosit în Tam, ai venit să stai de vorbă cu mine şi m-ai întrebat despre mormîntul lui Tin Hinan — despre care auziseşi — fiindcă-i faimos, ţi-am zis că te duc acolo şi am şi plecat îndată, iar de atunci pe aici ne-am făcut veacul în vreme ce dumneata scociorai prin jur ca un arheolog. Dar să nu apeşi prea mult pe ideea asta fiindcă ai nevoie de autorizaţie şi pentru o adevărată cercetare arheologică. Abia în seara asta am descoperit că nu te-ai înregistrat la poliție aşa că te-am adus înapoi ca să îndrepţi lucrurile. Ai prins povestea ?

Am repetat punctele esenţiale şi Byrne mi-a spus :

— Mai e ceva. Dolofanul acela o să te întrebe ce planuri de viitor mai ai, şi să-i zici că o porneşti spre sud, spre Agadez, în Niger.

M-am uitat la el împietrit.

— Într-acolo mă duc ?

— Mda, răspunse el şi arătă spre Billson. Trebuie să-l scoatem pe individul ăsta iute din Algeria. Drept peste graniţă.

Iar m-am scărpinat în ţepii bărbii.

— N-am viză pentru Niger. Întîi n-am avut timp să obţină viza asta, în al doilea rînd nici nu mi-a trecut prin cap să mă duc într-acolo. Cînd eram în Anglia şi m-am gîndit la capătul ăsta de lume, mi-am spus foarte hotărît că tot ceea ce pot face are o limită.

— O să te descurci şi fără viză dacă te ţii de mine.

— Dumneata ai viză pentru Niger ?

— Nici n-am nevoie, eu acolo locuiesc. Am un loc, nu prea mare, dar minunat, în Air ou Azbine, la nord de Agadez. Nu vin la Tam decît o dată pe an ca să rezolv nişte treburi pentru Hesther. Are nişte afaceri aici.

Mokhtar ne-a servit ceaiul de mentă. M-am aşezat, simţind un fel de plăcere în oboseala care m-a cuprins după o zi de călătorie lungă.

— Cum ai cunoscut-o pe Hesther ?

Am sorbit din ceaiul acela şi am descoperit că începea să-mi placă.

— Pe vremea cînd era mai tînără, venea în Ahaggar destul de des. Asta pe cînd mai erau franţujii acolo. O dată, la Tademait — locul e la vreo şapte sute de kilometri la nord de aici,

Hesther a avut nişte încurcături. Loc afurisit, într-o zi încinsă îţi fierb creierii acolo. Nu erau nişte necazuri prea mari, dar putea da de bucluc rău de tot. În fine, eu i-am dat o mînă de ajutor să iasă din necaz şi mi-a rămas recunoscătoare. Mi-a oferit o slujbă la Alger, dar i-am zis că nu mă duc eu în Maghrebul acela afurisit, aşa că m-a rugat s-o ajut în afacerile ei de la Tam. Aşa au trecut vreo cîţiva ani, apoi, o dată, cînd a venit la Tam, am stat de vorbă, iar urmarea a fost că m-a legat de ţăruş la Air, în Niger.

— Şi cu ce te ocupi acolo ? l-am întrebat eu curios.

Byrne trebuia să-şi agonisească şi el traiul într-un fel sau altul. Nu putea trăi doar dînd o mînă de ajutor unor străini aflaţi în impas.

— Cresc cămile, îmi răspunse el. Şi mai am şi cîteva caravane de sare care traversează deşertul pînă la Bilma.

Habar n-aveam unde era Bilma asta, iar chestia cu caravana de sare suna neconvingător, însă crescutul cămilelor era pe înţelesul meu.

— Şi cam cîte cămile ai ?

Se opri, evident ca să socotească.

— Animale de povară şi reproducători laolaltă, să zicem cam trei sute. Aveam mai multe, dar seceta asta blestemată m-a lovit tare de tot. Şapte ani slabi, exact ca în Biblie. Dar acum îmi refac din nou turma.

— Şi cine are grijă de ele acum ?

— Dacă am fi în Arizona, spuse el zîmbind, fratele lui Mokhtar ar fi un fel de supraveghetor de fermă. Îl cheamă Hamiada.

Se întinse.
— Ai film în aparatul acela ?
— Da.
— Atunci e în regulă. Cred că am să mă duc să mă culc.
— Nu mănînci în seara asta ?
— O să mîncăm pe cinste mîine, la Tam. N-a mai rămas mîncare decît atît cît să le ajungă lui Mokhtar şi lui Billson pînă ne întoarcem. Să mă trezeşti la miezul nopţii.
Cu aceste cuvinte se răsuci pe-o parte şi adormi într-o secundă. Aşa că în noaptea aceea am rămas flămînd, dar nu-mi păsa. Am aruncat o privire în jur şi am văzut că Mokhtar dormea ca şi Billson de altfel. Se părea că fusesem desemnat să fac eu primul de pază. Pe la ora unsprezece, Billson se trezi şi, pentru prima oară, vorbi cu şir. La început mormăi ceva, dar apoi spuse limpede :
— E întuneric. De ce-i întuneric oare ?
— Pentru că e noapte, i-am zis eu încet.
— Cine eşti ?
Glasul lui suna pierit, dar limpede.
— Mă numesc Stafford. Paul, deocamdată nu-ţi bate capul cu asta. Acum eşti în siguranţă.
O vreme nu mai spuse nimic, apoi glăsui :
— M-a împuşcat.
— Ştiu, i-am răspuns eu. Acum dormi şi vorbim mîine.
Rămase tăcut şi cînd m-am uitat la el mai îndeaproape, după vreo cinci minute, am văzut că avea ochii închişi şi respira adînc şi regulat. La miezul nopţii l-am trezit pe Byrne şi i-am zis şi lui despre eveniment, apoi m-am culcat.

Dimineaţă n-am avut prea mult timp pentru Billson, fiindcă Byrne voia să ajungem şi la Tam, dar mai întîi trebuia să ne urcăm pe colina de la Abalessa să facem fotografii. În consecinţă n-am avut timp decît să schimbăm cîteva cuvinte. Ale mele încercau să-l consoleze, ale lui sunau mai mult a ameninţare. Billson era încă foarte slăbit, dar îşi recăpătase luciditatea. Mai era puţin din supa pe care i-o pregătise Mokhtar şi reuşi să înghită şi cîteva bucăţele de carne. Cînd am îngenunchiat lîngă el m-a întrebat :

— Cine eşti dumneata ?

— Max Stafford. M-a trimis sora dumitale să te caut.

— Alix ? De unde a ştiut ea unde sînt ?

— N-a fost prea greu de ghicit, i-am spus eu scurt. Bănuiesc că acum ştii ce tîmpenie nenorocită ai făcut cînd ai şters-o aşa cum ai şters-o.

Înghiţi stînjenit.

— Cred că da, recunoscu el cam fără voie, după care se uită dincolo de mine. Cine-s arabii ăştia ?

— Nu-s arabi. Ascultă Paul, ai făcut o mare prostie cînd te-ai dus în Atakor fără să ai autorizaţie. Ştiai că nu mai ai destulă benzină să te întorci la Tam ?

Făcu ochii puţin mai mari şi clătină din cap.

— Nu-mi mai amintesc mare lucru.

— Lasă, n-are importanţă, i-am spus eu cu blîndeţe. Să te faci mai repede bine, doar atît

să faci. Paul, dacă dă poliția peste tine te arestează și ajungi la pușcărie. Încercăm să facem în așa fel ca să nu se întîmple una ca asta.

M-am întors auzind că mă strigă Byrne.

— Ești gata ?

În glas i se simțea nerăbdarea.

— Sosesc, am zis și m-am ridicat adresîndu-mă lui Billson. Odihnește-te și stai liniștit.

Byrne fu însă mai sincer. Un tuareg în veșmîntul lui poate arăta destul de înspăimîntător, dar lui Billson, cum zăcea el întins, probabil că Byrne, care venise alături și-l domina cu statura lui, i se părea să aibă o milă înălțime. Iar un om care te amenință și nu-i poți zări nici măcar fața are ceva deosebit de terifiant. Byrne spuse :

— Ascultă, nătărăule. Rămîi aici cu omul ăsta și să nu te pună dracu' să clintești. De calci numai o singură dată în străchini, Mokhtar îți retează tărtăcuța. M-ai auzit ?

Paul dădu din cap sleit de puteri. Am băgat de seamă că Mokhtar își luase sabia aceea a lui, iar pușca era la vedere în mod ostentativ.

— Dacă mai faci vreo tîmpenie, numai una, să știi că te lăsăm pradă vulturilor și vulpilor deșertului.

Se îndepărtă cu pași mari, iar eu după el spre *Toyotă*.

Pe culmea Abalessei se aflau ruinele unei clădiri de piatră, care era departe de arhitectura tuaregă.

— Francezii ? am întrebat eu. Legiunea străină ?

— La dracu', nu ! răspunse Byrne. Sînt mult mai vechi. Există o teorie cum că acesta este cel mai sudic fort al romanilor. Are unele asemănări cu forturile mai dinspre nord. Altă teorie susţine că a fost ridicat de nişte soldaţi romani, resturile unei legiuni înfrînte, care a fost împinsă pînă pe meleagurile astea. Romanii au pierdut într-adevăr mai multe legiuni în Africa de Nord.

Ridică din umeri.

— Teorii !

— Dar ce-i cu Tin Hinan ?

— Uite colo, îmi spuse el şi l-am urmat. Acolo a fost găsită.

Mi-am chinuit ochii să disting ceva într-o încăpere mică, din piatră, care fusese acoperită cu o lespede tăiată de mînă de om ce zăcea trasă alături.

— Şi acum e un mister. Tuaregii au o legendă cu Yunis şi Izubahil, soţ şi soţie, care au fost trimişi de Bizanţ să domnească peste ei. Treaba s-ar fi petrecut pe la o mie patru sute. Unele dintre bijuteriile găsite asupra moartei erau în stilul Imperiului Roman de Răsărit din acea perioadă, însă monedele datau dinainte, din secolele cinci şi şase. Şi mai erau şi nişte inele din fier, bizantinii nu purtau din acestea.

Byrne îşi schimbă însă tonul şi-mi spuse deodată :

— Dar n-am venit aici pentru lecţii de istorie, dă-i bătaie cu aparatul acela al dumitale. Într-una din poze pune-mă şi pe mine, şi la rîndul meu îţi fac şi eu cîteva. Aiuriţii ăia de turişti totdeauna fac aşa.

Am terminat un film întreg, Byrne mi-a tras cîteva poziţii şi am şters-o, deşi eu aş fi vrut să mai stăm puţin. Întotdeauna îmi plăcuseră poveştile frumoase, pline de mister, exact motivul pentru care mă aflam în Sahara, bănuiesc.

Abalessa se afla cam la vreo şaizeci de mile de Tammanrasset, pe care le-am făcut în numai două ore şi jumătate, pe ultima porţiune am fost avantajaţi şi de drumul asfaltat de la aeroport. Bucăţica aceea de zece mile a fost singurul drum asfaltat pe care l-am întîlnit cu în întreaga Sahară şi n-am reuşit niciodată să descopăr cum ajunsese acolo şi de ce. Byrne trase drept în faţa hotelului *Tin Hinan*.

— Intră şi împacă-i, îmi spuse el. Eu mă duc să adulmec prin preajmă. Vin şi ne întîlnim aici cam într-un ceas. Trage şi o bere în timp ce mă aşteptaţi.

— În noaptea asta rămîn aici ?

— Nu, o să stai cu mine. Dar s-ar putea să trebuiască să plăteşti camera reţinută. Dă filmul încoace.

Am scos filmul din aparat, i l-am dat şi am ieşit din maşină, iar Byrne o luă din loc claxonînd cu putere. În hotel am avut parte de ciorovăiala la care mă aşteptam, de reproşuri pe care le-am mai domolit plătind pentru cameră în întregime, deşi nu o folosisem deloc. Franceza patronului era nenorocită rău de tot, dar am reuşit totuşi să pricep că mă căutaseră de la poliţie. Am promis solemn să mă prezint la postul de poliţie.

Am ieșit apoi în curte, m-am așezat la o masă și am comandat o bere. În viața mea n-am băut ceva mai bun. De cînd sosisem cu avionul și privisem totul cu ochii noului venit, nu se schimbase nimic în Tammanrasset. Tuaregii pășeau alene și maiestuos pe strada acoperită cu nisip, sau stăteau discutînd în mici grupuri. Dar ce puteau discuta niște tuaregi ? Poate prețul cămilelor sau cît de greu e să împuști o gazelă. Mulți purtau săbii.

Bineînțeles că nu intervenise nimic pentru ca așezarea să se fi schimbat cît de cît. Eu, însă mă schimbasem. Cele cîteva zile petrecute în Atakor și Koudia însemnau afurisit de mult. Iar acum se părea că aveam să o iau spre Niger, către un loc numit Agadez. Unde o mai fi fost și ăsta ! A, da ! Spre Aïr sau nu știu cum. Habar n-aveam cît de departe era și mă întrebam dacă îmi puteam cumpăra o hartă de undeva.

Și mai erau și alte lucruri de care aveam nevoie. M-am uitat puțin la mine. Spilcuitul meu costum tropical cu care mă potcovise croitorul londonez vădea de pe acum oboseala călătoriei în deșert. Am lovit cu palma în haină și din ea a ieșit un nor de praf. Cu hainele acelea murdare pe mine și cu barba nerasă probabil că arătam ca un vagabond. Orice sticlete din Londra n-ar fi înhățat imediat, dintr-o ochire. Dar nu vedeam cum mi-aș fi putut cumpăra haine europene. M-am gîndit să-l întreb pe Byrne.

Am terminat berea și am comandat o cafea și cînd am gustat-o am simțit-o tare, dulce și foarte mică, era bine și așa, și m-am hotărît să mă opresc mai degrabă la ceaiul de mentă. Ter-

minasem aproape cea de-a doua bere cînd se trînti pe scaun şi Byrne. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să ceară şi el o bere, iar al doilea s-o bea dintr-o suflare. Apoi mai comandă una şi-mi spuse :

— Nici un Kissack n-a bîntuit pe-aici.

— Şi ?

Byrne oftă.

— Bineînţeles că asta nu însemnă mare lucru. Oricine îşi poate da alt nume. A trecut pe aici un grup de nemţi, spuse şi rîse. Unii aveau chiar şi pantaloni de piele.

Pe mine nu m-a făcut să zîmbesc. Pantalonii de piele în deşert nu erau cu nimic mai caraghioşi decît costumul pe care-l purtam eu. I-am zis :

— Ai vreo hartă ? Vreau să ştiu şi eu încotro mergem.

— Eu nu mă folosesc de hărţi, dar îţi fac eu rost de una.

— Şi aş mai avea nevoie de nişte haine.

Mă cercetă atent.

— Aşteaptă pînă ajungem mai spre sud, mă sfătui el. Nu găsim mai nimic aici. Poate e mai bine în Agadez. Fotografiile sînt gata într-un ceas. L-am îmbrobodit eu pe fotograf.

Îşi termină berea.

— Acum haide să-i îmbrobodim pe sticleţi.

Cînd am ajuns în faţa postului de poliţie îmi spuse :

— Ai paşaportul la tine ?

Am scos paşaportul din buzunar şi am avut un fel de ezitare.

— Ascultă, dacă le spun că mă îndrept spre Niger o să le pară cam ciudat cînd n-o să vadă nici urmă de viză nigeriană pe paşaport.

— Nu-i nici o problemă, mă linişti Byrne. Nu-şi bat ei capul cu asta. Nigerul e altă ţară şi nu-i doare pe ei necazurile pe care ai să le ai cînd o să ajungi acolo. O să fie fericiţi să scape de tine din Algeria. Acum du-te şi joacă rolul turistului tîmpit. Eu sînt lîngă tine.

Aşa că m-am prezentat la poliţistul dolofan, îmbrăcat în uniformă, care stătea la birou şi i-am pus dinainte paşaportul.

— Vă cam aşteptam, dom'le Stafford, îmi spuse el cu răceală. Ce v-a împiedicat să veniţi mai curînd ?

Vorbea o franceză cu accent străin.

— Merde ! exclamă Byrne. Abia acum vreo două zile a venit.

Poate că ar fi trebuit să nu mă mire că Byrne vorbea franceza, dar totuşi m-am mirat. Nu prea respecta el gramatica, dar se putea face înţeles.

— Trei zile juma, domle Byrne, spuse poliţistul fără ezitare.

— Eu am crezut că s-a prezentat la dumneavoastră, da' abia aseară am aflat că nu, şi atunci am venit drept aici.

— Unde aţi fost ?

— Abalessa.

După care mai spuse ceva într-o limbă foarte guturală, cu totul deosebită de cea în care vorbea cu Mokhtar. M-am gîndit că era araba.

— În altă parte nu ?

— Unde Dumnezeu să mergi în altă parte ? se miră Byrne.

— Cred că e vina mea, m-am băgat eu în vorbă. Am vrut să profit de ocazia de a merge într-acolo îndată ce l-am întîlnit pe domnul Byrne. Nici n-am ştiut că trebuia să mă prezint aici şi am aflat abia aseară de la dumnealui.

Am făcut o pauză şi apoi am mai zis :

— Minunate locuri. Cu toate că nu-s sigur că ruinele acelea sînt vestigii romane.

Poliţistul nu zise nimic în legătură cu treaba asta.

— Dom'le Stafford, mai rămîneţi multă vreme în Tammanrasset ?

I-am aruncat o ochire lui Byrne.

— Nu. Mă duc spre Agadez şi Air.

— Cu domnul Byrne ?

— Da.

Deodată se arătă mult mai înviorat şi-mi luă paşaportul.

— Avem multe necazuri cu turişti ca dumneavoastră. Nu înţelegeţi niciodată că sînt nişte reguli foarte stricte pe care trebuie să le respectaţi. Mai există un englez pe care-l tot căutăm acum. Şi trebuie să ne pierdem vremea cu lucruri de astea.

Deschise paşaportul, se uită la mine şi la fotografie, apoi dădu foile.

— Nu aveţi viză pentru Algeria, spuse el tăios.

— Doar ştiţi bine că nu e obligatorie, îi replică Byrne.

— Sigur că nu, răspunse acesta şi cînd se uită la Byrne ochii i se îngustară. Mulţumesc că mă înveţi cum trebuie să-mi fac meseria, după care îşi puse mîinile pe masă. Mă tot gîndesc la dumneata, domle Byrne. Nu cred că prezenţa dumitale are o bună influenţă aici în Ahaggar. S-ar putea să înaintez un raport în ce te priveşte.

— Nu trece de comandantul poliţiei din Alger, îi spuse Byrne. Poţi să fii sigur.

Poliţistul nu-i mai răspunse nimic. Pe chip nu i se putea citi nimic în vreme ce-mi ştampila paşaportul, după care mi-l împinse pe birou.

— O să completaţi o fişă în trei exemplare. Dacă nu ştiţi cum, sînt sigur că o să vă înveţe domnul Byrne.

Îmi arătă cu mîna o masă mai într-o parte. Fişa era de fapt un formular mic, mai mic decît o carte poştală obişnuită, pe care era scris în arabă şi franceză. Mi-am aruncat ochii peste ea apoi i-am spus lui Byrne :

— Obişnuita birocraţie, dar ce naiba trebuie să scriu eu la rubrica *Tribul* ?

Byrne zîmbi :

— Acum mai mulţi ani a trecut pe aici un tip din Insula Man. A trecut acolo Manx.

Cînd m-am uitat fix la el, i-a pierit oarecum rîsul.

— E destul dacă tragi o linie.

Am completat toate cele trei exemplare şi le-am pus apoi pe biroul poliţistului.

— Cînd plecaţi spre Niger ? mă întrebă el.

M-am uitat la Byrne, care-i răspunse :

— Chiar acum. Trebuie să ne mai ducem pînă la Abalessa să luăm nişte lucruri.

Poliţistul încuviinţă dînd din cap.

— Nu uitaţi să vă prezentaţi la punctul de control din afara oraşului. Dom'le Byrne, ai un obicei tare nenorocit de a ocoli punctele astea.

— Eu ? Niciodată ! replică Byrne cu toată sinceritatea.

Am plecat şi chiar în faţa postului de poliţie am trecut pe lîngă un individ cu o puşcă mitralieră. Cînd am ajuns în stradă i-am zis :

— Nu te prea are la inimă. Din ce cauză ?

— Aşa în general. Indivizii ăştia din Maghreb nu-i prea îndrăgesc pe străinii care se apropie prea mult de tuaregi. Individu-i arab din Sidi-bel-Abbes. A cam venit vremea să se mai aleagă poliţişti şi din rîndul tuaregilor.

— Poate să-ţi facă necazuri ?

— Nu prea poate el. Hesther îl are pe şeful poliţiei în buzunar.

Am rumegat gînditor cele spuse şi apoi l-am întrebat :

— Ce i-ai spus atunci în arabă ?

Byrne zîmbi.

— Ceva ce nu voiam să-ţi spun în faţă. I-am zis că eşti un turist aiurit şi afurisit care habar n-are care-i alba care neagra. Am mai reuşit să-i strecor că tocmai aşteptăm să luăm un film de la developat. Dacă avem puţin noroc, o să se chinuie să verifice şi asta.

Apoi ne-am dus la cumpărături. Byrne părea să fie bine cunoscut peste tot aşa că am asistat la o mulţime de discuţii pline de voie bună şi rîsete, şi am băut o groază de ceai de mentă. A

cumpărat sare, zahăr şi făină, mici cantităţi din fiecare, în mai multe locuri, devenind client la cît mai multe prăvălii. Mi-a cumpărat şi mie o hartă, după care ne-am dus la hotel să bem berea de adio. În timp ce ne aşezam mi-a zis :

— Nici urmă de Kissack, dar am lăsat vorbă să fie căutat.

Harta cumpărată de el era o hartă *Michelin* a Africii de Nord şi de Vest, la scara de patruzeci de kilometri la fiecare centimetru, cam şaizeci şi trei de mile la un inci. Dar chiar şi aşa era o hartă mare şi depăşea măsuţa la care ne aşezasem noi. Am mai împăturit-o eu ca să fie mai uşor de manevrat şi m-am uitat la zona din jurul aşezării Tammanrasset. Porţiunea pe care o bătusem noi în cele cîteva zile arăta uimitor de neînsemnată pe hartă. O puteam acoperi doar cu vîrful degetului mare. Am băgat de seamă o suprafaţă întinsă pe care nu era trecut nimic şi l-am întrebat :

— Încotro o luăm ?

Byrne luă harta şi puse degetul pe Tammanrasset.

— Înspre sud, dar nu pe drumul principal. Uite o luăm pe drumeagul ăsta de aici şi îndată ce ajungem la Fort Flatters sîntem în Niger, adăugă el şi întoarse harta. Deci intrăm în Aïr, prin partea de nord, prin Iferouane şi coborîm spre Timia. În apropiere e şi sălaşul meu. Aïr e un ţinut plăcut.

Am măsurat distanţa cu degetul mare. În linie dreaptă erau vreo patru sute de mile, pe teren poate că şase sute chiar, după cîte îmi puteam da seama. Aïr părea să fie un ţinut muntos.

— Ce-i aia un erg ?

Byrne plescăi din buze.

— După mine, mai nimerit e să-i zici o mare de nisip.

Am observat cu uşurare că pe drumul spre Aïr nu era nici un fel de erg. Ne-am băut berea în tihnă, şi apoi am pornit-o alene pe stradă ca să luăm fotografiile. Deodată Byrne îmi dădu un ghiont :

— Uite !

Pe o uşă chiar din faţa noastră ieşi un poliţist care traversă strada şi intră la postul de poliţie.

— Ce ţi-am zis eu, făcu Byrne. S-a dus să vadă fotografiile alea nenorocite.

— Fir-ar să fie ! am exclamat eu. Nu credeam că o va face totuşi. Sînt o şleahtă de indivizi cam bănuitori.

Am luat fotografiile, ne-am dus la garaj, ne-am urcat în *Toyota*, căreia i se făcuse plinul cu benzină şi i se umpluseră şi canistrele de apă, după care am pornit-o spre Abalessa.

Mokhtar ne-a spus că nu se ivise nici o problemă, însă Billson devenise brusc foarte volubil şi-l apucase cheful de vorbă. Arăta mult mai întremat şi, fiindcă nu putuse să discute cu Mokhtar, părea că acum îl frigea limba. Dar Byrne n-avea chef de el.

— Acum nu e vreme de discuţii. Vreau s-o ştergem de-aici. Valea !

Cînd am ajuns la porţiunea de asfalt am luat din nou viteză, dar, fiindcă trebuia să trecem iar prim Tam, Billson a fost băgat în partea din spate şi acoperit cu mai multe djellaba. Drumul spre sud pornea din Tam, de la Fort Lapperine,

şi cînd am dat colţul într-acolo, am văzut un individ care stătea în faţa postului de poliţie, ţinînd sub braţ o puşcă automată, şi am răsuflat uşurat cînd am dispărut din ochii lui.

La vreo patru mile după ce am ieşit din oraş, Byrne a oprit maşina şi s-a dus în spate, iar eu după el. Trase învelitorile de pe Billson şi-l întrebă :

— Ei, cum te simţi ?

— Bine.

Byrne se uită gînditor la el.

— Poţi merge pe jos ?

— Să merg pe jos ?

Byrne îmi spuse :

— Chiar după curba aceea e un post de control. Sînt sigur că afuristul acela de poliţist le-a spus celor de la punctul de control să mă aibă în vedere, zise şi se întoarse spre Billson. Da, pe jos. Nu prea mult, doi sau trei kilometri. Merge şi Mokhtar cu tine.

— Cred că am să pot merge, spuse Billson.

Byrne încuviinţă dînd din cap şi se duse să stea de vorbă cu Mokhtar.

— Crezi că poţi merge ? l-am întrebat eu pe Billson.

Îmi aruncă o privire amărîtă.

— Am să încerc, zise şi se întoarse spre Byrne. Cine-i omul ?

— Unul care ţi-a salvat viaţa, i-am răspuns. Acum se străduie să-ţi scape şi pielea.

M-am dus şi m-am urcat în maşină. Byrne sări şi el deîndată la volan şi pornirăm. M-am uitat înapoi şi i-am văzut pe Billson şi pe

Mokhtar dispărînd în spatele unor stînci de pe marginea drumului.

Byrne a avut dreptate. La punctul de control ne-au cercetat aşa cum se cade, nu ca de obicei, iar după aceea Byrne chiar mi-a spus că s-au întrecut pe ei înşişi, ca niciodată. Dar nu te apuci să te ciorovăieşti cu un om înarmat. Au controlat maşina peste tot, au deschis fiecare bagaj şi valiză, fără să-şi mai bată capul să strîngă lucrurile la un loc, treabă pe care a trebuit apoi s-o facem noi. Au stat şi s-au chiorît la paşaportul meu multă vreme înainte de a mi-l înapoia, după care am fost nevoiţi să completăm alte formulare, din nou în trei exemplare.

— E o tîmpenie, am exclamat eu. Chiar azi-dimineaţă am mai completat un rînd.

— Completează-le din nou, îmi spuse Byrne scurt.

Le-am completat. În cele din urmă, ni s-a îngăduit să ne continuăm călătoria şi îndată după ce am părăsit punctul de control, Byrne a sucit volanul şi, părăsind şoseaua principală, am intrat pe un drumeag fără nici un indicator.

— Drumul principal duce la Guezzam, îmi spuse el. Dar nu-i prea lesne să vă trec graniţa pe-acolo. Pe la Fortul Flatters e mai bine.

Mai conduse puţin şi apoi opri maşina.

— Îl aşteptăm pe Mokhtar aici.

Am ieşit din maşină şi ne-am uitat la hartă. După vreo cîteva minute i-am spus :

— Mă miră că n-au ajuns pînă acum aici. Am zăbovit destul la punctul de control şi nu e ne-

voie de chiar atît de multă vreme ca să facă trei kilometri.

— Sînt mai degrabă vreo opt, spuse Byrne liniştit. Dacă-i spuneam adevărul s-ar fi putut să dea îndărăt.

— Hmm !

Mokhtar se arătă deodată la marginea drumului. Îl purta pe Billson în spinare, aruncat ca un sac. L-am pus la spatele maşinii, l-am aranjat să stea cît mai confortabil, i-am dat apă să-şi revină şi apoi am pornit mai departe.

17

Am mers spre Aïr în etape lejere, făcînd doar ceva peste o sută de mile pe zi. În perioada aceasta am ajuns să-l cunosc pe Paul Billson, presupunînd că am reuşit să-l cunosc cît de cît, fiindcă era un gen de om foarte greu de înţeles. Cred că Byrne ajunsese să-l înţeleagă mult mai bine decît mine.

Cu toate că la Abalessa avea mare chef de vorbă, după ce leşinase pe cînd ocolea punctul de control cheful îi cam pierise, dar în seara aceea, cînd ne-am aşezat tabăra, arătă cu mult mai bine. Acum aveam şi corturi, pe care le căram pe un portbagaj montat pe acoperişul maşinii. Şi în vreme ce Mokhtar şi Byrne ridicau corturile, eu îl pansam pe Billson. Rana era curată, nu se infectase şi începuse chiar să arate semne de vindecare. Am pus peste ea nişte praf de penicilină şi abia după aceea am schimbat pansamentele. Arăta uimit.

— Nu prea știu ce se întîmplă, glăsui el patetic. Cine ești dumneata ?

— Ți-am zis — Max Stafford.

— Asta nu-mi spune nimic.

— Dacă ți-aș adăuga că am răspuns de problemele de securitate ale firmei *Franklin Engineering* asta îți spune ceva ?

Ridică privirea spre mine.

— La naiba ! Vrei să zici că mi-ai luat urma și ai bătut atîta drum pînă aici numai pentru că am părăsit firma cam în grabă ?

— Nu numai de asta, dar oricum ai început să te luminezi. Tu ai să-mi spui mie foarte multe.

Privi în jur. Tabăra fusese ridicată în partea adăpostită a unei ridicături, chiar aproape de creastă. Îl întrebasem și pe Byrne de ce alesese tocmai locul acela. După părerea mea ar fi fost mai bine să poposim pe teren drept, pe firul văii, el însă clătinase din cap.

— Niciodată să nu-ți faci tabăra în locurile joase. În Sahara au murit mai mulți oameni înecați decît de sete.

Cînd mi-am manifestat neîncrederea, el mi-a arătat cu mîna spre lanțurile de munți dinspre nord-est.

— S-ar putea ca prin părțile acelea să aibă loc o furtună și noi să nu avem habar. Însă un torent de apă care mătură văile secate poate trece și pe aici.

Am înțeles argumentul lui.

— Unde ne aflăm ? întrebă Billson.

— Cam la vreo cincizeci de mile sud-est de Tammanrasset.

— Încotro mergem ?

— Spre Niger. O ştergem din Algeria. Te caută poliţia. Ai cam încălcat legile.

— Şi de ce vă chinuiţi cu mine ?

Am făcut ultimul nod la bandaj și am tăiat capetele care atîrnau.

— Să fiu al naibii dacă ştiu, am spus eu. Ai arătat cu prisosinţă că eşti o pacoste nenorocită. Şi Nigerul cred că e ultimul loc în care am poftă să mă duc.

Clătină din cap.

— Şi eu tot nu înţeleg.

— Ţi-ai adus cumva aminte ceva despre individul care a tras în tine ?

— Puţin, replică Billson. Am oprit fiindcă unul dintre cauciucuri începuse să se lase şi am crezut că s-ar putea să trebuiască să înlocuiesc roata. Tocmai mă uitam la roată cînd a apărut cealaltă maşină.

— Automobil sau maşină de teren ?

Nu era de crezut că în Koudia se aventurase un automobil.

— Un *Range-Rover*. Am crezut că individul o să mă ajute aşa că i-am făcut semne cu mîna. S-a apropiat cu maşina, a oprit la vreo zece iarzi şi de-acolo a tras în mine.

— Chiar aşa, fără o vorbă ?

— Uite chiar aşa. Am primit lovitura în umăr, m-a trîntit jos. N-am simţit durerea, cel puţin nu atunci.

M-am uitat la Billson şi-l cîntăream din ochi. Toată povestea mirosea a imposibil, dar mi-am amintit că Billson aduna în jurul lui imposibilul, aşa cum un oarecare altul ar aduna timbre

poştale. Şi nici o clipă nu uitasem că şi eu fusesem bătut rău de tot pe o liniştită stradă din cartierul Kensington.

— L-ai văzut măcar pe individ ?

— Da. El... amîndoi m-au fugărit.

— Cîţi ?

— Doi.

— Arătau a fi băstinaşi ? Vreau să zic erau arabi, sau tuaregi ?

— Nu, erau albi ca dumneata, ca mine.

— Şi n-a scos o vorbă înainte de a trage în tine ?

— Nu, aşa cum am spus, a oprit maşina şi după aia m-a împuşcat.

Am oftat.

— Şi ce s-a întîmplat apoi ?

— Păi cînd am căzut jos, nu m-au mai putut vedea fiindcă acum eram în spatele *Land-Rover-ului*. Lîngă mine era o scobitură între două stînci şi m-am strecurat acolo. I-am auzit cînd se dădeau jos din maşină aşa că am pornit-o printre stîncile acelea şi apoi am luat-o printr-un fel de viroagă în sus şi am fugit cît m-au ţinut picioarele.

A rămas tăcut aşa că l-am îmboldit din nou.

— Şi deci s-au luat după tine. Au mai tras în tine ?

Dădu afirmativ din cap.

— Numai unul singur trăgea. Nu m-a nimerit, zise, şi-şi atinse umărul cu cealaltă mînă. Apoi a început să mă doară, am simţit că ameţesc. Mai departe nu-mi mai amintesc nimic.

Leşinase şi, din fericire, se prăbuşise într-o scobitură între stînci, iar urmăritorii nu-l mai

văzuseră. Probabil că urmăritorii îl căutaseră dar nu-l găsiseră, lesne de înţeles în Koudia. Şi apoi, dacă-i incendiau maşina, era un alt mod de a-l ucide. Nu-mi puteam nici măcar închipui cum ar fi putut să se salveze din Koudia un om rănit, mergînd pe jos, care nici măcar apă nu are.

— Dar cum m-aţi găsit ? mă întrebă el.

— Pentru că te căutam.

Se uită ţintă la mine.

— Imposibil. Nimeni nu ştia încotro o luasem.

— Paul, după tine a rămas o urmă cît o autostradă cu opt benzi de circulaţie, i-am spus eu. Şi nu mi-a fost greu nici mie, nici altcuiva, după cum s-a văzut, să te găsim. Ai duşmani ? Ştii pe cineva care te urăşte într-atît încît să vrea să te ucidă ? Atît de mult încît să te urmărească pînă în mijlocul Saharei ca să-ţi facă felul ?

— Eşti complet nebun ! spuse el.

— Cineva e nebun de-a binelea, dar nu sînt eu acela. Numele ăsta Kissack îţi spune ceva ?

— Nici cît negrul sub unghie, răspunse el şi rămase pe gînduri. Ce s-a întîmplat cu *Land-Rover-ul* meu ? Unde-i ?

— I-au dat foc.

Rămase împietrit.

— I-au dat foc ! murmură el. Dar ce s-a întîmplat cu...

Se opri deodată.

— Cam cîţi bani aveai în valizele alea ? l-am întrebat eu încet.

Nu mi-a răspuns.

— După socoteala mea cam vreo cincizeci şi şase de mii de lire, i-am spus tot eu.

Încuviinţă, dînd supus din cap.

— Acum nu mai contează dacă s-au uitat să vadă ce-i în valizele alea sau nu înainte de a pune focul. Ai pierdut banii oricum, i-am spus, m-am ridicat în picioare şi m-am uitat spre el. Eşti un mare infractor, Paul. Englezii te pot cetlui pentru că ai încălcat legile privind scoaterea valutei din ţară, iar acum te caută şi autorităţile algeriene. Dacă te mai găsesc şi găurit de glonte, atunci e şi mai mare beleaua. Dumnezeule, eşti o pacoste ambulantă.

— Iartă-mă că v-am făcut atîtea necazuri, mormăi el.

Mîna îi tremura, smulgea cu degetele fire din haină. Cîntăream plin de o furie reţinută mărturisirea lui trunchiată. M-am aplecat deodată spre el şi i-am băgat arătătorul sub nas :

— De acum încolo, Paul, să nu te prind că faci o singură mişcare, nici măcar una, fir-ar să fie, şi dacă vrei să te deschei la prohab, mă întrebi mai întîi pe mine sau pe Byrne.

Făcu un semn cu capul spre Byrne.

— El e ?

— El e Byrne. Şi păşeşte uşurel în preajma lui, fiindcă-i la fel de pornit împotriva ta ca şi mine.

Terminaseră de ridicat corturile şi Mokhtar aprinsese focul. I-am spus lui Byrne ce scosesem de la Billson şi glăsui gînditor :

— Doi europeni într-un *Range-Rover*. N-ar fi greu să le dăm de urmă. Şi l-au împuşcat aşa

fără nici o vorbă ? Fără să-l întrebe măcar cît e ceasul ?

— L-au împușcat fără să deschidă gura măcar, după cum spune Paul.

— Greu de crezut. Cine are vreun interes să împuște un individ ca Billson ?

— Se fîțîia cu cincizeci și șase de mii de mardei în bancnote engleze, burdușiți în valizele lui, i-am răspuns eu obosit. Nu-mi vine să cred că banii au ars o dată cu *Land-Rover-ul*. Probabil că pe drum încoace l-a luat gura pe dinainte și a stîrnit lăcomia cuiva.

— Mda, s-ar putea să ai dreptate. Dar asta nu explică apariția lui Kissack.

— Nici nu cred eu că există vreun Kissack.

— Există, fiindcă Hesther spunea că el îl căuta pe Paul Billson, îmi replică el convins. Hesther nu greșește niciodată.

În seara aceea am mîncat carne de oaie, fiindcă de dimineață, la Abalessa, Mokhtar cumpărase o oaie de la un targui aflat în trecere pe-acolo. O parte din carne o puse la fript cum se pune chebabul. Am mîncat friptura cu mîna. Era destul de gustoasă. Byrne îl sili pe Billson să mănînce.

— Încerc să te mai întremez, îi spuse el. Cînd o să ajungem la Fort Flatters, o să trebuiască să mergi pe jos ceva mai mult.

— Cît de mult ? întrebă Billson.

— O bucată bunișoară... să tot fie vreo treizeci de kilometri. Trebuie să ocolești postul de control algerian, adăugă, după care se întoarse spre mine. Și dumneata o să trebuiască să o iei pe jos, să ocolești punctul de control nigerian.

Nu mă gîndeam cu mare plăcere la isprava asta.

În seara următoare l-am abordat din nou pe Billson, de data asta nu despre ce făcuse în Africa de Nord, ci în legătură cu părţile mai încurcate ale biografiei sale din Anglia. L-aş fi putut chestiona în vreme ce mergeam cu maşina, dar n-am vrut să-l silesc să vorbească de faţă cu Byrne. Paul cred că ar fi fost dispus să se confezeze unuia singur, dar în faţa mai multora n-ar fi avut chef. I-am schimbat din nou pansamentele. Rana arăta mult mai bine. În timp ce strîngeam bandajul la loc i-am spus :

— Cît cîştigai pe lună la *Franklin Engineering ?*

— Două sute de lire pe lună.

— Eşti un mincinos nenorocit, i-am spus eu, fără să mă înverşunez prea mult. Dar totdeauna ai fost un mincinos, nu-i aşa ? Primeai vreo opt mii de lire pe an, ceea ce înseamnă de aproape patru ori mai mult. Ei, şi acum spune-mi şi mie cît cîştigai tu acolo ?

Rămase mohorît şi tăcut.

— Paul, spune-mi, vreau să aud de la tine, am insistat eu.

— Bine, bine, opt mii de lire pe an.

— Şi acum vine întrebarea în legătură cu astea opt mii. Crezi că atît meritai tu pentru ce făceai la *Franklin Engineering ?*

— Bineînţeles,... altfel nu mi-ar fi dat banii ăştia.

— Sper că tu nu crezi cu adevărat ce spui, aşa-i ?

Din nou rămase tăcut.

— Ştii că domnul Isaacson a vrut acum zece ani să te concedieze, dar directorul general n-a fost de acord ?

— Nu !

— Ştii că domnul Steward a vrut să te concedieze îndată ce a venit de la Glasgow ca să reorganizeze serviciul de contabilitate, şi din nou directorul general n-a fost de acord ?

— Nu !

— Cine-i îngerul tău păzitor, Paul ?

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am exclamat eu. Făceai acolo o muncă pe care o putea face şi un puşti de şaisprezece ani. Crezi că treaba asta merita opt mii de lire pe an ?

Evită să se uite în ochii mei.

— Poate că nu, mormăi el.

— Şi atunci cum de erai plătit cu atîţia bani ? Trebuie să fi existat un motiv. Pe cine şantajai tu ?

Se înfurie.

— E o mizerie ceea ce insinuezi acolo, izbucni el. Nu ai dreptul...

— Cum ai obţinut slujba asta ? i-am retezat-o eu.

— Mi s-a oferit. Am primit o scrisoare în sensul acesta.

— Cînd s-a întîmplat ? Acum cît timp în urmă ?

Billson se încruntă gîndindu-se şi spuse :

— Trebuie să fi fost prin 1963.

— Cine ţi-a trimis scrisoarea aia ?

— Un individ cu numele de McGovern. Era directorul general al firmei *Franklin Engineering.*

McGovern ! Directorul general de la *Franklin Engineering,* apoi preşedinte al consiliului de conducere, acum preşedinte al întregului *Grup Whensley,* făcut lord pentru serviciile pe care le-a adus dezvoltării industriei naţionale. Sir Andrew McGovern, cel care-i amestecat ca mărarul în toată viaţa lui Billson şi care îndată ce a dispărut Billson a ţinut să-şi aibă propriul lui serviciu de securitate.

— Ce scria el în scrisoarea aia ? l-am întrebat eu.

— McGovern îmi oferea o slujbă cu două mii de lire pe an, spuse Billson, şi-şi ridică privirea. Am înşfăcat-o.

Bineînţeles că a înşfăcat slujba asta. În 1963, cînd venitul mediu era cu mult sub o mie, două mii de lire nu era rău.

— Şi nu te-ai mirat de ce-ţi oferea McGovern slujba asta ?

— Bineînţeles că m-am întrebat şi eu, spuse Billson şi se uită ţintă în ochii mei. Dar ce-ai fi vrut să spun ? Doar nu voiai să refuz numai pentru că salariul era prea mare.

Am fost silit să zîmbesc. Billson o fi fost el nătărău, dar nu chiar atît de nătărău încît să spună : „Dar, domnule McGovern, nu merit nici jumătate din banii ăştia".

— Deci ai luat pur şi simplu banii şi ţi-ai ţinut gura, i-am zis eu.

— Chiar aşa. La început am socotit că totul era normal şi că urma să muncesc în aşa fel în-

cît să merit banii. Am fost îngrijorat fiindcă nu știam dacă voi fi în stare să îndeplinesc munca aia. Dar după aceea am descoperit că munca era destul de simplă.

— Și că nu merita două mii de lire atunci, și nici acum opt mii, am comentat eu răspunsul lui. Dar spune-mi și mie ce interes avea McGovern să te plătească mai mult decît merita munca pe care o făceai ?

— Nu știu, spuse Billson și ridică din umeri, după care adăugă aproape mînios. Așa cum îți spun — habar n-am. De ani de zile m-am tot gîndit la treaba asta, dar n-am găsit nici un răspuns.

Îmi aruncă o căutătură urîtă ;

— Și nici n-aveam de gînd să mă duc la McGovern să-l întreb.

Bineînțeles că nu avea de gînd. I-a fost frică să nu omoare gîsca ce-i făcea ouă de aur. Am lăsat la o parte aspectul ăsta și m-am oprit la altceva.

— Cum a ajuns Alix să lucreze și ea la *Franklin Engineering* ?

— Era un loc liber la serviciul de dactilografie, spuse Billson. I-am spus și ei și ea a făcut o cerere. A primit slujba, dar n-a rămas multă vreme la serviciul de dactilografie. A ajuns secretara lui McGovern și cînd s-a mutat la Londra a luat-o cu el. Alix e o fată deșteaptă, are minte.

— McGovern știa că e sora ta vitregă ?

— Habar n-am. Eu nu i-am spus, replică el și oftă din adînc. Ascultă, să știi că așa s-a întîmplat. Mai că nici nu l-am văzut pe McGo-

vern. Nu aveam o slujbă care să-mi îngăduie să fim toată ziua nas în nas cu directorul general. În primii şase ani nu cred că l-am văzut de şase ori, iar apoi nu l-am mai văzut chiar deloc. Atunci s-a mutat la Londra.

Foarte curios !

— Ei bine, e lucru ştiut că nu i-ai spus o vorbă surorii tale despre salariul ăsta exagerat. De ce-ai păstrat taina ?

— Ah, fir-ar să fie ! exclamă el şi apucă o mînă de nisip. Doar ţi-am spus, Alix e fată deşteaptă. Dacă ar fi aflat m-ar fi întrebat care era motivul şi eu n-aş fi putut să-i răspund Apoi poate ar fi cercetat ea singură şi ar fi aflat.

Clătină din cap :

— Eu nu voiam să ştiu.

I-a fost teamă ca nu cumva Alix să scuture pomul în care-i creşteau lui paralele şi să-l lase golaş. Poate că Billson e cam nătărău în multe privinţe, dar nu se poate spune că nu-i viclean. Înainte de a începe să lucreze pentru *Franklin Engineering* trăise ani de zile dintr-un salariu modest şi era cît se poate de mulţumit să-şi încaseze noul salariu care-i îngăduia să strîngă o mică avere. Dar cu ce scop ?

— Te-ai purtat ca un netrebnic cu Alix, aşa-i, Paul ? Nu se poate să nu fi ştiut tu că fata avea greutăţi financiare şi că fusese nevoită să împrumute bani la bancă. Şi asta numai ca să te ajute pe tine, fir-ar să fie de treabă !

Nu scoase o vorbă. Îşi turna nisipul acela fin dintr-o mînă în alta. Probabil că un psiholog ar fi numit gestul un fenomen de deplasare a atenţiei.

— Dar nici psihiatrul nu ţi-a fost de mare ajutor, nu-i aşa ? Ai căzut pradă unei subite tulburări psihice.

— La naiba, ce ştii dumneata ! replică el iritat. Habar n-ai de ce-s eu aici. Nimeni nu ştie.

— Crezi chiar că-s un nătărău ? l-am întrebat eu. Ai venit ca să descoperi avionul tatălui tău.

Rămase cu gura căscată.

— De unde mai ştii şi asta ? N-ai de unde... nimeni nu are de unde...

— Paul, Dumnezeule. Se vede prin tine ca printr-o fereastră. Ai citit articolul acela al lui Michael English în suplimentul revistei *Sunday*, ceea ce te-a scos din ţîţîni. Am vorbit cu English şi el mi-a povestit ce s-a întîmplat în biroul redactorului şef.

— L-ai întîlnit pe English ?

Aruncă nisipul din mînă şi-şi scutură palmele, lovindu-le una de alta.

— De ce te-ai luat pe urmele mele ? De ce-ai venit tocmai pînă aici după mine ?

Era o întrebare inteligentă. La început îmi trecuse prin minte să arunc şi eu cîteva întrebări în dreapta şi-n stînga în Alger şi apoi să las totul baltă. În nici un caz nu mă gîndisem că am s-o pornesc spre Niger în compania unui targui, a unui fals targui, şi însoţit de un al treilea mai mult mort decît viu. Fusese un lanţ de circumstanţe, fiecare verigă nu foarte importantă prin sine, în afară de împrejurarea cînd l-am găsit pe Billson pe jumătate mort.

— Să zicem că pentru Alix fac tot ceea ce fac şi să lăsăm lucrurile aşa, bine ? i-am spus eu cam satistisit.

Era adevărat, poate, dar numai în parte.

— E îngrijorată de soarta ta, şi să fiu al naibii dacă meriţi.

— Dacă nu m-ar fi împuşcat ăla l-aş fi găsit, spuse el. Aş fi găsit avionul, vreau să spun. Nu mai aveam decît vreo cîteva mile pînă la el, adăugă şi izbi cu pumnul în nisip. Iar acum merg exact în direcţia opusă, exclamă el exasperat.

— Şi aici ai scrîntit-o, i-am replicat eu scurt. În Koudia e doar epava unui avion francez. Byrne ştie toată povestea lui. Întreabă-l pe el. Ai pornit-o spre avion aşa cum porneşti tu întotdeauna, ca un apucat. Vrei, măcar o singură dată în viaţă, fir-ar să fie, să te gîndeşti înainte de a începe ceva ? De cînd ai plecat de la *Franklin* n-ai fost decît un ghem de necazuri.

N-am mai stat să aud ce-mi răspunde, ci m-am ridicat şi l-am lăsat în plata Domnului, şi de data asta nu i-am încredinţat lui Byrne cele aflate. Cu partea asta el nu avea nici în clin nici în mînecă nimic. Habar nu avea de Anglia, sau de Londra, şi nu ne putea ajuta cu nimic.

Am luat-o pe jos şi m-am îndepărtat cu cîteva sute de iarzi de tabără, m-am aşezat jos să mă gîndesc. Îl credeam pe Billson, asta era nebunia mai mare. Îi spusesem că prin el se vede ca printr-o fereastră transparentă, şi era adevărat. Şi aşa am ajuns la McGovern.

M-am gîndit multă vreme la acest pilon al industriei engleze, pentru ca să nu ajung nicăieri.

18

Şi în felul acesta călătoream mai departe spre sud.

La postul de frontieră algerian, Mokhtar îl luă pe Billson şi-l trecu graniţa, făcînd un ocol, în vreme ce eu şi Byrne am trecut pe la punct. Acolo am avut parte de alte fişe de completat, în trei exemplare, dar de data asta nu ni s-a mai aplicat tot tacîmul ca la postul de control de la ieşirea din Tammanrasset. Am pornit, dar ne-am oprit curînd şi l-am aşteptat pe Billson în ţara nimănui, ce se întindea între punctul de frontieră algerian şi Fort Flatters din Niger. După care veni rîndul meu s-o pornesc pe jos, şi Mokhtar mă purtă pe un drum lung şi ocolit care evita fortul cu pricina. Dacă cele două puncte de frontieră şi-ar fi comparat datele, lucru de care Byrne se îndoia foarte tare, atunci prin ambele puncte trecuseră doi oameni.

Cînd eu şi Mokhtar i-am ajuns pe ceilalţi şi ne-am urcat în maşină, dincolo de Fort Flatters, Byrne arăta cu mult mai vesel, eu făcusem bătături la picioare, mă dureau muşchii şi m-am trîntit cu satisfacţie alături de Byrne în scaunul care scîrţîi. În clipa în care slobozi ambreiajul, Byrne spuse :

— Ce plăcere să te simţi din nou acasă.

Cînd am făcut popas în seara aceea, parcurseserăm de-acum vreo optzeci de mile prin Niger, dar înfățișarea ținutului nu se schimbase îndestul ca să justifice veselia lui Byrne. Abia după aceea începu să arate mai bine, apăru mai multă vegetație, copaci de acacia, e drept, dar se ivi și iarbă mai multă în momentul în care începurăm să urcăm spre regiuni mai înalte, și am văzut chiar și o apă curgătoare, de fapt un pîrîiaș nu mai lat de un picior. După cum spunea Byrne, ieșiserăm de-acum din deșert, dar, așa cum am mai zis, lucrurile astea sînt foarte relative și pentru un ochi neexperimentat tot pustietate era și aici.

— Air e un fel de pinten al Sahelului în deșert, îmi spuse Byrne.

— M-ai făcut praf, i-am răspuns eu. Ce-i aia Sahel ?

— Zona de savană dintre deșert și pădurile din sud. E denumirea dată de un geograf. Pe vremuri i se spunea Sudan, dar cînd s-au retras englezii, în urma lor a rămas un stat numit Sudan, așa că geografii au fost nevoiți să caute alt termen fiindcă nu voiau să amestece geografia cu politica. Și atunci au dat la iveală cuvîntul Sahel.

— Nu arată cu mult prea diferit față de deșert.

— E cu totul altceva, spuse Byrne convins. Pe platourile acestea tot cad vreo șase inci de ploaie anual.

— Și asta-i mult ?

— E mult, fir-ar să fie, faţă de cît cade în Tam, răspunse el. Au existat şi perioade de cîte zece ani cînd nu a căzut picătură de ploaie.

Ne-am oprit într-un sătuc, numit Iferouane şi trebuie să fi fost o aşezare importantă în Air fiindcă avea şi un teren de aterizare. Cu toate că aici erau numai tuaregi, aceştia păreau a fi mult mai chivernisiţi.

— Tot nomazi sînt, îmi spuse Byrne. Dar aici găsesc mai mult de mîncare, aşa că nu trebuie să se deplaseze la fel de departe şi nici tot atît de des ca ceilalţi.

Se vedeau şi mai multe animale, turme de cămile, oi, capre, ba chiar şi cîteva vite cocoşate. Aici tuaregii păreau a fi mai puţin ceremonioşi decît cei din nord, iar unele chipuri zărite de mine erau negroide. I-am spus şi lui Byrne şi el clătină din cap :

— Aceia sînt sau haratini sau sclavi.

— Sclavi !

— Bineînţeles. Tuaregii înainte făceau în mod obişnuit incursiuni dincolo de cotul Nigerului pentru a lua sclavi.

— Mai există sclavie ?

— Teoretic nu. Dar eu n-aş pune mîna foc. Acum cîţiva ani un romancier englez a cumpărat un sclav în Timbouctou numai pentru a dovedi că se poate cumpăra şi aşa ceva. După care l-a eliberat pe bietul om, treabă idioată de tot.

Byrne văzu încruntătura mea.

— Omul nu avea pămînt, deci nu putea cultiva nimic, nu avea nici un ban, deci nu putea

cumpăra nimic. Şi ce-i rămînea amărîtului de făcut ? S-a înapoiat la vechiul lui stăpîn.

— Dar e sclavie !

— Nu-ţi face o părere greşită, îmi replică Byrne. Nu-i sclavia la care te gîndeşti tu, şi sclavii n-o duc chiar atît de rău. Nu sînt bătuţi cu biciul, nu sînt chinuiţi, îmi spuse zîmbind. Aici, în Air, sclavii cultivă mei, adună curmale şi împart recolta cu stăpînul. Teoretic ei iau cam o cincime, dar un om deştept ajunge pînă la jumătate.

Byrne părea să fie foarte cunoscut şi apreciat în Iferouane. Pălăvrăgea pe un ton foarte serios cu bătrînii satului, glumea cu femeile tinere, şi copiilor le împărţea dulciuri şi alte bunătăţi. Am rămas aici o zi întreagă, apoi am luat-o mai departe spre sud, străbătînd un ţinut mai accidentat şi am ajuns în cele din urmă la Timia, la sălaşul lui Byrne.

De cînd părăsisem Fort Flatters, Billson mă evita. Nu putea să nu fie aproape de mine în maşină, dar nu voia să stea de vorbă, iar cînd coboram din maşină se ţinea departe de mine. Bănuiesc că nu fusesem destul de iscusit ca să-mi ascund dispreţul pe care-l nutream faţă de el şi, bineînţeles, cît se poate de firesc, nici el nu mă prea iubea. Îi găurisem pielea destul de groasă şi-i rănisem acel *amour propre* pe care-l avea el, şi îmi purta pică. În vremea asta vorbea în schimb destul de mult cu Byrne, după cîte observasem eu, iar Byrne, la rîndul lui, părea interesat de ce-i spunea Billson. Byrne atunci nu mi-a împărtăşit nimic.

Byrne fusese destul de netuareg ca să-şi ridice o casă, mică e drept, pe o pantă care în Aïr trece drept versantul unei văi frumos împădurite. Tuaregii din zona respectivă nu locuiesc în corturi din piele ca cei din deşert, ci în colibe din trestie, făcute în mod inteligent din panouri detaşabile care puteau fi desfăcute pentru a fi transportate în spatele unei cămile de povară. Însă Byrne îşi ridicase o casă cît se poate de mică, cu nişte pereţi care nu însemnau mare lucru, dar totuşi era locuinţă, cu vreo cîteva încăperi. O locuinţă permanentă, şi deci străină de obiceiurile tuaregilor.

Am ajuns noaptea tîrziu, pe întuneric şi atunci n-am văzut prea mare lucru, fiindcă am mîncat şi ne-am culcat aproape imediat. Dar a doua zi dimineaţă, Byrne m-a luat şi m-a plimbat prin împărăţia lui. În apropiere era un sălaş care, dacă ar fi fost stabil, ai fi putut spune că-i un sat. Acolo Byrne stătu de vorbă cu un bărbat, Hamiada, mi-a spus el, fratele lui Mokhtar. Hamiada era un bărbat înalt, înalt chiar şi pentru un targui, iar pielea, atît cît am putut eu zări de sub văl, era aproape la fel de albă ca a mea. Byrne îmi spuse :

— Cea mai mare parte a turmei e la păscut înspre Telouss, la vreo douăzeci de kilometri de aici. Mă duc mîine într-acolo. Vrei să vii cu mine ?

— Aş vrea, i-am spus eu. Dar ce facem cu Billson ?

Billson nu era cu noi. Dimineaţă, cînd plecasem, el încă nu se trezise. Byrne arătă tulburat.

— Despre el vreau să vorbesc cu tine, dar mai tîrziu. Acum vreau să-ți arăt ceva.

Hamiada plecase mai înainte, dar în cîteva minute se întoarse, aducînd o cămilă. Una din cele mai mari pe care le văzusem vreodată și părea să aibă vreo zece picioare înălțime în dreptul cocoașei, deși nu se poate să fi avut atît. Și mai avea și o culoare cum nu mai văzusem, un fumuriu cu totul aparte.

— Asta-i frumoasa mea, îmi spuse Byrne. Perla turmei mele. O cheamă Yendjelan.

Vorbea cu atîta mîndrie încît am simțit că trebuia să i-o împărtășesc și eu, deși eram un ageamiu în ce privea rafinamentele creșterii cămilelor.

— Un animal foarte frumos, am zis eu. Cămilă de curse ?

Byrne pufni în rîs.

— Nu există cămile din astea. E o mehari, o cămilă de călărit.

— Mă gîndeam că aleargă.

— Cămilele nu aleargă decît dacă sînt îmboldite. Și dacă aleargă prea mult cad jos și-și dau duhul. Animale gingașe. Mîine cînd vii cu mine o să mergi călare pe cămilă. Nu pe Yendjelan, asta-i a mea.

Yendjelan se uită la mine cu aerul de trufie specific cămilei și-și răsuci buzele. Probabil că și pe ea o amuza în aceeași măsură ca și pe mine ideea de a călări o cămilă.

Ne-am mai uitat puțin la turma lui Byrne, la cele cîteva cămile care pășteau în apropiere. Cînd le vedeam cum mestecă ramurile de aca-

cia, cu spini de cîte trei inci, mă întrebam cum naiba poate fi stăpînită o cămilă din asta, fiindcă au probabil o gură ferecată în fier. Am acceptat ospitalitatea lui Hamiada : friptură rece de ied și lapte de cămilă.

— Și acum despre Billson, spuse Byrne deodată.

— Ce-i cu el ?

— Ce intenții ai cu el ?

— Nu prea știu nici eu, am oftat. Mă gîndeam să-l ducem mai departe în Nigeria și apoi poate reușesc să-l salt într-un avion către Anglia.

Byrne încuviință, dînd din cap.

— Da, spre sud, spre Kano, cu un avion de acolo la Lagos, și apoi acasă.

Rămase așa o vreme, mestecînd ca una dintre cămilele lui.

— Nu știu dacă treaba asta-i chiar atît de bună.

— De ce ?

— Individul nici așa nu-i prea stăpîn pe el. A venit pînă aici și a făcut o brînză. Dacă pleacă acum în Anglia, știe foarte bine că n-o să se mai poată niciodată întoarce, și chestia asta s-ar putea să-l facă să-și piardă cu totul busola. O să ajungă într-un balamuc și acolo o să-și sfîrșească zilele. Nu știu dacă mi-ar face plăcere. Ce zici, ți-ar conveni ?

Prin minte mi-a trecut preceptul biblic care zice că ești îndrumătorul fratelui tău, ca și cel chinezesc ce socoate că dacă i-ai salvat unui om

viaţa atunci răspunzi de el pînă la moarte. Şi mai era şi Sinbad cu Bătrînul Mărilor.

— Ce înseamnă Billson pentru tine ? l-am întrebat eu.

— Nu mare lucru, replică el, ridicînd din umeri. Poate pentru Hesther.

Mă întrebam, şi nu pentru prima oară, care erau exact relaţiile dintre Byrne şi Hesther Raulier. Ea îmi mărturisise că nu se căsătorise niciodată, dar asta nu însemna mare lucru pentru un bărbat şi o femeie.

— Şi ce sugerezi ? l-am întrebat eu. Să ne lăsăm şi noi mînaţi de fanteziile lui ?

— Fantezii ? În ce-l priveşte pe Billson, precis, în capul lui nu poate fi vorba decît de o fantezie cînd îşi închipuie că vine aşa în Sahara şi găseşte avionul acela de unul singur... Dar în ce priveşte avionul, din cîte am discutat şi cu el, pare să nu fie nici o fantezie.

— Vrei să spui că ţi-a vorbit în aşa fel încît te-a convins că avionul mai e încă pe aici, pe undeva ?

— Trebuie să fie, îmi replică Byrne scurt. N-a fost găsit de nimeni încă.

— Poate că nici nu putea să-l găsească cineva. N-avea cum dacă Billson a înşelat compania de asigurări.

— Credeam că Hesther te-a convins că nu e cazul să crezi una ca asta.

— Poate, dar pentru numele lui Dumnezeu, Sahara asta-i afurisit de imensă. De unde dracu să începem ?

Byrne îşi bău pînă la fund cana cu lapte de cămilă.

— Billson a cercetat cu multă atenție traseul ultimului zbor al tatălui său. Are toate detaliile la degetul cel mic. De exemplu, știe că atunci cînd bătrînul a decolat de la Alger, avea de gînd să zboare după un mare arc de cerc pentru a ajunge la Kano.

Rîse.

— Ți-am luat puțin harta cu împrumut și am trasat pe ea drumul. Au trecut ceva ani de cînd făceam și eu trigonometrie sferică, dar am reușit totuși.

— Și la ce concluzii ai ajuns ?

— Stai puțin. E o distanță de două mii opt sute de kilometri, cam o mie cinci sute de mile marine, aceasta-i unitatea de măsură în navigație. Pe drumul acesta ar fi trebuit să treacă pe deasupra Ahaggarului și la vreo sută cincizeci de kilometri est de Tam. Și ar fi ajuns apoi drept încoace, nimerind exact peste Agadez. Paul nu era chiar atît de nebun cînd s-a dus să caute un avion în Ahaggar. Bineînțeles că înainte de a porni ar fi trebuit să se consulte cu cineva, cu mine, de exemplu, dar ideea în general nu era greșită.

— Și unde ajungem în felul acesta ?

— Toate avioanele care au participat la cursa aceea — începu Byrne — au urmat același drum pe arcul de cerc, fiindcă arcul e cel mai scurt drum între două puncte pe suprafața pămîntului. Ei bine, Agadez e așezat exact pe acest drum și constituie un punct de reper bun. Mai mult, era o condiție a acelui parcurs ca avioanele să zboare la joasă înălțime peste Aga-

dez, care reprezenta şi un fel de punct de control. Toate avioanele, în afară de două, au trecut zbîrnîind pe deasupra Agadezului şi au fost identificate. Unul dintre avioanele care n-a fost văzut la Agadez a fost cel al lui Billson.

— Iar celălalt ?

— Al unui italian care s-a rătăcit oarecum, dar, în cele din urmă a ajuns şi el la Kano.

— Poate că Peter Billson a avut parte de vreme proastă, i-am zis eu. Şi a trebuit să aterizeze forţat.

— A trebuit să aterizeze forţat, bine, bine, fu de acord Byrne. Dar nu din cauza vremii. Paul a verificat şi aspectul ăsta. A făcut rost de datele meteorologice din timpul zborului. A făcut investigaţii foarte amănunţite. A fost vreme bună, nici un fel de furtună de nisip.

— Le-a făcut atît de amănunţit fiindcă era obsedat.

— Mda, fie şi aşa, dar tot amănunţit se cheamă. Ei bine, e probabil ca Peter Billson să fi aterizat undeva la nord de Agadez, dar un lucru e sigur, nu s-a întîmplat în Air. Aici e o zonă prea populată şi avionul ar fi fost găsit. Acelaşi lucru a valabil pentru întreaga zonă de la nord de Ahaggar. Dacă ar fi căzut acolo ar fi fost găsit de beduinii chaamba...

— În felul ăsta nu rămîne decît Ahaggarul, iar tu eşti sigur că acolo nu-i. Te-ai băgat singur în colţ.

— Pe cînd franţujii se pregăteau să provoace explozia bombei atomice la Arak au pierdut în Ahaggar trei avioane. Despre unul ţi-am spus.

Așa că au cercetat Ahaggarul cu toată grija, atît din aer cît și pe teren. Au găsit trei avioane, exact atît cît se așteptau să găsească. Sînt foarte sigur că, dacă avionul lui Billson ar fi fost acolo, l-ar fi găsit franțujii.

— Poate că l-au găsit, am zis eu. Dar nu și-au mai bătut capul să pomenească despre treaba asta.

— Era o descoperire importantă, mă contrazise el. Doar nu-ți închipui că Billson a fost singurul pliot de seamă care a dispărut în Sahara. Un individ cu numele Lancaster a căzut aici, la sud de Reggan, în Tanezrouft, prin 1933. N-a fost găsit pînă în 1962, iar vestea descoperirii lui a fost menționată cu titluri de o șchioapă.

Am calculat repede :

— Douăzeci și nouă de ani.

— Omul era încă în avion și a lăsat un jurnal, spuse Byrne. Nu era mare lucru de citit în jurnalul acela. Paul știe însă totul despre Lancaster, și știe mai ales cît de multă vreme poate rămîne un avion nedescoperit în zona asta. De aceea el încă mai crede că-l poate găsi pe taică-su.

— Și unde s-a prăbușit Lancaster ?

— În Tanezrouft, la vreo două sute de kilometri sud de Reggan. Un iad ținutul acela, un reg, adică numai pietriș cît vezi cu ochii, și chiar și mai departe. Cunosc cîte ceva din cele ce i s-au întîmplat lui Lancaster pentru că am citit despre el prin 1962, iar Paul mi-a împrospătat amintirile. Lancaster pilota un avion ușor și a aterizat la Reggan ca să facă plinul. A

decolat, a intrat într-o furtună de nisip şi şi-a pierdut direcţia. Şi a tot zburat spre est tocmai hăt pînă aproape de In Salah, ca să aterizeze la Aoulef pentru a-şi da seama unde a ajuns. Avea de gînd să zboare spre Gao, spre Cotul Nigerului, adică spre sud, dar de-acum consumase prea mult combustibil, nu prea mai avea, aşa că s-a întors la Reggan. A doua zi a decolat din nou şi, după o vreme, l-a lăsat motorul şi a căzut.

— Dar nu l-au căutat ?

— Bineînţeles, şi din aer şi pe teren. Nu-mi dau seama cît de bună era o cercetare aeriană prin 1933, dar au făcut tot ce-au putut. Nenorocirea a fost că au căutat tot unde nu era de găsit, spre Gao. Avea la el doi galoni de apă, nu mai mult, fiindcă motorul lui avea răcire cu aer. La opt zile după prăbuşire a murit şi a fost găsit abia după douăzeci şi nouă de ani. Asta-i povestea lui Lancaster.

— Cine a dat de el ?

— O patrulă franceză, într-o acţiune obişnuită de recunoaştere, de la Bidon Cinq. Ce dracu căuta în Tanezrouft habar n-am. Probabil în vreo misiune de testare a unor maşini. Nu văd ce alt motiv i-ar fi împins în gaura aceea blestemată.

— Bine, în regulă, i-am zis eu. Ţi-am ascultat părerea. Deci Peter Billon şi avionul lui s-ar putea să mai fie încă în deşert. Propui cumva să batem drumul şi să-l căutăm acolo... în Tanezrouft ?

— Nu pare probabil, fir-ar să fie. Cred că Billson a rătăcit drumul. Cînd a dispărut s-au făcut cercetări, ca şi în cazul lui Lancaster, dar n-a fost găsit pentru că nu l-au căutat unde trebuia.

— Iar tu ştii unde trebuie să-l căutăm, bănuiesc eu.

— Nu, dar mă gîndesc. Avionul lui Lancaster a fost găsit de franţuji. După cîte ştim s-ar putea să fi fost găsit chiar mai înainte de către oameni din triburile haratini sau targui. Dar de ce să fi venit aceştia să dea relaţii ? Pentru ei nu însemna nimic. Nu uita că avionul s-a prăbuşit la numai trei ani după bătălia finală dintre franţuji şi tuaregi, cînd, în cele din urmă, franţujii i-au înfrînt. Tuaregii, bineînţeles, nu consideră că au vreun motiv să le fie recunoscători. E sigur că dacă l-ar fi găsit pe Lancaster în viaţă l-ar fi scos la liman, dar nu şi-ar fi bătut deloc capul cu un mort într-un avion la fel de mort.

— Bine, bine, l-am stîrnit eu. Acum spune ce vrei să spui. Încotro baţi şaua ?

— Uite, ai fi în stare să pui la bătaie, să zicem, cinci cămile ca să dai o mînă de ajutor pentru a fi găsit bătrînul lui Paul ?

Întrebarea m-a luat într-atît de pe nepregătite, încît am început să fac ochii mari de mirare şi bănuiesc că m-am cam înfuriat.

— Ce dracu vrei să spui ?

— Vreau să zic dacă pui la bătaie preţul a cinci cămile.

— Cît naiba costă o cămilă ? l-am întrebat eu bănuitor.

Byrne își scărpină barba prin văl.

— O cămilă obișnuită de povară ajunge pînă la o sută de lire sterline. O cămilă mehari ca lumea între o sută cincizeci și două sute.

Izbucni în rîs.

— Pe Yendjelan nu pui mîna nici cu o mie. În regulă. Să zicem cu totul cinci sute de lire.

— Adică vrei să viu și eu cu cinci sute de lire ? am zis eu prevăzător. Ca să-l găsim pe tatăl lui Paul ?

— Eu vin cu tot atît, îmi replică el, dar în cămile.

— Deci acum avem zece cămile, am zis. Cu ce ne ajută ? Le punem la o sută de iarzi distanță și le mînăm pieptănînd Sahara asta afurisită ?

— Nu, răspunse Byrne calm. Cele zece cămile reprezintă răsplata pentru cel care descoperă un avion prăbușit în 1936, răsplată pe care o dăm în momentul în care sîntem conduși să-l vedem.

Ideea era bună cu condiția ca eu să fiu dispus să mă scotocesc prin buzunare de cinci sute de lire pentru a-l ajuta pe Paul Billson, lucru care nu era deloc sigur. O idee bună, dar cu un singur neajuns — timpul.

— Și, fir-ar să fie, cam cît crezi că va dura pînă cînd vestea acestei recompense se va răspîndi destul de mult ? Două luni ? Trei luni ? Eu nu am chiar atît de multă vreme de pierdut pe aici, și dacă plec eu, pleacă și Billson,

chiar dacă va fi nevoie să urmez sfaturile date de Hesther, să-i dau una la mir şi să-l vîr în sac.

Byrne rîse calm.

— Nu prea ai habar mare lucru despre deşert. În fiecare zi pleacă maşini din Agadez spre Tam, şi e o călătorie de numai două zile cel mult. Şoferii de pe maşinile astea nu-şi pierd timpul admirînd peisajul, îl cunosc de mult. De la Tam la In Salah încă o zi. De la Agadez spre est, spre Bilma — două zile. De la Bilma la Djanet în Tassili n'Ajjer, încă două zile, dacă merg repede. În cel mult şase zile vestea asta se poate întinde în toate oazele mai importante din deşert. Dacă vestea e destul de importantă, atunci Sahara devine un imens trunchi de rezonanţă.

— Şi se transmite aşa prin viu grai ? m-am arătat eu neîncrezător.

— Prin viu grai ? La dracu', pufni Byrne. Zece mii de fluturaşi. Tipăriţi în arabă, bineînţeles. Cei care nu ştiu să citească se duc la un copist public care să le citească ce scrie acolo îndată ce vor auzi că e vorba de o recompensă de zece cămile.

— Eşti nebun de legat ? am exclamat eu.

Am început să mă uit în jur la copacii aceia ghimpoşi şi la cămilele care păşteau.

— Şi unde naiba o să-ţi tipăreşti tu aici zece mii de fluturaşi ?

— Păi scriu fluturaşul ăsta la noapte, îmi răspunse el. Şi apoi îl trag la xerox în Agadez. Au un xerox la bancă, zise şi se apleacă spre

mine, privindu-mă scrutător. E ceva neclar ? se interesă el blînd.

— Nu, i-am răspuns eu fără vlagă. Nu-i nimic neclar. Mi se pare puţin ciudată ideea de a acoperi Sahara cu fluturaşii din ăştia. N-ai lucrat niciodată pentru J. Walter Thompson, nu-i aşa ?

— Cine-i tipul ?

— O mică agenţie de publicitate din Statele Unite şi din alte cîteva locuri.

— N-am auzit niciodată de el.

— Dacă te hotărăşti vreodată să ieşi din deşert, atunci am să solicit o slujbă pentru tine la el. O să te descurci de minune.

— Şi tu eşti trăznit ! îmi replică el. Dar ce zici de ideea mea ?

M-a podidit rîsul. Printre hohote i-am spus :

— Bine... bine... o fac şi pe asta... dar n-o fac pentru Paul Billson. N-o fac decît pentru ca să pot spune că am făcut o campanie de propagandă pe cinste în Sahara.

Byrne clătină din cap.

— În regulă... nu-mi pasă de ce-o faci atîta vreme cît o faci.

— Şi cum procedez ? l-am întrebat. Îţi dau un cec ?

— Şi ce dracu să fac eu cu cecul ? Pun de la mine banii şi pentru tine şi-i dai tu după aia prietenei noastre Hesther partea ta în bani peşini la Alger. Cînd o să poţi.

Rămase pe gînduri.

— Păcat că n-avem o fotografie a avionului. Paul avea cîteva dar s-au dus o dată cu *Land-Rover-ul.*

— Aici te pot ajuta eu. Am cîteva fotocopii de la *Departamentul Aeronautic al Muzeului de Știință din Londra.* Nu chiar avionul lui Billson, dar unul exact la fel.

— Perfect, făcu Byrne. O punem și pe asta pe fluturaș. Sau poate că ar fi mai bine să facem un desen.

Își așeză vălul și se ridică în picioare.

— Dar mai e un lucru la care s-ar putea să nu te fi gîndit.

— Care ?

— Dacă individul care l-a împușcat pe Paul mai e pe undeva pe aici, s-ar putea să afle și el de fluturașii ăștia dacă are cunoștințe printre localnici. Și dacă află o să vină sfoară încoace ca viespea la borcanul cu miere. S-ar putea să fie foarte interesant pînă la urmă.

— S-ar putea, într-adevăr !

19

Cînd Paul Billson auzi ce avem de gînd să facem, primi totul ca și cum i s-ar fi cuvenit. Nici măcar nu ne-a mulțumit, și aș fi avut un chef să-l apuc și să-l salt în sus și să-l scutur ca pe-un cățel. Dar ăsta era omul, și nu avea să se schimbe niciodată. Byrne se apucă să-și conceapă fluturașul, iar eu m-am pornit, neavînd altceva mai bun de făcut, să mă gîndesc

în liniște, să mă gîndesc mai ales la Byrne, fiindcă mă cam săturasem să mă tot gîndesc la Paul Billson.

După cămilele pe care le văzusem eu, pentru Byrne era un titlu de mîndrie să crească animale de mare rasă. Dacă cele spuse de el în legătură cu prețul cămilelor erau exacte și un animal de povară costa o sută de lire, era normal să socoți că animalele lui ajungeau la o sută cincizeci. În felul acesta însemna că Byrne era om de patruzeci și cinci de mii de lire, socotind numai turmele, fără să țin seama și de veniturile de la celelalte afaceri ale lui. Zicea că avea niște caravane cu sare, nu știam dacă aduceau profit, dar bănuiam că da. Și mai era și ce primea de la Hesther Raulier, pentru că se ocupa de afacerile ei din deșert, și probabil mai avea și alte surse de venit.

Se părea că, în lumea lui, Byrne era un om bogat. Nu știu în ce măsură tuaregii se apropiaseră de o economie a banului peșin — nu prea văzusem eu bani trecînd din mînă în mînă — dar chiar și socotind pe baza schimbului în natură, Byrne trebuia să fie bogat după toate canoanele deșertului.

A doua zi, eu și Byrne am plecat la Agadez, Paul rămînînd pe loc, la insistențele lui Byrne.

— Nu vreau să fii văzut în Agadez, spuse el. O să fii remarcat de departe, precum copacul din Tenere. Mai bine rămîi azi aici, și nu te arăta prea mult. Ai înțeles ?

Paul a înțeles. Nu ceea ce-i spunea Byrne, ci felul în care-i vorbea îi băgase mințile în cap. În vreme ce conducea, Byrne îmi spuse :

— Are el grijă Hamiada să nu se arate individul prea mult ! și în glasul lui am simțit o nuanță de veselie.

— Dar ce spuneai mai înainte despre un copac ?

— Copacul din Tenere ?

Arătă spre răsărit.

— Într-acolo-i. Singurul copac despre care am auzit vreodată să fie trecut pe o hartă. Ei și pe harta ta, uită-te.

Așa am făcut, și iată-l : *L'Arbre du Tenere*, la vreo sută șaizeci de mile nord est de Agadez, în Erg du Tenere, zonă marcată cu galben pe hartă, culoarea nisipului.

— De ce e trecut pe hartă copacul ăsta ?

— Fiindcă în oricare direcție, preț de cincizeci de kilometri, nu-i altul, îmi spuse Byrne. E cel mai izolat copac din lume. Dar chiar și așa, un nebun de șofer de camion, franțuz aiurit, a nimerit în el prin 1960. E vechi, stă acolo de sute de ani. E și un izvor acolo, dar apa nu-i prea bună.

Și pe hartă scria — *eau mauvais à 40 m**.

Pînă la Agadez nu erau decît ceva mai mult de o sută de mile printr-un teren cam accidentat. Deși în ultimele patruzeci de mile am reușit să mai prindem ceva viteză pe un drum mai acătării, totuși ne-au trebuit cinci ceasuri ca să ajungem, ceea ce face cam o medie de douăzeci

* Apă nepotabilă la 40 de metri (în franc. în orig.).

de mile la oră, în tot timpul acestei expediţii. Agadez părea un orăşel prosper după standardul Saharei. Avea chiar şi moscheie, cum nu văzusem la Tam. Am parcat maşina în faţă la *Hotel de l'Aïr* şi am intrat să luăm cîte o bere, după care Byrne s-a dus la bancă să-şi xeroxeze fluturaşul. Înainte de a pleca mi-a spus :

— Poate că o să ai chef să o apuci după cumpărături. Aici e mai bine decît la Tam. Ai ceva bani ?

Mi-a trecut prin minte că în cursul acestor plimbări ale noastre Byrne cam cheltuise bani, şi omul ar fi trebuit recompensat. Mi-am scos portofelul şi m-am uitat în el. În bani algerieni aveam echivalentul a vreo sută de lire sterline, alte patru sute de lire în cecuri de călătorie şi, într-o despărţitură, erau înghesuite cărţi de credit.

Byrne se uită la visteria mea, şi-mi spuse :

— Aici hîrtiile alea nu ţi-s de mare folos. Dacă dai cuiva o bucată ciudată de hîrtie sau de plastic din acela o să rîdă de tine.

Scoase un teanc mic în monedă locală.

— Ţine, nu-ţi fă probleme, o să te taxez eu cînd pleci, şi o să rezolvi şi asta tot cu Hesther, la Alger.

Şi a trebuit să mă împac şi cu asta. Am luat-o pe o stradă plină de praf şi am descoperit că influenţa americană ajunsese chiar şi la Agadez : exista un supermarket. Nu cred că un american ar fi recunoscut că avea de-a face cu un supermarket, dar era totuşi corespunzător, deşi raionul cu îmbrăcăminte europeană arăta cam sărac. Am cumpărat o pereche de blugi, Levi's,

cîteva cămăşi şi două cartuşe de ţigări englezeşti. După care am stat şi m-am uitat lung la o expoziţie întreagă de scotch whisky, uimit nu atît că o vedeam acolo, cît mai ales de preţul care se ridica abia la două treimi din preţul de la Londra. Am cumpărat două sticle. Mi-am săltat prada şi am dosit-o în *Toyotă*, apoi am mai luat o bere în hotel în vreme ce-l aşteptam pe Byrne. Cînd se întoarse, luă maşina şi se duse cu ea la staţia de benzină să facă plinul. Iar acolo, chiar lîngă pompă, o girafă ! Mă uitam la ea şi nu-mi venea să cred.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce dracu...

Girafa îşi îndoi gîtul şi se uită la noi cu nişte ochi blînzi.

— Ce s-a întîmplat, mă întrebă Byrne. Pînă acum n-ai mai văzut cum arată o girafă ?

— Nu la o staţie de benzină.

Byrne nu se arătă deloc surprins.

— Eu trebuie să mai întîrzii puţin. De aici începem să ne difuzăm mesajul.

Am încuviinţat, dînd din cap, fără o vorbă şi mă uitam mai departe la girafa care, în vremea asta, o luase alene pe principala stradă din Agadez. În timp ce Byrne deschidea portiera, i-am strigat :

— Stai o clipă. Fă-mi hatîrul de a-mi satisface şi mie o curiozitate.

— Care ?

— Girafa aia, fir-ar să fie.

— Ah, aia ! E de la Grădina zoologică. În fiecare dimineaţă îi dau drumul, şi seara se întoarce singură să mănînce.

— Aha !

Era şi asta o explicaţie.

Am ajuns la Byrne acasă abia a doua zi, după ce-am făcut popas pe drum. Începeau să-mi placă popasurile astea de noapte. Te înconjura o linişte de necrezut, şi cel mai arzător gînd era să găseşti cel mai potrivit loc pentru a face focul, cel mai bun loc de dormit, după ce adulmecai direcţia vîntului. Era mare diferenţă faţă de agitaţia neostoită — acum fără nici un sens — de la *Staffor Security*. La popasul acela i-am oferit lui Byrne un scotch, dar el clătină a refuz din cap.

— Nu mă ating de băuturi tari, doar din cînd în cînd trag cîte o bere.

— Nu pot să nu remarc că aici e mai ieftin decît în Anglia, i-am zis eu.

— Pentru că aici nu-s taxe pe articolele astea, spuse Byrne. În Anglia e nevoie de o groază de bani pentru construirea unor lucruri esenţiale, precum avioanele *Concorde*, deci şi taxele sînt ridicate, adăugă el pe un ton răutăcios. Aici cine are nevoie de treburile astea ?

Apucă sticla.

— Chestiile astea sînt aduse din Niger mai ales pentru a fi vîndute turiştilor. La fel şi ţigările. S-ar putea să fi fost cărate pe cămile.

Whisky-ul era bun la gust, dar după primul pahar am simţit că nu-l mai doresc şi pe al doilea.

— Cel mai de necrezut lucru pe ziua de astăzi a fost afurisita aia de girafă, am zis eu.

— Sînt oameni civilizaţi prin părţile astea, îmi aruncă Byrne. Nu le place să închidă animale în cuşcă. Nici măcar cămilele.

— Ce vrei să spui ?

— O cămilă domesticită de tuaregi e mai de valoare decît una crescută de un arab, chiar dacă e vorba de animale la fel de bune. Un targui e mai blînd cu ele şi cămilele sînt mai supuse. Sînt nişte oameni cu adevărat minunaţi.

În noaptea aceea, în vreme ce mă uitam la stele, m-am gîndit mult la cele discutate.

Apoi mare lucru nu s-a mai întîmplat, doar că mi-am făcut rost de un costum nou şi am învăţat cum să călăresc pe cămilă, iar acestea două s-au dovedit legate între ele. Byrne s-a dus să-şi vadă turma, iar cînd s-a întors tocmai soseam şi eu de la lecţia de călărie pe cămilă şi eram în blugi. Byrne clătină din cap cu solemnitate.

— Nu prea cred că merge, spuse el. Zău că nu.

Aşa că m-am îmbrăcat ca un targui, cu nişte nădragi largi, lăbărtaţi, dintr-o ţesătură de bumbac neagră, strînşi, bine la glezne, mi-am pus o gandoura albă, veşmînt tuareg, şi o altă gandoura albastră pe deasupra celei dintîi. Şi mai era şi o djellaba, pentru cînd era rece sau noaptea. Şi ca să le pună vîrf la toate, la propriu, un chech, o fîşie de bumbac negru, de vreo douăzeci de picioare lungime şi de optsprezece inci lăţime. Şi Byrne s-a chinuit să mă înveţe cum să mi-o înfăşor. Iar după ce m-am văzut împopoţonat cu frumuseţea aceea de veşmînt, m-am

simţit puţin cam aiurea şi foarte sfios, dar am scăpat iute de complexele astea, fiindcă nimeni nu mi-a acordat nici o atenţie, în afară de Billson, iar pe părerile lui nu puneam preţ. El n-avea să-şi schimbe veşmintele şi nici pe cămilă nu voia să călărească. Cred că-i cam intrase oarecum în cap că e reprezentant al imperiului şi privea de sus ideea de a se coborî la nivelul băştinaşilor.

Am descoperit că o cămilă nu se conduce cu frîul în gură ca un cal. După ce te-ai săltat în şa — şa tuaregă, cu spătar şi oblînc înalt, în cruce, îţi pui picioarele pe gîtul animalului şi-l conduci frecîndu-l într-o parte sau în cealaltă. Cînd te afli pe o cămilă ce se ridică în picioare ai senzaţia că trăieşti un cutremur de pămînt foarte serios, dar asta numai pînă te obişnuieşti.

Eu, Byrne şi Hamiada am pornit cu două cămile de povară, spre păşunile de lîngă Telouess, şi urma să fim plecaţi vreme de vreo săptămînă, mai ales că Byrne socotea că vreme de două săptămîni campania lui cu fluturaşi nu avea să aibă vreun rezultat. Aranjase el cu proprietarul staţiei de benzină să se ocupe de difuzarea fluturaşilor în pachete de cîte cinci sute de bucăţi către principalele douăzeci de oaze de la sud de munţii Atlas.

— Şi o să fie nevoie de timp ca să-l punem pe Billson pe picioare, îmi spuse el. Fiindcă un lucru e sigur : dacă aflăm totuşi de avionul acela, precis că-i pe undeva prin cea mai nenorocită regiune pe care ai văzut-o vreodată, altfel ar fi dat franţujii de el cu ani în urmă.

Habar n-am ce-a făcut Billson cît am lipsit. N-am aflat niciodată şi nici n-am întrebat. Acum, privind în urmă, cred că acele zile de hoinăreală prin Aïr au constituit cea mai idilică perioadă din viaţa mea. Mergeam alene, în ritmul pasului cămilei, iar întinderea în jur era nesfîrşită şi pustie. Ajungi uşor să trăieşti într-un ritm domol, călăuzit nu de nevoile celorlalţi semeni, ci de drumul soarelui pe cer, de stomacul care-ţi cere de mîncare, de fireştile necesităţi ale animalului pe care călăreşti. Am dat de turma lui Byrne şi el a părut mulţumit de felul cum arăta. De animale avea grijă o familie de tuaregi cu numele de Radbane.

— Sînt din neamul Kel Ilbakan, îmi spuse Byrne. Un trib vasal, de la sud de Agadez. Iarna aici îşi aduc turmele la păşune şi mă ajută şi pe mine.

Am fost oaspeţii lui Radbane, şi am rămas în tabăra lui vreo două zile, după care am luat-o spre vest, trecînd pe la poalele unui munte căruia i se spunea Bagzan. În ce-a de-a noua zi tocmai ne aşezasem tabăra în apropiere de Timia cînd Hamiada scoase un strigăt şi arătă ceva cu mîna. Aveam musafiri : veneau spre noi trei cămile cu doi oameni. Cînd s-au mai apropiat, Byrne mi-a spus :

— Păi ăsta-i Billson !

S-a încruntat şi am ştiut de ce : numai ceva deosebit de important îl putea sălta pe Billson pe cămilă. Au ajuns în tabăra noastră şi am observat că Billson mergea pe o cămilă purtată de frîu de un targui care-l întovărăşea. Cămilele se lăsară în genunchi, Billson se clătină cumplit

în şa, se lăsă să alunece jos şi arăta chinuit. Era îmbrăcat în costumul lui de oraş cu totul nepotrivit, care acum părea foarte jerpelit. Avea chipul cenuşiu de oboseală, şi se vedea că făcuse şi răni de la şa. Şi eu avusesem, dar îmi trecuseră.

— Paul, vino încoace şi stai jos, i-am spus eu.

Byrne şi Hamiada vorbeau cu însoţitorul lui. Am căutat prin traista mea de şa şi am scos sticla cu whisky, încă pe jumătate plină. I-am turnat lui Paul într-o ceşcuţă din alamă din care beam noi ceai de mentă. Aprecie gestul şi de data asta spuse şi el „mulţumesc".

— Ce cauţi aici, l-am întrebat eu.

— L-am zărit ! îmi răspunse el.

— Pe cine ?

— Pe individul care a tras în mine. Era în Timia şi tot iscodea în toate părţile, după care a venit în tabăra lui Byrne.

Rămase o clipă fără să scoată o vorbă.

— Cu un *Range-Rover*.

— Şi te-ai uitat la el ? L-ai recunoscut ?

Paul încuviinţă, dînd din cap.

— Mă cam săturasem acolo, n-aveam cu cine scoate o vorbă, şi m-am dus să-i văd şi eu pe tuaregi. Era unul care ştia ceva franţuzeşte, cam tot atît cît ştiu şi eu, dar ne înţelegeam. Eram în faţa colibei lui cînd am văzut *Range-Roverul* venind, aşa că m-am ascuns în coliba omului. Pereţii erau din trestie, cu o mulţime de găuri pe unde te poţi uita. Da, l-am văzut şi l-am recunoscut.

— Era singur ?

— Nu, era şi cu celălalt.

— Şi ce s-a mai întîmplat după aia ?

Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Byrne care se apropiase de noi şi asculta şi el.

— A început să stea de vorbă cu oamenii şi să-i tot întrebe.

— În limba tamachek ? întrebă Byrne deodată.

— Nu, în franceză. Nu aflase mare lucru pînă cînd a ajuns să stea de vorbă cu omul la care eram eu.

— Trebuie să fie bătrînul Bukrum, spuse Byrne. Pe vremea cînd franţujii mai erau pe aici, omul a fost în *Corpul de cămile*. Continuă.

— Au stat puţin de vorbă cu bătrînul şi apoi s-au cărat. Bukrum mi-a spus că se interesau dacă era vreun european prin împrejurimi. M-au descris chiar pe mine, şi hainele mele.

Arătă cu mîna spre costumul pe care-l purta.

— Bukrum nu le-a spus nimic.

Byrne zîmbi întunecat.

— I s-a spus să nu zică nimic, la toţi li s-a spus acelaşi lucru. Poţi să mi-i descrii pe cei doi ?

— Cel ce punea întrebări, care a tras în mine, avea vreo şase picioare înălţime, dar nu prea solid, dacă pricepi ce vreau să spun. Destul de subţirel. Blond, foarte bronzat. Celălalt era mai scund şi mai lat. Brunet, măsliniu la faţă.

— Amîndoi în costume europene ?

— Da, spuse Paul, şi-şi întinse picioarele cu mare greutate. Am stat de vorbă cu Bukrum. El mi-a spus că e mai bine să mă trimită pe urmele voastre, fiindcă indivizii puteau să se întoarcă.

M-a lămurit că pe unde sînteţi nu se poate ajunge cu maşina.

M-am uitat în jur la talmeş-balmeşul de stînci de pe pantele munţilor Bagzan. Bukrum avusese dreptate.

— Ţi-am mai pus întrebarea asta o dată, i-am zis eu, dar am să ţi-o repet. Nu-ţi vine în minte vreun motiv, orice motiv, pentru care doi oameni să te caute în inima Saharei pentru ca să te împuşte ?

— Nu ştiu ! izbucni Paul, strigînd. Pentru numele lui Dumnezeu, nu ştiu !

M-am uitat la Byrne şi am ridicat din umeri.

— Eu şi Hamiada mă duc la Timia, zise Byrne, să adulmec cum e treaba. Dacă o pornim numai noi, mergem mult mai repede. Arătă spre targuiul care vorbea cu Hamiada.

— Îl cheamă Azelouane, e fiul lui Bukrum. O să vă ducă la un loc dincolo de colinele de lîngă Timia, şi rămîneţi acolo pînă trimit eu după voi. E şi apă acolo, aşa că o să vă descurcaţi.

Se uită la cele trei cămile pe care le adusese Azelouane.

— Azi rămîneţi aici, animalele au nevoie de odihnă. Mîine, de cum se face lumină, porniţi la drum.

În zece minute, el şi Hamiada erau pe cămile şi porniseră.

Ne-au trebuit două zile ca să ajungem la locul acela, dintre colinele Timiei, iar cu ziua aceea de odihnă absolut necesară s-au făcut trei. Acolo

am dat de un ochi de apă căruia Azelouane îi spunea *guelta*. O rupea şi el puţin pe franţuzeşte aşa că ne puteam înţelege cît de cît, folosindu-ne destul de mult şi de limbajul semnelor făcute cu mîna. Am rămas acolo încă trei zile pînă a venit şi Byrne.

În toată vremea asta Billson a stat posomorît. Era înspăimîntat şi spaima i se citea pe chip. După ce te-ai ales cu o gaură de glonte în tine, făcută de unul care avea de gînd să te ucidă, nu prea îţi mai vine să fii viteaz, dar pînă atunci Paul nu se arătase cu adevărat înfricoşat. Probabil că se gîndise că fusese luat drept altul şi că incidentul se încheiase, cel care-l urmărise uitîndu-l de-acum, socotindu-l mort ca toţi morţii după ce-i arsese *Land-Rover-ul*. Însă gîndul că era iarăşi urmărit îl tortura şi-l cam doborî.

— De ce pe mine ? De ce tocmai pe mine ?

Nu găsea nici un motiv, cum nu găseam nici eu. Şi nu-i trebui multă vreme ca să-mi termine şi ce mai rămăsese din whisky.

Byrne sosi noaptea tîrziu, se arătă ca o fantomă din întuneric, călărind la înălţime pe Yendjelan. Cămila se lăsă în genunchi, protestînd zgomotos, ca toate cămilele, şi Byrne lunecă uşor din şa. Azelouane dădu şaua jos de pe cămilă, în vreme ce eu pusesem la fiert nişte ceai de mentă să i-l dau fierbinte. În noaptea aia era cu adevărat frig. Se aşeză lîngă foc, înfofolit în djellaba, cu vălul lăsat.

— Vă descurcaţi ? îmi spuse el.

— Nu prea greu, i-am răspuns şi am făcut un semn spre Billson, care dormea. El însă nu prea e în apele lui.

— E speriat, replică Byrne cu indiferenţă.

— Ai descoperit ceva ?

— Da, doi indivizi, unul cu numele de Kissack, englez, celălalt Bailly, cred că-i franţuz. Răscolesc tot Air-ul în căutarea lui Billson.

Rămase un moment tăcut.

— Şi pe mine mă caută. De tine n-au aflat încă nimic.

— Dar de tine cum de-au aflat ?

— A trebuit să-mi pun numele pe fluturaşul acela, îmi răspunse el. Aşa îmi închipui. N-are nici un sens să oferi o recompensă dacă nu treci şi numele şi adresa celui care o oferă.

— Acum unde-s ?

— S-au dus la Agadez să-şi facă plinul. Cred că se întorc ei.

M-am gîndit pe îndelete, apoi am zis :

— Asta ne spune ceva interesant. Ei nu-l caută numai pe Billson. Sînt pe urmele oricui caută nenorocitul acela de avion. Pe fluturaş doar nu era trecut numele lui Billson, nu-i aşa ?

— Nu, îmi răspunse Byrne scurt.

— Atunci asta-i ! Avionu-i totul, i-am zis şi mi-am pus mîna pe braţul lui. Luke, vezi, ai grijă. Pe Billson l-au găurit de cum au dat ochii cu el. Ţie ţi-ar putea face la fel.

Mi-am dat apoi seama că pentru prima oară îi spusesem pe numele mic. El încuviinţă, dînd din cap.

— M-am gîndit şi eu.

— Doamne, îmi pare tare rău că te-am vîrît în beleaua asta.

— Nu te necăji prea tare. N-am de gînd să-mi ofer singur tărtăcuţa drept ţintă. Şi nu tu m-ai împins. Am făcut-o singur.

— Deci avionul lui Peter Billson e miza, i-am zis eu. Dar de ce ? Ce interes are cineva să ne împiedice să-l găsim ?

— Habar n-am.

Byrne căută ceva pe sub djellaba de pe el şi cînd scoase mîinile afară ţinea o bucată de hîrtie.

— Au început să se arate primele rezultate. Poate că nu era nevoie să oferim decît o singură cămilă. Acum s-au apucat să semnaleze orice nenorocit de avion ce s-a prăbuşit pe undeva prin deşert. Deocamdată avem parte de cincisprezece solicitanţi la recompensă. Cinci nu fac decît să informeze despre acelaşi avion, aşa că nu rămîn decît alte zece. Despre şase dintre ele ştiu şi eu, inclusiv avionul acela francez din Koudia, despre care ţi-am spus. Alte trei nu par să fie informaţii prea convingătoare, fiindcă localizează epava în zone în care ar fi trebuit să fie descoperită demult. Rămîne numai o singură epavă.

— Şi unde-i asta ?

— Tocmai sus, în Tassili n'Ajjer. Necazu-i că e plasat departe de ruta în arc mare de cerc a lui Peter Billson.

— Cam cît de departe ?

— După busolă cam cu cincisprezece grade. Ştiu, am discutat că Billson trebuie să se fi abătut din drum, tocmai de asta cercetările în căutarea lui n-au avut nici un rezultat. Dar să iasă

din busolă cu cincisprezece grade e prea mult.

Acceptă ceaşca de ceai oferită.

— Şi atunci noi ce facem ?

— Stăm cuminţi şi mai aşteptăm să ne parvină şi alte informaţii.

Sorbi din ceai şi adăugă de parcă atunci i-ar fi venit ideea :

— Şi să ne ferim din calea lui Kissack.

— Şi lui nu-i putem face nimic ?

— Ce ?

— Păi, n-ar putea Paul să se prezinte la poliţia din Agadez şi să depună o plîngere împotriva lui pentru tentativă de crimă ?

Byrne mîrîi.

— Mai întîi au să-l întrebe de ce n-a spus treaba asta autorităţilor algeriene. Şi, în plus, sticleţii de-aici nu se vor arăta prea interesaţi de o crimă care a avut loc în Algeria.

Probabil că avea dreptate. Mă îndoiam că *Interpolul* avea legături de cooperare cu poliţia din Sahara.

— Sînt obosit, îmi spuse el, se înveli şi adormi într-o clipă în stilul lui obişnuit.

Mi-am chinuit creierii întrebîndu-mă de ce voiau Kissack şi Bailly să omoare pe oricine era în căutarea unui avion ce se prăbuşise cu mai bine de patruzeci de ani înainte. Deodată am încetat să mă mai gîndesc. Nici măcar n-am băgat de seamă cînd. Adormisem şi eu.

Byrne ne adusese provizii. Nişte mei ce urma să fie zdrobit într-o piuă, şi apoi dat în clocot pînă se făcea o fiertură fină, după care se adăugau curmale pisate şi făină şi sare ca pentru

clătite. Azelouane o luă la picior şi se întoarse cu un ied, pe care îl înjunghie, aşa că am avut şi carne proaspătă. Şi stăteam cuminţi, la adăpost, printre coline, la numai jumătate de zi de drum de Timia.

Trei zile mai tîrziu Byrne o porni înapoi, plecînd cu noaptea în cap şi se întoarse în aceeaşi seară. Ne vesti că Kissack era încă foarte activ.

— Scormoneşte, scormoneşte serios, îmi spuse el. A bătut Tassil Oued, Grup-Grup, El Maki, toate locuşoarele. Dar se pare că Timia îl atrage cel mai tare. Ştie că locuiesc pe undeva pe lîngă Timia. Azi la amiază era acolo.

— Fir-ar să fie, am exclamat eu. Fii atent.

Byrne rîse.

— Stăteam la numai şase picioare de el, eram un targui ca oricare altul. N-avea el de unde să ştie că nu eram un targui decît dacă-i spunea cineva, însă oamenii mei nu i-ar da nici o gură de apă în Tanezrouft.

În felul în care spusese *oamenii mei* se simţea o nuanţă de mîndrie.

Mi-am dat seama că vălul tuareg avea şi el avantajele lui, ca şi faptul că toţi tuaregii se îmbrăcau la fel, în alb şi albastru.

— A mai venit o mînă de informaţii şi fiecare speră să fie el cel care dobîndeşte zece cămile. Douăzeci şi două. Cele mai multe fiind o repetare a celor dintîi.

— Vreo sugestie ?

— Doar cea din Tassili n'Ajjer. Hai să mergem să stăm de vorbă cu Paul. Unde-i ?

— În vale, la guelta. Stă o groază de vreme şi se tot uită la apă.

Ne-am dus în căutarea lui Paul şi l-am găsit, aşa cum mă gîndisem şi eu, stînd pe un mal nisipos, lîngă apă.

Byrne se aşeză pe o piatră şi-i spuse :

— Paul, vreau să vorbesc cu tine.

— Despre ce ?

— Sînt convins că ştii mai multe amănunte decît oricine despre ultimul zbor al tatălui tău. Vreau părerea ta în legătură cu o problemă.

Pocni din degete spre mine.

— Harta.

Soarele scăpăta în spatele dealurilor, dar era încă destulă lumină. Byrne desfăcu harta pe nisip şi cu degetul trasă o linie.

— De la Alger la Kano, aceasta-i ruta pe marele arc de cerc pe care intenţiona să zboare tatăl tău. Aşa-i ?

Paul cercetă urma lăsată de degetul lui Byrne.

— Da, cam aşa-i.

— Nu-i *cam* aşa. Asta-i ruta.

Scoase din taşca ce-i atîrna de gît un capăt de creion.

— Ei bine, acum ne-a rămas o singură posibilitate, şi-i taman aici.

Făcu o cruce pe hartă.

Paul suci harta.

— Nu se poate, zise el hotărît.

— De ce nu ?

— Tatăl meu era pilot bun. Niciodată nu s-ar fi abătut el de la drum atît de mult.

— Aminteşte-ţi că şi eu am fost pilot, spuse Byrne, aşa că ştiu ce vorbesc. Cam la ce oră a decolat de la Alger ?

— A aterizat la Alger îndată după prînz. Nu şi-a făcut plinul rezervoarelor imediat pentru că mecanicul său voia să mai verifice odată avionul. Femeia aia de la Alger...

— Vrei să zici Hesther Raulier ?

— Da.

— Atunci spune-i aşa cum o cheamă, îi replică Byrne cu asprime. Nu *femeia aia din Alger*. Continuă.

Paul bătu în retragere.

— Hesther Raulier spunea că au avut chiar un fel de ceartă pe chestia asta. Tatăl meu voia să facă plinul imediat şi să decoleze, dar mecanicul nu era de acord. Spunea că voia mai întîi să pună avionul la punct.

— Paul, am intervenit eu, spune-mi, timpul petrecut la sol se scădea din timpul total, sau nu conta decît cine ajungea primul la Cape Town ?

— Cîştiga cine ajungea primul la Cape Town.

— Atunci înseamnă, i-am zis eu lui Byrne, că fiecare minut pe care Peter Billson îl petrecea la sol era un minut pierdut. Nu e de mirare că s-a ciorovăit să decoleze imediat.

— A trebuit să fie pe-a mecanicului, spuse Paul. Fe... Hesther Raulier mi-a spus că l-a dus pe tata la un hotel unde a furat puţin somn.

— Şi cînd a decolat ?

— După-amiază, pe la cinci.

— La vremea aceea a anului se întunecă la şase, spuse Byrne. Deci avea înainte un zbor de noapte. Uitîndu-se la sol n-avea de unde şti dacă era pe ruta cea bună sau nu. Fiindcă nu putea vedea solul.

— Hesther Raulier spunea că pe tata îl îngrijora tocmai ideea asta. Nu faptul că zbura noaptea, ci că trebuia să aterizeze la Kano pe întuneric. Nu știa dacă pista de aterizare avea să fie luminată.

— Mda, făcu Byrne. Avionul *Northrop* zbura cu 215 mile pe oră, dar precis că el mai și forța puțin. Să zicem șase ore pînă la Kano, deci aterizarea la unu noaptea. Dar n-a mai ajuns acolo.

De-acum se întunecase încît harta nu se mai vedea prea limpede.

— Deci, care-i mișcarea următoare ? am zis eu.

— Depinde de Paul, răspunse Byrne. Eu încă tot mai cred că avionul s-a abătut de la drum, iar acum știu că era vorba și de un zbor de noapte, ceea ce mă face să fiu și mai sigur de asta.

Bătu cu degetul în hartă.

— Aici s-ar putea să fie avionul lui Peter Billson.

— Mai ai chef să ne duci într-acolo ? l-am întrebat eu.

— Dacă vrea și Paul.

M-am uitat la Paul. Nu-i puteam zări fața, dar mișcările lui trădau nehotărîre. În cele din urmă spuse șovăielnic :

— Da, bine.

Nici de data asta nici un cuvînt de mulțumire. Byrne își pocni ușor palmele una de alta.

— Atunci mîine, în zori, plecarea.

20

Am ajuns acasă la Byrne a doua zi pe la unsprezece dimineaţa, Byrne fiind cel care pornise în cercetare înaintea noastră să vadă dacă puteam merge în siguranţă mai departe. Odată ajuns, el nu mai pierdu nici o clipă.

— Am ştiut că Paul se va hotărî, îmi spuse el mie. Trebuie să trecem prin Agadez să umplem rezervorul cu benzină, dar Paul n-are ce căuta acolo, acum cînd Kissack dă tîrcoale. Pe Hamiada l-am trimis înainte. O să ne aştepte cu cămilele în partea asta a aşezării ca să-l ia pe Paul şi să-l ducă pe un drum ocolit în cealaltă parte.

Asta mi-a adus aminte de ceva.

— Pe Mokhtar nu l-am mai văzut pe aici. De cînd am venit din Algeria parcă s-a evaporat.

— Acum e pe la jumătatea drumului spre Bilma, îmi spuse el rîzînd. E *madugu*.

— Ce-i asta ?

— Conducător de caravană. Duce mei la Bilma şi aduce de acolo sare. Ar trebui să-l ajungem din urmă dincolo de Fachi.

— Mergem la Bilma ?

— Trecem prin Bilma, mă corectă el. Şi de acolo la dracu-n praznic, hăt, de cealaltă parte.

M-am apucat să cercetez nepreţuita mea hartă, şi nu prea mi-a plăcut ce-am văzut acolo. Aveam de traversat Erg du Tenere, şi nu se vedea nici urmă de drum pe-acolo. Iar dincolo se făcea Grand Erg du Bilma. Se părea că aveam să văd şi eu Copacul din Tenere, ca şi apa aceea proastă de la patruzeci de metri. Mai apoi, cînd l-am

zărit pe Byrne am văzut că se străduia să curețe și să ungă un revolver, iar un altul odihnea alături.

— Ești cătană bătrînă, ia-ți ostromentul, mă invită el.

Amîndouă revolverele erau de fabricație nemțească, un *Walther* și un *Lugger*.

— De unde ai făcut rost de ele ? l-am întrebat eu.

— Dacă-ți mai aduci aminte, pe vremuri, în nord, a cam fost oleacă de tărăboi, îmi răspunse el. Necazu-i că eu am rămas deoparte. Așa au pățit și o groază de arme, dintre care unele au ajuns și în sud.

Am încuviințat, dînd din cap. Amîndouă revolverele erau arme nemțești standard, pentru uzul ofițerilor. Am luat *Walther-ul*, iar Byrne dădu din cap aprobator.

— Lui Paul eu nu i-aș da pe mînă o armă din astea, i-am spus.

Byrne se uită la mine scîrbit.

— Ce crezi că-s nebun ? Dacă tot e să fiu împușcat, prefer s-o facă cine trebuie.

Îmi întinse o cutie de muniții și un încărcător de rezervă.

— Încarcă-l.

Am băgat gloanțele în încărcător și am împins unul dintre ele la locul lui, în patul revolverului. După aceea mi-a apărut dinainte o problemă — nu știam unde să țin arma aceea afurisită. La pieptul gandourei era un buzunar interior, dar nu era destul de rezistent ca să ții

în el un revolver greu. Byrne se uită la mine cu o privire sardonică, apoi îmi zise :

— În cămăruţa din spatele tău e o centură şi un toc de revolver.

Tocul avea şi o despărţitură pentru încărcătorul de rezervă. Mi-am strîns centura în jurul mijlocului, pe sub gandoura. Nu era nici o dificultate să ajung la armă pentru că gandoura avea tăietura pentru introducerea braţelor prelungită mult în jos, aşa că îţi puteai pur şi simplu retrage mîna înăuntru. Djellaba e făcută în acelaşi fel, şi noaptea cînd e rece, dacă te întîmpli printre tuaregi nu eşti tu de vină că ţi se pare că ai nimerit lîngă nişte oameni fără braţe.

Într-un ceas am şi plecat, eu, Byrne şi Billson cu *Toyota*, îndreptîndu-ne spre Agadez. Patru ceasuri mai tîrziu, Byrne se abătu de la drum şi am dat de Hamiada într-o vale cu palmieri.

— De aici ne cam părăseşti, îi spuse Byrne lui Paul. Hamiada te duce în cealaltă parte a oraşului. Ajungem şi noi acolo în noaptea asta mai tîrziu.

Schimbă cîteva vorbe cu Hamiada, după care i-am lăsat şi ne-am reluat drumul pe şosea. Ne-am făcut plinul cu benzină şi apă la staţie în Agadez, şi am băgat de seamă că Byrne acorda o atenţie deosebită cauciucurilor. Stătu de vorbă puţin cu stăpînul staţiei şi apoi am pornit din nou la drum.

— A mai sosit o mînă de informări, dar toate nu-s decît repetări ale celor dintîi.

Cînd am trecut pe lîngă moscheie am fost nevoiţi să oprim din cauza girafei care o luase alene de-a lungul străzii. Byrne îmi dădu un ghiont.

— Uite !

Şi-mi arătă cu capul spre Hotel de l'Air. În faţa hotelului era parcat un *Range-Rover*.

— Kissack ?

— S-ar putea. Ia să vedem noi.

Suci volanul, tăind strada aceea plină de praf şi parcă chiar lîngă *Range-Rover*. Am coborît şi am cercetat maşina, apoi Byrne scoase un cuţit şi se aplecă asupra roţii din spate.

— Ce faci ?

Se îndreptă şi băgă cuţitul la loc.

— Mi-am pus emblema pe cauciuc, îmi răspunse el. Sînt mai liniştit cînd ştiu dacă Kissack e prin preajmă sau nu, îmi spuse şi aruncă o privire spre intrarea hotelului. Hai să mergem să stăm de vorbă cu el.

— Crezi că-i înţelept ?

— Doar el mă caută pe mine, nu-i aşa? Iar eu ştiu. E un gest de politeţe ca între vecini să stau de vorbă cu el. Dacă-i Kissack noi ştim că are un prost obicei de a trage în oameni fără să le spună o vorbă de bun venit. Iar dacă vreun individ are de gînd să tragă în mine, aş vrea să-l ştiu şi eu mai dinainte. Uite de asta nu mi-a plăcut mie în *Forţele Armate Aeriene*, pentru că te trezeşti că trag asupra ta tot felul de oameni pe care nu i-ai văzut niciodată.

— Tu eşti bosul ! i-am spus eu.

— Da, fir-ar să fie, îmi răspunse el. Acum trage-ţi frumuşel vălul în jos, iar cînd o să intrăm înăuntru să nu te aşezi, stai în spatele meu, atît. Şi cu nici un chip să nu scoţi o vorbă, indiferent ce s-ar întîmpla.

Întinse mîna în partea din spate a *Toyotei* şi scoase la iveală o sabie.

— Puneţi-o !

Mi-am aruncat sabia pe un umăr, cum văzusem că făcea Mokhtar, şi am pornit după Byrne spre intrarea în hol. Deci eram un targui, deghizare destul de bună în cazul de faţă. Acum nu mă mai temeam că avea să mă trădeze propria-mi culoare. Nu mi se mai vedeau decît ochii şi mîinile, iar dosul mîinilor mele erau arse bine de soare. Şi erau şi tauregi chiar mai deschişi la culoare decît mine.

Byrne se duse la bar şi-i aruncă o întrebare barmanului care făcu un gest cu degetul mare spre o încăpere. Am intrat acolo şi am văzut că nu erau decît doi oameni care stăteau la o masă în toată sala aceea goală. Paul ni-i zugrăvise bine. Kissack era înalt, zvelt, blond, şi pielea îi era mai degrabă arsă decît bronzată, aşa cum se întîmplă adesea cu cei deschişi la culoare. Pe frunte pielea i se jupuia în fîşii înguste. Bailly era mai tuciuriu şi pe el soarele nu-l supărase prea tare.

— Eu sînt Byrne, le spuse Byrne. Am auzit că mă căutaţi.

Kissack ridică privirea şi făcu ochii mari.

— Dumneata Byrne ?

— Mda !

Byrne îşi lăsă vălul. Mă întrebam dacă Kissack ştia că arătarea feţei era un gest de dispreţ. Kissack zîmbi.

— Ia loc, dom'le Byrne. Bei ceva ?

Era englez, probabil din Londra, după accent.

— Mulţumesc, spuse Byrne şi se aşeză. Am să iau o bere.

Kissack trecu cu privirea peste el şi-şi opri ochii asupra mea gînditor. Byrne făcu un semn cu degetul spre mine.

— El nu bea. E împotriva religiei sale. O să servească doar o limonadă.

Kissack ridică o mînă şi îndată se arătă un chelner şi-i luă comanda.

— Mă numesc Kissack, dumnealui e M'sieur Bailly.

Bailly doar mormăi ceva, şi Byrne dădu scurt din cap.

— După cîte am auzit eu vă interesează avioanele, domnule Byrne, îi spuse Kissack.

— Mda.

— Avioanele care s-au prăbuşit.

— Mda.

Kissack îşi miji ochii în vreme ce-l cîntărea pe Byrne. Omul îi răspundea la întrebările pe care i le punea, dar răspunsurile erau prea monosilabice pentru a fi pe gustul său.

— Aş putea să te întreb de ce ? făcu el numai miere în glas.

— Probabil fiindcă şi eu am fost pilot la viaţa mea.

— Înţeleg, deci te interesează aşa în general.

— Mda.

Kissack îi aruncă o privire iute lui Bailly care mormăi din nou. Era un mormăit care îşi dezvăluia neîncrederea.

— Te interesează numai un anumit avion ?

— Nu chiar. Toate sînt interesante.

— Aha ! Care-i cel mai interesant aparat peste care ai dat pînă acum ?

Chelnerul se întoarse. Puse pe masă o bere, iar mie îmi întinse o limonadă. Byrne nu răspuse deîndată, ci apucă paharul de bere şi-i cercetă bulele de gaz.

— Cred că epava de la Avro Avian, din Tanezrouft. O poveste întreagă. Un avion cu numele de *Mica Cruce a Sudului*. Al unuia Kingsford-Smith, care a zburat cu el din Australia în Anglia în 1931. Apoi a fost cumpărat de un oarecare Lancaster care încerca să bată recordul lui Amy Mollison spre Cape Town.

Mai bău puţină bere şi apoi adăugă scurt :

— Dar n-a reuşit.

Kissack se ridică interesat.

— Şi cînd s-a întîmplat treaba asta ?

— În 1933. Epava n-a fost găsită decît în 1962. Deşertul îşi păstrează tainele, domnule Kissack.

— Mai sînt şi alte avioane vechi rătăcite pe aici ?

— După cîte ştiu eu nici unul de atît de multă vreme ca cel de care am vorbit.

Byrne se juca de-a v-aţi-ascunselea cu Kissack, îl provoca pentru a-l face să spună singur ce voia. Eu mi-am băgat paharul cu limonadă

sub văl şi am început să sorb din el. Era reconfortant.

— Nici o altă epavă atît de veche ?

— Eu, ştiu, să vedem, spuse Byrne gînditor. Mai sînt ele vreo cîteva zeci de avioane de pe vremea războiului împrăştiate prin locuri de unde-i tare greu să le mai scoţi la iveală. Cu unul din avioanele astea m-am prăbuşit chiar eu.

— Nu, nu de ele-i vorba. Din acelea de dinainte de război mai sînt ?

— Din acelea nu-s prea multe. Dar pe dumneata ce te interesează, domnule Kissack ?

— Sînt ziarist, răspunse el. Fac investigaţii.

— În Sahara ? îl întrebă Byrne în bătaie de joc.

Kissack făcu un gest de neputinţă, depărtîndu-şi braţele.

— Ce să-i faci ? Meseria-i meserie chiar şi în somn. Tocmai mă preumblam şi eu pe aici, dar instinctul de ziarist nu m-a lăsat în pace.

Byrne făcu uşor din cap spre Bailly.

— Şi dumnealui tot reporter ?

— Nu. M'sieur Bailly e ghidul meu.

Bailly arăta a fi mult mai potrivit de ghid prin mohorîtul Kazbah din Alger.

— Şi numai pentru atîta lucru mă căutaţi ? spuse Byrne.

Îşi bău paharul de bere pînă la fund. Kissack întinse mîna spre el.

— Domnule Byrne, de cîtă vreme îţi faci veacul prin locurile astea ?,

— De vreo treizeci şi trei de ani.

— Atunci te rog, mai rămîi puțin. Vreau să mai vorbesc cu dumneata. E tare plăcut să mai poți sta de vorbă cu cineva în propria ta limbă. Eu cu franceza nu mă prea descurc, iar M'sieur Bailly nu se descurcă cu engleza deloc.

Era un mincinos ordinar. Lui Bailly nu-i scăpase nici un cuvînt.

— Mai servești o bere, domnule Byrne, dacă nu te grăbești cumva, spuse Kissack.

Byrne păru să șovăie, apoi spuse :

— Acum tot n-am treabă în altă parte. În regulă, mai iau o bere. Dacă vrei să mă tragi de limbă atunci o bere-i plată destulă.

— Minunat, făcu Kissack plin de entuziasm și-i făcu semn chelnerului să vină. Mă poți ajuta să înțeleg și eu treburile de pe aici. Cu Bailly mă descurc tare greu.

— Am să fac tot ce pot, îi răspunse Byrne cu modestie.

Chelnerul luă comanda, eu i-am dat și paharul gol înapoi.

— Ai întîlnit cumva pe unul pe care-l cheamă Billson ? îl întrebă Kissack ca din întîmplare.

— Am auzit de el. Dar n-am ajuns să-l întîlnesc.

— Ah ! exclamă Kissack încîntat. Știi cumva pe unde-i ?

— A murit, domnule Kissack, îi spuse Byrne.

— Ești sigur ?

— Păi, n-aș putea zice că-s sigur, recunoscu Byrne. Nu s-a făcut nici un certificat de deces. Dar e mort ca toți morții, totuși.

Kissack se încruntă.

— De unde ştii ?

— La naiba ! făcu Byrne. Păi dacă avionul s-a prăbuşit acum mai bine de patruzeci de ani, cum să nu fie mort. Cred că nu-ţi închipui că încă mai bate pustiul asemeni copiilor lui Israel !

— Nu de Billson acela e vorba, spuse Kissack cu vocea sugrumată.

— Nu despre el ? se arătă uimit Byrne. Credeam că încă te chinuie tot chestia cu avioanele.

Chelnerul îi puse dinainte paharul cu bere şi Byrne îl ridică.

— Acela-i Billson al dumitale, făcu Kissack abia auzit. Cînd s-a întîmplat asta ?

— În timpul cursei Londra Cape Town, în 1936. Şi nu-i Billson al meu, adăugă el ridicînd din meri.

— Ştii pe unde-i avionul lui cumva ?

— Nimeni nu ştie, spuse Byrne. Ţi-am mai spus eu, pustiul îşi ascunde tainele bine. Dumnezeule, pe trei milioane de mile pătrate poţi ascunde o escadrilă întreagă.

Mai sorbi din paharul de bere.

— N-aş zice că nu mă interesează epava aceea dacă ar da careva de ea.

— Dar nu epava aceea o cauţi ? îl întrebă Kissack.

— De ce dracu aş face-o ? Am lucruri mai bune de făcut, nu-mi pot pierde vremea. Cînd o să dea cineva de avionul acela ai să vezi că o să fie în cine ştie ce regiune nenorocită a deşertului, altfel l-ar fi găsit careva pînă acum.

Iar eu am şi alte treburi, nu să risc să-mi frîng gîtul pentru o aventură ca asta.

Kissack duse mîna la buzunarul de la piept şi de acolo scoase o bucată de hîrtie pe care o desfăcu şi o puse pe masă. Era unul din fluturaşii lui Byrne.

— Eu nu prea-s în stare să citesc ce scrie aici, dar mi-a mai tradus Bailly, spuse el. E nemaipomenit de interesantă chestia asta.

— Mda, pentru un reporter s-ar putea să fie.

— Şi tot zici că nu cauţi avionul acela ?

— Nu neapărat avionul acela.

Byrne arătă spre fluturaş.

— La fiecare trei, patru ani răspîndesc cîte un fluturaş de ăsta, mai mult ca să-mi întreţin o speranţă. Ţi-am mai spus, în timpul războiului, am fost şi eu pilot. Am zburat şi în Africa de Nord. Mă interesează avioanele dispărute în deşert, mai ales că şi eu am lăsat unul pe-acolo. S-ar putea ca o dată şi o dată să scriu o carte despre el.

— O monografie ştiinţifică, fără îndoială, replică Kissack sarcastic. *Unele aspecte ale catastrofelor aeriene în Sahara.*

— Ştiu că s-ar putea să pară o aiureală, îi răspunse Byrne. Dar e *hobby-ul* meu. Cele mai multe *hobby-uri* par altora cam aiurite. Te-ai gîndit vreodată ce aiureală e să strîngi timbre poştale ?

— Şi cam scumpă afacere, răspunse Kissack. Zece cămile trebuie să coste o groază de bani.

— Poate pentru dumneata, spuse Byrne, ridicînd din umeri. Eu am o crescătorie întreagă de cămile.

Se uită zîmbind la Kissack.

— Le obţin la preţul de cost, cum ai spune dumneata. Şi atunci nu costă chiar aşa de mult, mai ales dacă imparţi cheltuiala la trei, patru ani.

Kissack avea o mutră dezamăgită. Povestea pe care i-o turnase Byrne era destul de idioată ca să fie adevărată. Trase adînc aer în piept, după care spuse :

— Eu îl caut pe alt Billson, pe Paul Billson.

— Paul Billson ?

Byrne păru să cîntărească numele şi gustul berii în acelaşi timp.

— Paul Billson ? repetă el, scuturînd din cap. Nu cred că am auzit vreodată de el! Vreo rudă?

— Nu ştiu nici eu, răspunse Kissack scurt. Lovi apoi scurt cu arătătorul în fluturaş.

— Şi ai rezolvat ceva cu astea ?

— Pînă acum nu prea. Aceeaşi listă de epave pe care o am de data trecută cînd am trimis astfel de misive.

Kissack se uită la el multă vreme fără să scoată o vorbă. Byrne se foi în loc şi întrebă :

— Mai vrei cumva să afli ceva ?

— Deocamdată nu, îi răspunse Kissack.

Byrne se ridică în picioare.

— Dacă mai ai nevoie de mine, ştii unde mă găseşti. Lîngă Timia. Domnule Kissack, mi-a părut bine să te cunosc. Sper că ţi-am fost de ajutor.

Apoi îşi înclină capul înspre Bailly.

— Bonjour, M'sieur Bailly.

Bailly mîrîi.,

În vreme ce ne depărtam de hotel cu maşina i-am spus :

— Ei bine, de-acum ştim.

— Mda ! răspunse el laconic, iar după o vreme adăugă : Individul acela îmi cam dă fiori.

— De ce e oare el pe urmele lui Paul Billson ? Doar trebuie să-l fi şters din rîndul viilor.

— E sigur că tipul a cam avut un şoc, spuse Byrne. Îl curăţă pe Paul, şi cînd colo deodată toată Sahara-i inundată de chestionare privind epavele de avioane, iar toată tărăşenia fiind stîrnită tocmai din Niger, Dumnezeule. Băieţelul trebuie să-şi fi pierdut firea cu totul.

— Dar a ajuns repede la ţintă !

Am stat şi m-am gîndit la treaba asta.

— Bine că nu l-am plimbat pe Paul prin tîrgul ăsta, am zis eu şi am rîs. Dar ştiu că l-ai îmbrobodit cu povestea aia aiurită.

— Dar n-o să-l încurce prea multă vreme, îmi replică Byrne. O să se intereseze şi o să afle că niciodată n-am mai pus la cale o aiureală ca asta înainte. Sper că atunci or să se îndrepte spre Timia, şi aşa o să mai cîştigăm şi noi un răgaz. Dacă pierde destul timp în Timia, noi o să fim de cealaltă parte a Bilmei înainte de a-şi da el seama că ne-a pierdut urma.

21

Dinspre Agadez am luat-o spre est, preţ de vreo cinci mile apoi am părăsit drumul pentru a ne întîlni cu Hamiada la locul stabilit. Hami-

ada aşezase de-acum tabăra şi ridicase cortul. Noaptea aceea am rămas acolo şi ne-am culcat devreme, pregătindu-ne să plecăm de cu noapte pentru a traversa Ténéré. A doua zi dimineaţa, i-am dat lui Billson blugii şi cămăşile pe care i le cumpărasem.

— Nu poţi bate Sahara în costum de stradă, i-am zis. Mai bine ia-le pe astea. Sper să ţi se potrivească.

Individul nu le primi şi atunci i-am spus :

— Paul, eşti un zănatic nenorocit! Kissack, care a rămas în urmă, ştie cum arăţi şi ce porţi pe tine. N-ai decît să faci cum vrei, i-am zis ridicînd din umeri.

Paul îşi schimbă deîndată veşmintele. Băgasem de seamă că Hamiada tăiase a mulţime de crengi de acacia din care făcuse nişte legături şi le pusese în spatele maşinii. Cînd l-am întrebat pe Byrne care-i rostul sarcinilor acelora de crengi mi-a răspuns :

— Dacă vrem să avem parte de nişte hrană caldă atunci trebuie să avem cu ce face focul.

Arătă din cap spre est :

— Într-acolo nu mai găsim nimic.

Hamiada ne-a părăsit luînd şi cămilele cu el, urmînd a se întoarce la Timia. Noi am apucat-o în direcţia opusă, la început spre est, şi apoi făcînd un ocol spre nord-est. Primele cincizeci de mile n-a fost chiar foarte rău, maşina era destul de bună şi reuşeam să facem în medie cam treizeci de mile la oră. Dar după asta drumul a dispărut şi am dat de teren accidentat, iar apoi am intrat treptat în zone cu petece de

nisip, pentru ca, în cele din urmă, să trecem printre dune adevărate.

— Deci la asta spuneți voi *erg !* am exclamat eu.

Byrne rîse scurt.

— Încă n-am ajuns acolo.

Îmi arătă spre dunele în formă de semilună pe lîngă care treceam.

— Dunele astea sînt așa numitele *barchane*. Sînt în continuă mișcare, împinse de vînt. Nu se deplasează foarte repede, dar se deplasează. Aici tot nisipul se mișcă mereu, de asta nu-i nici un fel de drum.

Curînd, în locul *barchanelor* au apărut îngrămădiri de nisip mai mari — dealuri mișcătoare de nisip. Munții din Air dispăruseră de multă vreme în urma noastră, dincolo de orizont. Byrne conducea cu mare artă, reușind să țină mașina pe firul văilor, și găsind drumul printre dune. Mă miram cum știe pe unde trebuia s-o ia, dar el nu părea deloc îngrijorat. În vreme ce mergeam înainte îmi ținea prelegeri despre diferitele feluri de nisip.

— Și nisipul ăsta nici nu-i prea rău, îmi spunea el. Aici cel puțin poți să te oprești fără să ai necazuri. În schimb, cînd dai de fech-fech e cel mai rău.

— Ce-i asta ?

— Cîteodată nimerești o vreme plină de umezeală, multă umezeală pentru deșert. Iarna, umezeala asta condensează ca roua la suprafața nisipului și îngheață, formînd o crustă tare deasupra, dedesubt fiind nisip nestabil. Cînd

treci cu mașina pe nisipul ăsta e în regulă atîta timp cît mergi, dar dacă te oprești, atunci ai mari șanse să se rupă sub tine crusta aceea și să intri în nisip pînă la butuci.

Se opri puțin și apoi adăugă gînditor :

— Pe cămilă n-o deranjează cîtuși de puțin.

După o vreme continuă :

— Acum cîțiva ani eram pe undeva prin nord, cam prin preajma localității Hassi-Mesaoud, unde-s puțurile de petrol. Acolo am dat de un camion imens, putea căra vreo sută de tone. Și era folosit pentru transportul instalațiilor de foraj. Cei care-l conduceau mi-au arătat cum funcționa sărăcia aia. Avea opt diferențiale, șaisprezece cauciucuri balon și cînd voiai dădeai drumul la aer afară sau puteai pompa aer în cauciucuri, numai apăsînd pe niște butoane din cabină. Tipii spuneau că în felul ăsta puteau trambala hopo-hopa, fiarele de colo-colo, iar greutatea pe inci pătrat nu depășea pe cea exercitată de piciorul unei cămile. Grozavă jucărie.

— Ingenioasă.

— Mda, rîse el. Dar nu aveau ei mare grijă de ea. Cinci cauciucuri nu prea erau cum trebuia. Iar la cîteva săptămîni mai tîrziu, am auzit că au pățit-o. Transportau ceva și au hotărît să se oprească să facă popas de noapte. Așa că au tras pe dreapta, au înfulecat ceva și s-au culcat. Dar ghinionul lor a fost că se opriseră pe *fech-fech.* În timpul nopții, greutatea camionului a rupt crusta. Șoferii se culcaseră sub camion și au

fost amîndoi zdrobiţi. Şi nici alţii n-au mai scos camionul de-acolo.

Un exemplu grăitor de macabru sugerînd pericolele care pîndesc în pustiu ! Byrne îmi spuse :

— Puturoase ţucalele astea pe roţi. Nu mi-au plăcut niciodată, decît atunci cînd sînt foarte grăbit, ca acum.

După o vreme dunele de nisip dispărură, locul lor fu luat de o cîmpie de nisip şi deodată Byrne exclamă :

— Copacul !

Departe, la orizont, se zărea un punct minuscul, întunecat, care ar fi putut fi şi o iluzie optică, un grăunte de nisip intrat în ochi, dar care, în cele din urmă, se dovedi a fi un copac spinos cu coroana largă. Lîngă copac era şi un izvor, iar de jur împrejur erau căcăreze de cămilă, ca nişte măsline. Se vedeau şi vreo cîteva schelete de cămilă, pe unele mai atîrna încă piele, mumificate în aerul uscat al deşertului.

— Ne oprim aici să mîncăm ceva, dar nu prea aproape de izvor, spuse Byrne. Sînt prea multe gîngănii care te pişcă.

În vreme ce ne deplasam cu maşina mai departe, Paul, care se afla în spatele meu, spuse :

— Lîngă copac e cineva în picioare.

— Aşa este, spuse Byrne. Dar nu-i decît un om. Nu e ceva obişnuit prin părţile astea. Haide să vedem cine-i.

Răsuci volanul într-acolo şi ne-am oprit chiar lîngă copac. Cel de lîngă copac nu era un targui

fiindcă nu purta văl și avea pielea mai întunecată, de un maroniu închis. Era și mai scund decît un targui de talie mijlocie, și nici nu era atît de bine îmbrăcat. Avea o gandoura neagră, iar acoperămîntul de pe cap arăta cam jerpelit. Byrne coborî și stătu de vorbă cu omul cîteva minute apoi veni din nou la mașină.

— Un om din neamul teda*, din Tibesti. De vreo trei zile se aține prin preajmă și așteaptă pe careva să vină încoace. Se îndreaptă spre est și nu poate parcurge porțiunea asta de unul singur.

— Dar cum de a ajuns pînă aici ?

— Pe jos. Dar n-a reușit să ajungă decît pînă aci. În ultimele două zile n-a avut nici măcar apă. Te deranjează dacă-l luăm și pe el spre est atît cît mergem și noi în direcția aia ?

— Doar e mașina ta, i-am zis eu. Tu ești bosul.

Byrne dădu din cap în semn de încuviințare și-i făcu semn cu mîna omului care se apropie de *Toyotă*. Ținea în mînă un burduf amărît din piele de capră numită *djerba,* folosit pentru cărat apă, după cum mi-a spus Byrne mai apoi. Byrne lovi cu palma în burduf și-i puse omului o întrebare arătînd spre izvor. Omul îi răspunse ceva și, după aceea, la o poruncă a lui Byrne, goli conținutul burdufului pe pămînt.

— Dacă ești silit, poți să bei și din porcăria aia, spuse Byrne. Dar nu și atunci cînd nu te obligă nimeni și nimic. Acum cîțiva ani a căzut

---

* Teda sau toubou — populație islamică din Sahara.

în izvor o antilopă *addax* şi de-atunci apa nu mai e chiar atît de bună.

În vreme ce mergeam mai departe l-am întrebat pe Byrne :

— Cum îl cheamă ?

— Nu mi-a spus. Dar m-a încredinţat că înainte i se spunea de obicei Konti.

M-am încruntat :

— Cam încîlcită treaba asta.

— Nu chiar, replică Byrne. Cuvîntul arată că omu-i criminal.

Byrne nu arăta deloc tulburat. M-am răsucit pentru ca să mă pot uita la individul din spatele maşinii căruia înainte i se spunea obişnuit Konti.

— Ce dracu...

— E-n regulă, mă linişti Byrne. N-o să omoare pe niciunul dintre noi. Nu e criminal profesionist. Probabil că a ucis pe careva pentru un fel de răzbunare a sîngelui, acolo, în locul lui de baştină, şi a trebuit apoi s-o şteargă. Probabil că acum socoteşte că nu mai e nici o primejdie să se întoarcă, sau poate că i s-a trimis vorbă că ai lui au plătit preţul sîngelui vărsat.

Opri maşina la vreo milă dincolo de copac.

— Acum e bine.

Am coborît cu toţii. Din spatele maşinii Byrne scoase un capăt de burlan metalic.

— Ajută-mă să-l umplu.

La capătul de sus burlanul avea un capac pe care-l deşurubă. Eu ţineam pîlnia, în vreme ce Byrne turnă în sărăcia aia apă din canistră.

— E un *vulcan*, îmi spuse el în vreme ce turna apa, cel mai economic mod de a fierbe apa din cîte există.

Într-adevăr, era foarte simplu, pentru că instalația forma un fel de brîu de apă, conținînd vreo două pinte, în jurul unui horn central. Byrne băgă o bucată de hîrtie aprinsă într-o gaură din partea de jos, mai puse vreo două crengi de acacia și, cînd focul se stîrni bine, adăugă o mînă de căcăreze uscate de cămilă pe care le luase de lîngă copac. Totul începu să ardă cu furie, dar fără să facă miros. În cinci minute apa fierbea.

Am mîncat pîine cu brînză și ceai de mentă, și criminalul nostru ne ținu tovărășie.

— Întreabă-l totuși cum îl cheamă, l-am îndemnat eu pe Byrne. Nu pot să vorbesc despre el ca despre unul căruia înainte i se spunea obișnuit Konti.

În vreme ce Byrne stătea de vorbă cu omul, Paul îmi spuse :

— N-am de gînd să merg în mașină cu nici un fel de criminal. Pe mine nu m-a întrebat nimeni dacă omul poate să meargă cu noi.

Byrne se opri deodată din discuție și se întoarse spre Paul.

— Atunci nu-ți rămîne decît s-o iei pe jos restul drumului, fie înainte, fie înapoi.

Scutură din cap.

— Probabil că e un om mai cumsecade decît tine. Și, trebuie să-ți spun, nu te-am întrebat nimic pentru că nu mă sinchisesc nici cît negru sub unghie dacă ție îți place sau nu. Ai priceput ?

Nu mai aşteptă să audă vreun răspuns şi începu iar să stea de vorbă cu omul în limba aceea guturală. M-am uitat la Paul şi am văzut că se făcuse roşu ca sfecla. I-am zis încet :

— Ţi-am spus să păşeşti cu grijă în preajma lui Byrne. Dar nu înveţi niciodată nimic, aşa-i ?

— Nu se poate să vorbească cu mine în felul ăsta, mormăi el.

— Ba uite că tocmai a făcut-o, i-am întărit eu. Şi ce naiba ai să faci în situaţia asta ? Am să-ţi spun tot eu : nimic. Fiindcă Byrne e cel care stă între tine şi moarte.

Se închise într-o muţenie posomorîtă. Byrne încheie discuţia cu omul şi se întoarse spre mine.

— Zice că n-are nimic împotrivă să-i spui Konti şi acum. Nu prea vorbesc bine dialectul lui, dar foloseşte şi cuvinte arabe, şi mi-am dat seama că am avut dreptate. Acum trei ani, în Tibesti, a ucis un om şi a fugit. Tocmai a aflat că sîngele vărsat a fost răscumpărat, aşa că se întoarce acasă.

Rămase o vreme tăcut.

— De fapt cu sîngele cămilelor. În Tibesti nu se prea găsesc bani gheaţă.

— Şi cam la cîte cămile e preţuită o viaţă de om ?

— La cinci.

— Jumătate din valoarea unui avion în 1930, am comentat eu.

— Poţi să socoteşti şi aşa, îmi răspunse el. Schimbarea numelui face parte din ritual, bineînţeles. Ştii ce-a făcut atunci cînd a fugit ? A ucis o antilopă, a luat o bucată din intestinul

gros al animalului, şi l-a tras pe picioare, ca nişte ciorapi. Apoi a început să ţopăie pînă cînd s-au făcut praf. E un mod simbolic de a o rupe la fugă. Vezi ?

— Vrăjitorie, am zis eu.

— Da, ciudaţi oameni cei din neamul teda. Sînt înrudiţi cu tuaregii, dar sînt mult mai înapoiaţi.

Ridică privirea şi se uită la soare.

— S-o pornim la drum. Vreau să trecem dincolo de Fachi înainte de a se lăsa seara.

Am tras tare mai departe şi am ajuns într-o zonă unde din nou şi-au făcut apariţia dunele mari, unele chiar de cîteva sute de picioare înălţime. Atunci mi-am dat seama că numai Byrne conducea maşina şi m-am oferit să-l înlocuiesc, dar el respinse ideea.

— Poate mai tîrziu, dar acum nu. O să ne împotmoleşti. E mare artă să conduci pe nisip neîntărit şi trebuie să abordezi denivelările exact în unghiul care trebuie.

La un moment dat am zărit în fugă un animal cu nişte urechi mari alergînd pe creasta unei dune. Byrne mi-a spus că era un fenec.

— Vulpea deşertului. Apa de care are nevoie o dobîndeşte mîncînd insecte şi rozătoare mici, jerboa. Iar jerboa îşi produce apa necesară chiar în corpul ei. Sau cel puţin aşa mi-a spus mie un individ care venise aici tocmai ca să studieze animalele astea. Vara fenecul nu se arată niciodată în timpul zilei, e mult prea cald.

Fachi era o oază mică şi nenorocită, la mai bine de o sută de mile de copacul din Tenere.

Aici se aciuase o populaţie de negroizi, femeile purtau cercei în nas.

— Sînt fulani, îmi spuse Byrne cu o umbră de dispreţ. Tuaregii nu-i prea iubesc, aşa cum nici ei nu se omoară cu dragostea pentru tuaregi. Nu poposim aici, o să ne fure din ochi.

Nu ne-am oprit decît atît cît să ne umplem canistrele cu apă, să cumpărăm un ied, pe care Byrne îl înjunghie şi-l căsăpi ca un expert, după care am mai mers vreo zece mile şi ne-am aşezat tabăra exact cînd apunea soarele. Ne-am pregătit masa, am mîncat şi ne-am culcat, şi în zorii zilei eram din nou la drum. Parcurgeam mile şi mile printre dunele de nisip şi, uneori, cînd n-aveam încotro, treceam şi peste ele. La un moment dat i-am spus lui Byrne :

— De unde naiba ştii pe unde s-o iei şi pe unde nu ?

— Şi asta-i o artă, îmi răspunse el. Trebuie să ştii care au fost vînturile dominante în ultimele cîteva luni. Ele stabilesc unghiul dunei şi în felul ăsta te şi poţi orienta în ce direcţie mergi. Nu se schimbă direcţia lor prea mult de la un an la altul, dar suficient ca să te deruteze şi să te rătăceşti. Şi nu trebuie să pierzi din ochi soarele!

Se făcuse aproape amiază cînd am trecut de creasta unei dune şi Byrne îmi spuse :

— Uite colo azelaiul.

— Ce ?

— Caravana de sare pe care Mokhtar o conduce spre Bilma. De două zile a plecat din Fachi.

În felul acesta mi-am dat și eu seama de diferența dintre viteza cu care se deplasează o cămilă și o *Toyotă*.

— Cît face de la Agadez la Bilma ?

— Patru săptămîni. Două sau trei săptămîni stă în Bilma să se întremeze animalele și apoi se întoarce cu sarea. Drumul dus și întors ține cam trei luni bune.

Caravana era formată din vreo trei sute de cămile și probabil douăzeci de conducători de cămile.

— Cincizeci sînt ale mele, îmi spuse Byrne și-l strigă pe Mokhtar.

Acesta se apropie de mașină cu mersul domol, alene al tuaregelui, se uită la mine cu mirare și apoi izbucni în rîs și-i spuse ceva lui Byrne care îmi lămuri.

— Mokhtar socotește că am mai făcut un prozelit. Vrea să știe dacă am început să-l concurez pe Profet în direcția asta.

Byrne își cercetă animalele, își arătă mulțumirea pentru starea în care erau și apoi am pornit-o din nou la drum, iar caravana, care-și continua drumul cu pasul ei lenevos de trei mile la oră, rămase curînd în urmă. Să tot fi fost ora trei după-amiază cînd explodă cauciucul din dreapta față, iar volanul se smuci cu brutalitate în mîinile lui Byrne.

— Fir-ar să fie, blestemă el și opri mașina.

Pe la ureche am auzit o plesnitură și îndată parbrizul se făcu țăndări. Se mai trăsese asupra mea pe cînd fusesem în Coreea așa că recunoșteam îndată un glonte cînd îmi trecea pe la ureche, chiar și fără să văd parbrizul spart.

— Afară toată lumea, am urlat eu. Trage cineva în noi.

Am smucit mînerul portierei și am sărit afară. Glontele venise din partea mea, așa că am alergat de cealaltă latură a mașinii pentru a mă pune la adăpost. În timp ce alergam, la numai un iard de mine, țîșni o trombă de nisip. Paul era încă tot în mașină, nefiind destul de iute în a se feri din locul acela, și l-am găsit pe Byrne trăgînd de el să-l scoată afară. Mi-am dat seama că eram cu revolverul *Walther* în mînă, deși nu-mi aduceam aminte cînd îl scosesem. Împușcăturile continuau, răsunînd ca niște pocnituri seci în aerul uscat. Mi-am dat seama că era vorba de o pușcă. Dar nu mai auzeam nici un glonte șuierînd în jurul nostru.

— Uite, îmi dădu Byrne un ghiont.

Îmi arăta cu mîna spre duna din spatele nostru. Konti, cel din neamul teda, alerga la deal pe panta dunei, și străbătuse trei sferturi din cele vreo șaizeci de picioare cîte avea. Gandoura îi fîlfîia în bătaia curentului făcut de propria-i goană, iar gloanțele stîrneau nisipul la picioarele sale. Cînd ajunse pe culme, se profilă pe cer, păru să se poticnească deodată, apoi parcă mai mult se prăbuși decît sări în cealaltă parte a dunei și dispăru din cîmpul vederii noastre. Împușcăturile încetară și ele.

— Crezi că l-au atins ?

— Habar n-am, îmi răspunse Byrne și deschise portiera din spate a mașinii. Băgă mîna înăuntru și scoase arma *Lee-Enfield*.

— Cred că Kissack a ajuns înaintea noastră.

Scoase un încărcător întreg din desaga de la gît şi încărcă arma. Se auzi încă o împuşcătură şi un pocnet, după care urmă mieunatul glontelui ricoşat de metal. Maşina se cutremură.

— Ticălosul, ne-a încloţit, spuse Byrne. Dacă încercăm să fugim la adăpost, sîntem nişte oameni morţi.

Se uită la duna din spatele nostru.

— Konti a reuşit să ajungă pînă acolo numai pentru că a făcut-o pe neaşteptate. Cred că a mai avut el ocazia să vadă cum e cînd trage cineva în tine.

— Numai să fi scăpat.

Un alt glonte lovi maşina dintr-o parte.

— Mda.

M-am uitat în jur să-l văd pe Billson şi l-am zărit adunat ghem după roata din spate, căutînd să se facă cît mai mic. Byrne se uită şi el în partea în care priveam eu.

— N-o să ne fie de mare ajutor, spuse el de-a dreptul. Putem să nici nu-l punem la socoteală.

— Şi ce facem ?

— Tragem şi noi.

Se auzi o pufnitură, pfss, şi alt cauciuc se lăsă. Byrne spuse :

— Dacă mai face treaba asta încă o dată ne-a terminat. N-am decît două cauciucuri de rezervă. Vezi dacă îl poţi repera pe afurisitul acela.

Mi-am ridicat cu mare grijă capul, şi m-am uitat prin geamul maşinii. M-am zgîit la duna care să tot fi avut vreo sută de picioare înălţime, şi am urmat cu privirea creasta. Se auzi o altă împuşcătură care nimeri maşina şi am zărit o mişcare uşoară pe dună. M-am lăsat iute jos.

— E pe culmea dunei, la vreo douăzeci de grade spre stînga.

— Cît de departe ?

— Greu de spus. Două sute cincizeci, la trei sute de yarzi. Şi trebuie să tragi de jos în sus.

— Hmmm ! făcu Byrne în vreme ce-şi regla cătarea puştii. Şi acum să-i arătăm noi dulăului şi iepurele. Pentru numele lui Dumnezeu, să ai revolverul la îndemînă şi să fii atent la flancuri.

M-am tras înapoi şi m-am săltat în poziţia ghemuit, în vreme ce Byrne trecea ţeava puştii prin geamul deschis al portierei maşinii. M-am uitat dintr-o parte în alta, dar n-am zărit nimic.

— L-am văzut ! spuse Byrne încet.

Au tras amîndoi odată şi Byrne s-a lăsat iute în jos. Maşina se cutremură din nou.

— Cred că i-am băgat nişte nisip în ochi.

Urmă o perioadă de tăcere, timp în care nu se auziră decît trozniturile metalului care se răcea şi un fel de gîlgîit de lichid. Începusem să cred că Byrne are dreptate cînd deodată se auzi o altă împuşcătură şi glontele trecu prin amîndouă geamurile deschise ale maşinii, spărgînd zidul sonic la vreo şase inci deasupra capului meu, şi scoţînd un şuier parşiv.

— Pariu că şi-a schimbat locul, spuse Byrne. Dacă mai reuşesc o dată să-l localizez fii gata s-o iei la goană. Apoi caută să-i prinzi din coastă. Dacă nu facem ceva o să ne găurească ciur, tot stînd aici.

— În regulă.

Îşi ridică uşor capul şi se uită la dună.

— Mda, s-a mutat individul. Dar unde dracu-i acum.

Şi veni un alt glonte care avu un rezultat nenorocit : lovi un alt cauciuc, chiar cel în spatele căruia se adăpostise Billson și se auzi un alt pîss cînd aerul se slobozi afară.

— Ne-a venit de hac ! exclamă Byrne.

Paul scînci și încercă să se îngroape în nisip cu totul.

— În numai trei roţi nu ajungem noi prea departe, dar în schimb l-am văzut pe individ unde-i.

Scoase din nou arma la iveală și se pregătea să tragă.

— Stai, Luke ! am strigat eu, punînd în glas toată îngrijorarea de care eram în stare.

Îşi lăsă din nou capul în jos :

— Ce s-a întîmplat ?

Acum ştiam ce era în gîlgîitul acela.

— A nimerit ori rezervorul de benzină, ori una dintre canistre. Nu simţi mirosul ?

Byrne adulmecă izul benzinei.

— Trage tu cu sărăcia aia şi o să vezi cum ne umplem de flăcări și nu aşa în joacă. Benzina nu are nevoie decît de o simplă scînteie.

— Dumnezeule !

Îşi trase puşca înapoi și se uită ţintă la mine, și amîndurora ne-a trecut prin minte acelaşi lucru. Era destul chiar și o scînteie de la un glonte ricoşat de metal pentru a aprinde vaporii de benzină.

— Am făcut o dată greșeala asta în Coreea, și pot să-ţi arăt nişte arsuri pe piele pentru a-ţi dovedi ce înseamnă.

— Mă tot întrebam eu ce-i cu încreţiturile alea pe pieptul tău. Atunci mai bine fugim să

ne punem la adăpost. În direcţii diferite. Cred că numai unul singur trage şi n-o să ne nimerească el chiar pe amîndoi.

— Cu Paul ce facem ?

— La dracu, facă ce-o vrea.

Un glonte nimeri un far şi se auzi zornăit de sticlă spartă.

— În regulă, am zis eu, îndată după următoarea împuşcătură.

Byrne încuviinţă dînd din cap. Nu se mai auzi altă împuşcătură, însă, din depărtare, cineva scoase deodată un urlet, un fel de geamăt de animal aflat în agonie, care se prelungi mult. M-am răsucit, smuls din tensiunea aceea a aşteptării pentru a o lua la fugă şi m-am simţit aruncat în altă stare de tensiune. M-am uitat uluit la Byrne.

— Ce-i asta ?

Urletul încă tot se mai auzea, dar frînt acum de gemete întretăiate ca ale unuia care se chinuia să-şi tragă sufletul.

— E careva rănit, precis ! spuse Byrne.

Se auziră nişte împuşcături în depărtare, dar de data asta nu de armă, ci de pistol, după cum mi se părea mie. Apoi urletul acela se curmă şi se lăsă din nou tăcere. Am rămas multă vreme ascultînd, dar n-am mai auzit nimic. După o vreme am dat să zic !

— Cred...

— Taci ! mi-o reteză Byrne.

Departe, se auzi icnitul de neconfundat al unui demaror care se încăpăţîna să pornească motorul. Mai icni de cîteva ori şi apoi probabil că

motorul, mult mai silențios, porni și el, fiindcă zgomotul de la început se opri.

— S-ar putea să plece, spuse Byrne.

— S-ar putea să fie numai un truc de-al lor ca să ne facă să ieșim la iveală.

Încuviință dînd din cap, așa că am rămas pe loc. După aproape zece minute se auzi un strigăt și m-am uitat spre dună, cu grijă ca să nu-mi părăsesc adăpostul. Sus, pe creasta dunei, stătea Konti care striga spre noi și ne făcea semne cu mîna. Byrne trase adînc aer în piept.

— Ei, fir-aș să fiu al naibii. Hai să vedem despre ce-i vorba.

Am urcat panta dunei și Konti începu să-i turuie lui Byrne, dînd foarte mult din mîini. Era foarte tulburat și era lesne de înțeles pentru ce. Avusese parte de cincisprezece minute de groază. Arăta cu mîna spre viroga din cealaltă parte a dunei și amîndoi o porniră la vale, eu pe urmele lor, fiindcă voiam să știu și eu ce se petrecuse. Se vedeau urme de cauciucuri, și cuiva îi cursese o groază de sînge, o pintă sau chiar mai mult. Byrne se lăsă pe vine și arătă locul unde unul din cauciucuri trecuse peste nisipul îmbibat de sînge.

— Kissack ! spuse el. Uite semnul pe care i l-am făcut eu la roata din spate.

— Ce s-a întîmplat ?

— Ce s-a întîmplat, ce nu s-a întîmplat ! Poți mulțumi lui Dumnezeu că l-am luat ieri pe Konti cu noi. Probabil că ne-a salvat viața la toți.

— Cum ?

Byrne sporovăi cu Konti preț de vreo cîteva minute și apoi îmi spuse :

— Îmi zice că erau trei oameni aici. După descriere erau Kissack, Bailly şi un al treilea individ, probabil un arab. Kissak şi arabul erau sus, pe creasta dunei, cel dintîi fiind preocupat doar cum să ne împuşte mai bine. Bailly rămăsese aici şi stătea lîngă maşină. Aşa că lui Konti nu i-a fost greu să vină pe cealaltă parte şi să arunce cu cuţitul în el.

— Cu cuţitul ! am exclamat eu. Şi numai din cauza asta urla ăla în aşa hal ?

Nu-mi puteam da seama care fusese pricina. Unul care se alege cu un cuţit în el nu face chiar atîta gălăgie, dar, bineînţeles, depinde şi de locul unde îi fusese înfipt cuţitul. M-am uitat în jur şi apoi am zis :

— Dar cum de-a reuşit Konti să ajungă destul de aproape ca să arunce cuţitul ? Aici n-avea unde să se ascundă pentru ca să se apropie furiş.

— Se pare că n-ai văzut cuţitul cu pricina, îmi spuse Byrne. După ce l-a lovit pe Bailly, cuţitul s-a băgat în nisip. Konti l-a scos de-acolo înainte de a ne striga şi pe noi.

I-a spus ceva lui Konti şi a întins mîna spre el. Konti începu să se caute şi apoi scoase cuţitul, care nu semăna cu nici unul dintre cuţitele pe care le văzusem în viaţa mea. Lama era de vreo optsprezece inci lungime, făcută dintr-o singură bucată de oţel turtită pe lat, şi groasă de vreo optime de inci. Mînerul avea şi el vreun picior lungime, iar restul e foarte greu de zugrăvit. Lama principală forma un fel de semicerc, în vreme ce alte două lame ieşeau la iveală în unghi drept faţă de prima şi se terminau cu un fel de cîrlige. Păreau să fie o sumedenie de

muchii ascuţite, tăioase ca briciul. Şi mai erau şi foarte ruginite.

— Uite aşa arată o *mouzeri*, îmi spuse Byrne. Cuţitul cu care aruncă cei din neamul teda. Se aruncă orizontal, cu o mişcare făcută de sub brîu şi poate opri un cal în plin galop. Se foloseşte la vînatul antilopelor *addax* şi *orynx*, dar poate foarte bine reteza picioarele unui om de la şaizeci de yarzi distanţă. Bailly habar n-a avut ce l-a nimerit, iar Konti zice că aproape i-a retezat piciorul stîng, şi i-a rănit rău de tot glezna dreaptă.

M-am uitat la lamele acelea ruginite.

— Dacă nu moare din cauza sîngelui pierdut, atunci tot nu scapă de infecţie, am zis eu.

Ceea ce păţise Bailly de la arma aceea ar fi făcut pe oricine să urle.

— Aşa sper şi eu, replică Byrne tăios.

Luă cuţitul acela ciudat şi i-l înapoie lui Konti, care zîmbi fericit.

— Konti spune că e acelaşi cuţit cu care şi-a ucis duşmanul în Tibesti.

Apoi se uită la sîngele rămas pe nisip şi ridică din umeri.

— Haide să vedem ce pagube avem.

Pagubele erau mari. Trei cauciucuri făcute praf şi numai două rezerve. Dar nu asta era cel mai rău, fiindcă şi rezervorul de benzină avea o gaură în el. Făcusem plinul nu cu mult înainte de a începe incidentul cu împuşcăturile, şi nu mai aveam destulă benzină ca să ajungem la Bilma, chiar dacă am fi avut cauciucuri ca lumea.

— Ei bine, avem în schimb destulă mîncare și apă, am zis eu. Nu ne rămîne altceva de făcut decît să stăm frumușel și să așteptăm să ne ajungă din urmă Mokhtar și apoi încercăm să facem o călătorie pe cămile...

— Mda, făcu Byrne. Bună idee, numai că Mokhtar nu vine în direcția asta

22

Lui Billson încă nu-i trecuse spaima. N-aș putea spune că-l învinuiam pentru asta. Cînd se trezește a fi ținta unui atac armat, fiecare om reacționează altfel, iar Billson încă de la început nu s-a arătat a fi foarte echilibrat. Și mai era ceva căruia Paul trebuia să-i facă față, și care nu se dobîndește nici în timpul războiului. Ideea că el era cel vînăt, că un spirit rău îl urmărea cu intenția de a-l ucide. Pe fiecare glonte care se îndrepta spre noi era scris numele lui. Așa că el nu era deloc în stare să ia parte deocamdată la discuția noastră. Konti, care se pricepea în ale deșertului, nu știa mare lucru despre Ténéré. Nu era locul lui de baștină. Același lucru era valabil și pentru mine, în plus aveam și foarte puțină experiență a deșertului, așa încît greul hotărîrilor era pe umerii lui Byrne.

După ce mi-a spus foarte simplu că Mokhtar nu venea înspre noi, mie nu mi-a rămas decît să exclacăm : „Ah !" și să aștept să vedem ce avea să zică mai departe. Și, în cele din urmă, glăsui :

— Djerba aceea are să ne prindă bine. O să avem puţin de mers pe jos.

— Cît ?

— Eu am luat-o pe aici pentru că e un fel de scurtătură, numai bună pentru maşină. Drumul de caravane e la vreo cincisprezece mile mai spre sud.

După ce plecasem din Fachi, aş fi putut jura că Byrne mergea de la un schelet de cămilă la altul, dar pe ultimele mile nu mai văzusem niciunul. Şi acum îmi limpezise nelămurirea.

— Cincisprezece mile, am făcut eu uşurat. Nu e chiar atît de mult.

— Trebuie să luăm cu noi apă, cît mai multă apă, spuse Byrne.

— Ca să mergem pe jos cinsprezece mile ?

Byrne mă luă de cot şi mă făcu să mă îndepărtez în aşa fel ca să nu ne audă Paul.

— Drumul ăsta o să ne ia şi ziua de azi şi şi cea de mîine în întregime. Ai mers vreodată prin nisip afînat ?

— Nu prea mult, am zis uitîndu-mă pe firul văii. Nu pare să fie chiar atît de greu.

Byrne se uită şi el în partea în care priveam eu.

— Drumul de cămile spre Bilma e un drum sigur pentru că urmează conformaţia terenului. Poţi merge destul de bine pe firul văilor dintre dune. Noi în schimb o să mergem în sus şi-n jos peste dune pînă o să ameţim. Sînt cincisprezece mile în linie dreaptă, dar mai adaugă cinci de urcat şi alte cinci de coborît. Şi nu trebuie să uiţi şi alte lucruri neprevăzute.

— Ca de exemplu ?

Clătină din cap.

— Am să ţi le spun eu dacă e nevoie. Lasă, nu trebuie să-ţi mai faci probleme şi cu ceea ce s-ar putea să nu se întîmple niciodată. Lasă-mă numai pe mine să le port de grijă.

Reuşi astfel să mă tulbure cu totul. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să umplem djerba cu apă din canistră, după care Byrne mă măsură şi în sus şi în jos.

— Cam ce greutate socoţi că ai să poţi duce ?

Mi-am adus aminte de marşurile de pe vremea milităriei care nu erau de mare folos în acele zile de mecanizare decît pentru a mai oţeli oamenii. Se socotea că ofiţerii trebuiau să se dovedească mai de ispravă decît soldaţii. M-am gîndit la o cifră, apoi iute am mai ajustat-o, micşorînd-o, fiindcă m-am gîndit la nesfîrşitele urcuşuri prin nisipul acela afînat.

— Patruzeci de livre.

Byrne scutură din cap.

— Prea mult. Cîte o canistră pe jumătate plină pentru tine şi Paul şi asta înseamnă cîte treizeci de livre de fiecare. Konti o să poată lua djerba, fiindcă-i obişnuit cu ea.

Am luat o canistră întreagă şi am împărţit-o între noi, apoi am făcut un fel de bretele ca să le purtăm în spinare, avînd grijă să ne punem tot felul de bulendre în spinare ca să nu ne julească. Byrne ne-a obligat să ne luăm fiecare cîte o djellaba.

— Noaptea se cam face frig.

Am băgat de seamă că în schimb canistra pe care a săltat-o el era plină. Pentru un om trecut de şaizeci de ani era o povară copleşi-

toare, dacă ceea ce ne spusese el despre drumul care ne aştepta era adevărat, dar n-am scos o vorbă. Ştia el ce face.

Apoi am mîncat şi pîinea şi brînza, iar cele cîteva bucăţele de carne care ne-au mai rămas le-am îndesat în buzunarele de la pieptul gandourei.

— Beţi acum cu nădejde, ne sfătui Byrne. Apa e mai bine să fie în burtă decît în spinare. Şi o cămilă ştie acest lucru.

Înainte, cînd vorbea de apă, Byrne socotea cînd în litri cînd în galoni, dar se referea la galonul american. Eu am calculat că acum porneam la drum cărînd vreo opt galoni jumătate, galoni englezeşti, în canistre, plus ce mai era în djerba lui Konti, mai greu de estimat, să zicem vreo doisprezece galoni în total. Părea să fie o groază de apă pentru un drum de numai cincisprezece mile, şi mă întrebam la ce primejdii se gîndea Byrne.

Rareori am chef să mai retrăiesec amintirile acelei călătorii sau să mă gîndesc la ele. Cel mai adesea îmi vine în minte nisipul afînat şi totuşi zgrunţuros. Oricare antreprenor de construcţii ar fi fost încîntat de nisipul acela pentru că era ideal pentru ciment de înaltă calitate şi betoane şi, fără îndoială, vreun isteţ va găsi el mijlocul de a-l transporta de aici şi a dobîndi profituri. Dar numai Dumnezeu ştie cît de mult e. Eu însă nu mă mai pot uita de-acum la un petec de nisip fără să simt izbitura chinuitoare a canistrei în spinare.

Am trecut de locul unde Konti îl schilodise pe Bailly, am tranversat valea şi am urcat alte dune care în acele locuri aveau între şaizeci şi o sută de picioare înălţime. Cred că, într-un fel, am avut şi noroc pentru că panta pe care trebuia s-o escaladăm nu era atît de abruptă ca cea dimpotrivă. Dacă am fi fost nevoiţi să mergem spre nord în loc de sud ar fi fost cu mult mai rău.

L-am urmărit pe Byrne care mergea în faţa mea în vreme ce traversa fundul unei văi şi abia atunci mi-a trecut prin minte că mersul acela molcom, legănat al tuaregilor venea din obişnuinţa de a merge prin nisip, cu minimum de efort. Am încercat să imit şi eu mersul acela, dar fără prea mult succes. Trebuia să te fi născut cu mersul ăsta în sînge sau să te fi obişnuit cu el ani şi ani de zile, ca Byrne. Picioarele mele erau mai date cu mersul pe pavajul oraşului.

Am urcat altă dună, picioarele mi se îngropau în nisip, povara din spate mă apăsa şi uneori cădeam pe spate. Cînd am ajuns pe culmea dunei m-am oprit să-mi trag sufletul şi m-am uitat în jur. Byrne îmi zugrăvise exact un erg atunci cînd îmi spusese că e de fapt o mare de nisip. Tenere parcă era tabloul unei furtuni pe mare, cu valurile încremenite în plină mişcare. Dar numai că valurile acestea erau mai mari decît oricare valuri ale apei şi se depănau la nesfîrşit, cît vedeai cu ochii.

Soarele scăpătase spre apus, aruncînd umbre prelungi asupra văilor dintre dune, iar creasta

dunei pe care stăteam acum undula mile și mile întregi, pînă se pierdea din raza privirii. Dunele, chiar și ele, erau rotunjite și afînate, modelate de vînt și neatinse de picior de om sau animal. Byrne îmi făcu semne de nerăbdare și am pornit, mai lunecînd, mai căzînd, la vale, pe cealaltă pantă. De multe ori în cursul acestei îngrozitoare călătorii mi-am pierdut echilibrul la coborîre. Canistra din spatele meu părea că-mi dă brînci la vale, iar eu îmi pierdeam echilibrul și veneam cu capul înainte. Din fericire, nisipul era moale și amortiza căderea, dar firele de nisip, fiecare în parte nu erau atît de moi încît să nu te julească, iar palmele îmi deveniră foarte sensibile.

Dacă eu suferearn în halul acesta, atunci mă întrebam cam ce încerca Billson. E drept că dusesem o viață sedentară de orășean, dar încercasem să mă mai mențin în formă făcînd gimnastică și scrimă. Paul lucrase vreme de cincisprezece ani în același birou nenorocit din Luton și, din cîte aflasem eu în timpul cercetărilor privind viața lui, nu se prea omorîse cu gimnastica. Era totuși ciudat că în timpul acestui drum nu s-a plîns nici măcar o singură dată. Urca pantele cu încăpățînare și cu aceeași încăpățînare se ridica de jos cînd luneca si cădea, se ținea în pas cu noi ceilalți, și nu era deloc un pas domol atunci cînd Byrne era cel care impunea ritmul.

Încet, încet, începeam să-mi formez o părere despre Paul. Sînt unii oameni care se dovedesc foarte buni sprinteri, buni la efort pe distanțe

mici, care se descurcă la înghesuială. S-ar putea ca Paul să fie exact opusul unui astfel de om. Deşi nu reuşea să facă faţă unei situaţii de criză, era însă încăpăţînat şi tenace, aşa cum se dovedise în cazul acelei obsesii de o viaţă privind amintirea tatălui său, iar felul în care a străbătut deşertul Ténéré i-a dat la iveală cele mai de seamă calităţi. Indiferent cum o fi fost, în cursul acelei călătorii s-a dovedit a fi om de ispravă, la fel cu toţi ceilalţi, cu toate că nu era antrenat pentru o astfel de încercare.

Ne-am oprit pe culmea unei dune chiar cînd soarele se scufunda dincolo de orizont şi Byrne ne spuse :

— În regulă. Puteţi să daţi jos poverile.

Încercam o mare uşurare scăpînd de canistra aceea din spate a cărei greutate părea să sporească odată cu fiecare pas pe care-l făceam. Billson se prăbuşi secerat şi, în lumina roşietică a apusului, chipul lui era cenuşiu. Mi-am amintit că nu cu multe săptămîni înainte fusese împuşcat în umăr, şi i-am spus blînd :

— Paul, stai că te ajut eu.

L-am ajutat să-şi scoată povara din spinare după care l-am întrebat :

— Cu umărul cum te mai simţi ?

— E în regulă.

— Să mă uit şi eu puţin la el.

Pieptul i se ridica cu greutate în vreme ce încă gîfîia după urcuşul pantei din urmă, şi nu făcu nici o mişcare. Aşa că i-am descheiat cămaşa şi m-am uitat la umărul lui acum cînd încă se mai vedea, înainte de a se lăsa întune-

ricul de-a binelea. Rana care se vindecase bine, era acum roşie şi inflamată. Se părea că hamurile improvizate ale canistrei îl cam roseseră.

— Luke, ia vino să-ţi arunci şi tu o privire.

Byrne se apropie şi cercetă şi el.

— Să bem atunci mai întîi apa din canistra lui.

— Poate mai punem o parte şi în canistra mea.

— Poate, îmi răspunse el în doi peri. Hai să mîncăm.

În seara aceea am avut parte de o cină rece şi neîmbietoare. În vreme ce spre apus lumina se stingea tot mai mult, pe cer apărură stelele şi începu să se lase frigul.

— N-ar fi rău să-şi ia fiecare djellaba lui, spuse Byrne.

Pe cînd îmi puneam veşmîntul pe mine l-am întrebat :

— Cam cît am făcut pînă acum ?

— O milă jumătate, poate două mile.

— Numai atît ? am replicat eu zdrobit.

Mi se păruse că făcusem cel puţin cinci sau şase mile.

— Mai mult decît mă aşteptam eu, spuse Byrne şi arătă cu capul spre Billson. Am crezut că o să ne cam poticnim cu el. Dar s-ar putea s-o facă abia de acum încolo. N-ar fi rău să mai iei tu o parte din apa lui. Şi mai bine fă-o acum înainte de a porni din nou.

— Să plecăm ! ? Doar n-o să orbecăim mai departe prin întuneric !

— Ba da, fir-ar să fie ! Trebuie să ne grăbim. Şi nici o teamă, am busolă şi mai tîrziu răsare şi luna.

Am turnat jumătate din apa lui Billson în canistra mea, gîndindu-mă că Byrne căra una întreagă. Apoi Byrne ne-a adunat pe toţi laolaltă.

— Pornim din nou. Pînă acum nimeni n-a prea deschis gura. Şi a fost bine aşa pentru că trebuia să-şi tragă fiecare sufletul. Dar acum trebuie să vorbiţi pentru că e întuneric, şi niciunul să nu piardă legătura cu ceilalţi, şi ceilalţi să nu piardă legătura cu niciunul dintre noi. O să mergem mai încet, e drept, dar avem nevoie de fiecare pas în plus pe care-l putem face.

Îi comunică ceva şi lui Konti, probabil repetîndu-i cele spuse nouă, apoi am început să coborîm panta dunei. Pe întuneric era afurisit de greu, dar Byrne scotea încontinuu un fel de mormăit :

— Ho ! Ho ! aducînd într-un fel cu un Moş Crăciun cam zănatic.

Dar sunetul acela era suficient ca să ne arate unde era, drept care m-am simţit şi eu încurajat să-mi dau drumul la glas şi să cînt. Cînd am ajuns pe firul văii, Byrne ne-a strîns pe toţi şi am pornit să traversăm valea sub lumina tremurătoare a stelelor. Eu m-am pornit din nou pe cîntat, un cîntec de pe vremea milităriei. Apoi m-am oprit :

— Billson, te ţii bine ?

— Mda, răspunse el în sfîrşit. Mă ţin bine.

Din stînga, Konti scoase un fel de nechezat, parcă era cal. Byrne mormăi mai departe :

— Ho-ho-ho !

Deodată am dat peste Byrne.

— Ei, ne-am cam făcut numărul pînă acum, îmi spuse el acru. Să ne apucăm de urcat.

Şi am luat-o la deal, încet, încet. Habar n-am avut cît am orbecăit noi în bezna aceea, dar mi se părea că de ceasuri întregi. Mai tîrziu, Byrne mi-a spus că o să facem un popas chiar înainte de miezul nopţii, deci însemna că făcusem un marş de noapte de şase ceasuri, şi probabil că nu mai mult de jumătate de milă la oră. Ne opri pe neaşteptate pe cînd eram la mijlocul unei pante.

— Ajunge. La pămînt !

Mi-am scos cu recunoştinţă canistra din spinare şi mi-am masat umerii care mă dureau. La lumina lunii l-am văzut pe Billson trîntit grămadă. M-am tîrît pînă la el şi l-am ajutat să-şi scoată curelele, apoi am avut grijă să-l învelesc bine în *djellaba* şi să ridic un mic mal de nisip înspre partea din vale ca să nu se ducă de-a dura pînă jos în somn. Încă înainte de a pleca eu de lîngă el, Paul era adormit buştean. M-am tîrît pînă la Byrne şi l-am întrebat în şoaptă, pe un ton enervat :

— De ce dracu alergăm noi în halul ăsta ? Paul e pe jumătate mort.

— O să fie mort de-a binelea dacă nu ajungem unde trebuie să ajungem pînă mîine la miezul nopţii, îmi spuse Byrne netulburat.

— Ce vrei să spui ?

— Ei bine, un azelai nu se oprește la apusul soarelui așa cum făceam noi de obicei. Mokhtar o să-i dea bătăi pînă pe la unsprezece noaptea de fiecare dată. Bineînțeles pentru ei e treabă ușoară pentru că merg pe firul văii.

— Și cum se orientează ?

— Îi ajută stelele, îmi răspunse Byrne. Și experiența. Eu mi-am făcut socoteala să ajungem înainte de lăsarea serii pe la punctul pe unde o să treacă el în cursul nopții. Cămilele nu au nici faruri, nici stopuri. Și un azelai se mișcă într-o liniște desăvîrșită, fir-ar să fie. Noaptea o caravană poate trece la două sute de yarzi de tine și tu nici n-ai habar, deși dacă ar fi lumină ai vedea-o cît de colo. Uite de asta vreau eu să ajungem acolo cînd încă se mai vede cît de cît.

— Ce să vezi ?

— O să văd eu ce-o să fie de văzut cînd am să ajung acolo. Acum dormi.

Aproape că mă întorsesem pe-o parte ca să dorm cînd mi-a trecut un gînd prin minte.

— Și dacă nu prindem caravana ce se întîmplă ?

— Atunci o să mergem pe jos pînă la Bilma. Uite de asta v-am spus să luați toată apa. Eu și Konti o să răzbim. Tu poate. Dar Billson nu.

Acum mi-era destul de limpede. Mi-am săpat și eu un fel de șanț în coasta dunei ca să dorm sperînd că nu aducea chiar a mormînt. Apoi mi-am strîns și eu djellaba mai bine în jurul meu și m-am întins frumușel. Înainte de a adormi m-am uitat îndelung la chipul mîncat de vărsat al lunii. Să tot fi trecut vreo trei minute.

A doua zi dimineață am băut toată apa ce mai rămăsese în canistra lui Billson pe care am aruncat-o apoi.

— Îmbuibați-vă de apă, ne sfătui Byrne. Băgați cît mai multă apă în voi.

La lumina zorilor am îmbucat în fugă nu mare lucru. Mi-am scuturat ultimele firmituri din buzunar, mi-am săltat canistra în spinare cu silă, și eram gata de drum.

— Stafford, mi-a zis Billson, de ce nu pui jumătate din apa aia în canistră aici ? și lovi cu piciorul canistra lui goală, care răsună. Încă o mai pot căra.

M-am uitat surprins la el. După cîte știam, era prima oară cînd se oferea și el să facă ceva pentru cineva. Poate mai erau încă speranțe că putea fi recuperat pentru rasa omenească.

— Mai bine propune-i lui Byrne, fiindcă a lui e plină, i-am zis eu.

Byrne se apropie de Billson.

— Ia să vedem cum mai stăm cu umărul.

Îl cercetă și apoi clătină din cap.

— Paul, nu poți să cari. Dacă mai ai parte de rosături și de nisip aici te alegi cu o gangrenă. Ai grijă să-ți acoperi bine umărul. Să mergem.

Așa că am pornit din nou la drum. „Sus spre munți cu-nfiorare, jos spre văi prăvălitoare". Și partea cu munții era destul de adevărată în dimineața aceea friguroasă : ne cam înfiorăm ; văile însă nu erau prăvalnice, ci, din contra, binevenite pentru că ne mai îngăduiau un moment de răgaz să ne mai tragem sufletul pe drum drept.

Mi-am închipuit că eram patru furnici trudind într-o cutie de nisip pe locul de joacă al copiilor. Pe la mijlocul dimineții, cînd ne-am oprit ca să bem apă, am zis :

— Pe cînd eram țînci parcă îmi plăcea să-mi fac castele din nisip.

Byrne chicoti.

— Îmi aduc aminte de o poză pe care am văzut-o o dată, un desen într-o revistă, știi din care. Era zugrăvit acolo un detașament din Legiunea Străină care făcea un marș, traversînd ca și noi deșertul, iar un tip spunea : „Am intrat în Legiunea Străină ca să-i uit și numele, dar cum aș putea oare cînd o cheamă Sandra *?" Cînd am citit mi s-a părut că are haz.

— Mă bucur că nu ți-ai pierdut umorul.

Billson se descurca și el bine. Nu era prea vorbăreț, dar se ținea de noi, mergînd în fața lui Konti. Mi-a trecut prin minte că Byrne îl plasase pe Konti ca un fel de ariergardă, cu misiunea de a nu-l pierde din ochi pe Paul. Dar cu toate că acum se ținea în pas cu noi, mă îndoiesc că ar mai fi reușit performanța asta dacă ar fi trebuit să care apă în spinare. Rana începuse să-l supere, nu se plîngea, dar băgasem de seamă că atunci cînd se împiedica și cădea prefera s-o facă pe umărul drept.

La amiază n-avea rost să ne oprim prea mult și să mai pierdem vremea degeaba pentru că tot n-aveam nimic de mîncare și nu trebuia decît să bem apă.

— Max, ei bine, scoateți povara, spuse Byrne.

---

* Joc de cuvinte, *sand* în engleză însemnînd nisip.

La popasul din mijlocul dimineții am băut apă din canistra mea, așa că i-am zis :

— Nu, ți-o dai jos pe-a ta.

În timp ce se uita la mine, ridurile din jurul ochilor îi deveniră și mai pronunțate, dar, în cele din urmă, spuse recunoscător :

— În regulă.

Așa că i-am mai ușurat canistra de cîteva livre pe care le-am turnat în noi. În ziua aceea am descoperit că eram fericit că purtam vălul tuaregilor ca și restul veșmîntului acela ciudat. Am văzut că Paul, pe lîngă altele, începea să sufere și din cauză că nu-l apăra mai nimic de soare, pe cînd eu eram protejat. Restul zilei, pînă în amurg, s-a consumat într-o sfîrșeală ce-mi încețoșa mintea : pe pantă în sus, la vale de cealaltă parte, și urmau una după alta. Să mergi în răspăr, împotriva configurației terenului, spusese Byrne. Era o frază care zugrăvea bine situația, dar abia acum îmi dădeam seama cît de nimerită era.

Orbește, îndobitocit, nu făceam decît să-mi păstrez ritmul pașilor, în minte îmi vîjîia un singur gînd — cum spun nemții : aveam o gînganie în ureche — ceva care îți dădea încontinuu tîrcoale și nu puteai scăpa de ea. Afurisitul ăsta de picior, înaintea celuilalt picior afurisit, afurisita asta de dună, după afurisita aia de dună, afurisitul ăsta de picior, înaintea celuilalt picior afurisit, afurisita asta de dună, după afurista cealaltă de dună, afurisitul ăsta...

Poate că m-a și ajutat. Și așa s-a depănat ceas după ceas, pînă cînd m-am izbit împleticin-

du-mă de Byrne ce se oprise. Şi afurisitele mele picioare făcură la fel.

— Am ajuns taman la timp, spuse şi se uită la soare. Pînă la asfinţit mai sînt trei sferturi de ceas.

— Am ajuns ? am făcut eu răguşit şi m-am uitat la vale pe panta dunei.

Firul acelei văi dintre dune nu arăta cu nimic deosebită de atîtea altele pe care le traversasem.

— Mda. Pe aici are să treacă Mokhtar.

M-am uitat în jur.

— Unde-i Billson ?

— Poate la vreun sfert de milă înapoi. Are Konti grijă de el. Să coborîm.

Cînd am ajuns jos m-am uitat înapoi şi l-am văzut pe Paul şi pe Konti pe culmea dunei, profilaţi pe fundalul cerului.

— Şi acum crezi că ne putem odihni şi noi ?

— Nu, replică Byrne nerăbdător.

Porni să bată valea de-a curmezişul, iar eu m-am luat pe urmele lui. Eram obosit, dar cel puţin acum mergeam pe teren drept, ca lumea, şi nu mai eram nevoit să tot urc şi să tot cobor. Dunele din ambele părţi începură să se apropie ca după aceea valea să se lărgească iar. Byrne se opri.

— Aici ! Cam cît de largă crezi tu că e valea asta ?

— Vreun sfert de milă.

— Mai mult. Şase sute de yarzi. Vreau să săpăm trei şanţuri de-a lungul văii. Cam de zece yarzi lungime fiecare, deşi aş fi vrut să aibă mai mult.

Părea să fie vorba de muncă, iar eu nu prea aveam chef de una ca asta.

— Şi cît de adînci ?

— Nu prea adînci, doar atît cît să-ţi dai seama pe întuneric că ai nimerit cu piciorul în şanţ.

Ideea lui era simplă şi bună. Prin şanţurile acelea împărţeam lăţimea văii în patru fîşii egale şi noi cei patru aveam să patrulăm înainte şi înapoi pe cei o sută cincizeci de yarzi. Cînd nimeream cu piciorul în şanţ ştiam că e cazul să ne întoarcem iute şi s-o luăm înapoi, exact ca o santinelă în faţa Palatului Buckingham. Cînd trecea caravana, atunci, după toate statisticile, era foarte probabil ca unul dintre noi să dea peste o cămilă. Iar mersul ăsta avea să ne ţină şi treji.

Am început să sap unde mi-a arătat Byrne, dînd nisipul la o parte cu mîinile goale fiindcă n-aveam nimic altceva potrivit pentru săpat. Dar mai întîi mi-am slobozit jos canistra şi am băut. Au coborît şi Billson şi Konti şi au fost puşi la treabă, şi la căderea nopţii făcusem tot ce se putea face. Nu-l mulţumisem pe Byrne, dar asta era şi gata.

Apoi am început patrularea înainte şi-napoi, de-a latul văii, fiecare în sectorul lui. Eram sfîrşit şi tîrîitul acela încet prin nisipul afînat nu-mi pria prea mult. De fiecare dată cînd dădeam cu piciorul de şanţ mă întorceam pornind înapoi. Să zicem trei sute de yarzi pentru un dus şi un întors, cam şase drumuri de astea la o milă. Mă întrebam cîte mile mai trebuia să bat şi în noaptea aia. Dar oricum era mai bine aici decît pe dunelea acelea afurisite.

De cîteva ori, cînd am ajuns la şanţ m-am întîlnit cu Byrne şi am schimbat cîteva cuvinte înainte de a ne întoarce şi a o apuca fiecare în direcţii opuse. Dacă ne-am fi putut sincroniza mersul, ne-am fi întîlnit de fiecare dată, dar pe întunericul acela era imposibil. Noaptea se scurgea încet şi paşii mei încetineau şi ei. Eram sfîrşit cu totul de oboseală şi numai pentru că mergeam, mergeam încontinuu, reuşeam să nu adorm, deşi uneori mă întrebam dacă nu mergeam din cînd în cînd dormind. Dar mersul acela şi junghiurile foamei mă ţineau treaz. L-am întîlnit din nou pe Byrne şi mi-a spus :

— L-ai văzut pe Konti ?

— Ne-am întîlnit acum cîteva ture. E treaz, dacă asta te îngrijorează.

— Nu, nu asta. Eu ar fi trebuit să-l întîlnesc pe Billson şi nu l-am întîlnit niciodată.

Am oftat.

— El a avut o zi mai grea decît noi. Probabil că a dat în primire.

— Asta înseamnă că avem o gaură în linia de patrulare. O să-mi vină inima la loc cînd o să răsară luna.

Dar n-a fost nevoie să aşteptăm atît de mult. Se auzi strigătul lui Konti şi un ţipăt de surprindere — „Hai ! Hai ! Hai !“ — în vreme ce cineva se chinuia să liniştească o cămilă care o luase la goană. Apoi din spatele nostru se arătară cîţiva tuaregi venind dispre capătul opus al văii. Jumătate de caravană trecuse pe lîngă noi fără ca cineva să simtă ceva pînă cînd Konti

nimerise peste careva. M-am aşezat jos, exact pe locul pe care eram.

— Luke, i-am zis. Eu mă culc.

23

Şi în felul acesta am ajuns eu în Bilma călare pe cămilă. Ca şi Paul dealtfel. Byrne însă a luat-o pe jos după prima zi. Konti a mers pe jos de la început. Oamenii aceştia par într-adevăr a fi de nedoborît. Mokhtar a făcut popas chiar în locul în care a dat peste noi, dar a doua zi am pornit mai departe şi am continuat să mergem aşa cum îmi spusese Byrne mult după lăsarea întunericului, înainte de a face popas din nou. Apoi Byrne a luat-o pe jos, cum face orice tuareg, şi am observat că era cu picioarele goale. Mergea fără să dea semne de oboseală pe lîngă cămila pe care călăream eu.

— Aşa se cuvine, să mergi pe jos ? l-am întrebat eu.

— Mda !

— Tot drumul de la Agadez la Bilma ?

— Şi înapoi, spuse şi ridică privirea spre mine. Toţi sîntem nişte umili conducători de cămile... precum Profetul.

Am rumegat cele auzite, gîndindu-mă cît de repede făcusem drumul acela cu *Toyota*.

— Aş fi fost în stare să cred că era mult mai nimerit să fi folosit nişte camioane pentru căratul sării.

— Ei, bineînţeles, spuse şi-mi arătă înainte. Bilma produce patru mii de tone de sare pe an.

Tot exportul ar putea fi făcut cu numai douăzeci de maşini de cîte douăzeci de tone. Dacă am fi fost în Algeria s-ar fi folosit maşini. Indivizii ăia din Maghreb sînt nebuni de-a binelea cînd aud de eficienţă şi se dovedeşte rentabilă.

— Atunci de ce n-ar fi folosită şi aici ?

— Pentru că guvernul din Niger e mai cu cap. O cămilă poate căra abia a şaptea parte dintr-o tonă, deci pentru a transporta sare extrasă într-un an e nevoie de 28 000 de cămile. Aşa cum spuneam, cămila e un animal delicat, şi pentru fiecre zi muncită are nevoie de o zi de odihnă. Deci după trei luni pe drumul de caravane al sării urmează trei luni de odihnă şi mîncare. Asta fac şase luni, ceea ce înseamnă tot sezonul de iarnă. Vara nu trece nimeni pe aici. În consecinţă, trebuie să ai douăzeci şi opt de mii de cămile pentru că fiecare face doar o singură călătorie pe an. Dacă fiecare valorează o sută optzeci de dolari, asta face un capital de investiţii de mai bine de cinci milioane de dolari. Adaugă la asta hamuri, învelitori, plata conducătorilor de cămile şi atîtea altele şi ai să ajungi la şase milioane.

— Dumnezeule ! am exclamat eu. Atunci merită să foloseşti camioane.

— Stai că n-am terminat, spuse Byrne. O cămilă e bună de muncă vreo patru ani, deci în fiecare an e nevoie de vreo şapte mii de animale care să reîmprospăteze şeptelul. Trebuie să le crească cineva, indivizi ca mine de exemplu, dar în mod obişnuit din tagma lui Hamiada. Şi cu una cu alta, din negoţul cu sare de la Bilma, două milioane de dolari ajung în

mîna crescătorilor de animale. Şi Bilma nu-i singura sursă de sare. În Sahara de Vest mai este şi Taoudenni, care furnizează sare la Timbouctou ca şi în toată zona Cotului Nigerului şi acolo e un trafic şi mai mare.

Ridică privirea spre mine.

— Aşa că e interzis transportul sării cu camioanele. Dacă s-ar îngădui folosirea camioanelor asta ar distruge toată economia tradiţională şi ar ruina structura triburilor deşertului.

— Am înţeles, am zis eu gînditor. Umanitarismul împotriva eficienţei.

Toată treaba părea cu scaun la cap, dar mă îndoiesc că vreun om de afaceri tare de cap din City ar fi fost de acord cu una ca asta.

— Uite, spuse deodată Byrne. Kaouar !

La orizont se ridicase un lanţ muntos, pierdut în ceaţa albăstruie a depărtării.

— Bilma ?

— Bilma, îmi răspunse cu satisfacţie Byrne.

După altă jumătate de zi am putut vedea petice de verdeaţă binevenite, primele urme de vegetaţie de cînd părăsisem Fachi, şi curînd puteam distinge siluetele curmalilor. Byrne a luat-o mai repede înainte pentru a sta de vorbă cu Mokhtar, apoi se întoarse.

— Noi n-o să intrăm în Bilma, cel puţin deocamdată, îmi spuse el. S-ar putea ca să fie acolo Kissack, aşa că va trebui să ne apropiem cu prudenţă. O să ne oprim la salina de la Kalala.

Kalala se dovedi a fi o cîmpie pe care se ridicau movile de pămînt extras din galeriile de

unde se scotea sarea. Acolo am dat peste numeroşi oameni şi cămile, deoarece poposiseră mai multe caravane. A fost dată jos povara de pe cămilele noastre, iar Byrne mă făcu să mă uit în jur. Îmi arătă un grup de oameni adunaţi în jurul lui Mokhtar.

— Tuaregi din Air. Bănuiesc că mîine o pornesc din nou înapoi. Par să fi terminat, îmi zise el şi se întoarse. Cei de colo sînt canuri din Ciad. În Africa sarea e materia cea mai importantă. Dacă animalele nu au sare se îmbolnăvesc. Canurii din Ciad sînt crescători de vite, deci au nevoie de sare. La fel ca şi cei din neamul hausa, din împrejurimile aşezării Kano, în Nigeria.

— Şi de cînd se face comerţul ăsta pe aici ?

— Nu prea ştiu. Să tot fie o mie de ani, poate mai mult. Max, stai aici şi ai grijă ca Paul să n-o pornească razna. Eu mă duc la Bilma să fac rost de o maşină, vreau să recuperez *Toyota*. Şi să văd dacă nu cumva Kissack dă tîrcoale şi pe aici.

— Să fii cu mare grijă.

— Sînt un targui ca oricare altul, îmi spuse el. Vălul foloseşte şi el la ceva.

A plecat, iar eu m-am dus şi l-am luat pe Billson cu mine ca să vedem cum se lucra la mina de sare. Billson arăta mult mai întremat. Deşi să călăreşti o cămilă vreme mai îndelungată nu e chiar o cură de refacere, în comparaţie cu chinul de a urca şi a tot coborî dune de nisip e totuşi odihnă. Mokhtar făcuse rost de o alifie asupra căreia îşi dădu şi Byrne încu-

viinţarea, şi inflamaţia aceea agresivă din jurul rănii de la umărul lui Paul se trase înapoi. Paul se refăcuse şi sufleteşte şi, comparat cu omul de dinainte, care păstra mereu o tăcere îmbufnată, acum devenise aproape vorbăreţ. Poate că deşertul avea şi el meritele lui.

Privind de sus în gropile de sare, ţi se părea că vezi unul din cercurile Infernului lui Dante, numai că aici era cu mult mai nesănătos. Pămîntul amestecat cu sare era săpat şi scos din puţuri şi aruncat pe platforme pentru evaporare, unde, la suprafaţă, se depunea un strat de sare murdară în vreme ce apa dispărea sub razele fierbinţi ale soarelui. Iar stratul acesta, rîcîit cu trudă, era făcut movile şi apoi modelat în formă de coloane de cîte trei picioare înălţime.

— Ştii, îmi spuse Paul pe neaşteptate, pentru prima oară mi se pare că un pasaj din Biblie are înţeles... chestia cu nevasta lui Lot care a fost transformată într-o coloană de sare. Pînă acum n-am înţeles niciodată ce-i cu coloana asta de sare.

Mă gîndeam la drumurile de caravane ce traversau Sahara şi mă întrebam dacă sarea din Bilma ajunsese cumva şi în vechiul Israel. Nu prea părea probabil, Marea Moartă era mai sărată decît celelalte mări, dar probabil că modul de extragere a sării era vechi.

Ne-am întors la caravana noastră şi ne-am odihnit. Cămilele se odihneau şi ele, unele zăceau întinse pe-o parte după ce li se scoseseră poverile. Nu mai văzusem pînă acum cămile zăcînd aşa. Tocmai cercetam cu atenţie una

dintre ele cînd trecu pe lîngă mine Mokhtar. El văzu interesul cu care mă uitam şi se chinui să găsească cuvinte nimerite ca să-mi explice. După ce stătu destul de mult forţîndu-şi mintea, reuşi să spună : „*Fatigué... tres fatigué* *“.

Am dat din cap în semn că pricepusem. Dacă aş fi mers şi eu vreme de o lună încheiată cîte şaisprezece ceasuri pe zi, aş fi fost şi eu afurisit de obosit. Dar Mokhtar mersese şi el la fel şi acum arăta sprinten ca o ciocîrlie. Cămilei îi cam ieşeau coastele prin piele.

— E slabă, am zis eu, *maigre.*

Am lovit cu palma în propriile mele coaste şi am repetat :

— *Maigre.*

Mokhtar a spus şi el ceva în dialectul tamachek din care n-am înţeles nimic. Văzînd nedumerirea mea, Mokhtar apucă de frîul cămilei şi sili animalul să se scoale în picioare. Îmi făcu semn cu degetul să viu după el aşa că l-am urmat şi am mers pe urmele lui cam vreun sfert de milă pînă la un jgheab de piatră care fusese cu trudă umplut cu apă de la o fîntînă. Cămila îşi băgă capul în jgheab şi începu să bea. Bău vreo zece minute fără să se oprească şi porni să se împlinească sub ochii mei. Cred să fi băut vreo douăzeci de galoni de apă şi cînd termină era cea mai dolofană şi mai bine hrănită cămilă din cîte văzusem.

Byrne nu se întoarse decît a doua zi pe la mijlocul dimineţii, dar veni cu *Toyota.* În afară

---

* Obosită, foarte obosită (în franc. în orig.).

de faptul că avea parbrizul spart, nu arăta cu nimic schimbată față de cum fusese înainte de a trage Kissack în ea, și și atunci arăta tăvălită rău, dacă e să vorbim. Lipseau doar cele cîteva găuri apărute ici și colo între timp ; iar o deosebire care nu înseamnă mare lucru nu e deosebire.

Eu și Billson ne-am odihnit ca lumea, somnul de noapte e lucru mare, însă Byrne arăta dărîmat.

— Ar trebui să tragi un somn și tu, i-am spus eu.

Încuviință dînd din cap.

— Am să mă odihnesc după-amiază și am să dorm la noapte, dar mai întîi avem treabă. Urcă sus.

M-am suit în *Toyotă* și Byrne dădu drumul la ambreiaj. În timp ce mergeam, prin cabină se porni să bată vîntul.

— O să fie cam curent de-acum pe-aici, i-am zis eu. Încotro mergem ?

— Să aținem calea unei bande de turiști, îmi spuse el spre surprinderea mea. Cum stai cu germana ?

— Potrivit, nu prea grozav.

— Poate că ne descurcăm și cu atît. Kissack e în Bilma. L-a dus pe Bailly la un fel de spital, să zicem, și a ticluit o poveste cu un accident de mașină pentru a explica nenorocirea cu piciorul. Și a ținut pentru că în Bilma nu există nici un doctor. Bailly va fi expediat cu avionul mîine.

— Nu-i prea convine să declare că a fost atacat, mai ales după cele făcute nouă. Dar noi de ce nu reclamăm poliției ?

— Și cum o să explicăm noi prezența ta aici ? Ai pătruns în Niger în mod ilegal.

Byrne clătină din cap cu hotărîre.

— La naiba, ne e gura cetluită și așa, fie că e vorba și de tine sau nu. În plus vreau să mă răfuiesc cu Kissack personal, așa cum știu eu.

— Și ce amestec au în treaba asta turiștii germani ?

— Mi-a trecut mie prin cap că Kissack habar nu are de existența ta.

Mă gîndisem și eu la asta și mi s-a părut că s-ar putea să aibă dreptate. Eu nu spusesem nimănui în Anglia încotro o apuc. Toată lumea știa că mă prăjesc la soare în Jamaica, așa cum îmi sugerase Charlie Malleson, și nicidecum că aș fi făcut treaba asta într-un loc atît de greu de imaginat ca Bilma. Și, deși fusesem atît de aproape de Kissack încît l-aș fi putut atinge cu mîna, mă socotise doar un anonim targui. Nu mă văzuse decît în *Hotel de l'Air* și prin cătarea puștii în Tenere.

— Vreau să te plantez lîngă Kissack și să văd ce face.

— Dar cu turiștii germani ce-i ?

— Am stat de vorbă cu o călăuză pentru Tenere, un targui pe nume Rhossi. Îmi spunea că din nord o să vină un grup de turiști care or să ajungă la Bilma azi după-amiază. Și trebuie să-i poarte prin Tenere. E o hotărîre a guvernului ca orice grup care face vizite prin Tenere să fie însoțit de un ghid.

Nu eram deloc surprins.

— Şi ce-i cu asta ?

— În Bilma nu sînt chiar atît de mulţi europeni, aşa că te poţi duce drept la Kissack ca să intri în vorbă cu el. Dar oficialităţile din Bilma o să te vadă imediat şi o să-ţi ceară actele să se uite la ele. Însă, dacă soseşti cu un grup de nemţi, s-ar putea nici să nu te bage în seamă la înghesuială. Am să te las la vreo cinci mile în afara Bilmei şi cînd trec nemţii îi poţi ruga să te ia în maşină.

Ar fi putut să meargă. Orice grup de europeni ar fi luat un european singuratic care face autostopul ca să-l ducă vreo cîteva mile.

— Şi eu ce le spun ?

— La naiba, orice-ţi trece prin minte şi ai chef. Nu. Stai. La vreo şapte mile depărtare de drumul principal se află nişte sculpturi rupestre. Spune-le că ai plecat din Bilma să vezi acele desene săpate în piatră, dar acum ai obosit şi le rămîi îndatorat dacă te aduc cu maşina înapoi.

Rămase o clipă pe gînduri.

— N-ar strica să şi vezi sculpturile acelea.

Aşa că ne-am dus să le vedem, pe un drum foarte accidentat, la nord de Bilma. Cred că erau de fapt mai degrabă gravuri rupestre decît sculpturi, fiind scrijelate pe faţa verticală a stîncilor, dar nu prea profund. Subiectele erau interesante, erau o mulţime de vite cu coarne răsfirate, un călăreţ urcat pe un cal, fără îndoială armăsar, iar călăreţul apărea doar ca o figurină trasată din cîteva beţişoare şi, spre surprinderea mea, şi un elefant conturat prin nişte

linii de o siguranță de care ar fi fost mîndru chiar și Picasso.

— Elefant ?

— De ce nu ? îmi răspunse Byrne. De unde îți închipui tu că și-a făcut Hanibal rost de elefanți ca să traverseze Alpii ?

Întrebarea asta nu-mi trecuse niciodată prin minte.

— Elefantul nord-african s-a stins cam acum două mii de ani. Eu totuși, am văzut schelete. Erau cam pipernicițí, jumătate din talia elefantului indian.

M-am uitat la întinderea aridă din jur : nu era suficientă vegetație să ajungă nici măcar unui iepure pitic. M-am uitat din nou la gravuri.

— Cît de vechi sînt ?

— Să tot aibă trei mii de ani. Dar nu-s la fel de vechi ca picturile din Tassili.

Îmi arătă o serie de semne-cruci, cercuri, pătrate și puncte.

— Astea-s mai recente. E în tifinagh, forma scrisă a limbii tamachek.

— Și ce se spune acolo ?

Zîmbi.

— Probabil ceva de genul : „Te iubesc, Lucy“ sau „Kilroy a trecut pe-aici“. Mai bine ți-ai schimba hainele.

Așa că m-am transformat din nou în european, dar, după ce mă bucurasem de veșmîntul acela lejer, de gandoura, acum hainele mele mi se păreau ciudat de stînjenitoare. În vreme ce conducea mașina pentru a ieși din nou la drum, Byrne îmi spuse :

— Probabil că cel ce conduce grupul va aduna toate paşapoartele pentru a le duce la fort în vederea inspecţiei. Ţie n-o să-ţi ceară nimic, bineînţeles. E destul dacă te amesteci printre oamenii grupului ca să pară că eşti unul de-ai lor. La Bilma o să se împrăştie toţi ca să vadă oraşul, prilej pentru tine ca să-l dibui pe Kissack.

— Totu-i în regulă atîta timp cît poliţaii nu încep să numere oamenii.

Byrne clătină din cap.

— Şi cam unde aş putea eu să-l găsesc pe Kissack ?

— Oriunde. Te uiţi după *Range-Rover*, dar mai este şi o şandrama nenorocită care-şi zice restaurant. S-ar putea să dai de el acolo. Oricum, ai ocazia să bei o bere.

Mă coborî la marginea drumului şi porni mai departe, nu înainte de a-mi lăsa, prevăzător, apă într-un bidonaş, care arăta a-şi fi început cariera în armata britanică.

Grupul de turişti nemţi s-a arătat vreo trei ceasuri mai tîrziu şi erau optsprezece oameni în patru *Land-Rover-uri* lungi. M-am săltat în picioare şi am ridicat mîna cînd s-a apropiat prima maşină, şi aceasta s-a oprit. Nemţeasca mea, învăţată pe cînd fusesem cu armata de pe Rhin, era la fel de corectă ca şi franceza lui Byrne, dar şi eu mă slujeam de ea la fel de bine. Nici un străin nu se supără că-i vorbeşti prost limba, totu-i să încerci. În afară de franţujii, bineînţeles.

Şoferul din prima maşină era şi conducătorul grupului, şi îşi arătă toată bunăvoinţa de a mă

duce pînă la Bilma cu condiţia să accept să mă înghesui pe scaunul din faţă. Mă privi cu multă curiozitate.

— Ce faceţi aici ?

— Am pornit de la Bilma pe jos ca să văd nişte sculpturi rupestre, am zis eu zîmbind. Dar înapoi aş prefera să nu mai fac drumul pe jos.

— Habar nu aveam că există sculpturi din astea pe aici. În nord, la Col des Chandeliers, sînt o mulţime. Unde-s sculpturile astea ?

— La vreo trei kilometri înapoi, imediat ce părăseşti drumul principal.

— Puteţi să mă duceţi acolo ? Oamenii din grup o să fie interesaţi.

— Bineînţeles, cu cea mai mare plăcere.

Aşa că ne-am întors să ne uităm la sculpturi, şi m-am gîndit că nu fusese rea ideea lui Byrne de a mă duce pînă acolo. Am stat douăzeci de minute, nemţii ţăcănind grăbiţi cu aparatele lor de fotografiat japoneze. Erau oameni de toate felurile în grupul acela, de la adolescenţi la bătrîni, şi mă întrebam ce-i făcuse să vină în deşert. Cu siguranţă că nu erau turiştii care vin aici în mod obişnuit.

Jumătate de oră mai tîrziu, o porneam pe panta care ducea la fortul din Bilma. Maşinile fură parcate cu o precizie pur teutonică, pe un rînd, chiar lîngă poartă. Am deschis portiera.

— Mulţumesc pentru plimbare.

Şeful grupului dădu din cap.

— Helmut Shaeffer. Ce-ai zice de o bere la restaurant ?

— Max Stafford. Bună idee. Unde-i restaurantul ?

— Păi nu știți ? îmi zise cu un fel de mirare în glas.

— Nu prea am văzut mare lucru din Bilma la drept vorbind. Am ajuns aici aseară tîrziu.

— Aha !

Îmi arătă cu degetul undeva în dreapta, cum mergeai la vale.

— Colo. Nu se poate să nu nimeriti.

Așa cum îmi spusese Byrne, omul începu să adune pașapoartele. Am mai zăbovit o vreme, discutînd cu un individ în floarea vîrstei, care vorbea cu mare entuziasm despre minunile pe care le văzuse în nord. Shaeffer luă maldărul de pașapoarte și le duse în fort, și grupul de turiști începu să se împrăștie. Eu am pornit-o alene în urma a trei turiști care păreau să se îndrepte cam în direcția restaurantului.

Restaurantul era cum mi-l zugrăvise Byrne : o sandrama nenorocită. Nemții se uitară la firma arsă de soare și la pereții scorojiți și mîrîiră cu îndoială, dar apoi se hotărîră și intrară. Am intrat și eu îndată după ei.

Am dat de o încăpere mai mult goală, cu o tejghea pe una din laturi. Mai vedeai și cîteva mese grosolane, niște scaune împrăștiate, și o bancă de lemn care se întindea pe două din laturile încăperii. Am simțit cum mi se zbîrlește părul cînd l-am zărit pe Kissack stînd pe bancă, la una din mesele dintr-un colț, lîngă un individ îmbrăcat după obiceiul locului, dar nu era un targui fiindcă nu purta văl. Probabil că era

arabul pe care-l văzuse Konti. Kissack tocmai mînca o omletă. Îşi ridică privirea şi ne cercetă curios, aşa că m-am întors şi am început să vorbesc nemţeşte cu cel de lîngă mine, întrebîndu-l dacă, după părerea lui, se gătea destul de curat. M-a sfătuit să mă mulţumesc numai cu nişte ouă. Cînd m-am uitat din nou spre Kissack am văzut că nu mai prezentam nici un interes pentru el, arătînd mai atras de ceea ce avea în farfurie. Mi-a venit o idee. Am traversat încăperea şi m-am înfiinţat dinaintea lui întrebîndu-l în nemţeşte dacă-mi recomanda şi mie tot omletă. Ridică ochii din farfurie şi se încruntă.

— Ei, englezeşte nu ştii să vorbeşti ?

Pe faţă mi-a apărut un zîmbet, deşi mi se părea ciudat să-i zîmbesc acestui criminal cînd aveam atît de puţin chef s-o fac.

— V-am întrebat dacă îmi recomandaţi şi mie tot omletă. Iertaţi-mă, dar am călătorit atîta vreme cu turiştii aceştia încît acum germana îmi vine automat pe limbă.

— În regulă, mormăi el.

— Mulţumesc. Omleta asta şi o bere or să meargă unse.

M-am aşezat la masa alăturată, destul de aproape de el. Kissack se întoarse şi începu să discute cu voce scăzută cu arabul. Soarele nu fusese prea blînd cu Kissack. Avea toată faţa arsă, şi căpătase o culoare stacojie de om mînios, iar pielea i se cam cojea. M-a bucurat şi asta ; nu-şi cîştiga chiar atît de uşor banii pentru crimele lui. Cînd sosi chelne-

rul ca să-mi ia comanda, am auzit un avion zburînd destul de jos. Kissack făcu un gest brusc, iar arabul se ridică imediat și ieși. Am comandat o bere și omletă, apoi m-am întors și m-am uitat pe geamul din spatele meu. Arabul se îndrepta spre fort. Deîndată, în fața mea apărură o sticlă de bere și un pahar nu tocmai curat. În vreme ce-mi turnam berea mă întrebam cum să-l abordez pe Kissack. Lui Byrne îi era ușor să pună la cale, fără emoție, cum să ajung lîngă Kissack și treaba fusese făcută. Dar mai departe ? Nu prea puteam să mă duc să-i spun degajat : „Ei, ai mai ucis vreun om cumsecade în ultima vreme ?"

Trebuia să fac totuși ceva și am socotit că șmecheriile vechi sînt cele mai bune, așa că i-am zis :

— Nu ne-am mai întîlnit noi undeva ?

Individul mîrîi și se uită la mine chiorîș.

— De unde vii ?

— Din nord. Am trecut pe la Col des Chandeliers.

— N-am călcat pe acolo.

Își fixă privirile din nou în farfurie. Eu am insistat.

— Atunci poate în Anglia.

— Nu, îmi răspunse el scurt, fără să-și ridice privirea.

Am mai băut niște bere și l-am înjurat în gînd pe Byrne. La început ideea păruse grozavă, doi oameni de aceeași nație care se întîlnesc în cursul unei călătorii de obicei stau de vorbă cu

plăcere, însă Kissack era un tip irascibil, morocănos și necomunicativ.

— Aș fi jurat că... am început eu.

Kissack se întoarse spre mine.

— Ascultă, amice. De zece ani n-am mai călcat în Anglia.

Și puse în răspunsul lui suficientă hotărîre ca să arate că socotea discuția încheiată. Am mai băut niște bere și am început să aștept omleta. Începuse să-mi cam fie lehamite de Kissack, și tocmai mă pregăteam să-i dau lovitura de grație cînd cineva mă strigă :

— Herr Stafford !

Am înghețat și cînd m-am uitat să văd cine-i l-am zărit pe Shaeffer care tocmai își făcuse apariția în local. Am aruncat o privire furișă la Kissack să văd dacă numele îi spune ceva, dar se părea că nu, și atunci am respirat ușurat.

— Hei, Helmut ! am zis eu, sperînd să nu se arate surprins că trecusem atît de ușor la familiarități, folosindu-mă de numele lui de botez, deși nu eram decît o cunoștință întîmplătoare. Vino să bei o bere.

După ce se așeză, am regretat imediat invitația făcută. Fără să-și dea seama, Shaeffer putea să arunce o vorbă și să mă trădeze arătînd că eu de fapt nu făceam parte din grupul lor. Singurul lucru care mă mai ajuta era engleza lui greu de priceput.

— La fort totul a fost în regulă ? l-am întrebat eu în germană.

Ridică din umeri.

— Acum sînt mult prea ocupați să-și bată capul și cu noi. Tocmai sosea de la Agadez un avion ca să ia un rănit și să-l ducă la spital. Am lăsat pașapoartele acolo. Le iau eu mai tîrziu.

Chelnerul puse omleta dinaintea mea, și i-am cerut o bere și pentru Shaeffer. Kissack își mai comandă și el o bere, deci avea să mai zăbovească o vreme. M-am întors spre el.

— Știu, totuși eu te-am mai văzut cîndva.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el obosit.

— Nu cumva în Tammanrasset ? Erați la volanul unui *Ranger-Rover*.

Nimerisem la țintă, de data asta. Reacționă foarte încet, rămase cu paharul la jumătatea drumului, apoi se întoarse și se uită la mine cu niște ochi duri.

— Ce vrei să spui cu asta, amice ?

— Nimic, am replicat eu foarte calm. Numai că o treabă ca asta mă cam sîcîie uneori. Mă bucur că am avut dreptate. Deci ai fost la Tam.

— Și ce dacă am fost ? Te deranjează ?

M-am ocupat de omletă.

— Deloc.

M-am întors spre Schaeffer și am trecut la germană.

— Am uitat să-ți spun, Rhossi, ghidul vostru, e aici în Bilma. Cineva mi-a spus că aștepta un grup de turiști germani, și bănuiesc că despre voi era vorba. L-ai văzut cumva ?

Cu colțul ochilor l-am zărit pe Kissack cum se uita țintă la mine. Speram că nu știa nici o boabă nemțește. Shaeffer clătină din cap.

— Trebuie să-și fi făcut tabăra la Kala, lîngă minele de sare.

M-am întors din nou spre Kissack.

— Tocmai îl întrebam pe Helmut dacă a dat de ghidul lor. Cînd traversezi Tenere, îți trebuie neapărat un ghid.

— Cînd ai fost la Tammanrasset ? mă întrebă Kissack pe nepusă masă.

— Bineînțeles tocmai cînd erai și dumneata acolo, i-am răspuns eu. Ah, apropo, ai auzit de tipul ăla care a dispărut cu totul ? Alt englez. S-a stîrnit un balamuc de groază în legătură cu treaba asta tocmai cînd plecam și eu.

Kissack își linse buzele.

— Cum îl chema ?

— Wilson, am zis eu. Nu, nu-i așa. Williamson ? Nu, nici ăsta. Memoria asta a cam început să-și rîdă de mine, mai înainte cu dumneata, acum cu tipul ăsta, am zis eu încruntîndu-mă. Billson ! am exclamat plin de triumf. Așa-l chema. Billson. Poliția îl căuta înnebunită, și doar știi cum sînt algerienii ăștia. Niște birocrați afurisiți, cu puști automate în mînă !

Chelnerul veni și puse o sticlă de bere și un pahar în fața lui Shaeffer, și încă o sticlă în fața lui Kissack. Nici nu o luă în seamă.

— Ce i s-a întîmplat lui Billson ? spuse el cu o voce exagerat de stăpînită.

Nu i-am răspuns imediat, ci mi-am săltat o bucată de omletă în gură. Îi stîrnisem lui Kis-

sack interesul într-atît încît începuse el să-mi pună mie întrebări, şi ăsta era un progres, iar omleta era chiar bună. Am înghiţit şi am adăugat :

— S-a dus la naiba, undeva în Atakor, fără să aibă autorizaţie şi n-a mai venit. Umblau tot felul de zvonuri cînd am plecat.

— Ce fel de zvonuri ?

— Obişnuite, aşa cum circulă întotdeauna cînd se întîmplă astfel de chestii. Cele mai multe greu de crezut.

Kissack era al meu de-acum fiindcă mă şi întrebă :

— Adică ?

Am ridicat din umeri.

— Uite, de exemplu vine unul şi spune că s-a găsit un Land-Rover ars dincolo de Assekrem. Cunoşti părţile acelea ?

— Nu prea, îmi răspunse Kissack reţinut.

— A dracului de bună omleta asta, am spus eu. Ei şi altcineva spunea că i se găsise şi cadavrul şi că murise din cauza epuizării. Dar circula şi o altă versiune cum că fusese găsit în viaţă, dar că cineva îi găurise pielea cu un glonte. Doar ţi-am spus, tot felul de aiureli, de necrezut. În ziua de azi nu se întîmplă chestii din astea. Nu-i aşa ? Deşertul e şi el destul de civilizat de-acum.

— Despre ce vorbiţi acolo ? mă întrebă Shaeffer zîmbind. Vorbesc mai bine dialectul tamachek decît engleza. Am auzit că vorbeaţi ceva de Tammanrasset şi Atakor şi Assekrem.

— Despre un englez care a dispărut lîngă Tam.

Kissack arăta întunecat de tot.

— Şi mai circula vreun zvon în legătură cu ce i s-a întîmplat lui Billson după aceea ?

— La urmă am auzit doar că era în spital la Tam, cu un poliţist la capul lui, un fel de arest la domiciliu. Dar şi ăsta nu-i decît alt zvon afurisit.

Kissack rămase tăcut şi-şi turnă nişte bere. Se gîndea intens. Aproape că puteam să-i văd rotiţele minţii cum i se învîrteau. M-am întors spre Shaeffer şi am început să discut cu el numai în germană problemele traversării prin Tenere. După o vreme Kissack îmi spuse :

— Stafford... Stafford te cheamă, nu-i aşa ?

M-am întors spre el.

— Da ?

— Şi cum ai ajuns de la Tam aici ?

Eram la înghesuială. Întrebarea era cum nu se poate mai bună. În minte mi-a venit harta Michelin peste care-mi aruncasem ochii şi i-am răspuns încîntat :

— Am luat avionul de la Tam la Djanet, iar apoi am pornit spre sud. Aveam reţinut locul pentru grupul acesta de turişti. Dar de ce întrebi ?

— Dar la Tam ce făceai ?

M-am încruntat.

— Nu prea e treaba dumitale şi nu văd de ce ţi-aş răspunde, totuşi, îţi spun că mă interesează Charles Foucauld. Am vrut să văd unde şi cum a trăit.

— Eu zic că eşti un mincinos afurisit, îmi replică el.

Îmi arătă cu capul spre Shaeffer.

— Orice grup de turiști care vine de la Djanet o ia apoi oricum prin Tammanrasset. Ce interes ai să treci de două ori prin Tam ?

M-am ridicat în picioare.

— Fiindcă mă despart de grupul ăsta la Agadez și să mă îndrept spre Kano. De asta. Și acum saltă-te de pe banca aia afurisită. Să nu mă facă pe mine nimeni mincinos.

Kissack se uită la mine, dar nu se ridică. Shaeffer mă întrebă :

— Ce s-a întîmplat ?

Nu pricepuse ce vorbisem cu Kissack, dar schimbarea de ton se poate înțelege indiferent de limba vorbită.

— Individul ăsta m-a făcut mincinos.

Deodată am simțit că mă apucă furia împotriva lui Kissack și voiam să-l tăvălesc de să-i scot toți dracii din el. M-am aplecat, l-am apucat de cămașă, și l-am săltat în picioare. Masa zbură într-o parte, paharele se făcură zob de podea. Kissack dădu să scoată ceva din buzunarul dinlăuntrul hainei, mi-am vîrît cotul în coasta lui și am simțit centura revolverului. Atunci Shaeffer m-a prins pe la spate și m-a tras deoparte.

— Herr Stafford, nu-i locul potrivit pentru scandal, îmi spuse el încet la ureche. Închisoarea de aici e o nenorocire.

Kissack stătea cu mîna sub haină. M-am scuturat de Shaeffer și am întins un deget spre Kissack.

— Nici tu n-ai chef să ai de-a face aici cu sticleții, în orice caz, n-ai chef să vadă și ei ce

porţi sub haină. Ar trebui să dai prea multe explicaţii.

Barmanul îşi făcu apariţia din spatele tejghelei cu o rangă de fier de vreun picior lungime, dar se opri în clipa în care Shaeffer îi spuse ceva în arabă. Kissack scoase mîna din haină, o scoase goală.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

Aruncă o privire furioasă barmanului.

— Şi în plus mai e şi un loc împuţit.

Băgă mîna în buzunar şi aruncă pe jos cîteva bancnote, după care porni spre uşă. Dintr-un colţ cineva spuse în germană :

— Engleji certăreţi. Pariu că-s beţi.

— Spune-i patronului că plătesc eu pagubele, i-am zis lui Shaeffer. Se pare că dumneata vorbeşti mai bine araba decît el franceza.

Dădu din cap şi spuse ceva în limba aceea guturală. Barmanul încuviinţă scurt din cap, fără să zîmbească, luă banii de jos şi se întoarse la bar.

— Herr Stafford, îmi spuse Shaeffer, nu-i deloc sănătos să stîrneşti tărăboi pe-aici. Nu e deloc înţelept, adăugă el clătinînd din cap.

— Dar am fost provocat.

M-am uitat pe geam şi l-am văzut pe Kissack mergînd spre îngrămădirea de case, toate de culoarea lutului, care însemna Bilma. Stricasem totul degeaba. Nu scosesem de la el nimic care să ne fie cît de cît de folos. Şi, şi mai prost, îi dădusem motive să intre la bănuială. Dar poate că ceva totuşi se mai putea face, dacă eram destul de iute. M-am dus la bar, am pus o

bancnotă pe tejghea, barmanul se uită la mine fără să clipească, așa că am mai pus una deasupra. A trebuit să mai pun încă două înainte ca barmanul să dea scurt din cap. Apoi am ieșit iute afară, să-l caut pe Kissack. Dacă îl găseam singur avea să-mi spună el cîteva lucruri, indiferent că avea sau nu avea armă la el.

24

Bilma e ridicată cam după un plan asemănător Labirintului lui Daedalus. Străzi n-are, doar o puzderie de poteci și locuri de trecere, și dacă m-aş fi trezit nas în nas cu Minotaurul n-aș fi fost foarte surprins. Era deci greu să mă țin după Kissack, și de două ori i-am pierdut urma și am fost nevoit să dibui în dreapta și-n stînga. Nu fiindcă ar fi încercat el să scape de urmărire, nici nu s-a uitat înapoi să vadă dacă s-a luat sau nu cineva după el. Mai degrabă cred că și el se rătăcea cîteodată, ceea ce nu era prea greu la Bilma, și pot jura că de vreo trei ori am dat colțul aceleiași uliți.

L-am urmat tot mai adînc în labirint. Nu se vedeau prea mulți oameni prin preajmă, iar cei cu care m-am întîlnit se uitau la mine fără să manifeste vreun fel de curiozitate. Mi se părea că semănau cu cei pe care-i întîlnisem la Fachi, cărora Byrne le spunea kanuri. Din cînd în cînd treceam și pe lîngă cîte un loc ceva mai larg unde, în țarcuri, se vedeau capre, sau găini scurmînd. Dar în general nu zăreai decît ziduri din lut și uși tainice ici și colo. O aversă bună

de ploaie ar fi topit într-o singură noapte toată Bilma, restituind-o înapoi pămîntului din care fusese ridicată.

În cele din urmă, cînd m-am uitat după un colţ, l-am văzut pe Kissack deschizînd o poartă şi dispărînd înăuntru. M-am apropiat şi m-am uitat la poartă şi apoi la întinderea acelui zid orb, fără urmă de geam. Nu era prea greu de sărit peste zid, dar ar fi fost o prostie să mă port ca un tîlhar ziua în amiaza mare, şi chiar şi un indiferent kanuri ar fi socotit gestul ca antisocial. În plus, eram conştient că la capătul unei uliţe se oprise o babă amărîtă, fără dinţi în gură şi se uita la mine, aşa că nu mă simţeam chiar în apele mele. Şi tocmai cînd mă chinuiam să văd ce pas urma să fac mai departe, mi-a dat brînci o voce care spunea în franceză :

— Şi de ce n-a aşteptat la restaurant ?

Glasul venea de după colţul pe care tocmai îl dădusem şi eu. Şi mi-a fost de-ajuns. Nu-mi rămînea decît un singur lucru de făcut. Aşa că am deschis poarta şi am intrat. M-am trezit într-o curte suficient de mare ca să încapă *Range-Rover*-ul în ea, dar numai atît. De jur împrejur erau cocioabe ridicate din acelaşi lut prezent pretutindeni. În spatele meu, de cealaltă parte a porţii vocea zicea :

— Aici ?

Iarăşi nu prea aveam de ales. M-am aruncat sub *Range-Rover*, fiind în sinea mea recunoscător că sub maşină era distanţă suficientă pînă la pămînt. Am aterizat dedesubt taman la timp, pentru că poarta s-a deschis larg şi în curte au intrat mai mulţi bărbaţi. Mi-am sucit capul, am

numărat picioarele, am împărţit la doi : deci patru bărbaţi.

— Unde-i Kissack ? spuse individul care întrebase şi de restaurant.

Vorbea tot franţuzeşte.

— Kissack ! urlă el.

— Aici ! veni vocea lui Kissack dintr-una din şandramalele de lut.

Cel care vorbise franţuzeşte trecu acum la engleză.

— Vino-ncoace.

Se trînti o uşă şi se arătară şi picioarele lui Kissack.

— Dacă-ţi închipui că am să intru în coteţul acela plin de păduchi te înşeli.

Avea un ton dezgustător şi un accent de prezentator de clasă de la BBC.

— Salutare, Lash, îl întîmpină Kissack.

— Nu-mi arunca tu mie salutare, îi replică Lash acru. Iar pentru tine sînt mister Lash, după care se întoarse la franceză. Iar pe voi ceilalţi, jumătate de oră să nu vă văd, dar după aceea să ştiu de unde să vă iau.

— Ce-ar fi să mergem la restaurant ? întrebă unul din ei.

— E în regulă, dar să nu plecaţi de-acolo ca să pot da de voi.

Trei indivizi o şterseră şi uşa se trînti în urma lor.

— Ei, Kissack, ce naiba ai reuşit să faci ? spuse Lash.

— Am făcut ce mi s-a spus, îi răspunse Kissack mohorît.

— Ai făcut pe dracu ! explodă Lash. Pe capul lui Billson s-a încheiat un contract şi el mai e încă în viaţă. De ce ?

— Dumnezeu ştie, eu habar n-am, îi replică Kissack. Trebuia să fie mort. L-am împuşcat cu mîna mea în cel mai nenorocit ţinut lăsat de Dumnezeu care mi-a fost dat să văd. N-avea cum să iasă de acolo.

— Deci cineva l-a ajutat, iar îndată după aia un individ face o reclamă nenorocită avionului aceluia. La dracu reclamă ! Fluturaşi prin tot deşertul ăsta afurisit. Am pornit de la ideea de a nu atrage atenţia asupra avionului, dar, pentru că tu eşti atît de greu de cap, toţi arabii cu toată familia lor caută acum avionul.

— Nu e vina mea, urlă Kissack. Eu habar n-aveam despre Byrne.

— El e individul cu fluturaşii ?

— El e. Un aiurit de yankeu care o face pe băştinaşul.

— N-am de gînd să stau aici în soare şi să-mi prăjesc creierii. Hai în maşină.

Range-Rover-ul se lăsă pe suspensie cînd se urcară în maşină şi am profitat de ocazie ca să-mi găsesc o poziţie mai confortabilă, fiindcă o piatră îmi răzbise în şold. Sosirea lui Lash schimba totul. Kissack, care eşuase în tentativele lui de două ori, trimisese după întăriri şi sosise bossul. Din cele auzite, Lash era mai ager, fără îndoială, decît Kissack. Încă mai auzeam ce vorbesc pentru că stăteau cu geamurile coborîte.

— Cînd am auzit despre fluturași, îi spuse Lash, ți-am spus să stai liniștit la Agadez. Și ce-ai făcut ? Am sosit pentru a descoperi că ai pornit-o prin deșertul ăsta nenorocit. Apoi am primit un mesaj prin care ni se spunea că Bailly a avut un accident de mașină. De fapt ce-a pățit ?

— N-a fost accident de mașină, răspunse Kissack.

Apoi îi relată cum organizase o ambuscadă și ne atacase.

— I-am băgat pe toți în găleată, doar unul a scăpat cu fuga, dar nu cred că o să ajungă prea departe pe jos. Și n-au nici o șansă. Apoi Bailly a început să urle de parcă era sfîrșitul lumii.

— Dar ce-a pățit ?

— Dumnezeu știe. Nu știu ce i-a făcut arabul acela. Ce i-a făcut sau cum i-a făcut habar n-am, dar de pierdut are să-și piardă Bailly piciorul. Cînd am venit l-am găsit tăvălindu-se pe jos prin nisip și urlînd mai mai să pleznească, iar arabul o ștersese printre dune. L-am fugărit noi, dar ne-a scăpat.

— V-a intrat frica în oase ! îi spuse Lash scurt.

— Și ție ți-ar fi intrat dacă ai fi văzut ce i-a făcut lui Bailly, îi replică Kissack. Urla continuu și nu se mai oprea. Ca să-l fac să tacă am fost nevoit să-l pocnesc.

— Și atunci l-ai pus frumușel în mașină și l-ai adus la Bilma. Kissack, ești un idiot.

— Dar ce altceva să fi făcut ?

— Puteai să-i închizi gura cu un glonte și apoi să te fi ocupat de ceilalți. Ai zis că i-ai băgat în găleată pe ceilalți.

— Dumnezeule... ce om ești..., îi reveni lui Kissack vocea. Ești o bestie cu sînge rece.

— Sînt un realist, îi răspunse Lash. Și cine erau cei în care trăgeai tu cu atîta foc ?

— Unul dintre ei era Byrne, yankeul care a răspîndit fluturașii. La Agadez mi-a turnat o poveste întreagă, dar nu m-a dus. Celălalt, sînt sigur, era Billson. Iar ceilalți doi erau arabi.

— Arabi sau tuaregi ?

— Ce importanță are ? Pentru mine sînt totuna.

— Repet, și nu-mi place să repet, Kissack, ești un indiot. Purtau văl sau nu ?

— Byrne purta, și unul dintre ceilalți doi. Individul care l-a aranjat pe Bailly nu avea văl.

Urmă o pauză în cursul căreia Lash rumegă cele auzite, după care Kissack spuse pe un ton defensiv :

— Dar care-i deosebirea ? Dumnezeule, urăsc deșertul ăsta blestemat.

— Gura !

Lash rămase tăcut o vreme după care reluă :

— Și ce li s-a întîmplat ?

— Nu știu. În orice caz n-au ajuns aici. Am tras în mașina aia a lor și am aranjat-o frumușel de tot. Le-am găurit trei sau patru cauciucuri. Și de acolo, din nisipurile acelea nenorocite, n-o să mai iasă nici unul din ei și n-o să mai ajungă ei încoace, mister Lash.

— Ai mai spus treaba asta şi mai înainte în legătură cu Billson, şi n-ai avut dreptate, îi replică Lash cu dispreţ. Şi pun pariu că nici de data asta nu ai dreptate fiindcă eşti un indiot. Înainte de a pleca cu avionul din Alger mi-am bătut capul să aflu cine-i americanul ăsta Byrne. Bate deşertul de vreo treizeci şi cinci de ani, Kissack. Algerienii nu-l prea au ei la suflet, dar are prieteni printre grangurii politici aşa că nu se dă dus de-aici. Şi cea mai mare parte a timpului stă în Niger. Dacă nu l-ai ucis, atunci pot să-ţi spun că o să iasă din deşert fiindcă ştie cum s-o facă. L-ai ucis ?

— Nu ! răspunse Kissack mohorît.

— Mîine mă duci acolo şi-mi arăţi *Toyota* aceea găurită de tine. Dacă n-o găsim acolo atunci cred că o să regreţi că nu eşti tu în locul lui Bailly.

— Acolo o s-o găsim, mister Lash. Doar eu ştiu cum am găurit-o.

— Eu zic să nu pui pariu, îi replică Lash cu răceală. Pentru că presupun că nu mai e acolo. Ţi-am spus să rămîi la Agadez şi să mă aştepţi pe mine. De ce dracu n-ai făcut aşa ?

Kissack avu un acces de curaj :

— Adu-ţi aminte ce mi-ai spus atunci cînd ai venit încoace. Mi-ai spus că pe capul lui Billson s-a încheiat un contract şi m-ai întrebat de ce mai e în viaţă. Pentru asta am plecat, fiindcă îmi făceam meseria.

— Dumnezeule ! exclamă Lash cu violenţă. Afurisiţii aceia de fluturaşi au schimbat toată povestea. Chiar şi un cretin ca tine ar fi trebuit

să pricepă una ca asta. Acum avionul are să fie găsit, fie că Billson e în viață, fie că nu. Și dacă se întîmplă una ca asta, șeful meu e în pom și n-o să-i placă prea mult.

— Dacă l-am ras eu pe Byrne atunci nu mai are cine să dea recompensa. De asta am tras eu în el.

— Dar noi nu facem afaceri cu *dacă*, lătră Lash. Vreau certitudini. Și te mai și înșeli. Cînd avionul acela face pentru Byrne o mie de lire atunci dacă dă cineva de el o să-și închipuie că sărăcia aia e la mare preț pentru cineva, fie că Byrne mai e prin preajmă sau nu. Ascultă ce-ți spun eu, avionul are să fie găsit și o să se trăncănească despre el.

— Și mă rog de ce-i atît de special avionul acela ? întrebă Kissack.

— Nu-i treaba ta.

Lash rămase pe gînduri. Deodată spuse :

— Ai vreo ideea de ce s-au pornit așa pe nepusă masă Byrne și Billson încoace ? Știi cumva încotro au pornit ?

— Nu i-am întrebat.

— Lucrezi orbește, ca de obicei, replică Lash acru. Uite, de acum o să lucrăm așa. Pun pariu că Byrne și Billson sînt pe aproape, așa că trebuie să-i găsim. Iar cînd dăm de ei nu-i atingi nici măcar cu unul din degetele tale afurisite. Ba, mai mult, dacă dau de bucluc, o să-i ajuți frumușel să iasă la liman. Ai înțeles ?

— La dracu ! Acum vrei să știi de ce nu-s morți de-a binelea, iar în clipa următoare vrei ca eu să-i culeg de pe jos și să-i scutur frumușel de praf.

Lui Kissack i se făcuse silă. Lash era calm și neîndurător.

— Noi habar n-avem unde-i avionul acela. Așa-i ? Dar s-ar putea ca Byrne să știe de-acum, doar el e cel care i-a făcut atîta reclamă. Așa că o să-l lăsăm să-l găsească, și dacă e nevoie chiar o să-l ajutăm puțin. Apoi îl curățăm și pe Byrne și pe Billson și avionul, laolaltă...

— Bum ! făcu Kissack.

— Și de data asta am să fiu și eu prin preajmă ca să fiu sigur că nu faci și acum o rasoleală, îi spuse Lash. Și acum zi-mi : crezi că mai există ceva ce ar trebui să aflu ? Nu contează cît de neînsemnat ar fi.

— Nu-mi mai trece nimic prin minte, decît că la Tammanrasset circulă tot felul de zvonuri caraghioase.

— Ce fel de zvonuri ?

— Am auzit că Billson ar fi într-un fel de spital-pușcărie la Tam. Dar nu se poate să fie acolo, nu-i așa ? Dacă era în Tenere nu putea fi și acolo.

— Cînd ai auzit treaba asta ?

— Chiar azi... la restaurant. Un turist englez care circula cu un grup de germani și-a dat drumul la gură. Că Billson ar fi murit de epuizare în deșert, că Billson ar fi viu, dar găurit de un glonte, că Billson e teafăr și nevătămat, dar e în închisoare. Însă toate numai zvonuri, după cum spunea Stafford ăla.

— Cum ?

— Spunea că nu-s decît zvonuri, nimic sigur.

— Cum ziceai că-l cheamă ?

— Pe cine ?

— Pe turistul acela englez, pentru numele lui Dumnezeu ! Despre cine altcineva discutăm noi aici ?

— Aha ! A spus că-l cheamă Stafford. Nu, nu el a zis. Ci neamțul ăla i-a zis Stafford.

— Dumnezeule ! făcu Lash încet.

— Și la numele ăsta a răspuns cînd am vorbit eu cu el. Are vreo însemnătate ?

— N-a spus de unde venea ? Parcă ai zis că a fost în Tammanrasset.

— A venit de la Djanet cu un grup de turiști germani. Spunea că de la Tam s-a dus cu avionul la Djanet. Mi s-a părut mie că e puțin cam ciudat, dar individul mi-a explicat cu gura lui. Spunea că părăsește grupul la Agadez și se duce spre Kano.

— Și avea un prieten neamț ?

Lash părea cam nedumerit.

— Sigur că da. Au trăncănit o groază în nemțește. Cred că celălalt era conducătorul grupului. Vorbeau de un ghid care să-i ducă prin Tenere.

— Și deci venea din nord cu nemții ăia ? Dar cum....

Lash se opri scurt.

— Cînd s-a întîmplat treaba asta ?

— Nu de multă vreme. Tocmai venisem aici de la restaurant și ai apărut și tu la cîteva minute.

— Și s-ar putea deci să mai fie acolo ?

— Cînd am plecat acolo era.

Apoi în vocea lui Kissack se simți un fel de nedumerire.

— Ne-am cam ciorovăit noi puţin, mă cam călcase pe bătături.

— Cum ?

— Toată discuţia asta despre Billson şi Tam mă cam îngrijorase.

— Deci, la urma urmei, ai şi tu puţină imaginaţie. Haide, să vedem dacă mai e acolo.

— Dar cine-i ?

Au coborît din *Range-Rover* şi au traversat curtea.

— O belea ! răspunse Lash.

Se auzi poarta trîntindu-se.

25

Am ieşit de sub *Range-Rover* şi m-am uitat în jur. În timpul discuţiei dintre cei doi o mică nedumerire stăruise undeva în străfundul minţii mele şi anume cum de reuşiseră să bage maşina în curticica aceea. Prin Bilma nu putuseră trece cu ea, în orice caz nu pe potecile acelea de numai patru picioare lăţime cel mult. Dar nedumerirea mea s-a lămurit cînd am văzut două porţi mari. Am deschis una dintre ele şi m-am trezit la marginea aşezării, exact în partea opusă restaurantului.

Cele trei mile pînă la Kalala le-am făcut mai mult în pas alergător, în vreme ce mintea îmi era ocupată cu implicaţiile celor auzite, cel mai interesant lucru fiind faptul că Lash mă cunoştea, sau auzise de mine, şi fusese foarte surprins că eram la Bilma. Asta şi una dintre frazele lui care se repetaseră de cîteva ori m-au

cam convins aproape că Lash fusese cel care mă cotonogise în Kensington. Şi pentru treaba asta îi rămăsesem dator.

Cînd am ajuns la caravana care se odihnea, Byrne dormea, dar Billson era treaz.

— Unde-ai fost ? Unde te-a dus ? mă întrebă el.

Mă cîntări de sus în jos şi de jos în sus, cercetîndu-mi costumul englezesc.

— Şi de ce te-ai schimbat ? După ce s-a întors, Byrne n-a vrut să-mi spună nici o vorbă.

Dacă Byrne hotărîse că trebuia să-şi ţină gura, atunci aşa aveam să fac şi eu. În ultimele zile, Paul se mai întremase, dar dacă ar fi ştiut noutăţile pe care tocmai le aflasem, s-ar fi putut să o ia razna din dou. Era ultima dovadă că cineva dorea să-l vadă mort o dată şi că pentru a-l ucide era în stare să facă orice. Şi cheltuielile nu contau, cel puţin aşa se părea. Să plimbi prin Sahara cu avionul şi pe jos vreo jumătate de duzină de oameni nu e chiar o distracţie dintre cele mai ieftine, mai ales dacă e vorba şi de ucigaşi plătiţi, profesionişti ai crimei.

— M-am plmbat şi eu prin Bilma, i-am zis indiferent, să văd şi eu ce mai e pe acolo.

— Ai văzut *Range-Rover-ul* ?

— Dacă e pe-acolo atunci trebuie să fie ascuns pe undeva.

Lucru perfect adevărat.

— Şi cu Kissack ce se aude ? mă întrebă el tulburat.

— Mi-am amintit că nici Byrne şi nici eu nu-i spusesem nimic lui Paul despre întîlnirea

cu Kissack şi cu Bailly în Agadez. Am minţit mai departe.

— Nici nu l-aş cunoaşte pe Kissack, chiar dacă aş sta alături de el. Şi nici el nu mă ştie pe mine. Linişteşte-te, Paul. Aici eşti în siguranţă.

M-am dus la *Toyota,* mi-am scos la iveală veşmîntul meu tuareg, m-am schimbat, simţindu-mă astfel mult mai bine. Fiecare zonă a pămîntului şi-a şlefuit veşmintele ani şi ani de zile, ca să fie cît mai potrivite condiţiilor de acolo. Aşa că mi se părea lucru cu cap să port veşmîntul tuareg, şi nu mai aveam chef de costum sofisticat de bal, ci de unul care să-mi ţină răcoare şi în care să mă simt comod.

În noaptea aceea, pe cînd Paul dormea, l-am sculat pe Byrne şi i-am spus toată povestea. Cînd am ajuns şi i-am pomenit de sugestia pe care i-o dăduse Lash lui Kissack în legătură cu ce-ar fi trebuit să-i facă lui Bailly, Byrne spuse ironic :

— Drăguţ băiat, Lash ăsta.

— El zice că-i un realist, i-am spus eu şi apoi am continuat relatarea celor auzite.

După ce-am terminat, Byrne îmi spuse :

— Max, te-ai descurcat de minune, dar ai avut şi mare noroc.

— Adevărat ! am recunoscut şi eu. Încă de la început am greşit cînd l-am abordat pe Kissack.

— Norocul sare de unde nu te aştepţi. Uite să-l luăm de exemplu pe Billson. E un noro-

cos fiindcă i-ai luat urma din Anglia. Altfel acum ar fi fost în Koudia, mort ca toţi morţii.

— Amîndoi am fost de fapt norocoşi pentru că te-am avut pe tine alături, Luke, i-am spus eu zîmbind.

El mîrîi.

— Numai un lucru nu pricep eu. Ai spus ceva despre un contract. Ce fel de contract ?

— De prea multă vreme te-ai depărtat de lumea civilizată. E un jargon al lumii interlope, împrumutat din Statele Unite. Dacă vrei să scapi de cineva, care să fie ucis, atunci aranjezi un contract pe capul lui cu clauze cuprinzînd toate cheltuielile neprevăzute.

— Şi tu numeşti asta civilizaţie ? Aici, dacă un individ vrea să-l omoare pe altul, atunci o face cu mîna lui, cum a făcut Konti, de exemplu.

Am zîmbit din nou, dar de data asta cam acru.

— Treaba asta se numeşte diviziunea muncii.

— Şi cu asta ajungem din nou la vechea întrebare : cine doreşte să-l vadă pe Paul mort ? Şi la o întrebare şi mai mare, după mintea mea : cine doreşte să mă vadă mort şi pe mine?

— Cred că de-acum şi eu sînt pe listă, i-am răspuns eu. Luke, habar n-am. Dar în minte îmi tot apare un nume : Sir Andrew McGovern.

— Un lord ! făcu Byrne plin de uimire.

— Nu ţi-am spus prea mare lucru despre partea din Anglia a afacerii. Dar acum, că ai ajuns pe lista lui Lash, cred că trebuie să ştii şi tu.

Aşa că i-am spus tot ce ştiam, după care am adăugat :

— Cred că Lash trebuie să fie implicat în cotonogeala aceea pe care am încasat-o. Nu toate contractele sînt pentru a ucide pe cineva. Voiau doar să mă descurajeze.

— Şi individul acela McGovern, ce-i cu el?

— Toate firele par să ducă la el.

Şi am început să-i enumăr pe degete punctele principale.

— Mai întîi şi mai întîi el îl ia pe Paul ca subaltern şi are grijă să fie plătit exagerat de atunci încoace. Îndată ce Paul are criza aceea psihică şi dispare, McGovern se scutură de firma mea de la serviciul de securitate al *Grupului Whensley*. N-a făcut-o numai pentru *Franklin Engineering*, vezi, fiindcă atunci ar fi părut suspect. Nu voia să mă ocup prea mult de chestiunea cu Paul şi de afacerile lui, şi numai aşa mă putea împiedica să n-o fac. Apoi a încercat s-o scoată din calea mea pe sora lui Paul, înainte de a apuca eu s-o întîlnesc, trimiţînd-o în Canada. Dar planul n-a mers, aşa că l-a anulat şi a menţinut-o în Anglia. Cam la vremea aceea am încasat-o eu şi am fost prevenit să-mi caut de treaba mea. Toate duc la McGovern.

— Bine, spuse Byrne. Dar acum spune-mi şi mie de ce ? De ce un mare senior englez, cu blazon, face atîta tapaj pentru un avion care s-a prăbuşit în 1936 ?

— Al naibii să fiu dacă ştiu. Dar cînd am să mă întorc eu la Londra McGovern are să-mi

răspundă la o groază de întrebări, pînă am să fiu pe deplin satisfăcut.

— Mai bine ai schimba și ai pune în loc de „*cînd*", „*dacă*" am să mă mai întorc la Londra, spuse Byrne strîmbîndu-se. Ce vîrstă are McGovern ?

La treaba asta nu mă gîndisem.

— Nu știu. Poate cincizeci și cinci spre șaizeci.

— Să luăm cifra cea mai mare. Dacă acum are șaizeci, atunci în 1936 avea optsprezece ani.

Sau treisprezece dacă luăm de bună cealaltă cifră.

— Toată treaba are din ce în ce mai puțin sens. Cum putea fi amestecat în ciorba asta un adolescent ?

Byrne făcu un gest care însemna s-o lăsăm baltă.

— Să ne oprim numai la prezent. L-ai văzut pe Lash da față ?

Am clătinat din cap.

— Numai picioarele. Eram întins pe burtă sub Range-Rover-ul acela. Nici pe ceilalți nu i-am văzut, în afară de Kissack și de tovarășul său arab.

— Deci acum sînt vreo cinci ?

Am încuviințat din cap.

— Trebuie să fi sosit cu avionul care l-a luat pe Bailly să-l ducă la Agadez. Iar planul lui Lash e să nu întreprindă nimic pînă cînd nu găsim noi avionul ?

— Deocamdată așa-i. Dar își poate schimba el planul.

— Trebuie să riscăm. Ei bine, noi ştim ce are el de gînd să facă, dar el nu știe că noi ştim, aşa că avem un avantaj. Ba mai mult, vrea să ne ajute pînă cînd o să dăm de avion. Mie îmi convine şi aşa şi-ţi propun să-l lăsăm să ne ajute, iar în felul acesta e nevoit să iasă la vedere.

— Posibil. Dar poate că se mulţumeşte să fie cel care trage sforile din umbră.

— Nu-mi vine să cred, spuse Byrne. Pe Kissak nu-l mai foloseşte pentru că ştie că-l cunosc, iar Kissack știe că am încercat să-l fac să vorbească, lucru pe care iar îl ştie şi Lash. Şi din cîte mi-ai spus, ceilalţi care-l însoţesc nu-s decît niște bătăuși plătiți, năimiţi la Alger.

— Sau mai degrabă criminali năimiţi, am adăugat eu întunecat.

— După voce îl poţi recunoaşte ?

— Cred că da, doar dacă nu-i destul de deştept să și-o schimbe.

— În regulă.

În întuneric nu-i puteam vedea faţa lui Byrne, dar după glas mi s-a părut că zîmbește.

— Max, ştii, dacă indivizii ăştia se iau pe urmele noastre și ne mai dau și o mînă de ajutor, n-aş fi deloc mirat dacă au să dea de bucluc rău de tot. Deşertul poate fi uneori un loc foarte periculos, mai ales dacă-i mai dai şi o mînă de ajutor.

— Şi lui Paul îi spunem ceva din toate astea ? am întrebat eu.

— Ţi-ai pierdut minţile ? îmi răspunse el. Nu-i spun nimic, fir-ar să fie. Doar atît că vine cu noi.

Am pornit la drum a doua zi devreme, avîndu-l cu noi şi pe Konti.

— O să-l ducem pînă la Djado, îmi spuse Byrne. După care el o ia spre răsărit, înapoi, acasă, la Tibesti.

Am mers cu maşina prin Bilma fără să ne mai ferim, şi am trecut pe lîngă fort. Nu l-am zărit nici pe Kissack şi nici pe vreunul care să-mi fi amintit de Lash. Apoi am luat-o spre nord, trecînd pe la poalele munţilor Kaouar, numai ţancuri de stîncă, pe mile întregi. Chiar înainte de a părăsi Bilma, Byrne spuse :

— Cam la vreo patruzeci de kilometri de-aici e fortul Dirkou. Acolo o să trebuiască să poposim pentru ca să iau benzină. Tu însă nu te opreşti acolo fiindcă ăia or să fie curioşi să-ţi vadă actele şi tu nu le prea ai în regulă. Aşa că te las ceva mai departe împreună cu Konti, că nici lui nu-i plac soldaţii.

Cînd în depărtare s-au arătat nişte pîlcuri de palmieri, Byrne opri maşina şi-mi arătă.

— O iei în direcţia asta şi o ţii cît mai drept aşa. În felul ăsta ajungi din nou la drum de cealaltă parte a postului de control, şi nici nu te mai poate zări nimeni. Acolo mă aştepţi.

Eu şi Konti am coborît. Byrne era gata să pornească mai departe, dar se opri.

— Ai cumva o sticlă de whisky în plus ?

— În bagajele mele, la spate. De ce ?

— E unul la Dirkou căruia îi place băutura. La Dirkou, dacă ştii unde să ungi, lucrurile merg mai uşor.

Porni mai departe. Eu şi Konti am luat-o prin deşertul care, har Domnului, de data asta era drept şi neted. Deodată, m-am aplecat şi am ridicat ceva de jos. Byrne avusese dreptate — în deşertul de lîngă Bilma erau scoici. După vreo jumătate de oră de mers anevoios am ieşit din nou la drum şi am aşteptat, avînd însă grijă să ne dăm după o stîncă potrivită ca să nu stăm la vedere. Curînd am auzit cîrîitul schimbătorului de viteză şi, cînd m-am uitat, am văzut *Toyota* apropiindu-se, aşa că am ieşit la vedere, iar Byrne a oprit exact cît să ne urcăm în maşină. Făcu cu degetul înapoi spre Dirkou.

— Şi crezi că Lash e un individ mai înalt ?

— Avea nişte picioare potrivite.

— Am lăsat acolo un englez. Sosit în douăzeci de minute după mine.

— Nu mai spune ! Într-un *Range-Rover ?*

— Nu, într-o rablă veche de maşină la fel de tăvălită ca şi a mea. E destul de înalt, destul de lat, brunet.

— Mai era cu cineva ?

— Cu doi indivizi. După felul în care vorbeau araba între ei aş zice că-s din Maghreb, din Alger mai probabil. Englezul nu vorbea araba, discuta cu ei în franceză, limbă pe care ceilalţi n-o înţelegeau prea bine.

— Se potriveşte, am zis eu.

— Dar cînd vor pleca din Dirkou o să aibă faţă de mine o întîrziere mult mai mare decît

cele douăzeci de minute de la început, îmi spuse Byrne zîmbind. Am avut o mică discuţie cu tipul căruia îi place băutura. Chiar acum le răscoleşte şi le întoarce toate lucrurile pe dos, iar englezul înjură de ţi se întoarce stomacul pe dos. Dar n-o să-i folosească la nimic. Se pare că şi whisky-ul foloseşte la ceva.

— S-ar putea să ne prindă bine, am spus eu gînditor. Dacă prietenul tău căruia îi place whisky-ul le cotrobăieşte peste tot cu grijă, s-ar putea să le găsească şi armele. Şi n-o să-i facă plăcere treaba asta, drept ?

— Aşa mi-a trecut şi mie prin minte, încuviinţă Byrne încîntat.

— Să nu netezim calea păcătosului.

Byrne rîse auzind meditaţia mea.

— Biblia e plină de cuvinte înţelepte.

Billson, care stătea pe scaunul din spatele meu, căpătă glas :

— Despre ce tot vorbiţi ? Cine-i individul acela din urma noastră ?

— Un individ şi atîta tot, spuse Byrne. Probabil că nu are nici o legătură cu Kissack, dar mie îmi place să mă ştiu în siguranţă.

— Nu-ţi face griji din pricina asta, Paul, i-am zis şi eu.

Drumul era prost şi, încet, încet, deveni şi mai rău. Din cînd în cînd treceam pe lîngă vreun sat cu nelipsitul pîlc de curmali. Era limpede că sub piscurile munţilor Kaouar se găsea apă. Dar băştinaşii nu doreau să-şi facă

traiul ceva mai lesnicios întreţinînd drumurile ca lumea.

Am mers toată ziua fără oprire şi nu numai drumul se înrăutăţea, ci şi vremea. Se porni un vînt care ridică nisipul şi formă un fel de ceaţă ce învălui lumina soarelui, şi peste tot în maşină începu să pătrundă o pulbere fină. Abia atunci am descoperit eu adevăratul merit al vălului tuareg şi l-am strîns mai bine în faţă.

Abia după-amiază am dat de bucluc. De undeva de la spatele mașinii se auzi deodată un scrîşnet și ne-am oprit cu o smucitură în nisipul afînat.

— Fir-ar să fie ! exclamă Byrne. S-a stricat ceva la transmisie.

Ne-am dat jos să ne uităm care-i buba. Roţile din spate erau băgate în nisipul fin pînă aproape de osie, şi mi-am dat seama că avea să fie treabă afurisit de grea ca să scoatem maşina de acolo chiar dacă nu era nimic stricat la transmisie. Iar dacă transmisia era stricată, atunci aveam să rămînem împotmoliţi acolo pe vecie. Byrne nu părea să fie îngrijorat, scoase de la spatele maşinii două cricuri şi le aşeză pe nisip.

— Abia acum începe treaba grea, spuse el. Avem nevoie de tălpicile acelea de nisip de pe portbagajul de deasupra.

Eu şi Paul am dat jost tălpicile. Byrne se uită la Paul gînditor.

— Vrei să-mi faci un serviciu ?

— Bineînțeles, ce anume ?

— Du-te pe vîrful dîmbului aceluia din spate și fii cu ochii în patru. Dacă vezi că vine cineva, dă-ne de știre deîndată.

Paul se uită la Konti.

— Nu e mai bine să se ducă el ?

— De el am eu nevoie aici, spuse Byrne scurt.

— Ei, bine, făcu Paul și porni înapoi.

Byrne rîse scurt.

— Paul va fi mai vigilent decît oricare altul dintre noi. Se pare că pune mult preț pe pielea lui.

— Nu știu ce să zic, am comentat eu. Am început să țin la el.

După vreun ceas am aflat ce putea fi mai rău.

— Roțile diferențialului au cam rămas toate fără dinți, spuse Byrne. Nu e de mirare că făcea ca rîșnița lui tata mare de acasă, de la Bar Harbor. Nu se putea măcina cafea cu ea nici de doi franci.

M-am uitat mohorît la mașina ridicată pe cricuri.

— Și ce facem acum ? O luăm pe jos ?

— Cam la vreo zece kilometri de aici, în susul drumului, e un loc numit Seguedine. Nu-i mare lucru de capul lui, dar poate facem rost de cîteva cămile ca să ne scoată din bucluc.

— Și după aceea ? Diferențialul e praf. Doar nu-i și o stație *Service* la Seguidine.

Byrne rîse.

— Nu prea. Dar am eu la spatele mașinii un diferențial de rezervă. Nenorocitele astea me-

reu rămîn fără dinți, așa că mi-am făcut obicei să am întotdeauna unul de rezervă. Dar, înainte de a-l schimba, aș vrea să ajungem undeva, la un fel de adăpost. La noapte o să bată un vînt afurisit și nisipul ăsta nenorocit se bagă peste tot. Și nu e bun deloc la diferențiale.

— Ei bine, și atunci cine se duce ? Eu habar n-am de limbă.

Byrne rîse cu toată gura.

— L-am trimis deja pe Konti de acum jumătate de oră. Eram aproape sigur că așa o să fie povestea.

M-am uitat în jur și am văzut că, într-adevăr, Konti nu mai era pe lîngă noi. Însă tocmai atunci Billson se apropie de noi fugind de mînca pămîntul.

— Vine cineva ! urlă el. O să fie în cinci minute aici, sau chiar mai repede.

Cînd ajunse în fața noastră se opri derapînd.

— Ai vreo idee cine-s ? întrebă Byrne calm.

— Pare să fie mașina pe care am văzut-o în Dirkou.

Mîna dreaptă a lui Byrne dispăru sub veșmîntul său tuareg și, cînd apăru din nou, ținea mînerul unui revolver. Manevră resortul și piedica de siguranță, și apoi îl puse la loc. Paul se uita la el cu ochii mari.

— Paul, du-te și stai pe scaunul din față, îi spuse Byrne.

Billson ocoli în fugă mașina, iar eu mi-am verificat la rîndul meu revolverul.

— Dacă ăsta-i Lash, spuse Byrne, atunci vom afla îndată cît de sinceră e dorința lui de

a ne da o mînă de ajutor. Pune-ţi vălul şi ţine-ţi gura.

Se aplecă şi puse un bidon de ulei în picioare pe nisip.

— Dacă-l recunoşti după voce atunci răstoarnă bidonul, ca din întîmplare.

Am rămas în aşteptare, suflarea fierbinte a deşertului ne biciuia faţa cu ace de nisip. Mi-am ridicat vălul şi l-am strîns bine, aşa cum mi-a arătat Byrne, atît ca să mă apăr de nisip, cît şi ca să-mi ascund chipul. Apoi mi-am băgat mîinile sub gandoura, lăsîndu-le să atîrne pe lîngă corp, şi ţinînd revolverul în pumn ; în felul acesta arma nu se ghicea şi nici nu aveam să mai pierd vreme scoţîndu-l din toc. Maşina apăru de după ridicătură, la vreo două sute de iarzi, şi venea cu viteză ridicînd un lung evantai de praf, mînat de vînt într-o parte. Cînd se mai apropie, încetini, şi apoi, ajungînd în dreptul nostru, opri. Se vedea bine că omul de la volan nu-i european, în schimb cel care coborî de pe scaunul din faţă era cu siguranţă. Arăta aşa cum îl zugrăvise Byrne, destul de înalt şi brunet. Privirea îi luci spre Byrne şi spre mine, apoi se uită la Paul, care stătea pe scaunul din faţă.

— Aveţi necazuri ? spuse el. Poate vă pot ajuta.

N-am auzit ce i-a zis Paul fiindcă am făcut o jumătate de pas şi am dărîmat bidonul de ulei care căzu cu un zgomot metalic. Byrne îi răspunse cu voce tare :

— Mda, s-ar putea spune că avem necazuri. S-a rupt diferenţialul acela nenorocit.

Lash întoarse capul şi se uită lung la Byrne apoi se duse spre spatele maşinii.

— Ești american ?

Lăsă să i se citească în glas o bine simulată neîncredere.

— Să trecem peste asta.

— Nu arăţi a american, spuse Lash pe un ton amuzat.

Apoi arătă cu capul spre mine.

— Bănuiesc că şi el e tot american.

— Mțț ! făcu Byrne. E englez, ca și dumneata.

Lash ridică din sprîncene, dar nu zise nimic. Cred că Byrne reacţiona aşa cum trebuia. Lash ştia că și eu eram prin preajmă, și nu mai avea nici un rost să mă ascund. Şmecheria oricum n-ar fi mers decît dacă m-aş fi prefăcut a fi și surd şi mut. Se apleca şi se uită sub maşina noastră, după care spuse :

— Și, fiindcă tot stăm de vorbă, numele meu e Lash, John Lash.

— Luke Byrne. Iar el e Max Stafford, iar cel de pe scaunul din faţă e Paul Billson.

Mi-a fost teamă că Lash va întinde mîna, ceea ce m-ar fi pus în încurcătură fiindcă ţineam revolverul în mînă, dar individul se mulţumi doar să dea din cap.

— Diferenţialul nu contează, spuse Byrne, am unul de rezervă. Dar v-am fi recunoscători dacă ne puteţi scoate din nisipul ăsta şi ne remorcaţi cîţiva kilometri mai încolo.

— N-o să fie prea greu, spuse Lash care se întoarse şi discută ceva cu cei din maşina lui.

După intonaţie, vorbea franţuzeşte, dar n-am putut prinde ce spunea. Am băgat doar de seamă că nu ni i-a prezentat. Byrne scoase mîna dreaptă de sub gandoura şi, de data asta, era goală. Dacă el dorea să rişte, atunci puteam risca şi eu, aşa că mi-am băgat fără fereală revolverul în toc şi mi-am scos şi eu mîinile afară.

— Să punem mai întîi dedesubt tălpicile de nisip, înainte de a coborî cricurile. O să fie mai uşor aşa.

Cei doi însoţitori ai lui Lash se dădură jos din maşină. Eu m-am dus spre cabina maşinii noastre. Paul îmi spuse cu glas scăzut :

— El e individul care era la Kirkou.

— Şi ce-i cu asta ?

— Dar nu zicea Byrne că e cam dubios ?

— La naiba ! i-am zis eu. Nu e decît un bun samaritean care a venit să ne scoată din bucluc. Nu fi paranoic, Paul. Coboară mai bine şi dă-ne o mînă de ajutor.

Am aşezat tălpicile sub roţile din spate, apoi am lăsat maşina jos şi am scos cricurile. Lash n-avea cablu de remorcaj, dar avea Byrne şi, în zece minute, eram gata de plecare. Abia atunci am băgat de seamă că unul din oamenii lui Lash dispăruse. Lash şi celălalt tovarăş al lui s-au urcat în maşina lor şi motorul porni. În şoaptă i-am zis lui Byrne :

— Dar unde-i celălalt ticălos ?

— S-a întors şi a trecut dincolo de dîmb. Ştiu eu de ce.

— De ce, fir-ar să fie ?

— Nu pentru că ar fi un timid şi s-ar ruşina să nu-l vedem, spuse Byrne răutăcios. Bănuiesc că s-a întors ca să-i facă semne lui Kissack şi să-l oprească din drum. Probabil că *Range-Rover-ul* nu e cu mult în urmă.

Avea dreptate. Lash n-avea chef să-l vedem pe Kissack.

— Şi încă un lucru, am zis eu, să nu vorbim despre Lash în vreme ce ne remorchează, altfel o să-l speriem pe Paul.

— Am să am grijă, spuse el şi ridică glasul. Paul, tu stai pe partea asta. Max pe cealaltă şi, dacă socoteşti că ne împotmolim şi mai tare, atunci strigă şi tu cît poţi.

Se urcă la volan şi-i făcu semne cu mîna lui Lash, care ambală motorul. N-am mai avut nici un necaz. Maşina lui Lash era mai puternică decît părea la prima vedere şi ne-a scos cu uşurinţă din nisip, deşi e greu de spus cum a putut deforma una din tălpici. Byrne aruncă rabla aceea turtită cu totul fiind de nefolosit de-acum, după aia am adunat sculele împrăştiate prin jur. În vreme ce ne îndeletniceam cu treaba asta, în pas întins îşi făcu apariţia din urmă şi individul care dispăruse. Băgă de seamă că ne uitam la el aşa că îşi trase ostentativ fermoarul de la pantaloni. Byrne se uită la mine şi îmi zîmbi uşor. Şi astfel chiar cel care voia să ne asasineze ne remorca acum spre Seguedine, aşezare neînsemnată, unde era doar o ruină din care se mai ţineau în picioare trei pereţi şi un acoperiş nenorocit, suficient însă pentru a adăposti *Toyota* de vînt. Lash ne-a ajutat s-o băgăm şi înăuntru.

— Vă deranjează dacă-mi petrec şi eu noaptea cu voi aici ? ne întrebă el. Poate că vă dau o mînă de ajutor să demontaţi transmisia.

— Nu e nevoie, îi răspunse Byrne. Mă descurc şi singur.

Lash zîmbi.

— Şi nici nu prea am chef să conduc pe furtuna asta de nisip. Te poţi rătăci uşor. Îmi vine să cred că s-ar putea să iasă rău de tot.

— Bineînţeles că s-ar putea, fu de acord şi Byrne. S-ar putea să şi mori. Dacă vrei să rămîi, atunci rămîi. Doar sîntem într-o ţară liberă. Mulţumesc pentru ajutor, mister Lash. Ne-ai scos dintr-un bucluc tare nenorocit, dar nu e nevoie să te mai şi murdăreşti pe mîini acum.

Dar Lash a rămas oricum să ne ajute. Cred că socotea a fi în interesul lui să ne vadă porniţi la drum cît mai curînd posibil. Gealaţii care fuseseră cu el dispăruseră, probabil ca să-i comunice lui Kisack ce se întîmpla. Trebuie să spun că Lash nu ne-a fost de prea mare ajutor totuşi şi s-a mulţumit doar să dea sculele la mînă ori de cîte ori i se cerea, aşa cum făceam şi eu dealtfel. Byrne ar fi putut face singur toată treaba şi, deşi declara fără ocol că-i era silă de ţucalele alea puturoase pe patru roţi, era totuşi destul de american ca să se priceapă la ele.

Paul se foia de colo-colo, fără să-şi găsească locul. La un moment dat, cînd Lash lipsea, Byrne îmi spuse :

— Să ştii că Lash e un om foarte cumsecade. Nu-i aşa ? Ne-a scos şi din nisip, şi acum ne ajută pînă la capăt.

— Da, da, am zis şi eu, un bun samaritean, Paul.

M-am uitat peste umărul lui Byrne şi l-am văzut pe Lash ieşind din umbră şi apropiindu-se încet de noi, şi mă întrebam dacă Byrne ştia că Lash fusese în spatele lui ascultînd. Probabil că ştia, fiindcă Luke Byrne nu era un ageamiu. Am terminat treaba la lumina petromaxului, după lăsarea nopţii, apoi ne-am spălat şi ne-am pregătit masa exact cînd se arătă şi Konti. Byrne stătu puţin de vorbă cu el şi apoi îmi spuse :

— A venit pînă aici, n-a găsit pe nimeni, aşa că s-a dus mai departe, destul de mult, dar fără succes. Ăştia din neamul teda sînt în stare să meargă ca nebunii.

Lash veni şi el cu o sticlă de whisky pentru digestia de după-masă. Eu am băut un păhărel, ca şi Paul dealtfel, dar Byrne refuză cu politeţe.

— Unde-s prietenii dumitale, mister Lash?

Lash ridică mirat din sprîncene.

— Prieteni ? Vrei să zici... Nu-s decît nişte oameni care-mi arată drumurile. Ghizi profesionişti.

M-am uitat la Byrne care nici nu clipi în faţa unei declaraţii atît de prosteşti.

— Preferă să mănînce separat, spuse el după care se uită spre întunericul din jur. Ce loc e ăsta ?

— Seguedine. Pe vremuri erau şi oameni pe aici, trei sau patru familii de kanuri. Dar de cînd am trecut eu pe aici ultima oară se pare că au plecat. Tuaregii din Tassili vin încoace dinspre nord cînd nu mai au hrană acolo. Dar încotro te îndrepţi dumneata ?

Lash ridică din umeri.

— N-am o ţintă precisă. Vizitez şi eu regiunea.

Probabil că voia ca în felul ăsta să aibă un pretext să apară cînd te aşteptai mai puţin şi de unde te aşteptai mai puţin, şi totuşi apariţia lui să nu fie o surpriză. Dar de fapt era o prostie ce spunea el. Chiar şi un ageamiu ca mine băgase de seamă că traversarea deşertului era o treabă pregătită pe îndelete şi cu grijă, corelîndu-se distanţele şi timpul necesar pentru traversare, calculîndu-se combustibilul şi apa cu aceeaşi grijă. Nici un om cu scaun la cap nu se încumetă să ţopăie încoace şi-ncolo, ca un fluturaş fără griji. Dacă rămîneai cumva fără apă sau combustibil dădeai de bucluc. Lash îşi bea liniştit whisky-ul.

— Dar voi ?

— Cam tot aşa, îi răspunse Byrne evitînd să-i dea amănunte.

Am crezut că Lash avea să continue discuţia privind călătoria noastră mai departe, dar nu. Făcu tot felul de observaţii fără importanţă, ne spuse că e director general al unei firme din Birmingham specializată în ambalaje şi că aceasta era prima lui vacanţă adevărată în ultimii şapte ani.

— De data asta m-am hotărît să fac ceva deosebit, ne spuse el.

Încercă să mă tragă de limbă în legătură cu ocupaţiile mele în Anglia, aşa că i-am spus adevărul, fiindcă el oricum ştia totul în legătură cu mine şi dacă l-aş fi minţit i-aş fi trezit bănuielile.

— Sînt în convalescenţă după o boală, i-am zis. Şi încerc să trec mai uşor peste un divorţ.

Ambele afirmaţii erau adevărate, probabil că el era cauza bolii mele, iar partea în legătură cu Gloria ar fi putut să-i dea oarecum bătaie de cap fiindcă era adevărată. Adevărul poate fi o armă mai bună decît minciuna. După o vreme, văzînd că de la Billson nu reuşea să scoată nimic, se scuză şi se duse la maşina lui să se culce. Îndată după asta, din întuneric apăru Konti, ce-i spuse ceva lui Byrne şi acesta îl interogă apoi foarte amănunţit.

— Curios mai era, nu-i aşa ? mă ispiti Paul.

— Nu văd nimic ciudat, parlamentări între două nave care trec noaptea una pe lîngă cealaltă.

— Nu-mi place tipul, spuse şi-şi strînse mai bine djellaba în jurul trupului. Nu cred că se ocupă cu ceea ce ne-a spus nouă.

Eu ştiam de fapt, dar Paul mă uimi vădind o ascuţime a simţurilor la care nu mă aşteptam. Probabil că era cel de-al şaselea simţ al animalului hăituit. Cîteva minute mai tîrziu, destul de departe ca să nu audă şi Paul, Byrne îmi spuse :

— Kissack și-a făcut tabără la vreo milă de aici. L-am trimis pe Konti să-l spioneze, spuse el şi rîse. Nu prea cred că lui Kissack îi e prea moale acum acolo. Vîntul e tot mai puternic.

— Facem de veghe cu rîndul ?

Byrne clătină din cap.

— Veghează Konti toată noaptea.

— Destul de greu pentru el, nu crezi ?

— La naiba, deloc. Mîine o să doarmă în maşină. Pentru un teda e adevărat lux să meargă şi să doarmă, lucru nemaipomenit la el.

A doua zi dimineaţă furtuna se potoli, iar Lash și mașina lui dispăruseră.

— A plecat exact înainte de a se crăpa de ziuă, îmi spuse Byrne. Grăbiți mai sînt prietenii ăştia ai tăi. Kissack trage în tine fără să scoată o vorbă, Lash se cară cum ai văzut. Aş zice că nu se poartă ca nişte vecini adevăraţi.

— Şi acum ce facem ?

— Înainte spre Chirfa şi Djanet.

Chirfa era la aproape o sută cincizeci de kilometri de Seguedine şi nu era decît o tabără de tuaregi şi un fort părăsit al Legiunii Străine care ar fi putut fi Fortul Zinderneuf din *Beau Geste* [1], cu o singură deosebire : o ancoră gravată deasupra porţii principale. Nicăieri pe planeta asta n-am fi putut fi mai departe de

[1] Celebru roman al scriitorului englez Percival Christopher Wren a cărui acțiune se petrece în Algeria franceză.

mare ca aici, mă uitam la emblema aceea nevenindu-mi să cred și l-am întrebat pe Byrne ce-i cu ea.

— Habar n-am. Poate că fortul să fi fost ridicat de nişte marinari franţuji.

Tuaregii de aici păreau oarecum deosebiţi de cei pe care-i întîlnisem înainte. Şi erau şi mai prost îmbrăcaţi. Byrne îmi spuse că făceau parte din ramura tuaregilor din Tassili. Cumpără de la ei un măgăruş pe care i-l dădu lui Konti.

— De aici ne părăseşte, îmi spuse el. O ia spre est, prin Djado şi apoi mai departe spre Tibesti.

— Cît de departe spre Tibesti ?

— Probabil vreo cinci sute de kilometri. E tocmai dincolo de Ciad.

— Şi tot drumul îl face pe jos ?

— Mda. Măgăruşul o să-i prindă bine.

— Dumnezeule !

Mă uitam la Konti care se pierdea în depărtare, ducînd măgarul de dîrlogi.

După ce ne-am întors unde era parcată maşina, Byrne îmi spuse :

— Pînă aici am fost urmăriţi cea mai bună parte a drumului, dar acum vreun ceas i-am pierdut din vedere. Erau două maşini.

— Lash şi Kissack.

— Aşa cred. Aş fi vrut să nu-i pierdem. Sînt o pereche de indivizi pe care aş vrea să-i am mereu sub ochi.

26

La vreo zece kilometri după ce-am trecut de Chirfa, am urcat prin trecătoarea numită Col des Chandeliers, nume care pare a nu avea o semnificaţie anumită pentru că nu seamănă nicidecum cu o lumînare. Cînd am ajuns pe culme, Byrne opri maşina sub o stîncă pe care se afla o imensă gravură de vreo douăzeci de picioare înălţime ce înfăţişa silueta unui primitiv ţinînd o suliţă în mînă. El nici nu se uită la ea pentru că văzuse destule stînci cu astfel de gravuri, ci se urcă mai sus, de unde avea o privelişte largă spre partea de unde tocmai venisem. Deodată coborî.

— Aş vrea tare mult să ştiu unde-i ticălosul ăla.

— Am ştiut eu, se băgă în vorbă Paul. Vorbeşti de Lash !

Byrne ridică din umeri.

— Paul, de-acum eşti băiat mare. Mda, la Lash mă gîndeam.

— Cine-i individul ? Am simţit eu că ceva nu era în regulă cu el.

Eu am oftat.

— Luke, mai bine să ştie şi el, după care m-am uitat la Paul şi am spus într-adins. Lash e şeful lui Kissack.

Paul se arătă jignit.

— De ce nu mi-aţi spus mai înainte ?

— Pentru că nu ştiam cum vei reacţiona, i-am răspuns eu. Mereu eşti pe jumătate gata să-ţi pierzi cumpătul. De la Bilma ştiam treaba asta.

— Dar cine-i ?

— Nu știu, dar precis că se ocupă cu ambalaje în aceeași măsură în care sînt eu candidat la paginile de reclamă masculină din *Playboy*. După părerea mea trebuie să fie un grangure mare în lumea interpolă a Londrei.

— De ce se apucă toată lumea de...

— Paul, pentru Dumnezeu ! Habar n-am. Termină și nu mai pune întrebări la care nu se poate răspunde.

M-am întors apoi spre Byrne.

— Să mergem.

Clătină din cap.

— Sau sînt în urma noastră, sau au luat-o înainte. Dacă sînt înainte atunci o să dăm exact peste ei mai repede sau mai tîrziu. Iar dacă sînt înapoia noastră vreau să știu și asta. O să stăm aici o vreme și așteptăm. Paul, urcă-te acolo sus și stai de veghe.

Paul șovăi puțin, apoi dădu din cap scurt și se urcă unde-i arătase Byrne.

— O să le acordăm o oră, spuse el.

Apoi se întoarse și porni cu pași mari, iar eu m-am luat după el și am început să merg alături.

— Max, doar n-o să-mi ascunzi ceva chiar și mie, nu-i așa ? Vreau să spun dacă nu cumva e ceva pe care ai omis să-mi spui ?

— Doar știi tot atît de mult cît știu și eu.

— Atunci poate știe Paul. Ar trebui să stăm de vorbă serios cu el.

Am clătinat din cap.

— Am încercat eu, l-am descusut cu grijă. Nu știe nici el nimic în plus.

Byrne scoase o exclamaţie reţinută, apoi se aplecă şi luă ceva de jos. Examină ceea ce găsise şi apoi îmi întinse mie.

— Amintire din Sahara.

Era o lamă mică, tăiată într-o bucată de piatră de vreun inci lungime şi jumătate inci lăţime. Era frumos lustruită şi tăişul încă mai era ager.

— Un toporaş ! îmi spuse el.

— Tuareg ?

— La naiba, nu.

Îmi arătă cu mîna spre uriaşul cu suliţa, gravat în piatră.

— Cei din neamul lui. Dacă deschizi bine ochii găseşti cu zecile din astea pe aici. Au trei mii de ani vechime... poate mai mult.

Am mîngîiat cu degetul piatra aceea lustruită. Trei milenii ! Perspectiva asta făcea din mine şi din preocupările mele ceva ciudat de neînsemnat. Trei sferturi de ceas mai tîrziu, cînd Paul strigă la noi să ne atragă atenţia, eu mai găsisem o lamă din aceea, mai mare, lamă de topor, şi cîteva vîrfuri de săgeţi. Le-am băgat pe toate iute în buzunar şi am luat-o la fugă spre *Toyota.* Byrne se urcase sus pe stîncă.

— Probabil că-s la vreo şase kilometri în urma noastră, mă informă el după ce coborî. Sînt amîndouă maşinile, ceea ce-mi convine de minune. Hai să-i dăm bătaie.

Am luat-o din loc, săltînd în toate chipurile, de cealaltă parte a trecătorii Col des Chandeliers şi am pornit-o spre nord-vest. Mă uitam mereu înapoi şi curînd am văzut evantaiul fin de praf,

ca o coadă de cometă. Se ţineau la distanţă bună de noi, fără să rămînă în urmă şi fără să încerce să ne ajungă, şi vreme de cîteva ceasuri tot aşa am mers. Apoi am dat de un indicator ridicat la marginea drumului.

— Baliza 593. Uită-te bine la kilometraj... vreau să-mi spui exact cînd am făcut cincizeci de kilometri de aici încolo, spuse Byrne.

N-am pierdut kilometrajul din ochi, urmărind cum se depăna kilometru după kilometru. Niciunul din noi nu mai vorbea. Byrne pentru că se concentra asupra volanului, eu pentru că nu aveam nimic de spus, iar Paul, bănuiesc, pentru că în mintea lui nu mai era loc decît pentru maşinile din urma noastră. Cînd s-au mai adăugat cincizeci de kilometri la cîţi mai aveam noi de dinainte i-am spus :

— Gata.

— Nu încă, spuse Byrne, şi mai conduse vreo jumătate de kilometru după care opri.

Coborî, se urcă pe capota *Toyotei* şi rămase scrutînd drumul înapoi. Apoi se întoarse în maşină şi spuse :

— Acum nu vreau deloc să ne piardă urma cei din spate.

— De ce ?

Îmi arătă cu mîna spre stînga.

— Fie că mă crezi fie că nu, cel de colo se consideră a fi un drum şi pe acolo o s-o luăm. Îndată o să aflăm noi cît de buni sînt ghizii aceia profesionişti ai lui Lash.

Aşteptă încă vreo cinci minute şi o porni, luînd-o pe drumul care abia se vedea. Ţinutul

își schimbă înfățișarea, munții dispărură din zare și ne-am trezit pe un imens platou de piatră neted ca o masă de biliard de la un orizont la celălalt.

— Se cheamă reg, îmi spuse el. Nu e o regiune rea de mers, dacă nu cumva te supără monotonia. Cred că pe vremuri aici era un fund de mare.

Și drumul era într-adevăr monoton, încît am început să simt că mă ia cu somn. M-am uitat înapoi la Paul și am văzut că oboseala îi învinsese chiar și spaima pe care o avea de Lash și Kissack. Dormea adînc. Kilometrii și milele se derulau unul după altul pe sub roțile mașinii noastre și totuși priveliștea nu se schimba deloc. La un moment dat i-am spus lui Byrne :

— Pare să fie cea mai întinsă cîmpie din deșertul ăsta.

— La naiba, nu ! îmi răspunse Byrne. Cea mai mare-i Tanezrouft, cam la fel de întinsă ca Franța. Pe lîngă aia, cea de aici e doar cît o marcă poștală. Dar în curînd se mai schimbă... în rău.

Și așa s-a și întîmplat. La început apărură doar niște barchane izolate, niște semilune galbene ridicate din pietrișul întunecat, apoi petice mai întinse de nisip pe care Byrne le ocolea. În cele din urmă se ivi mai mult nisip decît pietriș, iar acum nu mai avea cum să evite nisipul. Îmi spuse pe un ton indiferent :

— Dacă reușești să conduci prin locurile astea înseamnă că ai trecut examenul și nu mai

ești un țînc, ești bărbat. E *fech-fech*. Îți aduci aminte ce ți-am spus despre *fech-fech* ?

Mi-am adus aminte povestea macabră cu camionul care se afundase în nisip.

— Acum spune-mi tu mie !

Întoarse capul spre mine și-mi zîmbi :

— Nu e nici un pericol dacă menții viteza și luneci pe suprafața asta. Dacă însă încetinești, s-ar putea să dai de bucluc. Pariu că nenorociții aceia ai lui Lash habar n-au.

— Știai că o să dăm de o zonă ca asta ?

— Mda. M-am împotmolit și eu pe aici acum vreo douăzeci de ani. La vremea asta a anului e plin de *fech-fech* pe aici.

— Mie mi se pare nisip obișnuit, am spus eu.

— Are o culoare diferită. Și dacă te uiți înapoi ai să vezi că în urma noastră nici nu se prea ridică mult praf. Dar un lucru e sigur — n-o să oprim ca să ne convingem.

Deodată, după vreun ceas schimbă direcția și curînd după aceea opri. Se urcă din nou pe capota mașinii și se uită în jur. Iar cînd se dădu jos zîmbea cu toată gura.

— Nu se văd deloc. S-ar putea ca domnul Lash să ne fi ajutat la Seguidine, dar nu cred că acum e cazul să-l ajutăm și noi. Uite colo ne întoarcem la drumul spre Djanet. E baliza *Berliet 21*. Știi cumva ce înseamnă Djanet ?

— Nici baliza *Berliet 21* nu știu ce e.

— Compania de mașini Berliet își încearcă toate camioanele grele aici și de aceea a pus indicatoare prin deșert. Iar în arabă Djanet înseamnă Paradis.

Paradisul era construit în parte pe un teren deşertic şi parte pe panta unei coline stîncoase şi avea mai mult farmec decît majoritatea oraşelor-oaze. Hotelul era cam spartan, dar curat şi mai bun decît cele mai multe hotele întîlnite. Dormitorul era în zeriba, un fel de colibe din iarbă, pe ai cărui pereţi atîrnau covoare viu colorate, şi avea chiar şi duşuri care funcţionau. În vreme ce mă frecam cu buretele mă gîndeam că Byrne avusese iarăşi dreptate — deşertul e un loc curat şi oamenii nu încep să miroasă atît de repede. Acum făceam primul duş după aproape o lună de zile.

Byrne lăsă *Toyota* în împrejmuirea hotelului şi se duse să dea de omul care-l informase cu privire la avion, fericitul prezumtiv cîştigător al celor zece cămile. Se întoarse ceva mai tîrziu însoţit de doi tuaregi pe care-i prezentă a fi Atitel şi fiul său Hami.

— Ai fotografile avionului, Northrop ?

— Bineînţeles.

Am căutat prin taşca mea şi i le-am dat.

— De la Muzeul de ştiinţe din Londra, luate după *Lumea completă a avionului,* ediţia 1935.

El întinse fotografiile pe masă şi începu să-l descoase pe Atitel, arătînd mereu spre fotografia avionului *Northrop Gamma.* Modelul trebuie să fi fost unul din primele avioane folosite de către Liniile Aeriene Internaţionale, pentru că pe fuselajul său, aproape de coadă, se vedea emblema TWA. Era un avion proiectat cu mult

gust, lung și zvelt, cu cockpitul așezat mult în spate. Fusese bineînțeles proiectat pe vremea cînd avioanele aveau doar cockpit și nu cabină, tren de aterizare neescamotabil, cu lonjeroanele și roțile îmbrăcate în apărători aerodinamice. Explicațiile fotografiei îl descriau drept un monoplan pentru transportul de mărfuri și poștă. În cele din urmă, Byrne se ridică.

— S-ar putea să fie ăsta. Zice că în Tassili, la vreo trei zile de mers de Tamrit, e o pasăre de metal făcută de *Kel Ehendeset.*

— Cît de departe-i și ce naiba înseamnă Kel și-mai-nu-știu-cum ?

— Probabil vreo șaptezeci de kilometri. Kel *Ehendeset* ești tu sau eu, oricine se pricepe la mașini.

Apoi se întoarse spre Atitel și schimbă cîteva vorbe cu el, apoi spuse :

— Zice că *Kel Ehendeset* are putere asupra angeloussenilor — îngerilor — și aceștia din urmă fac mașinile să meargă și ridică aeroplanele în aer.

— Pare logic ceea ce spune. Dacă e vorba de trei zile de mers, atunci cu puterea angeloussenilor se poate ajunge în șase ceasuri.

Byrne se uită la mine scîrbit, de parcă ar fi trebuit să am habar de ce spun.

— Pe platou n-o să ajungem cu *Toyota.* Iar de plecat într-acolo plecăm pe jos, zise și lovi cu mîna fotografia. Atitel pare destul de convins că epava din Tassili e exact ca asta. Spune cu tărie că pe aripi nu există nacele pentru motoare, iar fuselajul e cilindric chiar din față,

exact ca în fotografie. E vorba de motorul cel mare radial de aici.

— S-ar putea deci să fie al lui Billson ?

— S-ar putea, spuse Byrne şi clătină totuşi din cap. Ştii, tuaregii ca şi musulmanii nu pun mare preţ pe fotografii. E împotriva religiei lor, aşa că nu prea sînt obişnuiţi cu fotografiile. Am cunoscut pe unul care prinsese pe peretele cortului său o fotografie, cum văzuse el că fac europenii în casele lor. Era o fotografie care-i plăcuse, decupată din vreo revistă. Dar o pusese cu fundul în sus.

Zîmbi.

— Era imaginea unei ambarcaţiuni cu greementul pătrat şi cu toate pînzele ridicate, dar tipul nu văzuse în viaţa lui o ambarcaţiune aşa cum nu văzuse nici afurisita de mare, aşa că întreaga imagine pentru el era un motiv decorativ, care arăta la fel de frumos şi cu fundul în sus.

— Dar dacă Atitel a văzut într-adevăr avionul, atunci ar trebui să fie în stare să-l compare cu fotografia.

— N-aş băga mîna-n foc pentru treaba asta, dar cred că merită să riscăm. N-am bătut atîta drum chiar degeaba.

— Cînd pornim ?

Începu să se tîrguiască apoi cu Atitel, trăncăniră o groază şi Hami se băga şi el în vorbă cu tot felul de fleacuri. Trecu un sfert de oră înainte ca Byrne să-mi comunice :

— Spune că el nu poate porni la drum decît mîine tîrziu de tot, sau poate poimîine devreme.

Trebuie să se ducă să prindă nişte măgari care s-au răzleţit. Avionul e la vreo cincizeci de kilometri de Tamrit, la marginea culmii platoului. N-o să reuşim să facem mai mult de cincisprezece kilometri pe zi cînd ajungem sus, aşa că asta înseamnă apă pentru cel puţin o săptămînă, poate chiar zece zile, înseamnă animale de povară, măgari mai mulţi decît poate găsi el acum pe loc.

Se întoarse din nou spre Atitel şi banii trecură dintr-o mînă în alta. După ce plecă tuaregul i-am zis :

— Dar i-ai dat bani algerieni.

Byrne se uită uimit la mine.

— Mda, pentru că sîntem în Algeria.

— Cînd am ajuns aici ?

— Îţi aminteşti de ocolul pe care l-am făcut ca să scăpăm de Lash ? îmi spuse el zîmbind. Ei bine, atunci am ocolit şi postul de frontieră. Acum eşti în regulă, Max, te afli în mod legal în Algeria.

— Dar s-ar părea că nu e şi cazul lui Billson.

— Nu-ţi bate capul, mîrîi el. De aici la Tam e tare mult deşert, s-ar putea ca să nu se fi aflat nimic aici.

Luă fotografiile.

— Ai ceva împotrivă dacă le mai păstrez eu ? Trebuie să calculez ceva.

Am încuviinţat dînd din cap.

— Unde-i Paul ?

— Mai face duş şi acum.

— Doar ţi-am spus eu că în deşert te poţi îneca, comentă el rîzînd.

Apoi se aşeză la masă, îşi scoase un capăt de creion şi începu să facă nişte calcule pe spatele fotografiilor, comparîndu-le mereu cu datele privind tipul *Northrop Gamma.*

N-am pornit la drum nici a doua zi, nici a treia, ci abia a patra zi. Byrne mîrîia cumplit.

— Uneori oamenii ăştia mă cam scot din sărite.

— Am crezut că şi tu faci parte tot din rîndul lor, i-am zis eu zîmbind. Targui adevărat.

— Mda ! Dar uneori mă întorc la cel care eram odinioară. Mă gîndesc mereu la Lash şi Kissack. Nu ştiu eu cît de rău s-au împotmolit ei în nisip, dar oricum n-or să stea acolo o veşnicie. Vreau s-o şterg de aici înainte de a apare şi ei.

— Ce te face să crezi că se vor îndrepta spre Djanet ?

— E singurul loc unde-şi pot face rost de benzină.

Dar răgazul acela mi-a prins bine mie fiindcă am avut timp să-mi revin după zgîlţîiala şi scuturătura de care avusesem parte în maşină. Şi, de cînd plecasem din Alger, era prima oară că aveam şi eu prilejul să mai dorm într-un pat, iar salteaua hotelului nu era mai tare decît nisipul cu care mă obişnuisem de-acum. Iar în plus am mai avut cu toţii parte şi de nişte bere binevenită. În cea de-a patra zi de la sosirea noastră am plecat din Djanet cu *Toyota* şi Lash tot nu apăruse.

— E probabil tot acolo unde l-ai vîrît să se împotmolească, i-am zis eu.

— Mi se rupe inima pentru el, îmi răspunse Byrne, după care își săltă capul și se uită la Paul. Tu ce crezi ?

— Sper să putrezească acolo, răspunse Paul, răzbunător. Și Kissack laolaltă cu el. Cu toții.

Paul devenise cam sîngeros, dar nu era de mirare. E greu să fii milostiv cu cei care trag în tine fără măcar să-ți spună de ce. Am luat-o spre munți, spre pereții abrupți de stîncă care se ridicau asemenea unei bariere de piatră. În cele din urmă ne-am oprit cu o smucitură într-o vîlcea plină de tamarisc printre care pășteau niște măgari. Cînd ne-am dat jos din mașină, Atitel și Hami ne făcură cu mîna în semn de bun venit. Byrne mîrîi în silă.

— La vremea asta animalele ar fi trebuit să fie cu poverile în spinare.

— Încotro mergem ?

Ridică mîna la vreo patruzeci și cinci de grade față de orizontală și-mi arătă, iar mie mi se puse un nod în gît cînd m-am uitat într-acolo.

— Sus !

— Dumnezeule !

Piscurile se ridicau vertical, la aproape două mii de picioare, iar Byrne îmi indică o despicătură, un defileu tăiat în pieptul muntelui, care spre culme avea o formă de V, exact ca o cătare de armă.

— Eu nu-s alpinist, fir-ar să fie.

— Nici măgarul nu-i și orice om poate trece pe unde merge un măgar. Nu e chiar atît de greu de urcat cum pare cînd privești de aici.

Se uită cu un ochi la soare.

— Să mergem. Aş vrea să ajungem pe culme înainte de lăsarea serii.

Se ţinu de capul lui Atitel şi Hami să spună poverile pe animale. Burdufurile de piele, djerba, ale tuaregilor nu erau atît de incomode pentru animale şi nu le provocau rosături cum se întîmpla cu canistrele în care fusese pus restul proviziei de apă, dar cum nu aveam destule djerba a fost nevoie şi de canistre. În cea mai mare parte poverile constau în apă pentru oameni şi animale.

— Eu am socotit zece zile, spuse Byrne. 'Nţeles că s-ar putea să avem noroc şi să dăm peste o guelta — vreo baltă într-o scobitură a pietrei — dar nu ne putem baza pe asta. Bălţile astea acum apar, acum dispar.

Aşa că am încărcat apă şi mîncare care să ajungă pentru cinci oameni şi şapte măgari vreme de zece zile, la care Byrne mai adăugă un pachet învelit în pînză care scotea un sunet metalic. Iar deasupra puse arma *Lee-Enfield*, avînd grijă s-o lege bine.

— Mă întorc în zece minute, spuse Byrne, după care se urcă în maşină şi demară.

M-am uitat după el pînă cînd nu l-am mai văzut şi apoi i-am zis lui Paul :

— Ei ce zici ? Crezi că ai să faci faţă ?

Ridică privirea spre creste.

— Cred că da. Mai ales că n-am să car nimic în spinare. Nu va fi ca atunci cînd urcam şi coboram dunele în Tenere.

Era palid şi tras la faţă, în ciuda faptului că-l mai prinsese soarele. Nu cred că fusese el prea în formă nici cînd plecase din Anglia, fiindcă

dusese o viață sedentară. Iar de atunci încoace mai fusese și împușcat, era cît pe ce să moară din cauza epuizării, după care nu avusesem parte chiar de un concediu de odihnă.

— Poate că ar fi mai bine dacă rămîneai. Am să-i spun lui Byrne.

— Nu, îmi replică el tăios. Ar fi de acord cu dumneata. Vreau să merg. S-ar putea... s-ar putea, zise el și înghiți în sec, s-ar putea să dăm peste rămășițele tatii...

Obsesia care-l apăsase aproape toată viața ajunsese acum la punctul culminant. În numai cîteva zile, avea șansa de a afla adevărul despre tatăl său, și nu avea de gînd să renunțe tocmai acum. Am dat din cap încuviințînd și m-am uitat din nou la piscuri. Drumul pînă acolo părea că avea să ne scoată sufletul. Byrne se întoarse pe jos.

— Am dus mașina undeva unde n-o să fie chiar așa de ușor de găsit, spuse el. Să pornim.

L-am tras de o parte.

— Te-ai mai urcat vreodată pînă colo sus ?

— Bineînțeles. Am cam fost peste tot.

— Odată ajunși sus, cum e mai departe ?

— Nu e foarte rău de mers, dacă ne ațînem pe firul apelor.

— Firul apelor ? am făcut eu neîncrezător.

— O să vezi, îmi răspunse cu un zîmbet mohorît. E cea mai afurisită parte a lumii pe care ar putea avea cineva chef s-o viziteze. E ca un labirint, ușor să te rătăcești. Dar de ce ?

— Mă gîndeam la Paul.

— Mda. Și eu mă gîndeam la el. Dar dacă reușește să ajungă în vîrf, totu-i în regulă.

— Tassili n'Ajjer, am spus eu pe gînduri. Cum se traduce treaba asta ?

— *Platoul caprelor,* asta nu înseamnă că am văzut vreodată vreo capră pe-acolo. Doar vreo cîteva cămile sălbatice.

Scutură deodată enervat din cap.

— Haide să pornim odată, pentru numele lui Dumnezeu.

Şi am pornit. La început drumul n-a fost prea greu, fiindcă străbăteam o regiune cu o pantă uşoară ce ducea spre poalele munţilor. Cînd am ajuns la defileu am văzut că era mai mare decît ni se păruse nouă la început, să tot fi avut o milă lăţime la bază, şi pe măsură ce urca se îngusta. Era ea un fel de potecă ce mergea în zig-zag dintr-o parte în alta, încît la fiecare o sută de iarzi distanţă de înaintare noi făceam probabil vreo şase sute. Şi mai şi urcam, bineînţeles, dar nu foarte pieptiş.

Era o trudă continuă care punea la încercare muşchii gambei, iar de acolo simţeai efortul asupra inimii şi plămînilor în lupta cu altitudinea. Nu era mare ispravă de alpinist, ci doar un efort care nu se mai sfîrşea. Nu auzeam nimic altceva decît şuieratul respiraţiei mele şi, din cînd în cînd, sunetul scos de cîte o piatră clintită din loc şi pornită la vale, în salturi mari, sau cel făcut de vreo canistră izbită de stîncă. Uneori sforăia vreun măgăruş. Dar fiecare îşi cruţa suflarea şi nu scotea o vorbă. Cred că am fi ajuns pe culme mai repede, dacă n-ar fi fost Paul care să ne încurce. Ne opream deseori să-l aşteptăm şi pe el, apoi mai zăboveam să se odihnească. Aveam în felul ăsta şi eu răgaz să-mi mai trag

sufletul, lucru pentru care îi eram recunoscător. Atitel și Hami nu păreau să resimtă efortul, își aprindeau cîte o țigară și fumau alene după care stingeau chiștocul și-l doseau cu grijă înainte de a reîncepe urcușul. Iar Byrne, ca de obicei, era de fier, doar nasul i se mai ascuțise și obrajii i se scofîlciseră ceva mai mult. Și în chipul ăsta au trecut patru ceasuri ca să urcăm două mii de picioare, și dacă am fi măsurat pe hartă distanța parcursă nu cred că ar fi depășit o milă și jumătate. Îndată ce panta s-a mai îndulcit, ne-am oprit și, în cîteva minute, Atitel și Hami au și încropit focul de tabără al tuaregului, iar apa pentru ceai începu să fiarbă.

— Am ajuns ? i-am zis eu abia suflînd lui Byrne.

— Ce-a fost mai greu aproape a trecut.

Byrne îmi arătă soarele care scăpăta spre apus.

— De aici cred că poți vedea la optzeci de kilometri distanță.

Priveliștea era fantastică : dealurile, care în apropiere arătau cenușii, își schimbau culoarea odată cu depărtarea, trecînd la nuanțe albăstrii și purpurii. Byrne arătă apoi spre talmeș-balmeșul de dune.

— Erg d'Admer. Tot nisipul de acolo a fost cărat de ape de aici de sus, de pe platou. Trebuie să fi fost una dintre cele mai mari cascade din lume pe locurile astea, o cascadă de două mii de picioare înălțime !

— Cascadă ! am îngăimat eu slab.

— Bineînțeles ! Tassili, într-o vreme, era o regiune plină de ape. Rîuri într-adevăr mari, și era o zonă bună pentru vite, și multă hrană.

Bineînţeles, acum multă vreme în urmă.
Bineînţeles !
Îmi beam ceaiul dintr-o ceşcuţă mică din alamă şi mă uitam la Paul, care zăcea lat pe spate şi părea sfîrşit cu totul. Reuşise să ajungă aici, dar cu ultimele puteri. M-am apropiat de el.
— Paul, ia şi tu un ceai.
Coastele i se ridicau spasmodic.
— Mai tîrziu, gîfîi el.
— Max ! mă strigă Byrne.
Avea o voce blîndă, dar în tonul lui era o notă de poruncă. Mi-am ridicat privirea spre el, şi mi-a făcut un semn cu capul aşa că m-am apropiat de locul de unde privea înapoi spre defileu. Îmi arătă departe, spre deşert, şi acolo, la vreo două mile depărtare, şi cu vreo jumătate de milă mai jos de noi am văzut o învolburare a nisipului.
— Vîrtejuri de nisip ?
În deşert erau destul de frecvente din cauza curenţilor de convecţie stîrniţi de căldură. Byrne se uită la soare.
— Nu la ora asta. Cred că avem musafiri. Şi sînt două vîrtejuri.
— Cum naiba să ştie Lash că sîntem aici ?
Byrne ridică din umeri.
— Oricine urcă dinspre Djanet spre Tassili o ia pe drumul ăsta. Nu există alt drum mai lesnicios.
Auzi — lesnicios.
— Probabil că la Djanet a întrebat în dreapta şi-n stînga. Nu era mare ispravă să ne dibuie, era suficient să fi pus cîteva întrebări la hotel.
— Ar fi trebuit să fim mai prudenţi.

— N-ar fi ajutat la nimic. Nu poţi angaja oameni şi închiria animale fără ca să se afle nimic. Probabil că oamenii lui Lash vorbesc tamachek, dar chiar dacă nu s-ar descurca decît în arabă nu le-ar fi venit prea greu să afle ce doreau.

M-am uitat din nou în vale, dar acum nu se mai vedea nici o mişcare.

— Deci am dat de bucluc.

— Nu prea tare, spuse Byrne netulburat. Noaptea, pe întuneric, n-o să urce ei încoace, şi într-o oră soarele apune. Bănuiesc că o să aştepte pînă mîine. Avem prilejul să ne facem nevăzuţi.

Se uită spre Paul.

— Îi dăm răgaz cît să-şi mai revină şi apoi o luăm din loc.

— Încotro ?

— Dincolo de ridicătura aceea... către Tamrit şi Assakao.

Nu mi-aş fi putut niciodată închipui un peisaj ca cel din Tassili n'Ajjer. Am mers prin albiile unor fluvii de mult secate, care, atunci cînd apa mai curgea prin ele, tăiaseră adînc gresia moale a solului, formînd ceea ce acum arătau a fi canioane, în pereţii cărora de ambele părţi fuseseră scobite o serie de peşteri puţin adînci. Cînd începuse seceta şi apa dispăruse, vîntul continuase în Tassili opera apei, rozînd mai departe gresia vreme de mii de ani şi sculptînd rocile în formă de coloane şi turnuri fantastice, unele ridicîndu-se la două sute de picioare şi chiar mai mult, altele mîncate de la

bază se prăbușiseră așa cum se prăbușesc copacii doborîți de tăietorii de lemne.

Tărîmul acela părea pătruns de dogoare ca o plăcintă prost făcută și lăsată prea mult în cuptor și, într-adevăr, Tassili stătuse sub dogoarea nemiloasă a soarelui de mult prea multă vreme fără să fie apărat în vreun fel de haina vegetației. Gresia se înnegrise și împrumutase o patină căreia Byrne îi spunea spoiala deșertului.

— În unele nopți pe stînci se pune roua, zicea el. Și apa trage manganul și fierul la suprafață. A doua zi apa se evaporă și manganul și fierul se oxidează. Și dacă lași treaba asta să continue vreme de cîteva sute de ani, obții și tu spoiala asta.

Așa cum mă prevenise, regiunea era un adevărat labirint, canioanele, ce fuseseră înainte albii, se uneau unele cu altele, aveau tot felul de canale de legătură, pentru ca apoi să se despartă din nou. Aveam senzația că înainte fusese un fel de deltă, capătul călătoriei unui fluviu imens, învolburat și iute mai înainte, care, o dată ajuns aici, devenea leneș și plin de mîluri ca delta Nilului. Dar, la marginea platoului Tassili, se arunca de la două mii de picioare, cărînd cu el mîluri ce deveniră apoi dunele imense din Erg d'Admer. Acum nu mai era nici urmă de apă. Pămîntul era uscat ca un os de cămilă în Tenere, dar nu albit ca acela, ci ars de soare și tăbăcit ca o mumie.

Toate astea le-am văzut în ultimul ceas de dinaintea apusului, și apoi, la insistențele lui Byrne, am pornit mai departe, și am mers pînă pe la ora nouă, cînd Byrne se înduioșă și făcu-

răm tabără. Paul era aproape leşinat, iar eu mai frînt decît în timpul marşului prin Tenere. Prea ostenit ca să mai mănînc, m-am tîrît pînă la una din peşterele acelea mici şi am adormit îndată înfăşurat în djellaba.

Dimineaţa m-am trezit şi am descoperit un individ uitîndu-se la mine. Era tuciuriu, şi nu avea decît o legătoare la brîu, iar în dreapta ţinea o suliţă. În urma lui era o turmă de vite, animale sănătoase, tărcate, şi cu nişte coarne mari. Iar şi mai departe se vedea o ceată de vînători cu arcuri, unii chiar cu săgeţile puse pe strună.

Am început să clipesc din ochi cuprins de uimire, m-am săltat în capul oaselor şi m-am uitat mai bine. Omul pe care-l văzusem eu era desenat pe stînca peşterii, ca şi vitele şi vînătorii. Mi-am sucit capul şi l-am văzut pe Byrne aplecat lîngă peşteră, alimentînd instalaţia aceea de fiert apa căreia el îi zicea vulcan. În spatele lui, Hami punea o seamă de djerba pe măgăruşi.

— Luke, am făcut eu, ai văzut ce-i aici ?

Se uită la mine.

— E vremea să te cam scoli. Bineînţeles, le-am văzut... e una dintre frescele din Tassili.

M-am întors să mă uit la ea. Culorile păreau la fel de proaspete de parcă fuseseră puse cu o săptămînă în urmă, iar liniile aveau o eleganţă şi o cursivitate în siluetele vitelor pe care le-ar fi invidiat orice pictor modern.

— Cam cît de vechi să fie ?

Byrne veni la peşteră.

— Vitele ? Să tot aibă trei mii de ani, poate chiar patru.

Se deplasă de-a lungul peretelui pînă ajunse la capăt.

— Asta-i mai veche... muflonul.

M-am săltat în picioare şi m-am dus lîngă el. Capra aceea sălbatică era executată într-un stil şi mai primitiv.

— Opt mii de ani, spuse Byrne. Poate şi mai mult, n-am de unde să ştiu.

Am început să cercetez peretele cu mai multă atenţie, căutînd şi alte comori, dar Byrne îmi spuse deodată :

— N-avem timp de astea. Avem mult de mers. Scoală-l pe Billson.

M-am depărtat fără prea mult chef, l-am sculat pe Paul, şi apoi am dat o mînă de ajutor la făcutul mîncării. La numai jumătate de oră după ce mă trezisem, eram porniţi la drum, bătînd canioanele din Tassili. Un ceas mai tîrziu zăream verdele copacilor, copaci mari, mîndri, de mai bine de cincizeci de picioare înălţime, cu coroane largi şi crengile răsucite şi noduroase.

— Trebuie să fie şi apă aici, am zis eu arătînd spre copaci.

— Chiparoşi, îmi răspunse Byrne. Ăştia pot avea cîte o rădăcină de o sută de picioare care coboară drept în adîncul pămîntului. Şi-s mai bătrîni decît Matusalem. S-ar putea să fi fost aici şi pe vremea cînd tipii ăia se îndeletniceau cu pictatul vitelor acolo la peşteri.

Am lăsat copacii în urmă şi am mers mai departe în tăcere, şi iarăşi totul în jur fu numai linişte, tulburată doar de zgomotul unei pietre lovite, de sforăitul vreunui măgăruş sau de cîte

un cuvînt schimbat între Atitel şi Hami. Nu mai aveam nimic de vorbit despre obiectul cercetărilor noastre, totul fusese spus pînă la epuizare. Şi nu mai aveam nimic de vorbit nici despre Lash. Dacă venea după noi, fie că avea să dea de urmele noastre, fie că nu.

La amiază am făcut un scurt popas ca să mîncăm, apoi altul la apusul soarelui, şi apoi am mers mai departe la lumina lunii. Am socotit că nu era prea sănătos cum procedam şi i-am spus lui Byrne, dar el s-a arătat încrezător în puterile lui Atitel care ştia ce are de făcut, mult mai încrezător decît eram eu. Cam pe la nouă, ne-am oprit din nou şi eu mi-am găsit o altă peşteră. Spre surprinderea mea nu eram chiar atît de obosit pe cît mă aşteptam, şi chiar şi Paul se simţea mai bine. M-am uitat la el în vreme ce desfăcea o canistră din spatele unui măgăruş, şi m-am gîndit la ceea ce spusese despre el Isaacson, la Luton. Un *nebbish*. Un nimeni absolut.

Aşa era. Uneori treceau ore întregi şi nici faptul că-l aveam în preajmă nu mă făcea să mă gîndesc la el. Cînd mergeam cu *Toyota*, el stătea totdeauna în spate şi nu-l aveam sub ochi, Iar acum, ca şi în cursul celorlalte marşuri prin deşert, el venea totdeauna la urmă. Vorbea puţin, nu comenta niciodată ceea ce vedea, indiferent cît de impresionant ar fi fost, însă îşi mişca mereu cu încăpăţînare picioarele, punînd unul dinaintea celuilalt. Şi nu se plîngea niciodată, indiferent ce simţea. S-ar fi putut spune şi lucruri bune despre Paul, dar, cu toate astea, mai bine n-ar fi ajuns pe unde ajunsese.

Iar Luton, ehei, era la un milion de mile depărtare, pe altă planetă.

Am mîncat doar curmale și carne uscată de oaie și l-am întrebat pe Byrne dacă înaintăm satisfăcător. El mestecă plin de energie și apoi înghiți.

— Destul de bine. Atitel socotește că avem mai puțin de o zi jumătate pînă să ajungem. Spune că o să dăm mai întîi peste un fel de semn pe care-l știe el, mîine, încă pe lumină.

— Dar ce se mai aude cu Lash ? l-am întrebat eu. Și Kissack ?

— Ce-i cu ei ? La Tamrit i-am lăsat în urmă cu cel puțin opt ceasuri, și mai poți adăuga încă trei în seara asta pentru că ei noaptea n-or să umble, fii sigur. Bănuiesc că sîntem cu o zi bună înaintea lor. Și ei nici nu știu încotro mergem noi.

— Dar lăsăm urme. Am văzut eu. Urme în nisip și baligi de măgăruși.

El dădu din cap a încuviințare.

— Bineînțeles. Dar am trecut și peste porțiuni mari numai cu piatră și n-am lăsat nici un fel de urmă. S-ar putea să ne țină urma dacă se pricep, dar pentru treaba asta au nevoie de timp, să tot caute în dreapta și-n stînga. Și cu asta am mai cîștigat o zi, poate chiar două.

Mai luă o îmbucătură din carnea de oaie și spuse indiferent :

— S-ar putea să dăm peste ei la întoarcere.

— Drăguță treabă !

Îmi zîmbi.

— Am să-l rog pe Atitel să ne aducă pe un alt drum.

A doua zi dimineață, cînd m-am trezit, am început să cercetez cu nerăbdare peretele peșterii, dar, spre dezamăgirea mea, n-am văzut decît stîncă goală. În nisipul încins de sub locul unde făcuse el un foc, Hami copsese niște pîine care era foarte crocantă și gustoasă, dacă nu luai în seamă nisipul care-ți scîrțîia în dinți. După ce-am mîncat, am pornit din nou la drum, Atitel călăuzindu-ne prin acel haos de piatră din Tassili n'Ajjer.

Cea mai mare nenorcire de care puteam avea parte s-a întîmplat pe la amiază. Tocmai ne străduiam să parcurgem o porțiune foarte nenorocită, unde, dintr-un motiv sau altul, vîntul măcinase mai mult coloanele de gresie. Vîntul, mînînd nisipurile, mîncase baza coloanelor și multe dintre ele se prăbușiseră, iar în cădere acestea se spărseseră în bucăți, formînd un talmeș-balmeș de bolovani printre care ne era foarte greu să ne croim drum.

Deodată măgărușul pe care-l ducea Atitel începu să ragă și se aruncă înainte, izbindu-l pe Atitel din spate încît acesta căzu. Scoase un țipăt și Byrne alergă la el și începu să calce cu piciorul ceva aflat pe jos. Cînd am ajuns lîngă el am văzut un șarpe.

— Viperă cu corn, spuse Byrne și-i strivi capul cu călcîiul pînă-l făcu de nerecunoscut. De șarpe s-a speriat măgarul.

Dar nu se întîmplase numai atît pentru că Atitel zăcea pe jos ținîndu-se de un picior.

Byrne îi examină piciorul şi apoi se uită la mine.

— Şi l-a rupt, îmi spuse el scurt.

— Dumnezeule, am făcut eu. Acum ce facem ?

— Mai întîi şi mai întîi să încropim nişte atele.

Mai simplu de spus decît de făcut, fiindcă nu aveam nimic potrivit pentru atele decît poate o ţeavă de armă. Dar, în mod cu totul neaşteptat, cel care găsi soluţia fu Paul. Lovi cu palma o canistră ce atîrna în spinarea unui măgăruş şi canistra sună a gol.

— E goală ?

— Mda.

— O putem turti cu nişte pietre, spuse Paul. O lăţim şi trebuie să iasă un fel de atelă rigidă din ea.

— Ba avem ceva mai bun decît pietrele, spuse Byrne şi se duse la un măgăruş, desfăcu pînza unei boccele pe care o cărase cu noi şi scoase la iveală un ciocan şi o daltă. Pune sărăcia aia pe jos.

Ne-a luat ceva timp şi deşertul răsuna de sunetele care reverberau din coloană în coloană, dar, în cele din urmă, i-am făcut lui Atitel atelele de care avea nevoie şi i-am fixat piciorul, mai întîi învelindu-l cu nişte cîrpe şi apoi legînd bine metalul deasupra cu şuviţe rupte dintr-o gandoura. Nu mai gemea şi se uita foarte interesat la ce făceam noi. După ce am terminat, Byrne s-a aşezat pe vine lîngă el şi rosti primele cuvinte ale unei conversaţii ce se anunţa foarte lungă.

— Dumnezeu știe ce o să facem acum, i-am spus eu lui Paul. După cîte mi-a spus Byrne aseară, pînă la locul unde a văzut bătrînul avionul mai sînt zece sau doisprezece kilometri.

— Mergem mai departe.

Pe chipul lui Paul se citea îndărătnicie.

— Vino-ți în fire.

Am făcut cu mîna spre haosul din jurul nostru.

— Fără o călăuză cum naiba o să găsim noi locul acela ? Paul, uite chiar afurisitul ăsta de ținut uitat de Dumnezeu e motivul pentru care n-a fost găsit nici pînă acum. Putem trece la zece iarzi de avion și să nu dăm de el.

Am clătinat din cap și m-am uitat la Atitel care desena cu degetul în nisip. Byrne îl tot întreba. Am ridicat din umeri și m-am dus să-l ajut pe Hami să pună ca lumea povara în spinarea unui măgăruș căruia marginea uneia dintre canistre, tot rozîndu-l, îi făcuse o rană. După vreo jumătate de ceas Byrne se ridică.

— În regulă. Atitel și Hami se întorc înapoi. Bătrînul poate merge călare pe măgăruș, iar Hami duce de dîrlogi un altul care să care destulă hrană și apă pentru amîndoi. Îl duce pe Atitel la Tamrit și apoi se repede la Djanet să facă rost de ajutoare.

— S-ar putea să nimerească drept peste Lash.

— Le-am spus și de Lash. Știu destul ca să se ferească de el. Hami se întoarce pe un alt drum.

Rîse scurt.

— I-am spus că e vorba de o vendetă de sînge. Au înțeles.

— Şi noi ?

— Mergem mai departe.

M-am uitat la Paul care zîmbea.

— Semnul lui Atitel pare de neconfundat, după cum zice el. E vorba de o coloană mare de stîncă de vreo două sute de picioare înălţime, despicată în două de la vîrf pînă la mijloc de parcă cineva ar fi înfipt în ea o pană, ştii aşa cum se despică trunchiurile de copac. Zice că n-avem altceva de făcut decît să ţinem mai departe drumul pe care am pornit şi în cîteva ceasuri vedem semnul acela.

Paul avea o voce stridentă.

— Şi avionul ?

— E cam la trei kilometri de coloana despicată, spre nord-vest.

Mergeam la noroc. S-ar fi putut ca părerea lui Atitel despre nord-vest să nu coincidă cu busola lui Byrne, şi nici nu-mi plăcea cum suna fraza aceea cu cei cam trei kilometri, fiindcă puteau să fie oricît, de la doi la patru kilometri. M-am gîndit că s-ar fi putut să fim nevoiţi să cercetăm cinci sau şase kilometri pătraţi. Dar chiar şi aşa situaţia se arăta a fi mai bună decît mi-o închipuisem eu atunci cînd vorbisem cu Paul.

— Ne poţi călăuzi înapoi la Tamrit ? l-am întrebat. Eu nu cred că aş fi în stare.

— Mda. Am luat eu repere după busolă.

Byrne se uită de la mine la Paul.

— Ei, ce ziceţi ?

Paul încuviinţă dînd energic din cap, aşa că eu am ridicat din umeri. Dacă s-ar fi pus problema votului atunci pierdeam.

— Eu n-am nimic împotrivă dacă ştiu că Atitel ajunge la liman. Dar pînă la Tamrit e cale lungă şi după aceea va fi nevoit să mai şi aştepte singur în vreme ce Hami coboară defileul acela nenorocit ca să ajungă la Djanet. Crezi că ne purtăm corect faţă de el ?

— Dar e chiar ideea lui, spuse Byrne. Nu-l mai îngrijorează piciorul rupt dacă ştie că o să fie pus bine la loc. Spune că şi l-a mai rupt şi mai înainte, tot pe ăla. Dar ceea ce-l îngrijorează cu adevărat sînt cele zece cămile nenorocite. Le vrea amarnic.

— Atunci spune-i să se roage lui Alah ca ăsta să fie avionul pe care-l căutăm.

Am împărţit poverile pe măgăruşi după care cei doi tuaregi porniră înapoi, Atitel cu piciorul în atele, caraghios ridicat în unghi drept, stînd călare pe măgăruşul dus de dîrlogi de Hami. Şi am rămas numai noi trei, cu cinci măgăruşi. Eu duceam după mine doi, ca şi Paul, iar Byrne avea numai unul singur ca să aibă o mînă liberă pentru busolă.

Am fost uşor surprins cînd, după vreo două ore de mers, am văzut semnul lui Atitel. Nu-mi venea să cred că lucrurile pot să ne meargă şi bine, mă aşteptam mai degrabă să avem de căutat nu glumă pentru a da peste semnul acela afurisit, şi uite-l chiar dinaintea noastră, exact aşa cum mi-l descrisese Byrne, un turn înalt care arăta de parcă un uriaş îi arsese una cu o bardă şi-l despicase de la vîrf.

Ne-am aşezat tabăra la poalele lui. Paul ţinea morţiş să mergem mai departe şi să facem

şi cei trei kilometri spre nord-vest, dar Byrne nici nu vru să audă.

— E tîrziu, spuse el. Cînd era Atitel nu aveam nimic împotriva marşurilor de noapte. Aveam încredere în el. Dar pe întuneric oricare dintre noi îşi poate rupe un picior. Lăsăm pe mîine dimineaţă.

Aşa că am lăsat pe a doua zi dimineaţă, cînd am mîncat înainte de revărsatul zorilor, şi apoi am pornit la drum îndată ce s-a făcut destulă lumină ca să vedem pe unde mergem. De cînd mă ştiam eu, nici măcar cînd făcusem armata, n-avusesem parte de atîtea marşuri de dimineaţă ca acum în deşert. Am mers trei kilometri cu Byrne în frunte, el ţinea direcţia. Ne-a luat un ceas. Apoi ne-am oprit în mijlocul acelui haos, am despovărat măgăruşii şi i-am împiedicat ca să nu se răzleţească. În jur era talmeş-balmeş, coloane de piatră într-o totală dezordine, o harababură de cotloane numai bune de ascunzători. Avionul lui Peter Billson putea fi la nici o sută de iarzi şi noi să nu avem habar. Şi în liniştea care s-a lăsat am zis :

— S-ar fi putut să fi ars.

— Nu, îmi răspunse Byrne. Atitel zicea că era neatins. Mai văzuse el avioane şi înainte, la aerodromul de la In Debiren şi zicea că avionul acesta avea aripile întregi. Zicea că era exact la fel ca avionul din fotografie.

— De necrezut ! Vrei să spui că Billson a aterizat în mijlocul haosului de aici, ba şi pe întuneric, fără să îndoaie nici o tablă ? Nu cred eu una ca asta.

— Era un pilot bun, protestă Paul.

— Nu-mi pasă nici dacă ştia să zboare la fel de frumos ca arhanghelul Gabriel. E de-a dreptul imposibil.

— Poate că l-au ajutat angeloussenii, spuse Byrne. Ei şi acum trebuie să căutăm cu mare grijă. Nimeni nu se îndepărtează singur de capul lui. Nu ne depărtăm unul de altul decît la distanţa la care să ne vedem sau să ne auzim. Dacă unul dintre noi se îndepărtează şi nu-i mai vede pe ceilalţi atunci să strige mereu.

Se uită la Paul.

— În haosul ăsta poţi să te rătăceşti afurisit de uşor, aşa că ţine minte ce ţi-am spus.

Paul mormăi ceva în semn de încuviinţare. Tremura tot, ca un copoi stîrnit, care voia s-o tulească, să hăituiască iepuri.

— Eu nu m-am prea uitat la fotografiile astea mai îndeaproape, am zis eu. Cît de mare e un Northrop ?

— Deschiderea aripilor patruzeci şi două de picioare, spuse Paul. Lungimea treizeci şi două de picioare, înălţimea maximă nouă picioare.

Era mai mare decît îmi închipuisem. Şi-l căutam pe o suprafaţă de să zicem o mie cinci sute de picioare pătrate. M-am simţit puţin mai optimist, dar nu cu mult.

— Ne desfăşurăm în linie, cu Paul la mijloc, spuse Byrne. Şi ţineţi direcţia după mine.

Şi am început să căutăm. Am măturat zona aceea bătînd-o bucăţică cu bucăţică, în aşa fel încît să nu ne scape nimic, şi era treabă afurisit de anevoioasă. Acum nu mai era vorba să baţi drumurile ca în timpul marşurilor. Trebuia să trecem toată zona prin sită şi s-o cerce-

tăm, ceea ce însemna să ne cățărăm pe stînci, să ne uităm în spatele fiecărei coloane, prin tot haosul acela de piatră. Am căutat toată ziua fără să găsim nimic în afară de piatră. În noaptea aceea Paul s-a arătat descurajat. S-a învelit în djellaba și a început să-și tot arunce o piatră dintr-o mînă în cealaltă, uitîndu-se țintă înaintea lui, fără să clipească și fără să vadă. Nici eu nu mă simțeam prea fericit și i-am spus lui Byrne :

— Tu ce crezi ?

Ridică din umeri.

— Poate că Atitel n-a cîntărit exact direcția și distanța, mîine căutăm mai departe. Acum dormi.

— Dumnezeule ! am făcut eu. Acul în carul cu fîn. Și mai e și proverbul acela că nu trebuie să lași nici o piatră neîntoarsă.

— Dacă era ușor de văzut, ar fi fost găsit cu ani de zile înainte, mormăi Byrne. Atitel spunea că el a dat peste avion numai din pură întîmplare acum patru ani. A ajuns pe aici încercînd să prindă pui de cămilă sălbatică și s-a rătăcit.

— Și atunci, cînd a ajuns la Djanet, de ce n-a informat pe cei în drept despre epavă ?

— Pentru el nu însemna mare lucru avionul. Dacă ar fi găsit acolo vreun cadavru atunci ar fi făcut-o, dar, după cîte spune, nu era nimeni prin jurul epavei.

— Crezi că Billson a încercat să iasă la liman mergînd pe jos ?

— Dacă a făcut-o atunci era nebun de legat.

Paul dădu semne de viață.

— N-ar fi încercat el una ca asta, spuse convins. Știa regulile în situații din astea. Tuturor piloților participanți la cursă li s-a pus în vedere să rămînă lîngă avioane dacă erau nevoiți să aterizeze.

— Mda, făcu Byrne. Era lucrul cel mai înțelept, iar din cîte am auzit eu despre el, Peter Billson era un om cu scaun la cap.

Rămase tăcut cîteva momente.

— Iartă-mă, Paul, că am adus vorba despre asta, dar cînd Atitel mi-a spus că nu a văzut nici urmă de om pe acolo am început să mă îndoiesc că acesta-i avionul pe care-l căutăm. Și, la urma urmei, cum naiba un pilot atît de bun ca tatăl tău a putut ajunge atît de departe de traseul lui ? S-a abătut de la drum cu vreo două sute de mile.

— Atitel a identificat avionul, spuse Paul cu încăpățînare.

— Mda, dar adu-ți aminte că atunci cînd eu am optat pentru avionul din Tassili ai zis că tatăl tău era un pilot prea bun ca să se abată cu cincisprezece grade de la compas.

Totul era foarte descurajant.

L-am găsit a doua zi dimineață la numai zece minute după ce am reluat căutările. Eu am dat peste el și îmi sărea muștarul cînd mă gîndeam că de nu oprea Byrne strădaniile noastre în seara precedentă atît de devreme, în alte zece minute l-am fi găsit de atunci. Tocmai mă cățăram pe o coloană din aceea care se prăbușise fără să se frîngă în bucăți și am trecut apoi dincolo să văd ce mai era și de cealaltă parte. Și

taman acolo, într-o gaură de nici şaizeci de picioare pe lăţime apăru deodată un avion care arăta la fel de neatins de parcă atunci ar fi fost livrat de fabrică. Stătea în locul acela cu totul nepotrivit pentru un avion de parcă atunci ar fi ieşit pe pista de decolare din faţa hangarului.

— Luke ! am urlat eu. Paul ! E aici !

M-am repezit spre avion, şi ceilalţi doi apărură şi ei cu sufletul la gură.

— Asta-i ! strigă Paul. E avionul tatei.

M-am uitat la Byrne.

— Aşa-i ?

— E un *Northrop Gamma,* spuse el şi-şi trecu aproape cu respect mîna peste fuselaj. Mda, e avionul lui Peter Billson. Uite.

Cei mai bine de patruzeci de ani de vînturi şi nisipuri şterseseră însemnele de recunoaştere făcute cu vopsea, dar pe fuselaj se mai puteau desluşi liniile literelor care formau un cuvînt : *Zburătorul.*

— Ah, Dumnezeule, spuse Paul şi se sprijini de marginea aripii.

Deodată izbucni în plîns. Toate emoţiile ţinute în frîu o viaţă întreagă izbucniră deodată şuvoi, iar el rămase acolo fără grai, plîngînd, scuturat de hohote. Pentru nişte indivizi crescuţi în societatea noastră de oameni scrobiţi, de neînduioşat, vederea unui bărbat care plînge e oarecum supărătoare, aşa că eu şi Byrne ne-am îndepărtat plini de înţelegere, pentru a-i da răgaz lui Paul să-şi revină. Ne-am dus pe firul viroagei, ceva mai departe de avion, şi Byrne se întoarse spre mine şi-mi spuse :

— Ei bine, spune-mi şi mie cum dracu a aşezat ăla avionul aici ?

Vocea lui era numai uimire. Mi-am dat seama şi eu ce voia să spună. Gaura aceea era atît de îngustă încît abia încăpeau aripile avionului, iar dincolo de aparat locul se îngusta deodată, iar dacă avionul ar mai fi rulat încă vreo cîteva picioare şi-ar fi smuls aripile. Şi i-am zis şi lui Byrne ce gîndeam eu.

— Nu asta voiam să spun, îmi răspunse el. Se întoarse şi cîntări, mijindu-şi ochii, terenul în jur.

— Avionul ăsta afurisit e ca într-o cutie.

Îmi arătă cu mîna spre peretele de stîncă ce închidea partea mai largă a viroagei.

— Şi spune-mi şi mie cum de l-a băgat în cutia asta !

Clătină din cap şi se uită în sus spre cer.

— Trebuie să-l fi pus jos ca pe elicopter.

— Se poate una ca asta ?

— Nu prea. Ascultă. Tipul e la ananghie. E noapte şi ceva nu mai merge ca lumea, şi trebuie neapărat să aterizeze. Nu vede nimic, iar viteza la aterizare e de şaizeci de mile la oră, şi cu toate astea pune sărăcia asta exact unde trebuie şi pe roatele ei pe un spaţiu pe care e imposibilă manevra asta.

M-am uitat în jur.

— Nu e de mirare că n-a dat nimeni de el. Cui i-ar fi trecut prin cap să-l caute tocmai în Tassili ? Şi chiar dacă le-ar fi trecut, aici sînt nişte coclauri de neînchipuit.

— Haide să mergem să aducem lucrurile încoace, spuse el. Facem tabără aici.

Byrne îi strigă lui Paul să rămînă pe loc, iar noi ne-am dus să strîngem măgăruşii, să-i încărcăm şi să-i aducem la avion. Era greu de găsit un drum pînă acolo, dar am dat în cele din urmă de o despicătură destul de largă ca să îngăduie trecerea unui măgăruş, după care am descărcat poverile şi am ridicat tabăra, într-un spaţiu ceva mai degajat, chiar în spatele avionului. Apoi am scos din nou măgăruşii afară din ocol, i-am împiedicat şi le-am dat drumul să pască firele de iarbă rară pe care le mai găseau. Cînd ne-am întors, Paul îşi revenise, deşi mai avea încă ochii roşii.

— Scuze pentru scena asta.

— Paul, nu-i nimic, i-am zis eu. Nu mă aşteptam să te arăţi de gheaţă şi netulburat.

Byrne măsură cu pasul distanţa de la peretele de stîncă din capătul viroagei pînă la coada avionului. M-am dus spre el.

— Şaizeci de iarzi, îmi spuse el şi pufni în mod grăitor cu putere. Nici acum nu-mi vine să cred. Paul s-a liniştit ?

Am dat din cap şi apoi am întins mîna făcînd un gest ca şi cum aş fi mişcat manşa.

— Pare gata de zbor.

— Dar ar trebui să-l salţi cu o macara. Şi să faci şi o pistă de zbor. Şi mai e ceva. Uite.

Îmi arătă cu mîna spre roata de la coadă care se desumflase. Cînd lovi cu piciorul în ea, se transformă într-o grămadă de pulbere.

— Asta-i veriga slabă. Avionul e neatins, toată partea metalică. După prospect e vorba

de aliaj de aluminiu 24 ST, şi deşertul nu are ce-i face. Motorul e bun și el, nu trebuie decît să-i cureţi uleiul uscat și o să meargă uns, ca nou. În schimb toate încheieturile s-au dus, şi toate garniturile, tot ce e făcut din cauciuc. Şi bănuiesc că şi toate părţile din plastic. După cîte am auzit eu, materialele plastice de pe vremea aceea nu erau prea stabile chimic, spuse el și oftă. Nu, avionul ăsta n-o să mă mai zboare niciodată.

Cînd Paul se apropie de noi, Byrne îl întrebă:

— Ai ceva împotrivă dacă eu îmi arunc o privire în cockpit ?

Paul se arătă nedumerit, şi avea de ce pentru că era prima dată cînd Byrne îi cerea permisiunea în vreo privință. Byrne îi explică :

— Paul, prin moştenire, cred că avionul e al tău.

Paul înghiţi cu dificultate şi în ochi i-am văzut lucirea lacrimilor.

— Nu, răspunse el cu voce răguşită. N-am nimic împotrivă.

Byrne ocoli coada avionului, puse piciorul pe flanşa aripii şi se săltă să-şi arunce o privire înăuntru. Capota cockpitului era trasă înapoi, Byrne se uită înăuntru şi spuse :

— Destul de mult nisip înăuntru.

L-am lăsat să-şi vadă de treaba lui şi m-am dus să-mi iau aparatul de fotografiat. M-am chinuit destul de mult ca să curăţ lentilele, treabă nu prea uşoară pentru că aerul era foarte uscat, multă electricitate statică şi vedeai nisipul fin cum se îngrămădea pe lentile sub acţiunea cîmpului magnetic. Am făcut cum am ştiut mai

bine, apoi am încărcat aparatul cu film şi m-am întors să fac fotografii. Byrne era în cockpit şi proba comenzile. Manşa se mişca, dar la fiecare mişcare scîrţîia şi scrîşnea, apoi eleroanele s-au ridicat şi s-au lăsat cu şi mai multă uşurinţă. Paul stătea de-o parte, fără să facă nimic, doar se uita la *Zburător*. N-am văzut niciodată un om mai împăcat, şi speram că de acum încolo va fi vindecat de necazurile care-l marcaseră, fiindcă n-aveam nici o îndoială că fusese un om tulburat pînă aproape de graniţa nebuniei.

Am terminat toată rola de film, fotografiind din diferite unghiuri, din care două poziţii cu numele şters de vreme de pe fuselaj. Apoi am tras filmul înapoi în casetă şi l-am pus de-o parte, la un loc cu instrumentele mele de bărbierit. Deodată mă strigă Byrne şi m-am îndreptat spre avion. Era tot în cockpit.

— Urcă aici !

Am pus piciorul pe o treaptă şi m-am săltat şi eu sus. Byrne ţinea în mînă busola lui prizmatică de buzunar.

— Ia uită-te şi tu la treaba asta, îmi spuse el şi lovi cu degetul cadranul unui instrument montat la capătul parbrizului.

— Ce-i aia ?

— Busola. Arată o sută optzeci şi două de grade.

După care ţinu şi busola lui în aşa fel încît să o pot vedea.

— Iar a mea arată o sută şaptezeci şi cinci de grade.

— O diferenţă de şapte grade. Care-i bună şi care nu ?

— A mea-i bună, spuse el sigur de sine.

— Dar o eroare de şapte grade nu explică de ce s-a abătut Billson cu cincisprezece grade de la traseu.

— Poate că nu.

Îmi dădu mie busola prismatică.

— Vreau să te duci acolo, mai departe de avion. Şi vizează cîrma avionului. Vreau să iei exact direcţia avionului aşa cum e el acum. Apoi citeşte pe busolă şi spune-mi şi mie.

Am dat din cap, am coborît din avion şi m-am retras cam pînă la locul unde lăsasem bagajele. Am vizat cîrma avionului şi am obţinut o sută şaizeci şi opt de grade. Am crezut că am greşit cumva aşa că mi-am verificat din nou poziţia şi am mai încercat o dată doar ca să obţin acelaşi rezultat. M-am dus la Byrne.

— O sută şaizeci şi opt.

El încuviinţă dînd din cap.

— Paisprezece grade diferenţă, cam atît i-ar fi trebuit ca să ajungă aici.

Lovi în cadranul busolei avionului.

— Ascultă, Billson zboară noaptea. Da ? Aşa că zboară după busolă. Să zicem că-şi alege un drum la o sută optzeci de grade. De fapt, zboară pe o sută şaizeci şi şase şi e hăt departe de drum.

— Busola lui să fi fost chiar atît de dereglată ?

— Aşa se pare. Şi trebuie să se fi dereglat la Alger, pentru că pînă acolo a ajuns fără să aibă necazuri.

— De unde diferenţa asta la busola din mîna mea aici în cockpit şi dincolo, afară ?

— Din cauza deviației magnetice, îmi spuse el. Îți amintești ce ți-am spus eu la Assekrem că fierul din munții aceia ne dă bătaie de cap ? Ei bine și aici e o mulțime de fier. Uite, colo în față, e ditamai maldărul de fier numit motor. Și influențează busola. Motorul e un Wright Cyclone cu nouă cilindri și în zbor bujiile toate funcționează din plin și fac scîntei și scînteile au cîmp magnetic. Se spune că busola poate fi izolată perfect ca să nu fie influențată de toate astea, dar n-am văzut pe nimeni făcînd o izolație ca lumea. Și, într-un avion, sînt și alte părți de fier, lonjeroanele de exemplu.

Lovi cu mîna în metalul avionului.

— Ăsta nu contează fiindcă-i aluminiu.

— Și atunci ce vrei de fapt să-mi spui ? l-am întrebat eu.

— Stai că ajung și acolo.

Byrne se uita gînditor la busolă.

— Uite, construiești un avion, iei o busolă perfectă și o montezi pe avion și cu toate astea acum arată greșit din cauza metalului din jur. Și atunci trebuie s-o reglezi și s-o faci să revină la normal, așa cum fusese înainte de a o monta pe avion.

Îmi arătă spre busolă.

— Uite acolo în spate sînt montați niște magneți mici, așezați exact unde trebuie pentru a compensa influența metalului din jur.

— Și crezi atunci că vreunul dintre magneții aceia a sărit de la locul lui ? Poate din cauza vibrațiilor ?

— Mţţ ! făcu el scurt. Aia nu-s puşi acolo ca să cadă. Sînt strînşi zdravăn în şuruburi. Şi mai e ceva, orice busolă, indiferent cît de grozavă, o să-ţi indice coordonatele cu o oarecare abatere atunci cînd zbori pe direcţii diferite. Ştii, acul arată totdeauna aceeaşi direcţie, spre nordul magnetic, dar atunci cînd schimbi drumul, de fapt răsuceşti tot metalul avionului în jurul acului.

— Începe să devină prea complicat.

— Aici e chichiţa principală. Orice busolă, pe orice avion, e încercată separat, fiindcă fiecare avion are diferite caracteristici magnetice, chiar şi cele care-s de acelaşi model. Avionul zboară pe diferite trasee bine cunoscute şi se verifică busola. Şi apoi un specialist în reglajul lor îşi face meseria şi aşează magneţii cum trebuie. E o treabă de mare pricepere, mai degrabă artă decît ştiinţă. Îşi face calculele şi mai adaugă şi data de marţea trecută, apoi întocmeşte o fişă cu deviaţia magnetică pentru abaterile pe care nu le poate elimina pe diferite coordonate. M-am uitat după fişa cu deviaţiile magnetice a lui Billson şi n-am găsit-o.

— Nu e de mirare după patruzeci şi doi de ani. Dar, Luke, tu unde vrei să ajungi de fapt ?

— Poţi pune pariu şi pe ultimul gologan pe care-l mai ai în buzunar că Billson a avut grijă să pună să i se verifice busola aşa cum scrie la carte înainte de plecarea în cursă. De ea depindea viaţa lui.

— Şi busola l-a lăsat baltă.

— Da, dar numai după Alger. Şi o busolă nu o ia razna cu paisprezece grade chiar aşa uşor.

M-am uitat ţintă la el.

— Sabotaj !

M-am întors cu gîndul la English, ziaristul care-l înfuriase atît de rău pe Paul.

— Ideea asta a mai trecut şi altora prin minte, am spus eu încet. Cursa a fost cîştigată de un neamţ, de un nazist. Nu cred că tipul putea face treaba chiar el cu mîna lui, dar un prieten de-al lui da.

— Vreau să demontez busola asta, spuse Byrne. În sacul cu scule pe care l-am adus e şi o şurubelniţă.

— Chiar mă întrebam ce-i cu ele, i-am zis eu. Te aşteptai să dai peste una ca asta.

— Mă aşteptam la ceva, nu ştiam la ce anume. Nu uita că există un ticălos pus chiar şi pe crime numai să nu găsească nimeni avionul acesta.

— Mă duc să aduc şurubelniţa.

Cînd am sărit jos, Byrne mi-a strigat :

— Nu-i spune nimic lui Paul.

Paul stătea jos pe pămînt, dinaintea *Zburătorului* şi se uita la el. M-am dus, am luat şurubelniţa şi m-am întors ascunzînd-o în faldurile gandourei. Byrne începu să desfacă primul din cele patru şuruburi cu care era fixată busola. Părea să fie strîns bine de tot, dar, cu un efort suplimentar, se deşţepeni şi apoi se desfăcu uşor. Desfăcu toate cele patru şuruburi şi scoase încet, cu grijă, busola de la locul ei, după care o răsuci încet în mînă.

— Mda, făcu el. Vezi tubuleţele astea din alamă ? Înăuntrul lor sînt magneţii aceia mici. Surubul ăsta de aici face tuburile să se mişte ca lamele unei foarfeci, şi aşa lucrează şi cel care

reglează busola. Iar asta-i piulița de siguranță, ca să aibă garanția că, o dată reglate, tuburile nu se mai mișcă din loc.

Încercă piulița cu mîna.

— E strînsă bine... și asta înseamnă...

— ...că, dacă busola e dereglată cu paisprezece grade, atunci treaba asta a fost făcută în mod deliberat. Așa-i ?

— Exact ! îmi răspunse Byrne.

28

— Sabotaj ! Urît cuvînt. Iar fapta și mai urîtă.

— Și cam de cît timp e nevoie pentru a deregla busola ? am întrebat eu.

— Doar ai văzut ce ușor se scoate busola. Ca s-o dereglezi și s-o pui la loc n-ai nevoie de prea mult timp. Pentru toată treaba îți trebuie cel mult cincisprezece minute.

— Iau busola aia cu mine în Anglia, am spus eu. Așa cum e acum. Au început să mă bîntuie gînduri ciudate.

— Dar asta nu-i decît o jumătate de poveste, continuă Byrne. Acum trebuie să rezolvăm și cealaltă jumătate. De ce a aterizat ? Am eu niște idei și în privința asta. Vreau să văd și eu conductele avionului.

— Atunci te las să-ți vezi de treabă.

Am coborît de pe aripa avionului și m-am dus la Paul.

— Ei bine, Paul, uite am ajuns la capătul drumului.

— Da, spuse el încet.

Își ridică privirile.

— N-a fost un escroc. Sud-africanul acela spunea minciuni.

— Nu, n-a fost escroc.

Eram hotărît să nu-i spun lui Paul nimic despre busola dereglată, fiindcă vestea l-ar fi întors pe dos cu totul.

— Byrne acum încearcă să vadă de ce a fost nevoit *Zburătorul* să aterizeze aici, i-am zis eu cu menajamente. Ai ceva împotrivă ?

— Bineînțeles că nu. Și eu vreau să știu, spuse el și-și frecă umărul cu gîndul în altă parte. Mă gîndesc la ziarul acela din Anglia. Crezi că redactorul șef o să publice o dezmințire în care să-și ceară scuze ?

— Scuze ? Paul, pentru Dumnezeu ! Va face mai mult decît atît. Vestea va fi pe prima pagină a tuturor ziarelor. Va fi o răzbunare deplină.

„Dar ar fi mai bine dacă am găsi și rămășițele pilotului", mă gîndeam eu. M-am uitat în jur și am încercat să mă pun în locul lui Billson. N-avea de ales decît între a încerca să iasă pe jos la liman sau a rămîne pe loc. Și atît Paul cît și Byrne erau cît se poate de convinși că Peter Billson avea să procedeze așa cum se cuvenea într-un astfel de caz și deci să stea lîngă *Zburător*. Era procedeul clasic. Trebuie să fi știut că urma să se facă o cercetare aeriană, iar un avion e mai ușor de localizat decît un om care merge pe jos. Nu știa însă că nici nu visa cineva să-l caute tocmai în Tassili. Și dacă n-o pornise pe

jos, atunci unde putea fi ? Atitel spusese că el nu văzuse nici un cadavru, dar îl căutase măcar ?

Nu i-am spus nimic lui Paul, ci am pornit prin jur, m-am urcat din nou pe coloana de pe care văzusem prima dată Zburătorul, şi am început să merg de-a lungul ei. Îmi trecu prin minte că Billson fusese nevoit să-şi găsească un loc la adăpost de soare, aşa că mă uitam să văd pe unde putea fi vreo peşteră.

Jumătate de ceas mai tîrziu găseam şi rămăşiţele cadavrului. Erau într-una din peşterile abia scobite în piatră, pe care le întîlneşti atît de frecvent în Tassili, iar pereţii erau acoperiţi cu desene de oameni, vite şi scene de vînătoare. Am folosit cuvîntul *rămăşiţe* într-adins pentru că după moartea lui Billson dăduseră peste el tot felul de prădători şi unele părţi lipseau. Ce mai rămăsese era pe jumătate acoperit de nisipul mînat de vînturi, iar în apropierea lui se vedea galbenul şters al unei cutii metalice care putea să fi fost o cutie de biscuiţi. Nu m-am atins de nimic, ci m-am întors îndată. Paul nu se clintise din loc, Byrne era însă călare pe *Zburător* şi tocmai deschisese un fel de uşă de magazie într-o parte a fuselajului. Cînd m-am suit lîngă el îmi spuse :

— Cred că am dezlegat toată tărăşenia.

— Lasă asta acum, am găsit cadavrul.

— Aha !

Îşi răsuci capul şi se uită la Paul, apoi reveni la mine.

— Arată rău ?

— Nu prea bine. Lui Paul nu i-am spus nimic. Doar îl ştii cum e.

— Trebuie să-i spui şi lui, replică Byrne hotărît. Trebuie să ştie şi să vadă cu ochii lui. Dacă nu-l vede o să se întrebe de-acum toată viaţa ce s-a întîmplat.

Ştiam că are dreptate.

— Dar deocamdată nu-i spune nimic. Mai întîi să descîlcim toată treaba aici.

— Ce-ai mai găsit ?

— Dacă te uiţi în cockpit o să vezi acolo un mîner de alamă, la stînga. E un fel de resort care controlează admisia benzinei la motor. În poziţia în care e aşezat acum, vine combustibil din rezervorul principal. În poziţia asta l-am găsit. Dacă răsuceşti mînerul în partea cealaltă, atunci vine benzina din rezervorul auxiliar care a fost montat în spaţiul pentru mărfuri de aici. Ai priceput ?

— Cînd s-a prăbuşit alimenta motorul din rezervorul principal.

— Exact.

Căută ceva în gandoura şi scoase la iveală fotografiile pe care i le dădusem.

— După cum se spune aici, rezervorul principal are o capacitate de 334 galoni, ceea ce îi oferă o rază de zbor de o mie şapte sute de mile, folosind motorul la trei sferturi din putere, adică la viteza de croazieră. Dar Billson participa la o cursă, nu făcea croazieră. Bănuiesc că forţa motorul la nouăzeci la sută din puterea lui, deci şi raza lui de zbor trebuie să fi fost mai mică. Să zicem o mie cinci sute de mile. De la

Alger la Kano sînt o mie opt sute de mile, deci un minus de trei sute de mile.

— De unde nevoia rezervorului auxiliar.

— Mda. Deci are nevoie de combustibil pentru încă trei sute de mile, ba chiar mai mult. Are nevoie de mai multă pentru că s-ar putea să aibă vînt din față, și mai are nevoie de rezerve suplimentare fiindcă nu voia să meargă chiar la limită și să se trezească la Kano, pe întuneric, la ultima picătură de benzină. Dar în același timp nu voia să umple rezervorul auxiliar la refuz, fiindcă însemna greutate suplimentară, ceea ce i-ar fi încetinit zborul. Am încercat să mă pun în locul lui Billson și am ajuns la concluzia că ar fi putut pune în rezervorul ăsta o sută cincizeci de galoni. Și știi ce-am descoperit ?

— Zi-mi.

— E exact atît cît să ajungă de la Alger pînă aici, pe traseul pe care a zburat el.

— Vrei să zici că atunci cînd a trecut de pe rezervorul auxiliar pe cel principal motorul s-a oprit. Să fi fost rezervorul principal gol ?

— La naiba, nu ! Billson nu era idiot, trebuie să fi supravegheat chiar el alimentarea. În plus, avea instrumente de control și în cockpit. Motorul s-a oprit, așa-i, dar nu pentru că rezervorul era gol. Și tare vreau să aflu eu de ce.

— Cum ?

— Vreau să deschid rezevorul principal. Crezi că Paul ar avea ceva împotrivă ?

— Am să-l întreb eu.

Paul mi-a spus că n-are nimic împotrivă. De fapt chiar începu să-l intereseze treaba cînd îl

văzu pe Byrne cu un ciocan într-o mînă și o daltă în cealaltă cercetînd avionul.

— Am luat firul conductelor de alimentare și cred că rezervorul principal e în secția asta de mijloc, aici, și s-ar putea chiar să se continue în lonjeroanele aripilor. Încep aici.

Îngenunchie, puse tăișul daltei în coasta fuselajului și ridică ciocanul.

— Stai ! strigă Paul. S-ar putea să sară o scînteie.

Byrne întoarse capul spre el.

— Și ce-i cu asta ?

— Benzina...

— Aici înăuntru nu mai e nici o benzină, Paul. După patru zeci și doi de ani nu mai e nici urmă. S-a evaporat.

— Dintr-un rezervor închis ? făcu Paul neîncrezător.

— Nici un rezervor de combustibil nu e închis etanș, spuse Byrne. Există un sistem de aerisire. Încearcă tu să tragi benzină dintr-un rezervor fără să lași să intre aer în loc și atunci ai să vezi că n-ai să poți. Paul, nu te teme. Aici nu mai e combustibil.

Cînd izbi în capul dălții se stîrni un răsunet metalic. Lovi din nou de mai multe ori și apoi m-am dus să-l ajut, oferindu-mă să țin eu dalta ca să poată lovi mai cu spor. Dar mai întîi i-am atras atenția să aibă grijă să dea în daltă și nu peste mîna mea. Încet, încet am reușit să tăiem o gaură în coasta *Zburătorului* și, ciudat, mi s-a părut că am comis un act de pîngărire. Gaura avea un picior lungime, pe șase inci lățime și,

în cele din urmă, Byrne reuşi să îndoaie tabla de aluminiu ca să se poată uita înăuntru. Şi, cînd îndoi tabla, pe ea căzu o pulbere maronie care se aşeză pe nisip.

— Mda, făcu el. Un rezervor de benzină integrat.

— Ce-i cu pulberea aceea ?

— Indiferent ce ai face, pe fundul rezervorului totdeauna te trezeşti că ai reziduri. Benzina e filtrată şi cînd se scoate şi cînd se bagă în rezervor, dar nu există benzină curată, şi mai intervine şi instabilitatea chimică şi deci modificarea ei.

Băgă mîna înăuntru şi apoi scoase un pumn de pulbere.

— Dar aici e mai multă decît aş fi crezut eu. Dacă aş fi Billson şi ar urma să particip la o cursă, aş pune să mi se spele şi să se curețe rezervorul lună înainte de a porni.

M-am uitat la pumnul acela de sedimente uscate pe care Byrne le duse la nas.

— Mai mult decît ai fi crezut ! am repetat eu.

— Nu face pe chestia asta prea multe speculaţii, mă sfătui el. E de fapt prima oară cînd îmi arunc ochii într-un rezervor de benzină. Pînă acum n-am mai avut ocazia. În rezervorul ăsta au fost peste trei sute de gologani de benzină şi numai Dumnezeu ştie ce s-a întîmplat atunci cînd s-au evaporat. Modificările permanente de temperatură, cum sînt aici, pot provoca tot felul de reacţii.

— Cu toate astea, am intervenit eu, vreau o mostră din mizeria aia.

— Atunci fă rost de ceva în care s-o pui.

Sînt destul de bătrîn ca să folosesc săpun de bărbăierit şi săpunul pe care-l luasem eu avea cutie din plastic. În deşert se pare că nu-mi folosea la mare lucru, şi-mi crescuse o barbă respectabilă, despre care Byrne îmi spusese că era cam înspicată cu fire albe.

— Curînd vei arăta la fel de respectabil ca şi mine, mă încredinţă el.

Am scos săpunul, am umplut cutia cu pulbere şi am înşurubat capacul la loc, iar ca măsură de siguranţă am fixat capacul şi cu o bucată de adeziv luată din trusa de prim-ajutor a lui Byrne. La vremea asta trecuse de acum de amiază, aşa că ne-am apucat de pregătit prînzul. În timp ce mîncam, Paul ne-a spus :

— Şi cînd plecăm ?

Byrne îmi aruncă o privire şi la amîndoi ne-a trecut prin minte acelaşi gînd — mai trebuia să participăm şi la o înmormîntare.

— Mîine dimineaţă, devreme, spuse el.

Nu i-am spus nimic lui Paul pînă cînd am terminat de mîncat şi am băut ceaiul. Apoi am pus altă rolă de film în aparat fiindcă voiam să înregistrăm totul.

— Paul, am făcut eu, fii tare. Trebuie să-ţi spun ceva.

Zvîcni din cap şi făcu ochii mari la mine. Am priceput că ghicise.

— L-aţi găsit ! L-aţi găsit pe tata !

— Da.

Se ridică în picioare.

— Unde-i ?

— Nu departe de aici. Eşti sigur că vrei să vezi ? Eu şi Luke am face toate cele de cuviinţă.

Clătină încet din cap.

— Nu, trebuie să-l văd.

— Bine atunci. Hai cu mine.

Şi ne-am dus toţi trei la peşteră, iar cînd se uită şi văzu rămăşiţele tatăului său, rîuri de lacrimi se porniră pe obrajii lui. Pe oase mai rămăseseră bucăţi de piele şi carne, înnegrite şi mumificate, iar cîteva şuviţe de păr atîrnau încă de ţeasta pe care nu mai rămăsese decît osul gol. Am făcut cîteva fotografii şi apoi am început să dăm la o parte nisipul de pe schelet. Sub stratul acela subţire de nisip era stîncă, deci nu-l puteam îngropa în pămînt pe Peter Billson. Aşa că am început să ridicăm o movilă de pietre deasupra rămăşiţelor, în vreme ce Paul plîngea. Apoi ne-am întors la avion, Byrne cărînd sub braţ cutia de metal găsită lîngă cadavru. Alături de Billson am mai îngropat cîteva lucruri : două pachete cu etichete *Brock* pe ele, compania pirotehnică. Într-unul erau rachete de semnalizare, în celălalt mijloace de semnalizare cu fum. Nu fuseseră folosite nici unele, nici altele pentru că nu fusese auzit sau văzut vreun avion trimis în misiune de salvare. Ajuns lîngă avion, Byrne îi întinse cutia lui Paul.

— E a ta, îi spuse el simplu.

Paul o luă, se aşeză pe nisip cu cutia dinaintea lui. Se uită la ea multă vreme, în tăcere, înainte de a întinde o mînă tremurătoare ca s-o deschidă. Nu semăna deloc cu deschisul unui pachet de Crăciun. Înăuntru erau o mulţime de hîrtii.

În ultimele zile Peter Billson ţinuse un jurnal scris chiar în caietul de bord. Nu vreau să intru în amănunte, fiindcă sînt prea sfîşietoare. Cineva a făcut chiar propunerea să fie publicat într-un viitor număr al *Jurnalului Societăţii Aeronautice Regale.* Eu nu sînt de părere. Chinurile minţii unui om care se află în faţa morţii trebuie să rămînă cu totul intime. Mai erau în cutie permisul de zbor al lui Billson, un plic sigilat adresat „Iubitei mele Helen", un portvizit din piele, cam ros, o pipă, o pungă goală de tutun, un carnet pentru petrol *Shell,* cîteva bancnote franceze, englezeşti şi nigeriene — era ciudat să întîlneşti vechi bancnote englezeşti de cinci lire — şi alte cîteva lucruri mărunte.

Paul luă scrisoarea adresată mamei lui. Buzele îi tremurau.

— Ar fi trebuit să mă port mai frumos cu ea, murmură el, apoi mi-o înmînă mie. Vrei s-o arzi, te rog ? N-o deschide.

Am încuviinţat. Byrne se apleca şi luă un carton.

— Diagrama deviaţiei magnetice, spuse el. Nu consemnează mai mult de un grad jumătate chiar şi în cea mai dificilă direcţie, îmi zise şi mi-o întinse. Nu contează dacă o busolă are o deviaţie, indiferent care, atîta vreme cît o ştii.

Pe diagramă era imprimată o roză a busolei în jurul căreia erau scrise cu cerneală diferite cifre. Era semnată de cel ce făcuse reglajul busolei şi datată la 4 ianuarie 1936. Am răsucit cartonul şi pe spate am văzut mîzgălite cuvintele : „Mă întreb cît de adevărate sînt datele

astea nenorocite". I-am dat un cot lui Byrne, i-am arătat şi lui şi i-am zis în şoaptă :

— În cele din urmă începuse să ghicească.

Jurnalul găsit i-a spus lui Byrne ce mai voia el să ştie despre aterizare.

— Paul, era un pilot bun, îi spuse el. Uite cum a aterizat. Motorul l-a lăsat şi a început să coboare în pantă, cu o viteză de cincizeci şi cinci de noduri. Luna era destul de jos şi deodată, dedesubt, a văzut numai stînci între el şi lună, şi a făcut o manevră de calaj. A săltat botul avionului în sus, pierzînd în acelaşi timp şi viteză şi înălţime, încît veni din cer aproape vertical, fir-ar să fie. Stilul ăsta se numeşte „a ateriza ca o plăcintă". N-am mai auzit de una ca asta pînă acum. Auzi cum scrie : „Bătrîna a venit frumos ca o plăcintă, dar tare mi-e teamă că amîndouă picioarele de suspensie sînt rupte, unul chiar rău de tot. Dar nu contează, fiindcă de aici tot n-are să mai decoleze niciodată".

Am citit şi eu jurnalul. Billson a rezistat douăsprezece zile cu numai doi galoni şi jumătate de apă. La început scrisul era ferm, sigur de el, dar, spre sfîrşit, degenera treptat, ajungînd o mîzgălitură. Se pare că în ultimele zile începuse să aibă febră şi halucinaţii, şi stătea de vorbă cu oamenii zugrăviţi pe pereţii peşterii. Ultimele rînduri vădeau un scris uimitor de ferm şi consemnau de fapt rugămintea ca prietenii să aibă grijă de fiul şi soţia lui. Se pare că gîndul la asigurarea de o sută de mii de lire era o mare mîngîiere. Byrne mîrîi şi se ridică.

— Un tip ca ăsta merită mai mult decît o grămadă de pietre. Îi trebuie un monument.

Se îndreptă cu paşi mari spre avion, sări pe aripă, apoi o porni pe fuselaj, spre botul avionului, pînă ajunse călare pe capota marelui motor radial. Se auzi un sunet metalic şi am văzut că se chinuia să scoată elicea. Mi-a venit şi mie o idee. Am găsit bucata de aluminiu pe care o tăiase din coasta fuselajului şi, folosind dalta şi un ciocan mai mic, am început să sap nişte litere. Paul veni şi el să vadă ce făceam şi rămase să mă ajute. Cînd am crezut că am terminat i-am zis :

— Asta-i, Paul.

— Nu... mai e ceva ce vreau eu să adaug.

Şi el apucă dalta şi trasă conturul literelor, în vreme ce eu loveam uşor cu ciocanul, şi în felul acesta am adăugat şi cel de-al patrulea rînd, încît pe placa noastră, cam grosolană, se putea citi :

PETER BILLSON

pilot

1903—1936

Zboară, zboară, Peter

Treaba asta măruntă ne-a luat mai mult timp decît am crezut eu la început şi, pe cînd terminam, soarele scăpăta şi el. Am mîncat şi ne-am dus la culcare devreme. A doua zi dimineaţa, eu şi Paul l-am ajutat pe Byrne să scoată ultimele şuruburi care ţineau elicea de ax, am coborît-o folosindu-ne de o funie încropită din

bucăţi de hamuri de la măgăruşi. Eu şi Byrne am cărat elicea la peşteră, iar Paul a adus placa. Am aşezat elicea în picioare, lîngă mormînt, apoi Byrne a legat placa de butucul elicii cu nişte sîrmă găsită în avion.

29

Am rămas o vreme acolo, fără să facem nimic, am stat pur şi simplu aşa.

— Cred, a spus Byrne, că Billson a fost cel dintîi care a văzut de cîteva mii de ani încoace picturile astea. Poate că o mie de ani de-acum încolo elicea şi inscripţia o să stea neclintite aici. Aluminiul nu rugineşte, iar în deşert lucrurile se schimbă greu. E un monument frumos.

După o vreme ne-am îndepărtat, lăsîndu-l pe Paul cu gîndurile lui. În ciuda piedicilor de la picioare, măgăruşii se cam răzleţiseră tot căutînd ceva de păscut, am pierdut ceva timp căutîndu-i şi abia după vreun ceas am reuşit să-i aducem înapoi în tabără. Paul se întorsese şi arăta sobru. Ne-a ajutat să punem poverile pe măgăruşi. Venise vremea să plecăm. Ne-am mai uitat încă o dată lung la *Zburător* şi apoi am început dificila tentativă de a convinge măgăruşii să treacă prin deschiderea îngustă dintre pereţii de piatră. După ce i-am scos pe toţi, Byrne mi-a spus :

— Ei bine, acum înapoi spre Tamrit. În trei zile poate sîntem acolo.

— Vrei să mai aştepţi un minut ? murmură Paul. N-o să stau mult, mult, vreau doar...

Înghiţi nervos şi se uită la mine.

— N-ai făcut o fotografie cu placa. Aş vrea s-o fac.

M-am uitat la Byrne care spuse :

— Paul, bine. Dar nu mai mult de un sfert de ceas. Priponeşte bine măgăruşii. Noi o luăm înainte, zise şi arătă cu mîna. În direcţia asta.

Am desfăcut unul din bagaje şi am scos aparatul de fotografiat.

— Să vin şi eu cu tine sau poţi să faci fotografiile şi singur ?

— Mă descurc eu, îmi răspunse el.

I-am dat aparatul şi a dispărut prin trecătoare.

— Ciudată treabă cu sîngele neamului. Nici n-ai fi crezut că poate ţine atît de mult la un om pe care nici nu l-a cunoscut măcar.

Trase măgarul de funie.

— Hai să mergem. Ne ajunge el din urmă.

Am pornit alene, croindu-ne drum printre stînci. Să tot fi făcut o jumătate de milă. M-am uitat înapoi şi am zis :

— Poate că ar fi mai bine să-l aşteptăm şi pe Paul.

— Mmm ? făcu Byrne absent.

Se uita cu mare atenţie în jos.

— Pe aici au trecut nişte cămile.

M-am uitat şi eu la urma aceea mare din nisip.

— Ziceai că-s şi cămile sălbatice pe aici.

Byrne se lăsă într-un genunchi.

— Mda, ştiu că am zis, dar cămilele sălbatice nu-şi bandajează singure picioarele.

Îmi arătă o dungă la una din urme.

— Cămila asta s-a tăiat la picior şi cineva i-a pus o bucată de piele pe rană.

M-am încruntat.

— Se poate una ca asta ?

— Bineînţeles, doar mai înainte ţi-am spus.

Se ridică şi se uită în jur.

— Uite şi cămila.

M-am întors şi am văzut venind din spate un om călare pe o cămilă : arabul care fusese cu Kissack. Şuieră o dată strident, şi, de undeva din faţă, veni un şuierat de răspuns. Erau cinci cu toţii. Kissack şi arabul, Lash şi cele două gorile ale lui, toţi pe cămile şi cu nu mai puţin de şase animale de povară după ei. Nu era nici o armă la vedere, dar asta nu mai însemna nimic. Lash se uită de sus la noi, de la înălţimea dominatoare pe care i-o dădea cămila.

— Uite-l şi pe mister Byrne, spuse el încîntat. Şi pe mister Stafford. La bună întîlnire. Nu mă aşteptam să vă găsesc aici. Căutaţi fresce, după cîte îmi închipui, nu-i aşa ?

— Eşti cam departe de Kano, Stafford, spuse Kissack. Ai cam greşit drumul.

— Dar lipseşte cineva, spuse Lash şi pocni din degete. Cum îl cheamă... stai ? A, da, Billson. Unde-i mister Billson ?

Unul din oamenii lui, aflat în spate, mormăi ceva iar el adăugă :

— Ca şi tuaregii care erau cu voi, unde-s ?

Byrne lăsă din mînă dîrlogii măgăruşului pe care-l ducea şi puse piciorul pe funie.

— Paul s-a îmbolnăvit, aşa că l-au dus la Djanet.

Era o minciună ticluită destul de bine.

— Ciudat că nu ne-am întîlnit totuşi, băgă de seamă Lash.

Îi făcu cu degetul un semn arabului care se apropie îndată de el. Lash îi aruncă frîul cămilei şi coborî cu stîngăcie. Nu călărise pe cămilă după obiceiul tuaregilor cu picioarele pe gîtul animalului, ci folosise şa cu scări. Se schimonosi.

— Afurisit de neconfortabile animalele astea.

— Dacă nu vrei, nu e nevoie să le călăreşti, îi spuse Byrne. Te-ai fi simţit mai bine cu o şa tuaregă decît cu încropeala aia cum fac cei din neamul chaamba.

Făcu un semn cu capul spre arab.

— E instalaţia lui, bănuiesc.

— Ai bănuit exact.

Lash făcu un semn cu mîna şi toată lumea descălecă, în vreme ce cămilele răgeau mulţumite.

— Domnule Stafford, ce-ai păţit, ţi-ai înghiţit limba ?

— Deocamdată n-am găsit nimic interesant de spus.

— Dar o să găseşti dumneata, mă încredinţă el. Sînt convins că o să găseşti. L-aţi întîlnit amîndoi pe Kissack, aşa că nu mai e cazul să vi-l prezint. În ce-i priveşte pe ceilalţi prieteni ai mei habar n-au de engleză.

— Prieteni ? m-am mirat eu. Nu-s călăuze de profesie ?

Lash zîmbi subţire.

— Călătoria îndelungată naşte prietenie. După direcţia în care aţi pornit se pare că vă întoarceţi la Tamrit. Să înţeleg din asta că aţi găsit ce căutaţi ?

— Mda, am găsit nişte picturi, spuse Byrne. Şi bănuiesc că despre ele nu ştie nimeni, şi nu le-a mai văzut nimeni înaintea noastră.

— Doar n-o să spuneţi că tot fresce căutaţi, îi replică Lash de-a dreptul. Hai să terminăm cu joaca asta de-a şoarecele şi pisica. Bine ? Aţi căutat un avion. L-aţi găsit ?

— Nu văd ce te interesează pe dumneata treaba asta, i-am răspuns eu.

Lash se uită la mine şi zîmbetu-i pieri de pe faţă.

— Sau pe dumneata. La Londra n-ai vrut să ţii seama de avertismentul pe care ţi l-am dat. Ai vrut să joci mai departe rolul eroului căpos şi te-ai amestecat în treburi care nu te priveau.

Deci aşa stăteau lucrurile şi mi-o spusese fără ocol : Lash era vinovat pentru cotonogeala pe care o încasasem.

— Şi cine te plăteşte ? l-am întrebat.

— Tot îţi mai bagi nasul, da ? E periculos. Ei bine, şi acum unde-i Billson ?

— Doar mai înainte ai auzit, i-am spus eu. S-a întors la Djanet acum trei zile. Avea o rană care s-a inflamat.

Am arătat cu mîna atingîndu-mi umărul.

— Aici !

Am avut grijă să nu mă uit la Kissack. Jocul expresiei de pe faţa lui Lash era foarte inte-

resant, fiindcă ceea ce-i spusesem putea fi chiar adevărat, ţinînd seama de împrejurări. Pentru moment îl lăsă pe Billson la o parte.

— Şi avionul, unde-i avionul ?

— Ce avion ? întrebă Byrne.

Lash oftă.

— Ascultă Byrne, nu te juca cu mine. E stupid de-a dreptul.

Se întoarse şi începu să şoptească ceva cu arabul lui. Arabul se urcă din nou pe cămilă, o îmboldi să se ridice în picioare, şi începu să ia urma pe care venisem noi. Dacă ajungea destul de departe atunci ar fi dat peste măgăruşii pe care-i priponise Paul. Lash se întoarse şi se uită la noi.

— Unde-i avionul ? Şi să nu mă mai întrebi care avion. Un Northrop Gamma 2 D, construit în 1934 şi numit *Zburătorul*. S-a prăbuşit pe undeva pe aici, cu Peter Billson în 1936.

Cînd Byrne deschise gura să vorbească, Lash ridică mîna şi-l opri.

— Să nu-mi spui că nu ştii despre ce vorbesc. Ar fi mare greşeală.

Şi înainte de a apuca Byrne să răspundă, Kissack interveni :

— Mister Lash, îţi pierzi timpul de pomană. Lasă-mă să încerc eu.

— Fleanca ! i-o reteză Lash cu răceală.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, îi răspunse Byrne.

— Bine, cum vrei, făcu Lash obosit. Kissack, atunci să încercăm metoda ta.

În mîna lui Kissack apăru un revolver. Se apropie de noi şi ne cîntări.

— Babalîcul ăsta ştie mai multe despre deşert decît Stafford, cred eu. Aşa că o să ne fie mai bună călăuză.

M-am uitat la pistolul pe care-l ridica. Ţeava ţintea drept între ochii mei, şi am înţeles că eram aproape de moarte.

— Dacă nu ne spui, Stafford va fi mort ca toţi morţii.

Mi-a părut o veşnicie pînă să-l aud pe Byrne spunînd :

— Bine. E la zece kilometri de aici.

Lash scoase un mormăit de încîntare, iar Kissack întrebă :

— Mister Lash, să nu-l omor totuşi ?

— Nu, spuse Lash. S-ar putea să mai avem nevoie de el... poate din acelaşi motiv. Percheziţionează-i.

Bineînţeles că ne-au găsit pistoalele. Kissack cercetă încărcătura de pe cei trei măgăruşi.

— Aveaţi o puşcă. Unde-i ?

Mi-am dat seama că fusese pusă pe unul din măgăruşii lui Paul.

— Am lăsat-o la Tenere. Era prea mult nisip şi închizătorul se bloca. Şi ăsta-i motivul pentru care mai eşti în viaţă, Kissack.

Kissack se albi la faţă şi din nou ridică pistolul, dar de data asta îl îndreptă spre Byrne.

— Ce naiba i-aţi făcut lui Bailly ?

— Ajunge, ordonă Lash. Pierdem vremea. Ajută-mă să mă urc pe cămila asta nenorocită.

Am încălecat cu toţii şi toţi aveau acum arme în mînă, la vedere, în afară de Lash, care părea să nu aibă nici un fel de armă.

— Stînga-mprejur ! ordonă el. Şi acum condu-ne la avion. Byrne, de data asta fără şmecherii, altfel te alegi cu un glonte în spate pe loc, chiar unde te afli.

Și astfel am pornit-o înapoi. Am tras cu coada ochiului la Byrne al cărui nas arăta mai coroiat ca oricînd. Nu se uita la mine, ci privea mohorît înainte. Nu reuşise decît să cîştige puţin timp, atît cît ne trebuia să facem zece kilometri, să zicem patru sau cinci ceasuri. După care totul avea să înceapă de la capăt.

Mă întrebam unde era Paul. Byrne îi îngăduise să stea un sfert de oră şi pînă acum ar fi trebuit să se arate. M-am rugat Domnului să-şi onoreze de data asta reputaţia. Paul, fii un nebbish, gîndeam eu în sinea mea. Fii omul invizibil.

Băteam drumul, fiind conştienţi de armele aţintite în spatele meu, şi prin minte a început să bîntuie, fără şir, o strofă aiurită :

„Mă îndreptam spre stele
Și-am dat de-un om ce nu era acolo.
Nici azi acolo nu era,
Cară-se din calea mea !“

Dar n-am mers prea mult şi se arătă arabul care-şi opri cămila lîngă Lash. Urmă o conversaţie mormăită, după care Lash strigă : „Stop!“ M-am oprit şi m-am uitat înapoi. Lash spuse plin de silă :

— Hei, Byrne, iar te ții de șmecherii ? Doar te-am prevenit. Luați-o pe urmele lui Zayid.

Arabul porni înaintea noastră și o coti la stînga, într-o direcție care ne-ar fi dus drept unde-l lăsasem noi pe Paul. Byrne gemu și ridică abia vizibil din umeri. Se părea că Zayid era un bun căutător de urme, în orice caz destul de bun ca să-l dea de gol pe Byrne cu șiretenia lui.

Am ajuns și la trecerea dintre stînci, dar nici urmă de măgăruși, nici urmă de Paul. Dacă era un *nebbish,* avea totuși și însușirile unui duh, fiindcă „nebănuit și iute se topi", ca o fantomă. Byrne se uită la mine și ridică din sprîncene, iar eu am scuturat din cap, ca să-i arăt că nici eu nu aveam habar ce se întîmplase. Într-adevăr, *omul care nu era acolo* se cărase.

Zayid trăncănea în franceză și arăta spre urmele unui măgăruș în nisip, semn sigur că trecuse prin despicătura aceea în stîncă.

— Kissack, spuse Lash, coboară, ia-o pe acolo și spune-mi și mie ce-ai văzut.

Kissack coborî de pe cămilă, și trecu prin despicătura aceea cu arma în mînă. Dispăru din raza privirii noastre fiindcă la jumătatea drumului trecerea aceea făcea o curbă, după care se lăsă o liniște tulburată numai de fornăitul unei cămile lîngă mine. Deodată se auzi un strigăt, incoerent, fără cuvinte, și ecoul printre coloanele de gresie îl amplifică. Kissack apăru strigînd de emoție :

— Mister Lash, e acolo. Avionul acela blestemat e acolo !

— Este ? făcu Lash netulburat. Zayid !

Arabul îl ajută să descalece.

— Şi acum să ne ducem cu toţii şi să ne uităm la acest aeroplan care e, în mod inexplicabil, la zece kilometri faţă de poziţia stabilită de domnul Byrne.

Nu aveam de ales, aşa că am pornit într-acolo. Cămilele erau prea mari ca să încapă prin trecerea aceea îngustă şi Zayid le împiedică şi le lăsă afară, însă măgăruşii fură luaţi cu noi. Şi iată şi *Zburătorul*, exact aşa cum îl lăsasem. Zayid şi bandiţii năimiţi de Lash la Alger nu arătau prea interesaţi, spre deosebire de Lash şi Kissack. Amîndoi se îndreptară spre avion, Lash în pas ferm, iar Kissack dansînd aproape.

— Mister Lash, acesta-i ? întrebă el emoţionat ? E chiar acesta ?

Lash scoase o hîrtie din buzunar şi o desfăcu, o studie şi o compară cu imaginea de dinaintea ochilor lui.

— Da, Kissack, băiete. E chiar cel căutat.

— Dumnezeule ! exclamă Kissack şi începu să sară ca apucat. Cinci mii de bătrîne ! Cinci mii !

— Mai ţine-ţi gura aceea afurisită ! îl admonestă Lash. Vorbeşti prea mult.

Se răsuci apoi pe călcîie şi se uită ţintă la noi.

— Iar voi veniţi încoace !

Eu şi Byrne am fost îmbrînciţi înainte, iar Lash arătă spre gaura tăiată de noi în fuselaj.

— Voi aţi făcut treaba asta ?

— Mda ! făcu Byrne.

— De ce ?

— Am găsit cadavrul lui Billson. Şi am vrut să-i lăsăm un semn la mormînt.

Făcu un semn cu capul spre motor.

— De aia am luat şi elicea.

— Aţi îngropat cadavrul ?

— Ce mai rămăsese din el. Pămîntul aici e cam tare. Aşa că am ridicat un morman de piatră deasupra.

Lash îşi arătă dinţii, zîmbind întunecat.

— Deci aşa aţi făcut ! Atunci nu e totul pierdut.

N-am priceput ce voia să spună cu asta.

— Şi unde-i cadavrul ?

Byrne îi explică.

— Kissack, adu elicea aia, spuse Lash. Ia-l şi pe Zayid cu tine. Dar mai întîi leagă-i pe ăştia doi, cu mîinile la spate şi priponiţi şi la picioare.

Aşa că am fost legaţi zdravăn şi lăsaţi să zăcem lîngă peretele acelei viroage. Kissack şi Zayid se duseră să găsească mormîntul, iar Lash şi ceilalţi doi dispărură şi ei prin spărtura aceea. Nu ştiam încotro o apucaseră.

— Luke, îmi pare rău că te-am vîrît în beleaua asta.

El doar mîrîi şi se încordă încercînd legăturile, dar, în eforturile sale, veni peste mine şi mă trînti jos. Am căzut cît eram de lung şi o piatră mi-a intrat în osul pieptului. Cînd m-am ridicat din nou în capul oaselor suflam din greu.

— N-are rost, îmi spuse el. Tipii ştiu cum să te cetluiască. Cu cît te zbaţi mai tare cu atîta nodurile se strîng mai bine.

— Da ! Şi ce crezi că are de gînd să facă ?

— Cu avionul nu ştiu. Dar dacă ai auzit bine la Bilma ce ziceai că ai auzit, atunci poţi fi sigur că ne curăţă. Nu ştiu de ce n-a făcut-o încă.

M-am uitat la nisipul în care mă prăbuşisem mai înainte. Se vedea limpede forma trupului meu acolo, dar nu se zărea nici o piatră. Şi totuşi o simţisem bine, pe pielea mea.

— Luke ! Îţi aduci aminte de lama aceea de topor pe care ai găsit-o la Col de Chandeliers? E în buzunarul gandourei mele. Crezi că poţi ajunge la ea ?

M-am trîntit pe o parte, el s-a sucit cu spatele la mine, încercînd cu mîinile legate să ajungă la pieptul meu. Era o treabă caraghioasă dar reuşi să-şi strecoare mîinile în buzunar şi să-l cotrobăiască.

— E chiar la fund.

— L-am apucat.

Mîinile lui apărură încet sub nasul meu şi am văzut că ţinea între degete un flecuşteţ. Nu era mare, doar de vreun inci lungime, şi probabil că era mai degrabă o răzuitoare decît o lamă de topor. Dar avea în schimb un tăiş foarte ager.

— Încercaţi să vă desfaceţi legăturile cu dinţii ? se auzi o voce amuzată dinapoia noastră.

Byrne lăsă să-i cadă din mînă răzuitoarea care ajunse în nisip, iar eu m-am răsucit în aşa fel încît am venit peste ea.

— Ca să tai nişte curele din piele ai nevoie de nişte dinţi mai puternici, spuse Lash.

Mi-am răsucit capul şi m-am uitat la el.

— Îmi faci reproşuri fiindcă încerc ?

— Bineînţeles că nu, domnule colonel Stafford. Fiecare ofiţer are datoria să încerce să evadeze, nu-i aşa ?

Se aşeză pe vine.

— Dar voi doi nu scăpaţi, doar ştiţi bine.

— Hai, cară-te, i-am zis eu acru.

— Nu, voi o să vă căraţi, definitiv. Şi dacă vor fi cumva găsite vreodată, cadavrele voastre o să arate cam ca al lui Billson, îmi închipui eu. Dar n-o să vă găsească pe aici, prin apropiere, nu, nu, fir-ar să fie. Nu putem noi înghiţi chiar atîta coincidenţă.

Întoarse capul cînd auzi un sunet de metal lovit de piatră, şi uitîndu-mă şi eu într-acolo am văzut cum oamenii lui veneau prin trecătoarea aceea fiecare cu cîte două canistre în mînă. Le-au dus spre *Zburător,* acolo le-au aşezat jos, după care au plecat din nou. Lash îşi concentră din nou atenţia asupra noastră.

— M-am tot gîndit — i se adresă el lui Byrne, la tot ce mi-ai spus de dimineaţă de cînd ne-am întîlnit şi am ajuns la o concluzie: eşti un mincinos nenorocit.

Byrne zîmbi tăios.

— Dacă n-aş avea mîinile legate, n-ai mai spune asta.

— Da, da, aproape tot ce mi-ai spus a fost minciună, în legătură cu poziţia avionului, în legătură cu interesul vostru pentru fresce, aşa că de ce n-ai fi minţit şi în ce-l priveşte pe Billson ? Ar fi în stilul tău. Unde-i ?

— Ne-a părăsit încă de acum trei zile, îi răspunse Byrne. Îl supăra umărul din ce în ce mai rău. Exact unde l-a împuşcat Kissack. În Tenere a avut parte de eforturi mari şi rana i s-a redeschis şi, ca un nebun ce-i, nu ne-a spus nimic despre asta, fiindcă voia să găsească el avionul lui papa.

— Deci ştiaţi şi treaba asta, zise şi se uită la mine. Amîndoi ştiaţi.

— Cînd am văzut cît de rău arată umărul, mi-a fost teamă de o gangrenă, îi spuse Byrne. Aşa că l-am expediat înapoi cu Atitel şi Hami. Bănuiesc că se deplasează încet, şi la vremea asta probabil că abia coboară de pe Tamrit.

— Aş vrea să te pot crede.

— Nu dau nici o ceapă degerată dacă mă crezi sau nu.

Oamenii lui apărură cu încă patru canistre, pe care le puseră lîngă celelalte. I-am urmărit în vreme ce dispăreau din nou prin deschizătura aceea. Lash îşi lovi uşor palmele una de alta.

— Şi aşa, după versiunea ta Billson nici n-a călcat pe aici vreodată.

— N-avea cum, dacă s-a întors din drum acum trei zile.

— Oricum nu mai contează, spuse Lash şi se ridică în picioare. Eu tot n-am să risc. Billson nu va părăsi Africa de Nord. E mort şi el,

la fel de mort ca şi voi dealtfel.

Se îndepărtă şi Byrne îmi spuse :

— Foarte, foarte vesel tipul.

— Mă întreb unde o fi Paul, i-am zis eu în şoaptă.

— Habar n-am, dar nu-mi pun nădejdea într-unul ca el. Trag speranţă în ajutorul lui cum sper să ningă în Tassili. Unde naiba-i lama aia ?

Am scormonit în nisip preţ de cinci minute bune, cernînd nisipul printre degete.

— Am găsit-o !

— Atunci ţine-o bine şi n-o lăsa să-ţi scape. S-ar putea să mai avem o şansă.

Kissack şi Zayid se arătară cărînd elicea. Kissack îi prezentă lui Lash placa şi acesta izbucni în rîs. Nu o aruncă, ci se îndreptă spre locul unde erau priponiţi măgăruşii ce aşteptau liniştiţi şi o puse cu grijă în bagaj. Apoi se căţără pe aripa *Zburătorului* şi se uită în cockpit.

— O să vadă că lipseşte busola, am murmurat eu.

— Poate că nu, îmi răspunse Byrne.

Lash nu se uită decît pe deasupra prin coockpit şi apoi o porni pe fuselaj şi deschise uşa de la magazia de bagaje. Se uită atent înăuntru, după care îi spuse ceva lui Kissack ce aştepta dedesubt. Părea foarte încîntat. Porni din nou pe fuselajul avionului spre motor unde se aşeză călare pe capotă, exact cum făcuse şi Byrne. Ridică ceva şi cercetă cu atenţie, rîse din nou şi-i aruncă obiectul lui Kissack, după care arătă spre noi. Kissack se apropie de noi.

Se aplecă deasupra noastră ţinînd ceva în mînă.

— Unde-i cheia care se potriveşte la piuliţa asta ?

Era vorba de una din piuliţele cu care se prindea elicea de ax.

— N-ai decît s-o cauţi singur, îi spuse Byrne.

Kissack îi arse un picior în coaste. Am intervenit îndată :

— E pusă în trusa de scule de pe măgăruşul ăla, cel din mijloc.

Kissack îmi expedie un zîmbet şi se depărtă.

— Nu-i nevoie să-i mai şi ajutăm, Max.

— Nici nu-i ajut. Dar nu vreau să răscolească prin toate bagajele. În trusa mea e busola.

M-am uitat spre Lash.

— Ai lăsat toate piuliţele acolo ?

— Mda... şi încă puse în ordine, ca lumea, deasupra capotei. Sînt un tip foarte dichisit.

Avea o notă de amărăciune în glas. Oamenii lui Lash îşi făcură apariţia prin trecătoare cărînd încă patru canistre, care, împreună cu celelalte făceau douăsprezece şi se părea că se întorc să mai aducă. O canistră are în mod normal patru galoni, de fapt ceva mai mult, deci pe nisip acolo erau cincizeci de galoni.

— Ce naiba vor să facă cu toată apa aia ? am întrebat eu.

— Ce te face să crezi că e apă ?

Am clipit din ochi plin de uimire.

— Crezi că e benzină ?

— Doar pun şi elicea înapoi, nu-i aşa ?

— Sînt nebuni ! am exclamat eu. De aici doar n-au cum să decoleze !

— Dar nici nu le trece prin minte, îmi spuse Byrne. Nu-ţi aduci aminte de Land-Rover-ul lui Paul. Bănuiesc că vor să-i dea foc.

Voiau să distrugă orice dovezi. Ce fel de dovezi ? I-am urmărit cum puneau elicea la loc. Era o treabă mult mai grea pentru ei să monteze elicea decît fusese pentru noi s-o scoatem. La un moment dat, toţi cei cinci erau antrenaţi la treaba asta, am profitat de ocazie şi am început să tai curelele din jurul încheieturilor mîinii lui Byrne. Tăiam cu lama aceea lustruită şi ascuţită curelele fără să pot vedea ce fac, fiindcă eu şi Byrne stăteam cu spatele unul la celălalt. Deodată îmi spuse :

— Gata ! Uite că termină !

Am ascuns lama în palmă şi m-am sucit din nou ca să mă uit la *Zburător*. Kissack şi Zayid îi dădeau canistrele lui Lash, care stătea pe o aripă şi turna benzină în rezervorul auxiliar. Ceilalţi doi erau ocupaţi mai departe cu căratul canistrelor. Lash a turnat cincizeci de galoni în rezervor şi mai avea la dispoziţie încă cincizeci, fiindcă numărasem acum douăzeci şi patru de canistre cu totul.

— Poveri pentru trei cămile, spuse Byrne. Tocmai mă întrebam de ce aveau ei nevoie de atîtea animale de povară.

Lash şi Kissack veniră spre noi. Byrne se uită la ei :

— „I-am zis şi lui Wilbur, i-am zis şi lui Orville —
De zburat n-o să mai zboare niciodată !“

— Foarte amuzant, îi replică Lash. Kissack tocmai a venit cu o sugestie. Zice că n-ar strica să punem pe unul dintre voi în cockpit.

Ne cercetă, apoi se întoarse spre Kissack şi obiectă :

— Nu-l putem pune pe Byrne, e prea bătrîn şi s-ar putea să se vadă treaba asta. Dacă o să trebuiască să punem pe careva atunci acesta nu poate fi decît Stafford.

Kissack ridică din umeri.

— Mie îmi convine.

Lash se uită la mine.

— Nu ştiu, făcu el gînditor. Hainele nu corespund.

— O să ardă, nu-i nimic.

— Mmm. Şi mai sînt şi dinţii. O dată şi o dată avionul ăsta tot are să fie găsit, Kissack, şi s-ar putea să-i treacă cuiva prin minte să întreprindă o cercetare amănunţită. Dacă găsesc în cockpit pe altcineva decît pe cel căutat, atunci o să ploaie cu întrebări, fir-ar să fie.

— După mai bine de patruzeci de ani ?

— S-au întîmplat şi lucruri mai ciudate. Nu, dacă mă gîndesc mai bine, cred că o să lăsăm lucrurile aşa cum sînt. Avem şi cadavrul lui Billson, deci fie aşa. O să pară că a reuşit să iasă înainte de a exploda avionul.

Lash se uită de sus la mine şi-mi zîmbi.

— Stafford, nu te lăsa purtat de speranţe. Nu e decît un răgaz.

— Eşti un nemernic cu sînge rece.

Kissack îmi arse un picior în coaste, dar Lash îl apucă de braţ.

— Să nu mai faci asta. Detest violenţa gratuită.

— Ce fel de violenţă ? întrebă Kissack.

— Vreau să spun că eu nu dau cu picioarele aşa aiurea cum faci tu.

Lash se întoarse şi se uită la avion.

— Nu arată ca şi cum s-ar fi sfărîmat la aterizare, se plînse el. Nu aşa trebuie să ardă. Trebuie să-i ridicăm coada şi să dăm tot avionul în bot, cu motorul în jos.

— La naiba, sărăcia aia-i grea a dracului.

— Nu chiar atît de grea, şi doar sîntem cinci oameni. Nu trebuie decît să săltăm coada şi să punem nişte pietre dedesubt. Cînd o să-i ridicăm coada destul de sus, atunci o să vină singur în bot ca o basculă. Dar mai întîi să mai punem nişte benzină, zic eu.

Se îndepărtară spre avion şi Lash se urcă din nou pe aripă. Kissack îi întinse o canistră plină şi el o turnă în cockpit, după care mai răsturnă una şi în magazie. Apoi mai adăugă la acestea alte două canistre şi am văzut deasupra avionului ceaţa vaporilor de benzină. Acum avionul era o veritabilă bombă şi nu avea nevoie decît de o scînteie ca să explodeze.

Toţi cei cinci se strînseră la coada avionului. În vreme ce patru ridicau, al cincilea băga pe rînd pietre dedesubt şi, încet, încet, coada se ridică tot mai sus. Pe cînd toţi erau ocupaţi şi nu se uitau la mine, eu mi-am văzut de treabă cu lama de piatră la încheieturile lui Byrne. N-am văzut cînd avionul a basculat, dar cînd m-am uitat, fuselajul era la patruzeci şi cinci de grade şi coada ţintea spre cer. Troznitura

pe care o auzisem fusese provocată de elice cînd se strîmbase izbindu-se de pămînt, sub greutatea motorului.

Au mai turnat iar benzină peste avion, şi Kissack folosi benzina din ultima canistră ca să facă o dîră pe nisip. Nu voia să fie prea aproape cînd punea foc. Era un incendiator destul de priceput. Lash, ţinîndu-se aproape de noi, scoase din buzunar o bucată de hîrtie, Cred că era aceeaşi pe care o folosise pentru a identifica avionul.

— Nu mai am nevoie de asta, spuse el pe un ton foarte firesc şi-i aprinse un colţ cu o brichetă. O ţinu în aşa fel încît să fie sigur că se aprinsese, şi apoi o aruncă în nisipul îmbibat de benzină. La început nu se întîmplă nimic. În lumina aceea puternică a soarelui era aproape imposibil să vezi flăcările alergînd spre avion. Dar deodată *Zburătorul* fu cuprins de foc. Flăcările izbucniră cu vuiet din cockpit, parcă împinse de un curent puternic, goniră pe fuselaj spre coadă şi cîrmă pînă cînd tot avionul începu să ardă.

Măgăruşii începură să ragă şi să se zbată cuprinşi de spaimă.

— Luaţii măgarii ăia de aici ! urlă Lash.

Cred că lui Lash nu-i trecuse prin minte ce căldură putea emana atîta benzină cîtă turnase el. Au prins măgăruşii şi i-au împins prin trecătoare, după care ieşiră cu toţii, lăsîndu-ne numai pe noi să zăcem acolo. Am profitat de ocazie încercînd să tai curelele de la mîinile lui Byrne, dar el se smuci deodată.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el, dă-te de-a dura pînă sub stîncă şi fereşte-ţi capul. Afurisitul acela de rezervor auxiliar o să explodeze.

Ne-am rostogolit şi ne-am înghesuit în stîncă, cu faţa în jos să ne ferim de dogoarea avionului în flăcări. În spatele nostru, la şaptezeci de iarzi, rezervorul auxiliar explodă deodată ca o bombă şi am simţit cum trece peste mine o undă de foc. De jur împrejur se auzi un sunet ca de ploaie şi ceva mă izbi în şale. Cînd m-am uitat din nou la avion am văzut că se rupsese în două, iar coada şi cîrma verticală zăceau aruncate la mare distanţă de partea din spate. Una din aripi se desprinsese cu totul. Iar eu îmi pierdusem lama de piatră. Apoi flăcările s-au potolit destul de repede, iar Lash îşi făcu din nou apariţia. Se uită la noi batjocoritor.

— V-a cam pîrlit ? Nu-i nimic, de la asta creşte părul.

— Du-te dracului ! îi răspunse Byrne.

Lash nici nu-l luă în seamă şi se uită la resturile avionului.

— M-am gîndit să folosesc exploziv plastic, dar s-ar fi putut să nu iasă cum trebuie. Acum însă arată cît se poate de natural. Oricine se duce la film ştie că avioanele ard foarte bine.

Îi făcu semn lui Kissack.

— Ridică-i pe ăia doi în picioare şi fă-i să meargă.

Kissack se aplecă şi-mi tăie legăturile de la gleznă, dar nu se arătă prea înclinat spre menajamente si reuşi să mă zgîrie cu cuţitul şi pe

mine. M-am ridicat cu greutate în picioare fiindcă aveam încă mîinile legate la spate şi mi-am cam pierdut echilibrul. Lash şi Zayid porniră înainte, eu şi Byrne după ei, iar Kissack în spate, cu pistolul în mînă. Ceilalţi doi încheiau şirul. Grămada de pietre ridicată de noi fusese dată la o parte, încît acum se vedea iarăşi ţeasta lui Billson. Lash se uită netulburat la cadavru.

— Ei, cadavrul l-am găsit noi dar nu-l putem lăsa aşa. Drept ? Doar nu s-a îngropat mortul singur.

Dădu ordine în franceză şi oamenii lui începură să desfacă mormîntul cu totul.

— De unde ai ştiut că avionul trebuia să ardă ? l-am întrebat eu.

Lash ridică din umeri.

— N-am ştiut. Dacă ardea acum patruzeci de ani m-ar fi scutit de multă bătaie de cap. Dar n-am vrut să risc. Niciodată nu risc. Am venit pregătit pentru orice eventualitate.

Se uită cum ieşea din nou la iveală cadavrul acela mumificat.

— Kissack a vrut să te pună în cockpit înainte de a da foc avionului... dar Kissack e un nebun, după cum aţi avut ocazia să aflaţi. Îndată ce mi-a spus că lipseşte cadavrului un braţ, am respins ideea. Totul trebuie nu numai să arate firesc, ci să fie cu adevărat firesc. Nu risc niciodată.

Monumentul acela de deasupra cadavrului a fost desfăcut în întregime. Lash se uită la cadavru.

— Chiar aşa l-aţi găsit ?

— Da.

— Nu te cred. Trebuie să fi lăsat vreun mesaj oarecare, hîrtiile...

Își răsuci capul și se uită la noi.

— Unde-s ?

— S-ar putea să le fi dat foc chiar mai înainte, îi spuse Byrne. Nu prea ai cercetat avionul acela ca lumea.

— Ați făcut-o însă voi, replică Lash.

Se uită la Kissack și-i spuse deodată.

— Cînd ne întoarcem vreau să descarci măgărușii ăia și să cercetăm totul.

— În regulă, spuse Kissack.

Ținea pistolul neglijent în mînă cu țeava în jos. Hîrtiile lui Billson nu mă îngrijorau pentru că erau la Paul, care acum probabil că era departe, dincolo de zare. Dar dacă ne răscoleau prin bagaje ar fi găsit busola. Nu știu de ce naiba mai eram eu îngrijorat de asta. Ar fi trebuit să fie cea mai măruntă dintre grijile mele în clipa aceea.

— Kissack, am strigat eu.

— Ce ?

— Cînd ai dat foc *Land-Rover*-ului lui Paul Billson, ai cercetat măcar mai întîi mașina ?

— De ce naiba ? Nu, n-am făcut-o. Dar ce te-nteresează pe tine ?

— Nimic. Pentru treaba asta o să primești cinci mii de lire, așa-i ? Pariu că Lash primește de zece ori pe atît.

Ochii lui Lash sclipiră.

— Domnul Stafford exagerează.

M-am uitat în continuare țintă la Kissack.

— Lash nu ți-a spus ?

— Ce să-mi spună, la naiba ? Ce legătură are *Land-Rover*-ul lui Billson cu cele cinci bătrîne ale mele ?

Am ridicat indiferent din umeri.

— Doar că Billson avea la el o groază de bani peşin. Peste cinci mii... mult mai mult. Nu cred că Lash ţi-a spus.

— Cît de mulţi ? făcu Kissack cu glas răguşit.

— Cincizeci şi şase de mii de lire, valută britanică. Erau în valizele din portbagajul *Land-Rover*-ului.

Kissack făcu ochii mari şi se răsuci spre Lash.

— Adevărat ?

— De unde să ştiu eu ? îi răspunse Lash cu voce plictisită. Calmează-te, omule. Stafford vrea să te stîrnească.

— Mai are el chef de asta acum ? Îndoi-m-aş.

Lui Lash îi dispăru subit plictiseala.

— Fir-ar să fie ! Dacă aş fi ştiut crezi că nu ţi-aş fi spus ? Crezi că aş fi stat deoparte şi m-aş fi uitat cum dai tu foc la bani ? Doar nu-s atît de...

N-a avut timp să-i spună mai mult pentru că se auzi o bubuitură cutremurătoare, pornită din apropiere, şi scăfîrlia lui Kissack explodă, împrăştiind peste tot bucăţi cenuşii de creier. Genunchii i se muiară şi se prăbuşi la pămînt, iar pistolul îi scăpă din mînă în cădere.

Paul Billson reacţiona totdeauna în mod exagerat.

O pușcă militară, chiar și una din vremea primului război mondial, e făcută ca să omoare omul aflat la o mie de iarzi distanță sau chiar mai departe, iar pentru un țintaș mediu e o sculă bună pînă la patru sute de iarzi. Paul Billson nu era un țintaș mediu. De fapt nu era chiar deloc țintaș, și mai tîrziu a mărturisit că era prima dată că trăgea și el cu arma. Dar de la cincisprezece pași nici chiar Billson nu putea să nu-l ucidă pe Kissack.

După cum ne-a relatat mai apoi, se dusese la mormînt ca să facă fotografiile și apoi rămăsese cîteva minute în reculegere. Se întorsese, luase cei doi măgăruși și urmase direcția pe care i-o indicase Byrne. Ne-a văzut înconjurați de oamenii lui Lash cocoțați pe cămile și, plin de tact, se trăsese deoparte. Din fericire, și pentru el și pentru noi se deplasase cu măgărușii lui numai pe piatră, altfel Zayid i-ar fi putut dibui urmele Apoi a văzut cum eram duși în captivitate și se întreba ce-i rămînea lui de făcut.

Nu ne-a spus, dar cred că primul lui impuls instinctiv a fost să o șteargă, dar s-ar putea să fiu nedrept cu el. Și, în orice caz, încotro să fi fugit ? Pînă la Tamrit erau trei zile de mers și chiar și el trebuie să-și fi dat seama că n-ar fi reușit să găsească niciodată drumul de unul singur. Dar, indiferent ce-o fi gîndit atunci, în cele din urmă se hotărî să se ațină pe aproape. Și descoperi că arma lui Byrne, carabina Lee-Enfield, era agățată la oblîncul unuia din măgărușii. Se îndepărtă, găsi un fel de grotă și priponi

măgăruşii acolo. Unul dintre ei cam avea chef să ragă, ceea ce-l băgă în sperieţi pe Billson, gîndindu-se că putea fi auzit şi atunci ar fi început să-l caute. Dar a făcut ceea ce trebuia. A scos poverile de pe măgăruşi, i-a împiedicat cum văzuse că făcea Byrne şi le-a dat drumul. Apoi s-a ocupat de armă.

Văzuse el arme de la distanţă, dar nu pusese niciodată mîna pe vreuna, ceea ce nu era neobişnuit pentru un englez de vîrsta lui care nu fusese mobilizat în timpul războiului, fiind inapt. Şi pe la Luton nu prea umblă cîinii cu arme în coadă. O întorsese pe toate părţile, avînd grijă să nu-i atingă trăgaciul, şi apoi manevră închizătorul, căutînd să vadă cum funcţiona. În cele din urmă, mai mult sau mai puţin întîmplător, apăsă pe resort şi se trezi cu încărcătorul în palmă. Era gol, şi înţelese că de aceea nu intra nici un cartuş pe ţeavă.

Stătu o vreme să se dumirească, şi îndată ajunse la concluzia că muniţia nu se putea să fie prea departe de armă. Ştia că Byrne avea obiceiul să ţină un încărcător întreg în taşca pe care o purta după gît, dar trebuia să mai fie cartuşe pe undeva. Începu să caute prin bagajele pe care le dăduse jos de pe măgăruşi şi, în cele din urmă, găsi un pachet cu unsprezece cartuşe.

Cînd încercă să bage cartuşele în încărcător acestea n-au vrut să intre aşa că se chinui să le introducă pe cealaltă parte şi atunci lunecară uşor, comprimînd treptat arcul. Pricepu că putea băga astfel cinci cartuşe. Potrivi încărcătorul la armă, acţionă închizătorul încet şi, drept recom-

pensă, văzu cum un cartuş era împins ferm şi uşor în camera puştii. Acum avea arma încărcată. Mai ştia el ceva cum că arma ar avea şi un fel de piedică de siguranţă şi apoi descoperi micul buton care, plimbat dintr-o parte în alta, dădea la iveală sau acoperea un punct roşu. Problema era că nu ştia cînd era piedica pusă şi cînd nu. Nu-i trecuse prin minte să scoată încărcătorul, să extragă şi cartuşul de pe ţeavă şi să încerce trăgaciul cu arma neîncărcată. În cele din urmă se gîndi că roşu înseamnă pericol, aşa că atunci cînd se vedea punctul roşu, însemna că piedica nu era pusă. Acoperi punctul roşu, se ridică ţinînd arma în mînă.

Paul nu era om de acţiune, ci mai degrabă un om al reacţiei. Putea fi stîrnit de oameni, de eveniment, aşa cum îl stîrnise English, ziaristul acela, dar nu era în firea lui să se aprindă singur. Aşa că rămase o vreme pe loc nehotărît, întrebîndu-se ce era mai bine să facă. Se gîndi că nu era nimerit să-l atace pe Lash şi şleahta lui luînd-o prin trecătoarea dintre stînci, care devenise acum un fel de magistrală pe unde se ajungea la *Zburător*. Ci, din contra, socoti că era mai bine să încerce prin partea opusă. Fusese o idee bună.

Găsi un bidon şi-l umplu cu apă, luă celelalte şase cartuşe şi apoi o porni în cercetare, ducînd arma cu multă delicateţe, de parcă ar fi putut lua foc din proprie iniţiativă. Ştia care era direcţia spre trecătoare, aşa că o luă în unghi drept, trecînd pe la baza unei coloane de gresie. Oricine îl ştia pe Paul Billson, dacă l-ar fi văzut în acele momente, nu l-ar fi recunoscut.

Începu să-şi numere paşii, pentru a ţine socoteala distanţei parcurse, şi cînd ajunse la două sute de dubli paşi, o coti la stînga şi o ţinu aşa. După alte cinci minute se opri pentru că auzi glasuri. Cu mare băgare de seamă se uită pe după o stîncă şi-i văzu pe Kissack şi Zayid trecînd la un întins de mînă. Cărau amîndoi o elice.

Atunci îşi dădu seama unde se afla : undeva aproape de mormîntul tatălui său. Stătu o vreme pe loc, apoi ieşi din locul unde se ascunsese şi, odată ajuns pe poteca pe care trecuseră ceilalţi, înţelese unde se afla. Mai merse puţin şi nimeri la peştera unde era îngropat tatăl lui. Pietrele mormîntului fuseseră dărîmate cu brutalitate, şi zări albul ţestei mortului. Asta-l enervă atît de cumplit încît începu să tremure de furie.

Primul impuls fu să se ducă drept spre avion şi să-l împuşte pe Kissack, dar reuşi să se stăpînească. Nu-şi făcea iluzii în privinţa talentelor lui în a se descurca cu o armă şi avea serioase îndoieli că atunci cînd va veni momentul îl va putea omorî pe Kissack, dar în nici un caz nu avea şanse într-o confruntare directă, fiind amîndoi cu armele în mînă. Şi apoi mai erau şi alţii, nu numai Kissack. Mă îndoiesc că prin minte i-a trecut în clipele acelea ideea calvarului pe care-l înduram eu şi Byrne.

Se opri deasupra mormîntului şi apucă una dintre pietre, cu gînd să refacă mormîntul la loc. Apoi rămase cu piatra în mînă şi se mai gîndi. Lui Paul Billson nu prea-i veneau de la sine gîndurile logice în minte. Aşa cum am mai spus, era un om care de fapt reacţiona la imbolduri din afară. Dar de data asta se gîndi cu ade-

vărat și puse cu grijă piatra exact de unde o luase, apoi ieși și se așeză după o stîncă, ascuns vederii dinspre peșteră, ca să se dumirească ce are de făcut.

Deodată zări fum ridicîndu-se în înalturi și abia apoi veni și bubuitura, atenuată, și ecourile ei repetate, cînd explodă rezervorul auxiliar al avionului. Își închipui, pe bună dreptate, că avionul era distrus. Nu știa de ce, dar atunci numai foarte puțini cunoșteau motivul. Se ridică și se uită în partea de unde se vedea fumul, și nehotărîrea îl încercă din nou.

Apoi se întoarse și se uită printr-o deschizătură dintre stînci, spre mormînt. Paul habar nu avea, dar stătea exact în spatele unei perfecte ambrazuri, cum ar fi socotit un trăgător : două pietre rezemate de o a treia, cu o deschidere între ele de vreo șase inci. Adîncimea deschiderii era de trei picioare, și de unde stătea putea vedea mormîntul la douăzeci de pași distanță. Existau chiar și două lespezi late de piatră pe care să-și rezeme cotul, să aibă mai multă siguranță la ochit. Întîmplarea, împrejurările și mecanismul gîndirii proprii au conspirat pentru a-l face să fie exact unde trebuia, și exact în momentul în care trebuia. Curînd auzi glasuri. Puțin mai apoi trase.

Bubuitul unei carabine militare este groaznic din apropiere. Mă gîndesc că în cazul unui pluton normal de execuție de opt oameni, chiar dacă nici unul dintre ei n-ar nimeri victima, aceasta probabil că tot își va da sufletul din cauza șocului. Împușcătura aceea solitară, venită pe ne-

aşteptate, ne împietri pe toţi tablou, în vreme ce Kissack se prăbuşea grămadă la pămînt.

Glontele, care-l izbise pe Kissack pe la spate drept în ţeastă, trecut prin el ca prin nimic. Pătrunse în peşteră, ricoşă de pereţi şi ieşi zbîrnîind afară, înspăimîntîndu-l pe Zayid. Dar nu asta tulbură acel tablou, ci sunetul metalic care nu ştiai de unde vine, în vreme ce Paul manevra închizătorul ca să bage alt cartuş pe ţeavă. Din senin, Lash dădu la iveală un pistol, exact în aceeași clipă în care Byrne se arunca să apuce arma care-i scăpase lui Kissack. Cînd ai mîinile legate la spate e foarte dificil să execuţi un blocaj de rugby, dar am făcut tot ce-am putut și m-am repezit la picioarele lui Lash. Pistolul lui bubui, am simţit o izbitură cumplită în braţul stîng, şi m-am prăvălit într-o parte. Dar l-am dat jos şi pe el.

După aceea, deasupra mea gloanţele începură să zbîrnîie ca niște albine înfuriate, în vreme ce Byrne trăgea pe deasupra mea, şi cu coada ochiului l-am văzut pe Zayid prăbuşindu-se grămadă. Paul își aduse şi el contribuţia la vacarmul acela de iad slobozind încă un foc, exact cînd Lash își revenise suficient ca să poată ridica arma ca să tragă în Byrne. Mi-am vînturat picioarele și l-am izbit peste încheietura mîinii chiar înainte de a-l nimeni Byrne. Byrne trăgea după tipicul poliţiei, cu corpul mult aplecat înainte, ţinînd cu amîndouă mîinile patul pistolului, braţele întinse și arma îndreptată exact pe ţintă. Trimise trei gloanţe în Lash, care zvîcni convulsiv, se prăbuși la pămînt şi începu să urle. Paul trase din nou, glontele lui ricoşă din piatră

în piatră. Byrne ţipă ca să acopere urletele lui Lash :

— Paul, nu mai trage, pentru numele lui Dumnezeu ! O să ne omori şi pe noi, pe toţi.

Am încercat să mă ridic, dar am folosit din greşeală chiar mîna rănită şi am simţit un şoc dureros... Cînd, în cele din urmă, m-am săltat şi m-am uitat în jur, am văzut trupurile lui Zayid, Kissack şi Lash, acesta din urmă urlînd la fel ca Bailly în Tenere. Ceilalţi doi arabi se topiseră. Probabil că totul se petrecuse doar în intervalul a douăzeci de secunde. Byrne strigă din nou :

— Paul, arată-te ! Ieşi de acolo.

Paul apăru de după o stîncă. Avea faţa albă ca hîrtia, iar mîinile îi erau prinse de un tremur de nestăpînit. Byrne făcu un pas înainte şi apucă arma în vreme ce-i cădea din mînă.

— Ai umplut încărcătorul ?

Paul dădu din cap fără să poată scoate un cuvînt.

— Mai ai muniţie ?

Paul se căută prin buzunare şi-i dădu cartuşele. Se holbă la Lash şi apoi îşi duse mîinile la ureche, ca să nu mai audă urletele acelea neostoite. Şi mie îmi venea să fac la fel, dar nu-mi puteam ridica mîna stîngă. În filme cînd e omorît cîte unul, acesta se ghemuieşte foarte expresiv, şi are bunul simţ să moară pe tăcute. În viaţă e însă altfel.

Byrne trase închizătorul înapoi şi un cartuş gol de alamă sări afară. Împinse închizătorul înainte, îl fixă şi apoi, fără nici o vorbă, făcu un

pas spre Lash, îi puse capătul țevii în tîmplă și apăsă trăgaciul. Arma bubui și, după ce ecoul împușcăturii se stinse, se lăsă o tăcere apăsătoare. Byrne se uită la mine. Era tras la față și avea o expresie chinuită.

— Îmi asum răspunderea, spuse el cu voce aspră. Avea trei gloanțe, unul în burtă. Tot n-ar fi trăit. Mai bine așa.

— În regulă, Luke, i-am zis eu încet.

Și așa sfîrși un om care spunea că detestă violența gratuită, dar care ar fi ucis cu sînge rece, dacă așa era înțelegerea. După opinia mea, Lash fusese mai rău decît Kissack. Byrne reîncărcă arma.

— Ești rănit ?

— M-a nimerit în braț, acum zbor numai într-o aripă.

— Așteptați amîndoi aici, mîrîi el, și ieși fără alte vorbe.

Paul se apropie și se uită la Lash.

— Atît de repede, spuse el în șoaptă.

N-am priceput dacă se gîndea la ce făcuse Byrne sau la toată secvența aceea. Întoarse capul.

— Ești teafăr ?

— Ajută-mă să mă ridic.

Mîna stîngă începea să mă doară tare. Mi se părea că la intervale neregulate mă trecea cîte un curent electric. În timp ce se chinuia să mă ajute să mă ridic i-am zis :

— Paul, te-ai descurcat bine. De minune.

— Crezi ? făcu el fără vlagă.

— Ticălosul ăla chiar voia să mă prăjească în avion și, din cîte-l cunosc eu, ar fi avut mare chef să mă ardă de viu, și ar fi subscris și Lash

la treaba asta dacă ar fi socotit el că astfel contribuie cu ceva ca totul să pară cît mai real.

Am tăcut. Aşteptam să aud răsunetul unor împuşcături, dar nu se auzea nimic. Paul se întoarse spre mine cu o expresie nedumerită.

— Max, dar de ce toate astea ?

— Nu ştiu, i-am răspuns. Dar am să aflu eu. Şi acum, pentru Dumnezeu, ai de gînd să-mi tai şi mie legăturile ? Dar ai grijă de braţul rănit.

Jumătate de oră mai tîrziu, se întoarse şi Byrne. Purta puşca aruncată pe după umăr, şi mîna înaintea lui două cămile de povară. Rezemă puşca de o stîncă şi spuse :

— S-a rezolvat.

Apoi îşi ridică încheieturile mîinilor :

— Nu-mi amintesc cînd m-am eliberat, spuse el. Am reuşit, atîta ştiu. Te-ai descurcat bine cu lama aceea de piatră.

— Dar cu ceilalţi doi ce-ai făcut ?

Arătă spre Lash.

— Omul cu banii s-a dus, dacă s-au dus banii s-a dus şi cheful de luptă. Nişte otrepe. Le-am dat trei cămile şi apă şi le-am spus să se ducă dracului. N-o să ne mai plictisească de acum.

Îi aruncă lui Paul dîrlogii şi desfăcu o cutie de la oblîncul şeii.

— Să vedem ce-i cu braţul.

După părerea lui era rupt, lucru pe care-l ştiam, îl aşeză cum se pricepu şi el mai bine şi încropi provizoriu o eşarfă.

— Şi acum să revenim la civilizaţie, spuse el.

Dar înainte de asta mai aveam multe de făcut. Paul îl ajută să pună cele trei cadavre pe cămile şi plecară. Nu ştiu unde s-au dus, dar după vreo

două ceasuri s-au întors fără cadavre. În vremea asta eu am terminat de refăcut monumentul din pietre peste rămăşiţele lui Billson. Byrne puse placa de aluminiu deasupra.

— Fără elice, spuse el cu o expresie de silă. Acum nu o mai putem scoate.

Am făcut ordine în jurul peşterii, am adunat cartuşele goale, am înlăturat celelalte urme ale înfruntării şi ne-am dus iar la avion. Paul privi rămăşiţele înnegrite şi clătină din cap.

— De ce ? întrebă el din nou.

Nu i-a răspuns nimeni.

— Mîine dimineaţă în zori plecăm, spuse Byrne. Dar de data asta pe cămile.

Şi aşa am făcut, şi Byrne bombăni toată vremea împotriva felului idiot în care cei din neamul chaamba îşi întocmeau şeile pentru a călări pe animalele acelea.

31

Cum ar fi spus Edward FitzGerald, „Djanet era chiar Paradisul". Patru zile mai tîrziu, Byrne avu grijă să mă instaleze confortabil într-o cameră de hotel, apoi dispăru, probabil ca să-l găsească pe Atitel şi să-i spună că piciorul acela rupt merita zece cămile, la urma urmei, şi avea să le primească la Bilma, la începutul sezonului următor. Eu mă întrebam însă cam cît merita o mînă ruptă.

Cînd se întoarse, rezolvase treaba, ba făcuse şi ceva în plus. Se dusese la oficiul poştal şi-i

trimise o telegramă ca s-o înştiinţeze pe Hesther Raulier. Nu ştiu cu exact ce-a scris el în telegrama aceea, dar a fost suficient pentru ca Hesther să promită că trimite la Djanet un avion închiriat pentru ca să ne ducă pe mine şi pe Paul la Alger.

— Vreau să ştiu că braţul e pus la locul lui ca lumea, îmi spuse el. Dar nu aici. Hesther cunoaşte ea pe cine trebuie la Alger, şi se aranjează totul în linişte.

Am dat din cap în semn de încuviinţare.

— Atunci mai avem nişte lucruri de făcut, i-am zis eu. Există în Djanet un împuternicit judecătoresc ?

— Cum ?

— Americanii ar spune un notar public.

Se lumină la faţă.

— Bineînţeles că este. De ce ?

— Vreau să trecem pe hîrtie tot ce-am găsit noi în neregulă pe *Zburător*, totul în legătură cu busola şi cu ce-am rîcîit de pe fundul rezervorului principal. Şi mai vreau să semnezi declaraţia asta înaintea unui funcţionar oficial. O semnez şi eu, nu-l băgăm însă şi pe Paul în treaba asta. Crezi că putem găsi pe undeva pe aici o maşină de scris ?

— E una la biroul hotelului, îmi spuse el. O aduc pe aia.

Mi-am pierdut jumătate de zi bătînd la maşină declaraţia, în care am făcut numeroase trimiteri la Byrne pentru a lămuri părţile mai teh nice. Am scris-o numai cu o singură mînă, dar nu mi-a venit mai greu ca de obicei, fiindcă,

oricum, stilul meu de a scrie la maşină era un fel de vînătoare de litere. A doua zi dimineaţă ne-am dus la un notar public şi am semnat amîndoi fiecare pagină ce purta şi ştampila notarului public. Nu conta că omul nu pricepea o iotă din conţinut, era martor al semnăturilor noastre.

Apoi am scos cutia de plastic de la săpunul de bărbierit şi am pus-o într-un plic pe care l-am sigilat, iar Byrne şi eu ne-am semnat deasupra. Mă uitam la Byrne cum se chinuia să se semneze cu un scris cam neformat, şi mai şi scotea limba printre dinţi ca un şcolar. Dar, în cele din urmă, scrise clar — Lucas Byrne.

Pe cînd plecam din biroul notarului, Byrne îmi spuse :

— Ei, ai vrea idee care-i dedesubtul ?

— Mai multe... dar sînt cam ciudate.

— S-ar putea să nu fie nici un dar. Aşa s-arată. Dacă afli vreun răspuns să-mi zici şi mie.

— Aşa am să fac, i-am răspuns eu.

Toţi trei am luat masa la un restaurant şi am ras cîteva sticle de bere, iar după aceea Byrne ne-a condus cu maşina înapoi la hotel, ca să ne luăm bagajele şi apoi a mai făcut cîteva mile cu noi pînă la In Debiren, unde era terenul de aterizare şi ne aştepta un *Piper Comanche*. Paul, cel care înainte nu făcea nimănui favoarea de a-i mulţumi, indiferent pentru ce, îl copleşi pe Byrne, de data asta, făcîndu-l să se simtă încurcat şi să adopte poziţia celui ce se apără cu „ei fleacuri, mai nimic“.

— Paul, i-am zis eu, urcă în avion. Eu mai am cîteva vorbe de schimbat cu Luke.

Cînd s-a îndepărtat suficient ca să fiu sigur că nu ne mai aude, i-am zis :

— Are dreptate, știi și tu. Mulțumirile nu ajung.

Byrne zîmbi.

— O, Doamne, sper să ai dreptate.

Scoase un plic sigilat, cu numele meu pe el.

— Pentru tine. Doar ți-am spus că te taxez eu. Poți aranja cu Hesther.

I-am zîmbit şi am pus plicul în buzunarul gandourei mele, fără să-l deschid.

— Şi acum ce-ai să faci ?

— Mă întorc la Air şi la treburile mele, mă întorc la o viață paşnică. Pentru Hesther, din partea mea, toate cele bune.

— O să-i transmit toată dragostea ta, i-am zis eu.

Byrne se uită la mine sfidător.

— Fă tu una ca asta și o să rîdă ca o hienă.

Mă apucă de mînă.

— Şi fii atent ce faci. Din cîte am auzit eu, oraşele acelea mari pot fi mai primejdioase decît deşertul.

— Am eu grijă și nu uit, i-am promis şi am urcat în avion.

Am decolat, iar în vreme ce avionul făcea turul aerodromului, am văzut că Byrne nu mai zăbovise. *Toyota* tîra după ea un nor de praf, îndreptîndu-se spre sud, spre Bilma, și de acolo la Air.

În timpul zborului spre nord, la început am rămas numai cu gîndurile mele şi mă uitam fără să văd ceva de fapt la întinderea aceea nesfîrşită de dune care se derula sub noi. Erau prea multe fire aiurea care trebuiau legate între ele, fir-ar să fie, şi nu reuşeam să pricep de unde trebuia să încep. Am scos plicul lui Byrne şi i l-am întins lui Paul.

— Vrei să fii amabil să mi-l deschizi ?

— Sigur.

Rupse plicul la un capăt, îl scutură să iasă scrisoarea dinăuntru şi mi-o dădu. Aşa cum îmi promisese, Byrne îmi făcuse nota de plată, şi totul era pus pe hîrtie limpede, plătibil în lire sterline. Socotise că făcuse oficiul de ghid, preţuit la 30 de lire pe zi, şi în treizeci şi trei de zile asta făcea 990 de lire. Apoi mai trecuse benzina, atîţia litri colo, atîţia dincolo, şi ulei şi cauciucuri, cămile închiriate, ca şi preţul a cinci cămile la o sută de lire fiecare. Mai adăugase şi jumătate din valoarea unei maşini *Toyota Cruiser*, ceea ce mi s-a părut puţin cam exagerat, dar mi-am adus aminte cum i-a găurit Kissack în Tenere maşina ca pe un ciur. Şi toate la un loc se ridicau la ceva peste 5 000 de lire. Pentru că ne salvase viaţa nu-şi trecuse nici un comision. Byrne era un tip grozav ! În vreme ce puneam scrisoarea deoparte, Paul îmi spuse fericit :

— De-abia aştept să-i văd din nou mutra redactorului ăluia.

— Hmm ! Paul, vrei să-mi faci un hatîr ? Nu te apuca să baţi toba peste tot de îndată ce

ajungem la Londra. Ba, din contra, doresc să nu spui nimănui nici o vorbă, fir-ar să fie, pînă nu-ți zic eu că se poate. Te rog.

— De ce ?

Am oftat.

— Acum pe loc nu-și pot spune. Dar vrei să mă crezi atunci cînd îți spun că e spre binele tău ? Și, în orice caz, n-o să spui nimănui nimic despre Lash și Kissack.

— De ce nu ? întreabă el din nou.

— Dumnezeule, am făcut eu. Păi Paul, ai ucis un om ! I-ai zburat creierii. Doar nu vrei să umbli la cuibul ăsta de viespi ! Uite, o să poți vorbi ziariștilor despre descoperirea *Zburătorului*, despre rămășițele tatălui tău, dar dă-mi și mie răgazul să aflu niște lucruri. Bine ? Vreau să descopăr ce dracu-i la mijloc ?

— Bine, îmi spuse el. N-am să spun nimic nimănui pînă cînd nu-mi îngădui tu.

— Și nici nu întreprinzi nimic. Promiți ?

— Promit.

O vreme rămase tăcut, apoi spuse :

— Nu-mi amintesc mare lucru despre tatăl meu. Aveam abia doi ani cînd a murit. Știi ?

Știam.

— Singurul lucru pe care mi-l amintesc e că mă sălta pe genunchi și-mi cînta cîntecelul acela pentru copii. Știi acela cu „Zboară Peter ! Zboară Paul !". La vremea aia socoteam că era o glumă nemaipomenită.

La fel ar fi socotit și taică-su. Paul își frecă bărbia.

— Dar pe tatăl meu vitreg nu l-am prea înghițit.

M-am uitat țintă la el.

— Aarvrik ? Ce nu-ți plăcea la el ?

— Nu, nu Aarvrik. Spuneam de celălalt.

— Vrei să spui că mama ta a fost căsătorită de trei ori ?

— Exact. N-ai știut ?

— Nu, n-am știut, i-am răspuns eu pe gînduri. Cum îl chema ?

— Nu-mi amintesc. Nu-l prea vedeam des și, în plus, eram și un țînc. După ce-am împlinit eu patru ani nu l-am mai văzut deloc. E mult de atunci.

„Așa e Paul, e mult de atunci, e tare mult."

După dezvăluirea asta nu a mai spus mare lucru și nici eu. Am rămas tăcuți, și încă mai rumegam cele aflate cînd am aterizat la Alger. Mercedesul cel mare cu arabul la volan aștepta lîngă hangar cînd avionul *Comanche* trase acolo și curînd goneam, lăfăindu-ne, spre înălțimile de la Bouzarea, care dominau Algerul. Nu știu dacă șoferul era mirat că ducea cu mașina un targui, fiindcă n-a lăsat să se vadă nimic.

Ne-am oprit la portița ce se deschise la fel de tăcută și misterioasă ca și înainte, iar eu și Paul ne-am îndreptat spre casă. Hesther Raulier stătea tot pe șezlong, și dacă n-ar fi avut altă rochie, aș fi zis că nici nu se clintise de acolo. În timp ce ne apropiam, și-a pus trabucul deoparte și s-a ridicat în picioare. Deodată fața ei de maimuță se schimonosi într-un zîmbet imens și printre hohote îmi spuse :

— Dumnezeule : Stafford ! Ce naiba ai de gînd să faci ? Dai o probă pentru *Cîntecul Deşertului ?*

Mă băgă îndată în pat şi chemă doctorul care-şi făcu îndată apariţia.

— Luke mi-a transmis în telegrama lui cîteva cuvinte care voiau să spună că lucrurile nu stau tocmai bine, şi de la revoluţie n-am mai avut veşti atît de proaste. Aşa că l-am chemat pe Fahkri. E obişnuit cu răni de gloanţe şi ştie să-şi ţină gura.

Doctorul Fahkri îmi cercetă braţul, mă întrebă cît trecuse de la accident, şi-mi spuse că glontele era încă înăuntru. Îmi anestezie braţul, tăie şi scoase glontele, cusu la loc şi-mi puse o atelă ca lumea.

— S-ar putea uita puţin şi la Paul ? am întrebat-o eu pe Hesher. Acum vreo lună s-a ales cu un glonte în umăr şi el.

Vorbi ceva cu Fahkri în arabă, acesta dădu din cap şi ieşi, după care Hesther se întoarse spre mine.

— Ce s-a întîmplat acolo ?

— S-a întîmplat să dăm de Kissack, i-am răspuns eu. De el şi de un individ pe nume Lash şi de încă vreo patru.

I-am prezentat o versiune şlefuită a celor petrecute şi am încheiat spunîndu-i :

— Nu ştiu cum ne-am fi descurcat fără Luke Byrne.

— Luke e un om grozav, îmi răspunse ea simplu. Dar care-s dedesubturile tuturor acestora ?

— Indiferent ce anume a stîrnit toată povestea, resortul e în Anglia. Cred că Paul e cel care a dat drumul bolovanului la vale, dar el a declanşat ceva, un fel de bombă cu explozie întîrziată, care zăcea neatinsă de patruzeci şi doi de ani. Am şi eu nişte întrebări de pus. Şi dacă aflu vreun răspuns atunci am să-ţi spun şi ţie.

— Aşa să faci.

Se ridică în picioare.

— Doar nu te poţi întoarce în Anglia îmbrăcat în veşmînt de targui.

Am ridicat din umeri.

— De ce nu ? Londra e plină de arabi în ziua de azi, şi acolo nimeni nu mai poate face nici o deosebire.

— E o prostie. Mîine aduc un croitor şi a doua zi ai costumul gata. Şi tu şi Paul.

Am rămas la Alger patru zile, mai mult ca să mă refac după operaţia doctorului Fahkri. Am lenevit şi am citit ziarele englezeşti pe care mi le adusese Hesther ca să mă pun la curent cu noutăţile. Ca de obicei, totul mergea, la naiba, cu fundul în sus.

La un moment dat, referindu-se la Paul, Hesther mi-a spus :

— Tipul s-a cam schimbat... s-a schimbat chiar mult. Acum e mai potolit, nu-i mai zbîrnîie nervii.

Am zîmbit.

— Dumnezeu știe de ce. Experiența de care a avut parte e prea destulă ca să facă pe oricine să se urce urlînd pe pereți.

În cea de-a patra zi am plecat cu un avion al *Liniilor Aeriene Algeriene* pînă la Orly. Interiorul avionului era tapetat într-un verde smarald, de bun gust. S-ar putea ca verdele să fie culoarea arabă preferată, dar în avion erau și fotografii cu niște trăsurici irlandeze pe două roți, și priveliști din Killarney, fiindcă avionul fusese cumpărat de ocazie de la *Aer Lingus*. Cu toate astea ne-a dus teferi și nevătămați pînă la Orly, iar de acolo am urcat într-un avion britanic. Un ceas mai tîrziu eram la Heathrow. Ploua și parcă de cînd plecasem ploaia nu se mai potolise.

32

Telefonasem la Heathrow de la Orly, așa că ne aștepta la coborîre o mașină și un șofer, fiindcă nu puteam conduce deocamdată cu mîna ruptă. Am mers cu mașina doar pînă la *Post House Hotel*, și i-am spus șoferului să mai aștepte pînă cînd rezolv la recepție cu camerele. Și eu și Paul aveam reținute camere una lîngă alta, așa că ne-am dus și l-am instalat pe Paul. Paul era falit de tot, n-avea o lețcaie și asta-mi convenea de minune fiindcă voiam să nu se poate mișca deloc. Nu i-am dat nici un ban, dar i-am zis :

— Paul, rămîi aici pînă mă întorc eu. Dacă dorești ceva n-ai decît să faci comandă, casa plătește. Dar să nu cumva să ieși din hotel.

— Unde te duci ?

— Am niște treburi, i-am zis eu, evitînd să-i dau amănunte.

Am coborît în hol, am schimbat o seamă de cecuri de călătorie, am găsit șoferul și i-am dat o adresă din Marlow. În timp ce părăseam zona aeroportului înțesată de hoteluri, mă gîndeam că hotelul *Post House* era caravanseraiul ideal pentru a-l ascunde pe Paul. Nu voiam să se știe deocamdată că se întorsese în Anglia, cum nu voiam să se știe nici de întoarcerea mea. Mașina se opri în fața casei lui Jack Ellis, m-am îndreptat într-acolo și am sunat la ușă. Mi-a deschis Judy Ellis, care se uită la mine nesigură și făcu un „Da ?" foarte interogativ.

N-o întîlnisem pe soția lui Jack decît de trei sau patru ori. Firma *Stafford Security Consultants Ltd.* nu făcea parte dintre cele care amestecă și nevestele în afaceri. Aveam alte metode de a ne asigura loialitatea față de companie, de exemplu un salariu bun.

— Jack e acasă ? am întrebat eu. Sînt Max Stafford.

— Ah, nu v-am recunoscut. Da, tocmai s-a întors. Poftiți înăuntru.

Deschise larg ușa, am pătruns într-un hol și în vremea asta făcea uz de toate scuzele la care recurg nevestele atunci cînd pică în vizită pe neașteptate patronul. Dar mie nu mi se părea deloc că n-ar fi destulă ordine în apartament.

— Jack ! strigă ea. A venit domnul Stafford.

Cînd m-am arătat în ușa sufrageriei, Ellis se ridică din fotoliu, punînd ziarul deoparte. Se uită la mine cu o mină întrebătoare.

— Max ?

Dintr-o dată mi-am dat seama că am barbă, de-acum frumos aranjată de un bărbier adus de Hesther, că am un costum de culoare deschisă și croială evident străină, și o eșarfă de mătase neagră care-mi susținea brațul. Cred că pentru Jack toate astea păreau să facă parte din deghizare.

— Salut, Jack.

— O, pentru Dumnezeu, intră.

Părea bucuros că mă vedea. Am simțit că Judy se foia în spatele meu.

— Hmm, ... Jack, nu e o vizită de curtoazie. Am venit să stau de vorbă cu tine.

— Sper, la naiba, să nu fie, îmi răspunse el. Pentru că și eu vreau să vorbesc cu tine. Unde mi-ai fost ? Vino în birou.

Mă luă pe sus, și în trecere am reușit să-i zîmbesc soției. Cînd am ajuns în birou, m-a invitat să iau loc pe un scaun.

— Ce-ai pățit la mînă ?

— Mi-am rupt-o, i-am zis și i-am zîmbit. Nu mă doare decît atunci cînd rîd.

— Dumnezeule, ce bine-mi pare că te văd. Ai dispărut așa cu totul și nu mai știam unde să te caut. Și parcă toți dracii au scăpat din iad deodată.

— Dar n-am lipsit chiar așa de mult, doar ceva peste o lună, i-am replicat eu blînd. Și într-un timp atît de scurt cred că n-ai scăpat hățurile din mînă. Nu-i așa ?

— Dacă vrei să zici aşa, bănuiesc că mi-au cam scăpat.

Avea glasul încărcat de amărăciune.

— Şi dacă-i să vorbim, niciodată nu le-am ţinut eu prea bine în mînă. Nu crezi ?

Era limpede că-l apăsa ceva, şi i-am zis :

— Dă-mi ceva de băut, stai jos şi spune-mi care-i povestea.

Trase adînc aer în piept şi îngăimă :

— Iartă-mă.

Ieşi din cameră, apoi apăru cu o tavă cu sticle şi pahare.

— Scotch ?

Am dat din cap. În vreme ce turna în pahare îmi spuse :

— Îndată după plecarea ta, tot stilul de lucru al companiei s-a schimbat.

— În ce fel ?

— Hmm, ca să-ţi dau un exemplu neînsemnat, acum închiriem cîini fără însoţitori.

Îmi întinse paharul.

— Şi asta începînd cu cei de la *Electronomics*, i-am suflat eu.

Se uită la mine surprins.

— De unde ştii ?

— Nu contează. Spune mai departe.

Se aşeză şi începu să se uite gînditor la fundul paharului pe care-l ţinea cu amîndouă mîinile.

— Dar cel mai important e că acum sîntem vîrîţi pînă-n gît în spionajul industrial. N-ai plecat decît de şase săptămîni şi acum am în curs cel de-al treilea exerciţiu de efracţie.

— Chiar aşa ? Pentru Dumnezeu. Şi din dispoziţia cui ?

— Charlie Melleson mi-a forţat mîna.

M-am uitat ţintă la el.

— Jack, te-am pus acolo nu pentru ca să primeşti dispoziţii de la Charlie. El e doar un afurisit de contabil, executant al unui număr de jonglerie. Tu mie îmi ţii locul, şi te ocupi de partea operaţională, şi asta nu înseamnă acţiuni de efracţie. Noi ne ocupăm de securitatea întreprinderilor, asta o declară numele firmei. Şi acum spune-mi cum ţi-a forţat ţie Charlie mîna ?

Ellis ridică din umeri.

— Mi-a dat dispoziţie s-o fac.

— Şi n-ai cîrîit nimic ?

— Am cîrîit, fir-aş al dracului să fiu, cît am putut.

Începu să se înfurie.

— Dar ce naiba voiai să fac. Eu nu-s acţionar, şi l-a mai adus şi pe Brinton ca să-l sprijine, iar atunci cînd stăpînul îţi spune să faci un lucru îl faci. Max, săptămîna asta din urmă am fost pe punctul de a lăsa totul baltă şi a pleca de la firmă, dar am mai rezistat numai în speranţa că ai să te întorci.

Îşi îndreptă degetul spre mine.

— Acum, în orice clipă, pot primi dispoziţie să întreprind o acţiune de efracţie la una din firmele apărate chiar de noi. Ar fi de tot hazul, nu-i aşa ? Să joci şi rolul hoţului şi al vardistului. Dar nu pentru asta am venit eu la firmă.

— Nu e prea etic, am recunoscut eu. Dar liniştește-te. Jack. Rezolvăm noi şi treaba asta. Şi zici că Charlie l-a luat de partea lui şi pe lordul Brinton ?

— Afurisitul ăla bătrîn e acum toată ziua pe capul nostru.

Jack se redresă.

— Iartă-mă. Am uitat că e prietenul tău.

— Nu prea apropiat. Şi zici că vine des la birou ?

— De două sau trei ori pe săptămînă. Şi se fîţîie cu Rolls-Royce-ul lui încoace şi-ncolo preţ de două străzi.

— Şi are acces la dosare ?

Jack ridică din umeri.

— Nu prin mine. Nu ştiu însă ce face Charlie.

— Ah, nu se poate înghiţi una ca asta.

Am stat o clipă şi m-am gîndit, apoi i-am zis:

— Despre tine am vorbit cu Charlie înainte de a pleca. Ne înţeleseserăm că dacă te vei descurca în locul meu, atunci treci tu director general. Asta te-ar îndreptăţi la o parte din acţiuni, fiindcă noi aşa lucrăm. Eu urma să mă ocup de afaceri în Europa, pentru companiile multinaţionale. Charlie nu ţi-a spus nimic de treaba asta ?

— Nici un cuvînt.

— Mda !

Am băut încet din scotch.

— E o evoluţie neaşteptată, dar nu pentru asta te-am căutat. Îţi aminteşti cu ce ne ocupam noi chiar înainte de a pleca eu ?

Dădu din cap.

— Căutai pe un aiurit cu numele de Billson.

— Ei bine, l-am găsit, și asta m-a pus și pe alte urme. Vreau să redeschizi contul acela la *Michelmore, Veasey și Templeton*, și asta deîndată. Nu întocmai un dosar oficial, și păstrează toate detaliile sub cheie, departe de ochi curioși.

— Ca și înainte ?

— Exact ca înainte. Și să nu cadă sub ochii nimănui, mai ales ai lui Charlie sau Brinton. Uite asta doresc eu să faci.

Și pe măsură ce-i expuneam ce voiam eu de la el, Jack făcea ochii tot mai mari. Și am încheiat, spunîndu-i :

— A, da. Și chimistul acela care face analizele să fie de la un laborator de criminalistică, pentru ca, în caz de nevoie, să se poată prezenta în fața instanței ca martor și expert.

Își ridică ochii de pe carnetul în care-și mîzgălise notele.

— Destul de multe.

— Da. Și acum nu te mai frămînta cu ce se va întîmpla cu firma. Lasă totul în mîna mea și rezolv eu. Încă un lucru, Jack. Eu nu-s în Anglia. Nici nu m-ai văzut în seara asta. Și, într-o bună zi, vin eu la birou pe nepusă masă. Bine ?

Zîmbi.

— Să-i prinzi cu mîța-n sac ?

— Cam așa.

Am plecat, lăsîndu-l pe Jack mult mai liniștit decît atunci cînd venisem. I-am dat șoferului adresa lui Alix Aarvik din Kensington și m-am așezat comod, întrebîndu-mă ce socoteli și-or fi făcut perechea aia de pungași ca să-și

poată manevra jocul. Nu reuşeam să mă dumiresc pentru că tot eu deţineam majoritatea acţiunilor.

Alix Aarvik era acasă şi se arătă foarte încîntată să mă vadă. În vreme ce mă conducea spre sufragerie îmi spuse :

— Ah, dar te-ai rănit.

— Nu e ceva incurabil. Te-ai descurcat bine?

— De minune. Vrei o cafea ?

— Mulţumesc.

Vreme de cîteva minute fu foarte preocupată cu treburile ei de gazdă, după care îmi spuse :

— Îmi place barba, îţi vine bine.

Roşi deodată pentru că se arătase foarte intimă faţă de un om destul de străin încă.

— Mersi. După recomandarea asta s-ar putea să mi-o păstrez, i-am zis şi am făcut o pauză. Domnişoară Aarvik, l-am găsit pe fratele dumitale.

Am ridicat o mînă.

— E teafăr şi nevătămat, şi pe deasupra se află şi în Anglia.

Le lăsă să cadă pe scaun.

— Ah, mulţumesc Domnului.

— Mai bine mulţumeşte unui tip pe care-l cheamă Byrne. El l-a scos pe Paul din cele mai multe buclucuri în care se băgase singur. O să-ţi spună Paul cu gura lui.

— Şi unde a fost ?

Mi-am amintit de Koudia şi Atakor şi Tassili.

— În Africa de Nord, domnişoară Aarvik. L-a găsit pe tatăl său.

Își duse iute mîna la gură.

— Bănuiesc că o să apară curînd povestea asta în toate ziarele. Va fi o deplină răzbunare, arătînd cît de aiurite erau toate speculațiile acelea răutăcioase.

— Ah, mă bucur atît de mult, spuse ea. Dar unde-i Paul acum ?

Mă întrebam dacă să-i dezvălui sau nu ce știam. Ea era cu capul mult mai pe umeri decît Paul, dar, în cele din urmă, m-am hotărît să nu-i dezvălui prea multe. Atunci cînd se va afla, adevărul va fi atît de exploziv încît cu cît vor fi mai puțini ce-i cel vor cunoaște cu atît mai bine, iar în plus s-ar fi putut ca lui Paul să nu i se poată spune niciodată acest adevăr. Așa că am zis cu precauție :

— Gazetarii foarte grăbiți pot răstălmăci uneori foarte mult adevărul. Așa că o să ținem o conferință de presă în cîteva zile și eu și Paul ne șlefuim declarațiile, în așa fel încît să fim siguri de adevărul lor. Și pînă atunci aș prefera să nu-l deranjeze nimeni.

Ea dădu din cap cu înțelegere.

— Da, spuse ea. Îl cunosc pe Paul destul de bine. E mai bine așa.

— S-ar putea să-ți pară puțin cam schimbat, i-am zis eu. E alt om acum.

— În ce fel ?

Am ridicat din umeri.

— Cred că o să ți se pară mai de treabă decît înainte.

Stătu cîteva momente și se gîndi la cele auzite, dar se pare că nu se dumirea.

— Erai cu Paul cînd a descoperit... rămășițele tatălui său ?

— Da, și eu și Byrne. L-am ajutat pe Paul să le îngroape.

Am omis să-i spun că le-am îngropat de două ori.

— Cine-i Byrne ?

— Greu de zugrăvit un om ca ăsta, am zis eu zîmbind. Ai putea să spui că e un targui alb, numai că o mulțime de tuaregi sînt la fel de albi ca și noi. El spune că pe vremuri era american. Un om minunat. Fratele dumitale îi datorează foarte mult.

— Și dumitale.

Am schimbat subiectul.

— Ești tot secretara lui Andrew McGovern ?

— Da.

— Aș vrea să-mi faci un serviciu. Vreau să am o întîlnire cu el.

— Se poate aranja și asta.

— Dar nu va fi așa ușor s-o faci în felul în care vreau eu. Vreau să-l întîlnesc, dar nu la biroul lui și fără să știe el cine-s eu. E o treabă care cere discreție, o întîlnire în favoarea clientului.

— Va fi dificil, spuse ea și rămase puțin pe gînduri. Și cînd se duce să ia masă de obicei are întîlniri de afaceri. Nu vrei să-i faci o vizită la el acasă ?

— Nu prea. Nu vreau să amestec afacerile cu familia omului.

Dacă mă gîndeam că numai cu puțin înainte dădusem buzna acasă la Jack Elis, iar aici eram

în apartamentul fetei, nu s-ar fi putut spune că, de mă duceam acasă la McGovern, ar fi fost chiar un început, dar Alix nu băgă de seamă.

— Poimîine la prînz nu are stabilită nici o întîlnire, îmi spuse ea. În astfel de împrejurări abia dacă mănîncă ceva și, dacă e frumos, aproape întotdeauna face o plimbare prin parcul *Lincoln's Inn.* Dacă nu plouă s-ar putea să fie acolo. Dar dacă îl întîlnești o să-l recunoști ?

— A, bineînțeles.

Desfăcu brațele în semn că epuizase soluțiile.

— Atunci, asta-i.

Am început să mă foiesc ca să dau de înțeles că voiam să plec și ea mă întrebă :

— Și cînd am să-l pot vedea pe Paul ?

— Nu peste mult timp. Poate într-o săptămînă. În orice caz nu mai mult de zece zile.

Mă gîndeam că dacă în zece zile nu reușeam să găsesc ceea ce voiam atunci probabil că n-aveam să reușesc niciodată.

Nu i-am lăsat lui Ellis toată treaba pe cap. De exemplu, mi-am petrecut foarte interesant o dimineață întreagă în biroul stării civile și în drum spre McGovern m-am oprit la *Librăria Hatchard* și am răsfoit o ediție curentă a almanahului *Whitaker.* Deși de acolo am aflat exact ceea ce voiam să știu, am cumpărat și un exemplar pentru a-l pune la dosar.

După vreo opt zile aveam tot ce-mi trebuia. Și pentru început i-am zis lui Ellis să-mi dea

de veste cînd soseşte în vizită la birou lordul Brinton, după care m-am aşezat lîngă telefon şi m-am pus pe aşteptat.

33

Am apăsat butonul liftului şi am urcat pînă la etajul la care erau birourile firmei *Stafford Security Consultants Ltd.* Fata care mergea în lift cu mine era una din tinerele dactilografe, şi probabil că o trimisese cineva să cumpere un pachet de ţigări sau un baton de ciocolată, sau altceva la fel de ilicit. Se uită la mine şi apoi se întoarse indiferentă, ca apoi să se uite din nou la mine de parcă figura mea i-ar fi amintit de cineva pe care ar fi trebuit să-l cunoască. Probabil din cauza bărbii nu reuşea să-şi dea seama.

Am intrat în holul atît de familiar mie, am ajuns la recepţie şi am luat-o drept spre biroul meu. Barbara, fata de la recepţie, îmi aruncă în grabă :

— Alo, nu se poate...

M-am întors şi i-am zîmbit.

— Nu-ţi mai recunoşti patronul ?

Am pornit mai departe şi din urmă am auzit :

— Ah, domnul Stafford !

Am intrat în secretariatul biroului meu şi am găsit-o pe Joyce bătînd la maşină.

— Bună, Joyce. Domnul Ellis a venit ?

— V-aţi rănit la mînă !

— Şi m-am făcut un păros. Ştiu şi asta. E în birou ?

— Da.

M-am dus la el în birou.

— 'Neața, Jack. Ai rezolvat și restul care ne mai trebuia ?

— Da.

Deschise sertarul biroului său.

— Raportul chimistului și certificatul de căsătorie. A avut loc în 1937, nu în 1936.

Am încuviințat, dînd din cap.

— Trebuia să fie și o perioadă de doliu, bineînțeles.

— Max, și de unde pornesc toate astea ?

Mi-am deschis geanta numai cu o singură mînă, iar el puse hîrtiile înăuntru.

— E mai bine să nu știi. A venit Brinton ?

— Înălțimea Sa e cu Charlie.

— În regulă, și fii gata să guști spectacolul.

Am intrat direct în biroul lui Charlie, stăpîn pe mine, fără să iau în seamă mofturile secretarei lui, și fără să mă las anunțat. El stătea la birou, iar Brinton se lăfăia într-un fotoliu alături de el. Era un fotoliu nou, Brinton era recunoscut ca om ce are mare grijă de confortul propriei sale persoane. Dacă Charlie socotise nimerit să-i aducă și un fotoliu, atunci însemna că Brinton era un musafir care venea destul de des. Charlie se uită indiferent la mine și apoi deodată îi căzu fisa :

— Max !

— Salut Charlie !

Am făcut un semn cu capul spre Brinton.

— Bună dimineața, my Lord !

— Ei, fir-ar să fie ! exclamă Brinton. De unde naiba ai răsărit aşa deodată ? Văd că te-ai accidentat la o mînă. Cum ai reuşit ?

— Skiul e uneori periculos.

Era o afirmaţie cît se poate de adevărată chiar dacă nu constituia un răspuns la întrebarea lui. Mi-am tras un scaun, m-am aşezat şi mi-am pus geanta jos, pe podea.

— Şi pe unde mi-ai fost ? La Gstaad ?

Brinton era acelaşi om bine dispus, ca de obicei, dar lui Charlie Maleson parcă i se lipise limba de cerul gurii, şi mai avea şi o expresie de animal hăituit.

— Am auzit nişte poveşti afurisit de curioase despre companie aşa că m-am întors.

Privirea lui Charlie alunecă spre Brinton care nu păru să bage de seamă, şi-şi păstră zîmbetul neschimbat, în vreme ce-mi spunea :

— De la Ellis, bănuiesc. Ei bine, e destul de adevărat. Am mai făcut nişte mici schimbări ca să mai creştem rentabilitatea.

— Fără să-mi spuneţi şi mie, am replicat eu cu răceală. Să-mi cereţi şi mie încuviinţarea.

— Dar ce te-a apucat, Max ? îmi spuse Brinton. Or ţie nu-ţi plac banii ?

— La fel de mult ca oricui, dar eu sînt mai grijuliu cu felul în care-i cîştig.

M-am întors spre Charlie.

— N-ai scos clauza aia din contractul cu cei de la *Electronomics*. Deci treaba asta era ticluită încă de pe vremea aceea. Ce naiba te-a apucat?

Nu mi-a răspuns aşa că am continuat :

— Bine, de acum încolo ne întoarcem de unde am plecat.

În glasul lui Brinton se simţi chiar o undă de regret în vreme ce-mi spunea :

— 'M-pare rău, Max, nu se poate. Cuvîntul tău nu prea mai are greutatea de dinainte.

M-am uitat la el. Încă mai afişa zîmbetul lui larg, dar zîmbetul nu reuşea să i se oglindească şi în ochii ce aveau o răceală de gheaţă.

— Despre ce naiba vorbeşti ? Eu deţin încă cincizeci și unul la sută din acţiuni, majoritatea care-mi asigură controlul.

Brinton clătină din cap.

— Înainte da. Dar acum nu. Ai făcut o greșeală, greşeala elementară pe care o face orice bărbat îndrăgostit. Ai avut încredere în cineva.

Și atunci am priceput.

— Gloria !

— Da, Gloria. Ai plecat val-vîrtej şi ai uitat de cele șapte procente în acţiuni de-ale firmei pe care i le-ai dat. I-am cumpărat eu partea.

Clătină din cap.

— Ar trebui să dai mai multă crezare proverbelor. E mult adevăr în ele : iadul nu are un diavol mai turbat decît o femeie dispreţuită. Înţelegi ce vreau să-ţi spun ?

— Șapte plus douăzeci și cinci fac treizeci şi doi, am zis eu. Asta nu înseamnă că deții controlul asupra firmei.

Zîmbetu-i deveni grimasă reptiliană.

— Ba da, dacă şi Charlie votează cu mine... şi va vota. Se pare că în ultima vreme a cam avut necazuri, situaţia lui financiară a devenit cam nesigură şi e numai şi numai în avantajul lui dacă sporeşte rentabilitatea firmei. Da, mie

mi-a revenit sarcina să subliniez acest fapt foarte simplu.

— Nu cred că ai vreun amestec în nesiguranța lui financiară, i-am replicat eu acru.

Zîmbetul lui Brinton deveni și mai generos cînd m-am întors spre Charlie și l-am întrebat foarte liniștit :

— O să votezi cu el ?

Înghiți nervos.

— Sînt nevoit.

— Ei bine, fir-ar să fie, afurisită pereche mai formați. Mă așteptam la o lovitură din partea Înălțimii sale, dar nu m-am gîndit deloc că și tu o să faci la fel, Charlie.

Acesta roși.

— Chiar înainte de a pleca ai venit la mine la club să mă vezi. De atunci mi s-a părut că voiai ceva, dar nu-mi puteam da seama ce anume. Acum știu. Voiai să afli dacă plecam totuși în vacanță, chiar dacă o părăsisem pe Gloria.

Am făcut un gest brusc cu degetul, arătîndu-l pe Brinton.

— El te-a trimis să iscodești. Nu e de mirare că amîndoi nu știați cum să faceți să mă urniți din loc. Și m-ați tras pe sfoară pentru ca Brinton să poată pune mîna pe acțiunile Gloriei.

Brinton chicoti.

— De fapt a fost ideea ei, pe cuvînt. Ea a venit la mine și mi le-a oferit. Max, ești un naiv. Doar nu-ți închipui că am să las să se ducă pe apa sîmbetei toate informațiile acelea prețioase din dosarele tale. Cu ce ai tu aici, un om poate cîștiga milioane.

— M-ai lăsat pe mine să clădesc reputaţia companiei, iar acum o calci în picioare. Aşa-i ?

— Ceva de genul ăsta, spuse el neglijent. Dar numai legal, numai legal.

— Brinton, am ceva numai pentru urechile domniilor voastre, ceva ce cred că nu doreşti să afle şi Charlie.

— Nu există nimic care să-mi spui şi să nu poată auzi şi altcineva. Dacă ai ceva în guşă atunci dă-i drumul.

— Cum vrei, i-am replicat eu. Ştii, Kissack nu se mai întoarce.

— Despre ce naiba vorbeşti ? mă întrebă el. Kissack ? Cine dracu' mai e şi ăsta ?

Cu asta se vede că nu nimerisem la ţintă. Bineînţeles că s-ar fi putut să nu ştie nimic de Kissack, care era probabil destul de neînsemnat pe răbojul ierarhiei, un năimit. Am încercat din nou.

— Dar nici Lash nu se mai întoarce.

De data asta nimerisem. Am simţit-o în aproape insesizabila schimbare a trăsăturilor feţei lui Brinton. Dar se ţinea încă pe o poziţie.

— Şi cine-i Lash ?

— E chiar omul care i-a angajat pe cei ce m-au cotonogit, am spus eu cu adresă. Lash e omul care l-a angajat pe Kissack ca să-l o...

Brinton ridică deodată mîna sus ca să mă oprească.

— Nu pot rămîne aici chiar toată ziua. Am treburi la mine la birou. Poţi veni la mine ca să-ţi deşerţi toate aiurelile astea.

Se ridică în picioare făcînd fotoliul să scîrţîie. Eram încîntat, dar n-am lăsat să se vadă nimic. Îl aveam la mînă pe pungaşul acela bătrîn, şi ştia şi el. O luă înaintea mea, eu m-am oprit la uşă şi m-am uitat la Charlie.

— Păduche ! i-am spus. Vin şi termin eu şi cu tine mai tîrziu.

Am coborît cu Brinton la subsol şi am mers foarte solemni cu maşina preţ de două străzi, pînă la subsolul unei alte clădiri, de unde ne-am urcat în bîrlogul lui, în care focul de cărbune ardea vesel. Tot drumul n-a scos un cuvînt, dar odată ajuns pe terenul lui, îmi aruncă :

— Stafford, să fii foarte atent cu afirmaţiile pe care le faci, altfel te jugănesc !

I-am zîmbit, am trecut pe lîngă el, m-am aşezat într-un fotoliu lîngă foc şi mi-am pus geanta jos. Nu i-a convenit figura, nu-i plăcea să nu fie stăpînul situaţiei, şi asta însemna că trebuia să vină el după mine. Se deplasă şi se lăsă să cadă într-un fotoliu din faţa mea.

— Ei, şi acum ce ai de spus ?

— Am plăcerea să-ţi spun povestea unui tînăr, strălucit şi ambiţios mecanic, care s-a căsătorit cu o femeie ce tocmai pusese mîna pe nişte bani. Nu cîştigase potul cel mare, banii erau de la fostul soţ a cărui viaţă fusese asigurată cu suma de o sută de mii de lire. Treaba s-a petrecut în 1937, aşa că de fapt e vorba de mai mulţi bani decît s-ar părea acum, probabil că acum ar însemna vreo jumătate de milion, la cursul de azi.

M-am oprit, dar Brinton n-a scos nici o vorbă. Se uita doar ţintă la mine cu o privire rece.

— Dar femeia asta nu ştia un lucru — că acest tînăr şi strălucit mecanic, care din întîmplare era canadian ca şi tine, era cel care-i ucisese bărbatul. Îl chema John Grenville Anderson, dar i se spunea în mod obişnuit Jock. Se născuse în 1898, şi, deci, printr-o altă coincidenţă, avea exact vîrsta pe care o ai.

Brinton îmi spuse în şoaptă :

— Dacă repeţi cuvintele astea în public, te aduc în faţa tribunalului şi te jupoi.

— Uite, ştii tocmai numele ăsta m-a păcălit, i-am zis eu. Avem şi noi cîţiva canadieni înnobilaţi, dar nici unul nu a încercat să se ascundă în dosul unui nume. Lordul Beaverbroock era, fără îndoială, canadian ; Thomson of Fleet nu numai că şi-a păstrat numele, dar şi-a făcut chiar şi reclamă din legăturile sale cu presa. Dar Brinton nu înseamnă nimic, nici aici, nici în Canada. Există un loc neînsemnat în Norfolk cu numele de Brinton, dar, după cîte ştiu eu, nici n-ai călcat pe acolo.

M-am aplecat şi-am deschis servieta.

— Proba numărul unu, o fotocopie a unei pagini din almanahul *Whitaker*.

I-am citit rîndul care lămurea totul :

— Brinton (întîiul), John Grenville Anderson, născut în 1898, titlu creat în 1947.

— Hai, dă-i mai departe cu prostiile astea.

— Proba numărul doi — o copie a înregistrării căsătoriei tale cu Helen Billson, la începutul lui 1937. Dar n-ai rămas prea mult cu ea, nu-i

aşa Jock ? Doar atît cît să-i salţi banii. O sută de mii de bătrîne era exact ce-i trebuia unui om ca tine ca să pună pe roate o frumuşică companie mecanică. Apoi veni şi războiul şi, Dumnezeule, cîţi bani au început să curgă. Erai în industria aeronautică, bineînţeles, scoţînd costurile şi procentajul de profit, pînă cînd compatriotul dumitale, Beaverbrook, a pus capăt sistemului. Dar, pînă la sfîrşitul războiului, reuşiseşi să-ţi cloceşti un ouleţ, de vreo cîteva milioane bune, plus mulţumirile pline de recunoştinţă ale suveranei care te-a mai şi înnobilat pentru fondurile cu care ai contribuit la activitatea partidului politic care trebuia. Şi nu era un biet titlu de bătrîneţe cum avem atîtea. Dar asta tot nu schimbă cu nimic situaţia pentru că nu ai copii legitimi.

Stătea cu buzele strînse.

— Sînt foarte răbdător.

— Eşti, bineînţeles. Ar trebui să-ţi pui oamenii să mă ia de gît şi să mă azvîrle cît colo. De ce n-o faci ?

Ochii îi sclipiră.

— Mă distrezi. Vreau să aud şi sfîrşitul acestui basm.

— Să nu spună nimeni că nu-s om plin de amabilitate, i-am zis eu. Bine atunci. Prin 1946 tocmai te porniseşi. Ai descoperit că ai un fler deosebit pentru afaceri. În perioada anilor cincizeci, cînd afacerile imobiliare erau aur curat, ai făcut milioane, şi faci în continuare milioane, pentru că banii trag la bani. Şi totul s-a născut din asasinarea lui Peter Billson, cu văduva căreia te-ai căsătorit.

— Şi cam cum l-am ucis eu pe Billson ?

— Erai mecanicul lui în cursa Londra Cape Town, din 1936. În Alger, l-ai făcut să întîrzie ca să fie nevoit să plece spre Kano noaptea. Şi după aceea i-ai aranjat frumuşel busola ca să zboare în altă direcţie.

— Niciodată n-o să fii în stare să dovedeşti asta. Stafford, ai pătruns în nişte ape primejdioase.

— Proba numărul trei, o fotografie color, opt pe zece, a *Zburătorului*, avionul lui Billson, făcută de mine acum mai puţin de două săptămîni. Te rog să bagi de seamă cît de nevătămat arată. Proba numărul patru, declaraţie semnată de mine şi de un om care a demontat busola şi a verificat-o, declaraţie la care a asistat ca martor un notar public.

Brinton cercetă fotografia, apoi citi documentul.

— Apropo, şi astea sînt în fotocopie, ca de-altfel toate celelalte documente, i-am zis eu. Originalele celor care sînt de domeniul public, se găsesc acolo unde trebuie să fie, iar celelalte se află în seifurile băncii mele. Avocatul meu ştie exact ce are de făcut cu ele dacă mi se întîmplă cumva ceva.

Mîrîi.

— Şi cine-i Lukas Byrne ?

— Mecanic aeronautic, i-am zis eu, exagerînd puţin. Te rog să reţii că vorbeşte de o substanţă aflată în rezervorul principal. Iată şi raportul unui chimist care a analizat substanţa. Zice că se întîlnesc *mai ales* hidrocarburi ai derivaţilor petrolului.

— E firesc să fie aşa, mîrîi Brinton.

— El zice *mai ales,* i-am arătat eu. Dar a mai găsit şi alte hidrocarburi, dizaharide, D-glucopiranoză, D-fructopiranoză, şi altele. Tradus în engleză, asta înseamnă că s-a pus zahăr în rezervorul principal şi atunci cînd Billson a trecut de pe rezervorul auxiliar pe cel principal, motorul s-a gripat complet.

M-am lăsat pe speteaza scaunului.

— Dar să revenim acum spre epoca modernă.

Brinton întinse mîna şi lăsă declaraţia lui Byrne să cadă în foc. Am rîs.

— Mai sînt o groază acolo de unde am luat-o şi pe asta.

— Ce ziceai de epoca modernă ?

— Paul Billson a început să te îngrijoreze cu adevărat, nu-i aşa ? Mai ales cînd ai descoperit că îl apuca într-adevăr nebunia atunci cînd auzea de taică-su. Aşa-i ? Era singurul care avea motive şi mai era şi stăpînit de obsesia de a porni în căutarea avionului pentru a curăţa de pată numele tatălui. Alix Aarvik nu te-a îngrijorat, dar Paul a devenit ideea fixă. Am avut o lungă discuţie în legătură cu treaba asta cu Andrew McGovern ieri.

Brinton ridică iute capul cu o smucitură.

— Ai stat de vorbă cu McGovern ?

— Da. Nu ţi-a spus ? Bănuiesc atunci că am cam reuşit să-l sperii. El n-a avut nici un fel de obiecţii ca să-l angajeze pe Paul fiindcă tu-i plăteai salariile mult umflate. Atunci a ajuns la concluzia firească : Paul era unul din copiii dumitale din flori, amintire a tinereţii cam rău

părăduite, şi de care te îngrijeai în chipul ăsta plin de tact. Şi uite aşa l-ai ţinut pe Paul în frîu vreme de cincisprezece ani, dîndu-i un salariu de care era conştient că nu-l merita. E o ironie în treaba asta, dar chiar dumneata i-ai finanţat călătoria în Sahara atunci cînd l-au apucat pandaliile. Aş zice că plăţile pe care le-ai făcut către el prin *Whensley Group* pot fi urmărite prin acte.

Strîmbă din buze.

— Mă îndoiesc.

— McGovern mi-a spus cu totul altceva. Mai departe, nu el a dorit ca *Stafford Security* să-şi întrerupă activitatea la *Whensley Group*, asta a fost ideea ta. I-ai forţat mîna. Nu ştiu de unde-ţi vine puterea pe care o ai asupra lui McGovern, dar, indiferent de natura ei, ai folosit-o din plin. Şi ai făcut asta numai pentru a mă împiedica să fac investigaţii asupra lui Paul Billson. Tot tu l-ai pus pe McGovern s-o expedieze pe Alix Aarvik în Canada, dar treaba asta nu ţi-a reuşit. Aşa-i ? Pentru că am ajuns la ea înainte de a pleca. Atunci l-ai pus pe Lash să mă cotonogească. Nu cred că McGovern te mai simpatizează. Bănuiesc că tocmai din cauza asta nici nu ţi-a spus nimic despre faptul că s-a întîlnit cu mine. Probabil că de asta, dar şi pentru că l-am informat că ar fi mai bine să nu se bage în lăturile tale.

Brinton înlătură gîndul la McGovern cu un simplu gest din deget.

— Ziceai că Lash nu se mai întoarce. Ce-a păţit ?

— Două gloanțe în plămîn, unul în stomac și un altul, tras de la foarte mică distanță, prin cap. Uite asta a pățit Lash. Acolo au rămas morți trei oameni, un altul s-a ales cu un picior amputat. Și toate astea din cauza ta, Jock. Te-ai înspăimîntat atît de mult gîndindu-te ce-ar putea descoperi Paul Billson încît ai pus un contract pe capul lui.

Mi-am lovit brațul aflat în eșarfă.

— Nu la Gstaad, Jock. În Tassili. Și pentru treaba asta îmi datorezi și mie ceva.

— Nu-ți datorez nimic, îmi replică el disprețuitor.

— Și acum ajungem la un anume Torstein Aarvik, care s-a căsătorit cu Helen Billson.

Am scos din geantă o fotocopie a certificatului de căsătorie.

— Cînd l-am văzut prima dată am avut un fel de șoc pentru că în mod legal ea era doamna Anderson, nu-i așa ? Helen nu te-a mai zărit la față, așa că te-a socotit dispărut. S-a căsătorit cu Aarvik ca văduvă a lui Billson, fără să divorțeze de tine. Era război și pe vremea aceea lucrurile astea erau destul de ușor de împlinit, lumea fără prejudecăți, și în plus femeia nici nu era prea isteață. În privința asta am mărturia lui Alix Aarvik. Dar tu știai unde era pentru că o urmăreai îndeaproape. Nu știu cum ai reușit s-o sfeterești de bani, dar în schimb te-ai folosit de căsătoria asta ce aducea a bigamie pentru a o face să stea liniștită tot restul vieții. Nu se putea lupta cu tine, așa-i ? Poate că nu era prea isteață, dar avea în ea destul de mult bun simț pentru a face totul ca nu cumva Alix să afle că

era un copil bastard. Dar cine era de fapt bastard, în cazul de față, bestie ?

— N-o să reușești să demonstrezi toate astea niciodată, replică el. În orice caz, nu după patruzeci și doi de ani.

— Ba cred că da, și ești convins de asta și tu, altfel n-ai fi fost atît de îngrijorat din cauza lui Paul Billson. În ce privește crima, nu există termen de prescriere, Jock.

— Încetează și nu-mi mai spune Jock, exclamă el enervat.

— De-acum ești bătrîn, am reluat eu. Optzeci de ani. Curînd ai să mori. Mîine, anul viitor, peste cinci ani, în zece o să fii mort de-a binelea, ca și Lash. Acum nu mai există pedeapsa capitală. Așa că probabil o să mori în spitalul penitenciarului. Numai dacă...

— Numai dacă ce ?

— Ce rost are să te bag în pușcărie ? N-o să trăiești în aceeași bunăstare ca acum, dar o să te descurci bine. Astăzi lumea e mai indulgentă cu criminalii ăștia bătrîni, și treaba asta nu mi-ar da suficientă satisfacție. În plus, nu le-ar folosi cu nimic celor pe care i-ai înșelat atîția ani.

Am băgat mîna în buzunar și am scos un calculator, am lovit cîteva clape, apoi am scris cifra pe o bucată de hîrtie. Era o sumă frumoasă, chiar dacă nu era chiar rotundă : 1. 714. 425,68. I-am aruncat hîrtia s-o vadă.

— Uite la atîta ajunge o sută de mii de lire sterline, cu dobînda de șapte la sută, în patruzeci și doi de ani. Chiar dacă *Scotland Yardul* sau

procurorul general nu întreprind nici o acțiune, ziarelor o să le facă mare plăcere, am adăugat eu. Echipa operativă de la *Sunday Times* o să-şi ospăteze copios cititorii. Gîndeşte-te numai la îmbucăturile astea pline de sos — *Lady Brinton moare de cancer, în adevărată sărăcie, în vreme ce soțul ei se lăfăie.* Numele tău o să pută de departe, chiar şi în City, unde-s oameni cu stomacuri rezistente. Îți închipui că o să mai îndrăznească să aibă de a face cu tine vreun om cinstit, sau chiar vreunul moderat necinstit ?

Mi-am vîrît degetul sub nasul lui.

— Şi mai e un lucru. Paul Billson habar nu are de toate astea. Dar pot să-i spun, şi atunci e ca şi cum l-aş încărca şi aş ținti cu el spre tine în chip de pistol. Te-ar ucide, şi n-ai avea nici o şansă să scapi. Mai bine dă la iveală carnetul de cecuri.

Bătu în retragere, dar mai făcu o încercare, ultima.

— Cifra asta-i imposibilă. Doar nu-ți închipui că dispun cînd vreau de banii ăştia !

— Nu încerca să mă duci pe mine, bastard bătrîn ce eşti, i-am replicat eu. Orice bancă din City o să-ți împrumute banii ăştia doar cît să ridici receptorul şi să ceri. Haide !

Se ridică în picioare.

— Eşti neîndurător.

— Am avut profesor bun. Faci două cecuri. Unul către *Fondul Memorial Peter Billson,* în sumă de un milion jumătate. Restul pe numele meu, e comisionul meu de doisprezece jumătate la sută.

Cheltuielile au fost foarte mari. Şi-mi dai şi acţiunile Gloriei, şi vinzi şi toate acţiunile tale la *Stafford Security*. Nu mă interesează cui vinzi tu acţiunile, dar în nici un caz lui Charlie Malleson.

— Dar cum ştiu eu că n-ai să-ţi încalci cuvîntul ? Vreau să-mi predai mie toate hîrtiile pe care le deţii acum.

— La dracu, n-ai nici o şansă să pui mîna pe ele. Ele constituie poliţa mea de asigurare. Nu vreau să mai apară în viaţa mea un alt Lash.

Se așeză şi scrise cecurile.

În după-amiaza aceea, am bătut multă vreme străzile Londrei, în buzunar cu cecurile pentru mai mulţi bani decît avusesem vreodată asupra mea. De acum încolo Alix Aarvik şi Paul Billson aveau viaţa asigurată pînă la sfîrşitul zilelor lor. Încredințasem banii pentru a fi administraţi de un fond prin procură, fiindcă nu voiam să ajungă în mîna lui Paul, deoarece nu merita. Dar copilul acela nu prea isteţ al unei mame nu foarte strălucite va avea tot ce-i trebuie.

În ce mă priveşte, am socotit că un procent de doisprezece jumătate la sută constituie un onorariu rezonabil. Îmi îngăduia să cumpăr toate acţiunile lui Charlie Malleson, un act regretabil, dar necesar, pentru că n-aş mai fi putut lucra cu el. Jack Ellis va continua să fie mare grangure şi va avea şi el partea lui la firmă, şi o să angajăm şi un contabil şi o să-l plătim bine. Iar Byrne va primi şi el mult mai mult decît onorariul acela ridicol pe care l-a

pretins pentru că ne-a salvat vieţile şi şi-a pus pielea la bătaie pentru noi.

Cînd mi-am amintit de Byrne m-am oprit deodată şi m-am uitat în jur. Eram în Piccadilly Circus, în înserarea aceea în jur era forfotă de lume şi lumini. Şi totul mi se părea ireal. Eram acolo, dar inima oraşului din inima lumii nu mi se părea a fi realitate. Realitatea trăia în Atakor, în Koudia, în Air, în Tenere, pe Tassili.

Am simţit deodată gustul cumplit al nimicului. Voiam să fiu alături de Byrne şi Mokhtar şi Hamiada, cu omul acela plin de viaţă care, pentru că înainte i se spusese în mod obişnuit Konti, rămînea un criminal. Voiam să salut din nou girafa din Agadez, să stau lîngă un foc la tabăra de seară şi să mă uit la stele, să încerc din nou senzaţia de libertate a unui targui.

Am stat şi am cumpănit acolo, în mulţimea aceea grăbită, a londonezilor, şi m-am hotărît să-i dau eu, cu mîna mea, lui Byrne onorariul. În plus, aveam astfel ocazia să fac un schimb de versuri deşucheate cu Hesther Raulier.

401

Desmond Bagley

Zburătorul

Socotit unul dintre cele mai reușite romane ale scriitorului englez Desmond Bagley, Zburătorul este o carte de aventuri în care natura continentului african devine unul din personajele principale.

EDITURA UNIVERS

GLOBUS

Lei 17

